

การพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์เฉลียวศรี พิบูลชล

รองศาสตราจารย์อรุณี วิริยะจิตรรา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุษณีย์ อนุรุทธธวังศ์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

รายงานการวิจัย การพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ฉบับนี้เป็นการนำเสนอผลงานการวิจัยเอกสารด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลเอกสาร งานวิจัยจากประเทศต่าง ๆ ที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่มีมาตรฐานดี รวมทั้งข้อมูลในประเทศไทย นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำเป็นร่างมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจาก ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แล้วนำผลการทดลองในภาคสนามมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ใหม่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพและจัดทำเป็นร่างมาตรฐานการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและ/หรือประเมิน ผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในสถานศึกษาของประเทศต่อไป

สาระในรายงานการวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยแบ่งเป็นสามส่วน ใน ส่วนแรก(บทที่ 2)เป็นการศึกษาสภาพการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความ สามารถพิเศษในประเทศต่าง ๆ 6 ประเทศ คือ แคนาดา ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และประเทศไทย ส่วนที่สอง (บทที่ 3, 4, 5) เป็นสาระการดำเนินการวิจัยและพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่นำไปทดลองใช้กับ โรงเรียนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งบทสรุปผลการวิจัย ส่วนสุดท้ายในภาคผนวก เป็นการนำเสนอ มาตรฐานสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็น ผลสรุปที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนาผลการวิจัยเอกสารฉบับนี้ อัน จะเป็นแนวทางให้สถานศึกษาในแต่ละภูมิภาคสามารถนำไปปรับใช้และพัฒนาการจัดการ ศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตามศักยภาพของตน

ในโอกาสนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณ คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ คณะครู/อาจารย์ในโรงเรียนนำร่อง รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จนทำให้การดำเนินงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ และวงการการศึกษาของไทยอย่างกว้างขวางต่อไป

(ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง / จันทรางศุ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

เอกสารฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา ซึ่งเป็นการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและแนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย รวมทั้งจัดทำคู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษา และแบบประเมินผลการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และติดตามผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งขั้นตอนการศึกษาดังออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนแรก การวิจัยเอกสาร โดยการศึกษาเอกสารด้านแนวคิดและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจากประเทศที่มีความโดดเด่นและประสบความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ อาทิ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา ออสเตรเลีย ใต้หวัน เพื่อนำองค์ความรู้ด้านมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิต

ขั้นตอนที่สอง การพัฒนาและตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนย่อย คือ ๑) การพัฒนา(ร่าง)มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ๒) การตรวจสอบคุณภาพ(ร่าง)มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย โดยนำไปทดลองใช้กับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ๖ แห่ง และ ๓) การจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย และคู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษา และแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

๑. องค์ความรู้ด้านแนวคิดและแนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยที่มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

๑) **ภูมิหลังของการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ** จากการศึกษาภูมิหลังของการจัดการศึกษาของต่างประเทศ ๕ ประเทศและประเทศไทย พบว่ามีแรงจูงใจที่แตกต่างเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มที่เกิดจากการตอบสนองด้านความมั่นคงของประเทศคือประเทศสหรัฐอเมริกาและใต้หวัน และกลุ่มที่หลีกเลี่ยงเกิดมาจากการตอบสนองความต้องการทางการศึกษา

คุณภาพทางการศึกษา ความเสมอภาคทางการศึกษา และความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ศักยภาพสูงสุด

๒) **พัฒนาการจัดการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ** แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

(๑) **ด้านกฎหมาย** พบว่ามีพัฒนาการ ๒ ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกฎหมายเฉพาะเรื่องนั้นๆ อันจะส่งผลถึงความรับผิดชอบในภาคปฏิบัติ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และแคนาดา ดังนั้นการอ้างสิทธิทางการศึกษา โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณให้กับเด็กพิเศษต้องมาจากการอ้างอิงจากกฎหมายและนโยบายที่กำหนดโดยรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันว่าใครคือผู้ที่ได้รับสิทธิ ส่วนอีกลักษณะมีการตราในบทบัญญัติทางกฎหมาย แต่เนื้อหาของรัฐบาลและการสนับสนุนด้านงบประมาณจากนโยบายของรัฐบาลกลางมีความสำคัญมากกว่า ได้แก่ ไต้หวันและประเทศไทย

(๒) **ด้านการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบใหม่** พบว่า มีพัฒนาการเริ่มต้นคล้ายๆ กันในทุกประเทศคือการเริ่มมาจากกลุ่มเครือข่ายนักวิชาการโดยคณาจารย์มหาวิทยาลัย ที่รวมตัวกันดำเนินการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยทดลองจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบต่างๆ แล้วจึงขยายไปจัดตามโรงเรียนต่างๆ ภายใต้การกำกับดูแลอย่างเป็นทางการของแต่ละท้องถิ่น ยกเว้นประเทศไทยไต้หวันและประเทศไทยที่ยังมีลักษณะของการรวมศูนย์มากกว่าการให้อิสระในการดำเนินงานกับท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน

๓) **สภาพปัจจุบัน** จากการวิจัยพบว่า แทบทุกประเทศมีความชัดเจนในการตรากฎหมาย การดำเนินการจัดการศึกษาที่อยู่บนปรัชญาแนวทางร่วมกันที่ไม่มีข้อโต้แย้งในประเด็นต่างๆ จากเอกสารของรัฐบาลประเทศต่างๆ ที่เป็นการกำหนด เป้าหมาย นโยบายระดับประเทศ รายงานการวิจัย หรือการติดตามผลการดำเนินงาน บทความในวารสารวิชาการต่างๆ พบว่า

(๑) การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษทุกด้านเป็นสิทธิทางกฎหมายและมนุษยธรรมในเรื่องความเสมอภาค ที่ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาและพัฒนาตามศักยภาพของตน

(๒) ทุกประเทศมีพัฒนาการทางหลักปฏิบัติต่อกลุ่มเด็กคล้ายกันคือเริ่มจากจากการเน้นเฉพาะผู้เรียนดี มีคะแนนสติปัญญาดีมาสู่การยอมรับในความสามารถอันหลากหลาย โดยหลายประเทศสามารถบูรณาการเข้าไปสู่ระบบการศึกษาปกติ สำหรับประเทศไทย ไต้หวัน หรือบางรัฐ บางจังหวัดของบางประเทศที่มีข้อจำกัดในเรื่องชนพื้นเมือง ยังไม่สามารถจัดการศึกษาที่หลากหลายได้

(๓) ทุกประเทศมีความตระหนักในเรื่องความแตกต่าง และเคารพเรื่องความแตกต่างกันของกลุ่มชนที่อาจด้อยโอกาสจากสภาพร่างกาย ชนชั้นทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา สติปัญญา สภาพภูมิศาสตร์ จึงมีการตราไว้ในบทบัญญัติ หรือนโยบาย

ของรัฐ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติยังพบปัญหาจากความซับซ้อนจากความพร้อมของระบบ วิจัย ระบบวัดผล-ประเมินผล การเทียบโอนความรู้ ระบบการจัดหลักสูตรให้แตกต่างหลากหลายแต่มีคุณภาพระดับเดียวกัน แม้ในประเทศที่ดำเนินการเรื่องนี้มานานอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร หรือแคนาดา ที่การเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาก็ไม่สามารถแก้จากกระบวนการทางการศึกษาได้โดยลำพัง

๔) มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ประเทศแรกที่สร้างมาตรฐานการศึกษาหรือกรอบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษคือสหรัฐอเมริกา และถือว่าเป็นต้นแบบในการสร้างมาตรฐานในประเทศตะวันตกอื่นๆ เช่น สหราชอาณาจักร และแคนาดา ส่วนประเทศอื่นไม่ได้เรียกว่าเป็นมาตรฐานแต่มีลักษณะเดียวกับมาตรฐาน เช่น ของออสเตรเลียซึ่งกำหนดตามคำแนะนำจากรัฐสภา หรือของประเทศไต้หวัน ใน The White Book of Gifted Education (Ministry of Education. 2008) ยกเว้นประเทศไทยที่ยังไม่มีการสร้างกรอบมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

จากการวิเคราะห์แนวทางและกรอบในมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศต่างๆ ข้างต้น ได้ผลสรุปการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา ในด้านต่างๆ ดังนี้

- (๑) มาตรฐานด้านการเสาะหานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- (๒) มาตรฐานด้านการพัฒนาวิชาชีพบุคลากร
- (๓) มาตรฐานด้านการให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษาทางด้าน

อารมณ์และสังคม

- (๔) มาตรฐานด้านการประเมินโครงการ
- (๕) มาตรฐานด้านรูปแบบโปรแกรม
- (๖) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ
- (๗) มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ
- (๘) มาตรฐานด้านการอุทธรณ์ ร้องทุกข์ที่เกิดจากการศึกษาของ

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

๒. มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก ๔ มาตรฐานและมาตรฐานย่อย ๑๒ มาตรฐาน รวมทั้งตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน

มาตรฐานหลัก ๔ มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ๔ มาตรฐานย่อย, มาตรฐานด้านกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานย่อย, มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐานย่อย และมาตรฐานด้านการสนับสนุนทางอารมณ์-สังคม ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานย่อย

มาตรฐานการศึกษา นี้ใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและติดตามผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอันจะส่งผลในด้านต่างๆ ดังนี้

- ๑) เป็นแนวสู่การปฏิบัติ และสร้างความมั่นใจในระบบการจัดการ
ได้มากขึ้น
- ๒) ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถ
พิเศษทุกคน
- ๓) เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้มีความสามารถพิเศษ
- ๔) ทำให้เกิดทิศทางที่จะสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ
- ๕) สามารถวิเคราะห์สิ่งสำคัญที่เป็นความต้องการของผู้มีความ
สามารถพิเศษ
- ๖) เกิดการประเมินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
และผลกระทบที่เกิดขึ้น
- ๗) มีเครื่องมือประเมินตนเองให้หน่วยงาน สถานศึกษาหรือโรงเรียน
- ๘) ทำให้เกิดระบบการวินิจฉัยทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของผู้มีความ
สามารถพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานนโยบาย หน่วยปฏิบัติ และหน่วยวิจัยและ
พัฒนา ดังนี้

๑. หน่วยงานนโยบาย

หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวข้องกับงานด้านการพัฒนา
ผู้มีความสามารถพิเศษควรดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ เร่งพัฒนามาตรฐานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางการสนับสนุน การให้
ความช่วยเหลือ หรือการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นภาพรวมที่ใช้แนวทางเดียวกัน

๑.๒ หาข้อตกลงในการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดูแลงานด้านนี้โดยเฉพาะ เนื่องจาก
จากเป็นงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบอย่างสลับซับซ้อน และต้องมีการเชื่อมโยงกับเครือข่าย
ต่างๆ มากมาย ดังที่ปรากฏในลักษณะความต้องการด้านต่างๆ จากมาตรฐานฉบับนี้

๑.๓ เร่งพัฒนากลไกที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน อาทิ การเทียบโอน
ความสามารถ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามศักยภาพของผู้ที่มีความสามารถพิเศษ
หากไม่มีการดำเนินการในเรื่องนี้การจัดการศึกษาให้เหมาะสมก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

๑.๔ จัดให้มีระบบการสอบผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (Honor Level) เพื่อให้เด็กที่มี
ความสามารถด้านการเรียนสูงกว่าเด็กทั่วไปอย่างน้อย ๒ - ๓ ชั้นเรียนได้มีโอกาสเทียบโอน
ในระบบการศึกษา ในทุกระดับชั้น (ประถมศึกษา-มัธยมปลาย) โดยสามารถใช้เป็นหลักฐาน
ประกอบการสอบเข้าเรียนในสถานศึกษาทุกระดับได้ เป็นกรณีพิเศษ

๑.๕ มีการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานงาน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ในกระทรวงศึกษาธิการที่มีลักษณะเป็นศูนย์ปฏิบัติการที่นำงานวิจัยและนโยบายของรัฐมา ดำเนินงานให้เกิดผลในภาคปฏิบัติ

๑.๖ มีการจัดงบประมาณที่หน่วยงานสามารถดำเนินการได้จริง ที่เป็นสัดส่วน ชัดเจนอยู่ในกฎกระทรวง

๑.๗ สร้างกลไกทางกฎหมายอย่างครบวงจรเพื่อเป็นช่องทางให้ผู้มีความ สามารถพิเศษและผู้ปกครองสามารถพิทักษ์สิทธิของความเสมอภาคทางกฎหมายได้จริง

๑.๘ ให้การสนับสนุนและสร้างความร่วมมือกับแหล่งผลิตบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างความเป็นเลิศเป็นการเร่งด่วน

๑.๙ ใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย เป็นแนวทางในการตรวจสอบการดำเนินงานหรือประเมินศักยภาพของบุคลากรหรือหน่วยงาน ที่รัฐให้การสนับสนุน

๒. หน่วยปฏิบัติ

หน่วยงาน องค์กรของรัฐหรือเอกชน ศูนย์การเรียนรู้ และผู้สอน/บุคลากรที่ ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๒.๑ หน่วยงาน องค์กรของรัฐหรือเอกชน ศูนย์การเรียนรู้ควร

๑) ใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทยเป็นแนวปฏิบัติ พัฒนาและประเมินความก้าวหน้าของโครงการ

๒) ใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทยเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาหน่วยงานในเชิงบวก มากกว่าการใช้สะท้อนผลเชิง ลบของการดำเนินงาน

๓) มีการทำข้อตกลงระหว่างหน่วยปฏิบัติและหน่วยบริหารอย่าง ชัดเจนในเรื่องแผนงานโครงการในระยะยาว ในเรื่องประเภทของความสามารถพิเศษ ระดับ ความสามารถพิเศษ ระยะเวลาในการดำเนินงาน การสนับสนุนในเรื่อง งบประมาณ บุคลากร และสถานที่

๔) มีการทำความเข้าใจระหว่างหน่วยปฏิบัติและหน่วยบริหารใน เรื่องนิยามศัพท์ ที่ใช้ในการดำเนินงาน เช่น ความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ การคัดเลือก

๒.๒ ผู้สอน/บุคลากรที่ดำเนินงานควร

๑) วางกรอบการดำเนินงานรวมทั้งบทบาทของผู้ดำเนินงาน ทั้งการ เสาะหา/คัดเลือก การจัดโครงการ การประเมินโครงการตามแนวทางที่ได้ระบุไว้ในมาตรฐาน การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

๒) ใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทยเป็นแนวทางในการสร้างความชัดเจนของข้อกำหนด หรือมาตรฐานเพิ่มเติมตาม

ที่หน่วยงานเห็นสมควรในเรื่องต่อไปนี้

- ปรัชญา หลักการ แนวทาง และประเด็นหลักในการดำเนินงาน
- แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน
- การให้ความสำคัญเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล
- หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน
- กลยุทธ์การเรียนการสอน
- การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์

- การสร้างความเป็นมืออาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ
- การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) หน่วยปฏิบัติมีการออกแบบกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะของ
พลเมืองดี มีการอุทิศตนเพื่อส่วนรวม มีวิธีการพัฒนาทางอารมณ์สังคมควบคู่กับเป้าหมายทาง
วิชาการ

๓. หน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการวิจัยและพัฒนา

หน่วยงาน หรือองค์กร รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ควรมีการวิจัยและพัฒนาใน
ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ ศึกษาผลการใช้มาตรฐานในหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับ
ผู้มีความสามารถพิเศษ

๓.๒ มีการวิจัยเปรียบเทียบผลของการใช้มาตรฐานนี้ในสถานศึกษา
ที่มีความแตกต่างกัน

๓.๓ มีการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา และคัดเลือก

๓.๔ มีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา หรือผลสัมฤทธิ์
ของการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบต่าง ๆ

๓.๕ มีการวิจัยปัจจัยสู่ความสำเร็จในการพัฒนาไกล การบริหาร
จัดการที่ปรากฏในมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

๓.๖ มีการศึกษาเครื่องมือ หรือกลไกอื่น ๆ นอกเหนือจากมาตรฐาน
ที่สามารถทำให้การพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๗ มีการพัฒนามาตรฐานระดับสูงในอนาคตอันใกล้ เพื่อใช้สำหรับ
หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความก้าวหน้าและผ่านมาตรฐานพื้นฐานทุกเกณฑ์แล้ว

๓.๘ มีการวิจัยและพัฒนา (R&D) มาตรฐานระดับสูงเฉพาะด้าน อาทิ
ด้านเสาะหา การคัดเลือก และวินิจฉัย มาตรฐานด้านคุณสมบัติของครู มาตรฐานด้านการ
จัดการศึกษา มาตรฐานด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ และ
การประเมินโครงการ มาตรฐานด้านการแนะแนวและจิตวิทยา มาตรฐานด้านการให้ความช่วย
เหลือ/ร่วมมือกับผู้ปกครอง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
สารบัญ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหาในการวิจัย	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ประเทศแคนาดา	7
1. ภูมิหลัง	7
2. พัฒนาการ	9
3. สภาพปัจจุบัน	12
4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	14
5. บทสรุป	22
ประเทศไต้หวัน	23
1. ภูมิหลัง	23
2. พัฒนาการ	24
3. สภาพปัจจุบัน	28
4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	36
5. บทสรุป	37
ประเทศสหรัฐอเมริกา	39
1. ภูมิหลัง	39
2. พัฒนาการ	41
3. สภาพปัจจุบัน	49
4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	57
5. บทสรุป	58

	หน้า
ประเทศสหราชอาณาจักร	60
1. ภูมิหลัง	60
2. พัฒนาการ	60
3. สภาพปัจจุบัน	67
4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	74
5. กรณีศึกษา	78
6. บทสรุป	88
ประเทศออสเตรเลีย	90
1. ภูมิหลัง	90
2. พัฒนาการ	91
3. สภาพปัจจุบัน	96
4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	101
5. บทสรุป	108
ประเทศไทย	109
1. การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทย	109
1.1 ภูมิหลัง	109
1.2 พัฒนาการ	110
1.3 สภาพปัจจุบัน	114
1.4 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	130
2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรฐาน การศึกษาของชาติ	143
2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	143
2.2 มาตรฐานการศึกษาของชาติ	145
3. บทสรุป	146
บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย	148
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	155

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	163
บรรณานุกรม	171
ภาคผนวก	182
ภาคผนวก ก มาตรฐานของโปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดย National Association for Gifted Children ประเทศสหรัฐอเมริกา	184
ภาคผนวก ข มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ประเทศอังกฤษ	200
ภาคผนวก ค รายนามคณะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการพัฒนา มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย	212
ภาคผนวก ง รายนามคณะผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์มาตรฐานการศึกษาสำหรับ ผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย	214
ภาคผนวก จ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทย (ฉบับที่ 1)	216
ภาคผนวก ฉ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทย (ฉบับที่ 2)	253
ภาคผนวก ช แบบตรวจสอบเอกสารประกอบการใช้มาตรฐานการจัดการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	264
ภาคผนวก ซ ผลการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาสำหรับ ผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศต่างๆ	269
ภาคผนวก ฌ มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	279
ภาคผนวก ญ คู่มือการใช้มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ มีความสามารถพิเศษ	287
ภาคผนวก ฎ แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ มีความสามารถพิเศษและนิยามศัพท์เฉพาะ	302

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สรุปความเป็นมาในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ในออسترเลีย ตั้งแต่ปี 1924-2000	95
2 โครงการส่งเสริมความสามารถพิเศษในโรงเรียนและหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในประเทศไทย	124
3 รายชื่อโรงเรียนนำร่องโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	136
4 ตัวอย่างโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือในการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในประเทศไทย	137
5 ผลการประเมินการดำเนินงานของศูนย์เสาะหาและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ในท้องถิ่น (GTX) เป็นรายด้าน	140

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนทางกฎหมายการศึกษาของสหรัฐอเมริกา	47
2 ระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับโปรแกรมระดับชาติของสหราชอาณาจักร	81
3 โครงสร้างการดำเนินงานของโปรแกรมระดับชาติของสหราชอาณาจักร	82
4 ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ของประเทศไทย	150
5 มาตรฐานการศึกษาของผู้มีความสามารถพิเศษประเทศไทย	161

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาในการวิจัย

นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับแรกเรื่อยมาจนถึงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) เป็นเวลากว่า 20 ปี มิได้มีการกล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2535 จึงเริ่มมีนโยบายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการดำเนินงานในเรื่องนี้จนเกิดเป็นนโยบายที่ชัดเจนแล้ว แต่จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อระบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน พบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น การขาดแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ขาดการประสานการดำเนินงานที่เชื่อมต่อกัน ส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ขาดการวางระบบ และกลไกที่จะค้นหาและพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ ขาดองค์ความรู้และบุคลากรผู้มีความรู้อย่างเพียงพอ เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548: บทนำ; 33 – 35) รวมทั้งจากการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า คนส่วนใหญ่มักละเลย ไม่ให้ความสนใจเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรืออาจมีการจัดการศึกษาหากแต่ดำเนินการไม่เป็นระบบและขาดประสิทธิภาพ ทำให้เสียโอกาสพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษที่มีศักยภาพเพื่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

สภาพการณ์ดังกล่าวได้สร้างความตระหนักต่อผู้เกี่ยวข้องถึงความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ และมีฝีมือเป็นเลิศในด้านต่างๆที่สามารถตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของประเทศในการสร้างทรัพยากรชั้นนาระดับโลก ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ โดยได้ระบุถึงสิทธิของกลุ่มบุคคลดังกล่าวว่า จะต้องได้รับการศึกษาดัวยรูปแบบที่เหมาะสม ตามความสามารถของบุคคลนั้น ในมาตรา 10 วรรค 4 มาตรา 28 หรือมาตรา 60 และยังปรากฏในสาระอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะในหมวดแนวทางการจัดการศึกษา ตลอดจนปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ รวมถึงงบประมาณที่จะต้องช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ของบุคคลกลุ่มนี้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพเช่นเดียวกับผู้เรียนปกติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545ก)

ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร หรือออสเตรเลีย ต่างมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นรูปธรรม มีระบบและกลไกเชื่อมโยงการปฏิบัติทั้งระดับประเทศ รัฐ ท้องถิ่นและโรงเรียน กิจกรรมหนึ่งในกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศเหล่านี้ คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาจากส่วนกลางเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เช่น สหรัฐอเมริกา มีกลไกการดำเนินการผ่านสมาคมจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ (National Association for Gifted Children: NAGC) เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถตรวจสอบคุณภาพและมีการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อการปรับปรุง (เจเลียวศรี พิบูลชล และคณะ. 2551: 87-88) ในประเทศออสเตรเลียมีการดำเนินการที่แตกต่างไป โดยแต่ละรัฐจะรับผิดชอบกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างอิสระ ภายใต้กรอบของรัฐบาลกลางซึ่งมีคณะกรรมการสภาสูงด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (Parliament of Australia : Senate Select Committee on the Education of Gifted and Talented Children) เสนอแนวทางการจัดการศึกษารวมทั้งการจัดกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียน ให้แต่ละรัฐไปดำเนินการวางนโยบายและปฏิบัติตามกรอบที่ให้ไว้ (เจเลียวศรี พิบูลชล และคณะ. 2551: 125-132) ส่วนสหราชอาณาจักรแม้จะไม่มีกำหนดมาตรฐานอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม แต่มีการดำเนินการผ่านสถาบันแห่งชาติสำหรับผู้มีพรสวรรค์และความสามารถพิเศษ (National Academy for Gifted and Talented Youth : NAGTY) ซึ่งมีหน้าที่หลักในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้มีความสามารถพิเศษ โดยทำงานร่วมกับโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญและองค์กรที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน (เจเลียวศรี พิบูลชล และคณะ. 2551: 140-146)

สำหรับประเทศไทยจากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ผ่านมาพบว่า มีหน่วยงาน/องค์กรและสถานศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนต่างๆ เช่น สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนไผทอุดมศึกษา ฯลฯ ดำเนินการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยมีกระบวนการเสาะหา กระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อมและอื่นๆ ที่จะช่วยให้ผู้มีความสามารถพิเศษ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 23-31) แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่เป็นระบบชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่เข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาของหน่วยงาน/องค์กร/สถานศึกษาต่างๆ เหล่านี้ไม่ได้รับการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อผู้เรียนเหล่านี้ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และพัฒนาความสามารถ

อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตั้งแต่เยาว์วัย และต่อเนื่องความเป็นเลิศจึงไม่อาจเกิดขึ้นได้ หรืออาจหายไป ในที่สุดซึ่งนับเป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ยิ่งไปกว่านั้นบุคคลเหล่านี้หากถูกละเลย ไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องและเหมาะสม อาจก่อปัญหาให้กับ สังคม และประเทศชาติได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: บทนำ; 55; อุษณีย์ โพธิสุข และคณะ. 2544: 13-15)

ด้วยเหตุที่กระบวนการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย ยังขาดแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เจกเช่นกับต่างประเทศที่มีกระบวนการในการดำเนินการอย่างชัดเจน จึงมอบหมายให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงาน องค์กรและสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ตลอดจนตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและแนวทางการจัดการศึกษา และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ 5 ประเทศ และประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย
3. เพื่อจัดทำคู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษา และแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา สำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและติดตามผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยดังนี้

1. สะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานการศึกษาของประเทศที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ 5 ประเทศ
2. ได้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย เพื่อนำไปใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ได้คู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษา และแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปประเมินหน่วยงานในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 : การวิจัยเอกสาร

ประชากร : เอกสาร งานวิจัยจากต่างประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และมีมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือมีการอบการปฏิบัติที่คล้ายมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ รวมทั้งประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง : เอกสาร งานวิจัยจากต่างประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ แคนาดา ใต้หวัน สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย รวมทั้งศึกษากิจการการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2 : การพัฒนาและตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา

ประชากร : หน่วยงานที่มีประสบการณ์จัดการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย

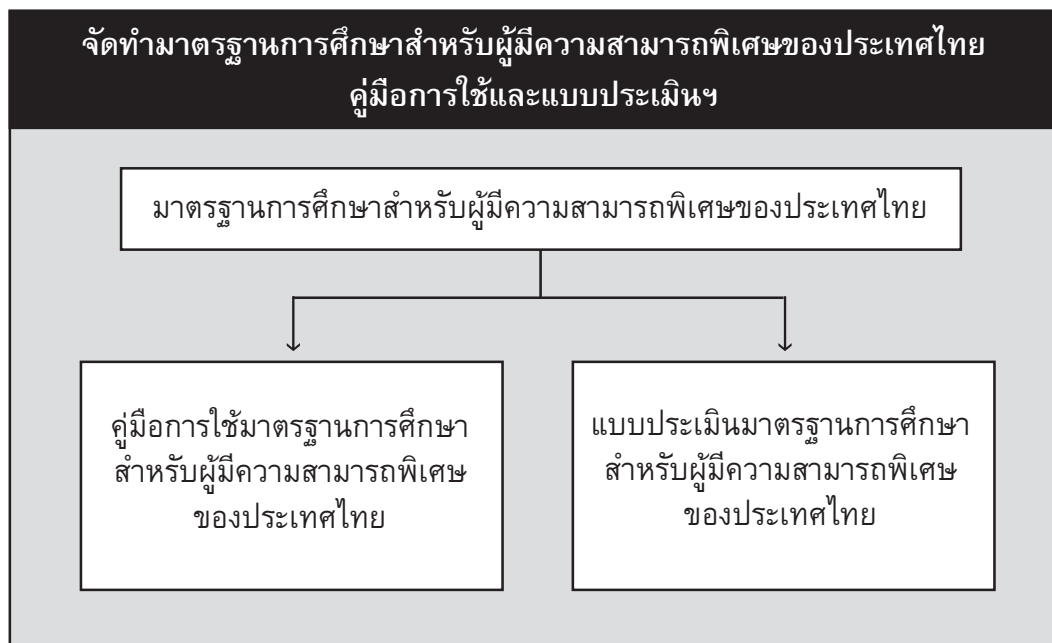
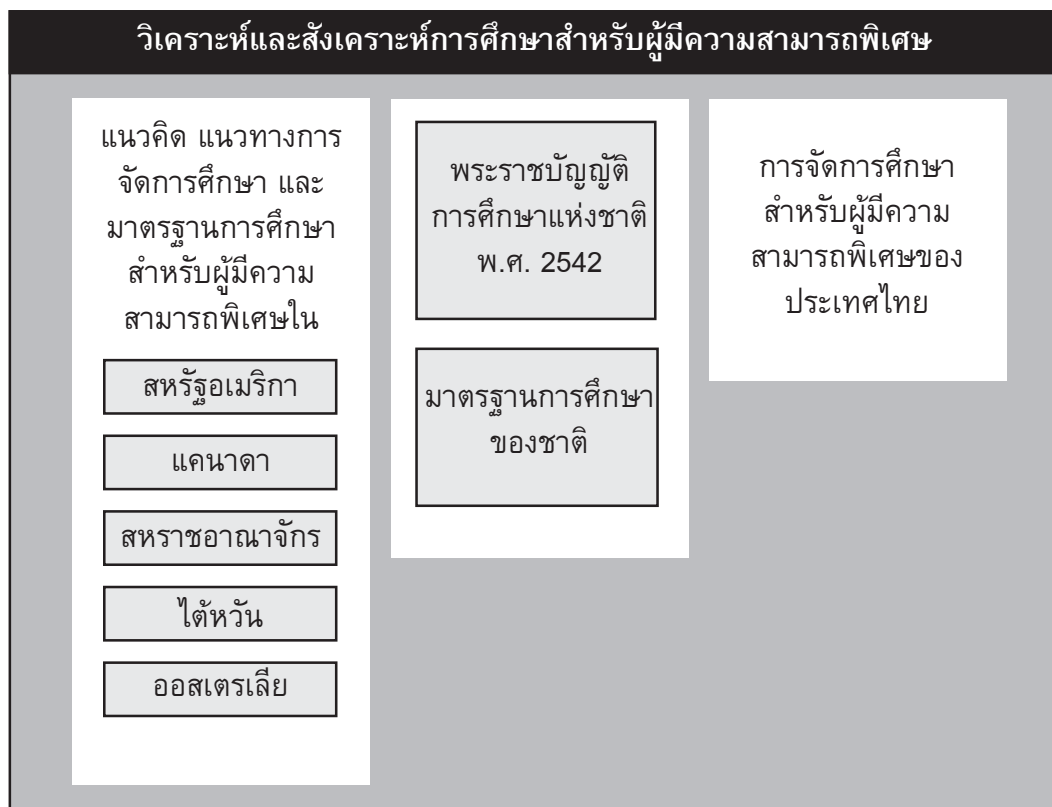
กลุ่มตัวอย่าง : หน่วยงานที่มีประสบการณ์จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน 6 แห่ง เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม (กรุงเทพฯ) โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนไผ่ตมศึกษา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (กรุงเทพฯ) โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย (เชียงใหม่) และโรงเรียนธิดานุเคราะห์ (สงขลา)

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพอันพึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ ประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาโดยครอบคลุมมาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ผู้มีความสามารถพิเศษ หมายถึง บุคคลที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่น ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน เช่น ด้านสติปัญญา (ทักษะการคิด) ความสามารถทางวิชาการ ในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ การสร้างงานทางทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถทางกีฬา เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่มีระดับอายุ สภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาและมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศต่างๆ จำนวน 6 ประเทศ คือ แคนาดา ใต้หวัน สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และราชอาณาจักรไทย เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้และแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ในการกำหนดและพัฒนามาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในบริบทของประเทศไทย โดยจะนำเสนอในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ภูมิหลัง
2. พัฒนาการ
3. สภาพปัจจุบัน
4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
5. บทสรุป

อย่างไรก็ตามในการนำเสนอครั้งนี้พบว่า บางประเทศยังมิได้กำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษไว้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมหรือได้มีการกำหนดไว้แต่ไม่มีการเปิดเผยหรือเผยแพร่สู่สาธารณะ

รายละเอียดของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตามประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นมี ดังต่อไปนี้

ประเทศแคนาดา

1. ภูมิหลัง

แคนาดาเป็นประเทศที่มีพื้นที่ประมาณ 10 ล้านตารางกิโลเมตร แต่ถูกปกคลุมด้วยความหนาวเย็นเป็นส่วนใหญ่ จึงมีประชากรอาศัยหนาแน่นในบางพื้นที่เท่านั้น จำนวนประชากรประมาณ 33.1 ล้านคน ประชากรต่อพื้นที่คิดเป็น 3.5 คนต่อตารางกิโลเมตร (ข้อมูลในเดือนกรกฎาคม 2007) (Canada's National Statistical Agency. 2007: Online) ระบบการศึกษา ระบบประกันสังคม และเศรษฐกิจมีลักษณะการกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ เช่นเดียวกับออสเตรเลีย จากการพัฒนาทางการศึกษาทำให้ระบบการศึกษาพื้นฐานเป็นไปอย่างทั่วถึง ประชากรโดยทั่วไปมีคุณภาพดี ได้รับการศึกษาภาคบังคับที่รัฐบาลเป็นผู้จัดให้ 11-13 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันตามเขตการปกครองของแต่ละรัฐ โดยรัฐบาลได้ดำเนินการจัดการศึกษา โดยเน้นนโยบาย 4 ด้านคือ

1.1 การกระจายระบบบริหารทางการศึกษาไปสู่ภูมิภาคอย่างสมบูรณ์ทั้งระบบ

ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับแต่ละรัฐ ไม่ใช่การดำเนินการจัดการศึกษาแบบบูรณาการโดยส่วนกลาง และมีกฎหมายเพื่อสนับสนุนการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แตกต่างกันไป เช่น ควิเบก (Quebec) จัดการศึกษา 11 ปี โนวาสโกเชีย (Nova Scotia Province) จัดการศึกษา 13 ปี นอกนั้นรัฐอื่นจะจัดการศึกษา 12 ปี ส่วนการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาตลอดจนการศึกษาหลังมัธยมศึกษาจะดำเนินการโดยอีกหน่วยงานหนึ่งเพื่อเน้นด้านทักษะการปฏิบัติ แต่ละรัฐจึงรับผิดชอบการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา-อุดมศึกษา อาชีวศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาพิเศษ การศึกษาต่อเนื่อง ส่วนรัฐบาลกลางมีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการจัดงบประมาณสำหรับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรหลังจบมัธยมศึกษา การอบรมทางวิชาชีพ การจัดการศึกษาสำหรับชนพื้นเมือง ทหารและครอบครัวของทหาร รวมทั้งผู้ต้องโทษในเรือนจำ

1.2 เน้นเรื่องความแตกต่างของภูมิภาค ซึ่งแสดงถึง ความแตกต่างของภูมิประเทศ ประวัติศาสตร์และภาษา การจัดการศึกษาจากการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาทำให้หลักสูตร การประเมินผล และนโยบายต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชนเผ่าอินเดียนแดงที่เป็นเผ่าพื้นเมืองจะได้สิทธิพิเศษมากกว่ากลุ่มอื่น หรือในรัฐควิเบก จะถือว่าภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาหลัก รวมถึงวัฒนธรรมและประเพณีบางประการที่ต่อเนื่องมาจากสาธารณรัฐฝรั่งเศสด้วย

1.3 การกระจายงบประมาณในการสนับสนุน การให้งบประมาณสนับสนุนการศึกษามีการกระจายตามระดับการศึกษาของประเทศ ซึ่งในปี 2005-2006 ได้ยึดตามรายงานตัวบ่งชี้ทางการศึกษาของประเทศ (Council of Ministers of Education, Canada. 2008:

Online) ในปี 2000 รัฐบาลกลางใช้เงินกับการศึกษาร้อยละ 8 จากภาษีท้องถิ่นของแต่ละรัฐ เพื่อใช้กับทั้งโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนในทุกระดับชั้น ตามกฎหมายของแคนาดาจะใช้คำว่า "School" กับสถานศึกษาทุกระดับนับแต่อนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา งบประมาณของรัฐต่างๆ ซึ่งครอบคลุมทุกระดับดังกล่าว

1.4 เพิ่มระดับและคุณภาพการศึกษาของประชากร จำนวนผู้รับการศึกษา จากการสำรวจโดยรัฐบาลกลางในปี 2000 พบว่า จากจำนวนประชากรทั้งหมดมีร้อยละ 15 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 25 จบประกาศนียบัตรหลังจากจบมัธยมศึกษาแล้ว ร้อยละ 50 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 15 จบระดับประถมศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 55 ของคนพื้นเมืองไม่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีเพียงร้อยละ 5 ของคนพื้นเมืองเท่านั้น ที่สามารถจบระดับปริญญาตรี

นอกจากนั้นยังพบปัญหาเรื่องคุณภาพ อาทิ นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายบางคนไม่สามารถเขียน หรืออ่านได้ในระดับดี โดยมีความสามารถเพียงใช้ข้อมูลที่มีความสำคัญกับชีวิตประจำวัน เช่น การกรอกใบสมัครงาน การอ่านตารางการเดินทาง การอ่านป้ายสลากอาหาร และยา เป็นต้น รัฐจึงต้องพยายามเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพของนักเรียนที่จบการศึกษาในทุกรัฐ โดยการหามาตรการเรื่องการวางมาตรฐานการจัดการศึกษาควบคู่ไปกับการสร้างกลยุทธ์อื่นๆ ร่วมด้วย (Lupart. 2005)

จุดประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของแคนาดา

1. เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต
2. เพื่อเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตั้งแต่แรกเริ่ม
3. เพื่อให้เกิดการสร้างกลไกในการส่งเสริมและจัดการที่ชัดเจนทั้งในด้านกฎหมาย และงบประมาณสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทุกคน (Council of Ministers of Education, Canada. 2008: Online)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการศึกษาของประเทศแคนาดามีประสิทธิภาพที่อยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากโครงสร้างทางการศึกษาที่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก แต่ในกรณีการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ แคนาดามีจุดเริ่มต้นช้ากว่าประเทศในทวีปยุโรปหลายประเทศ ทศนคติหรือนโยบาย รวมทั้งคำนิยามศัพท์ค่อนข้างแตกต่างจากปรัชญาของประเทศอื่น ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

2. พัฒนาการ

การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในแคนาดามีพัฒนาการที่ค่อนข้างใกล้เคียงและคล้ายคลึงกับสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีดินแดนติดกัน และมีพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน รวมทั้งมีชนพื้นเมืองดั้งเดิมเหมือนกัน เนื่องจากการบริหารและจัดการของแต่ละรัฐเป็นเอกเทศแบบสิ้นเชิง ทั้งในด้านปรัชญา นโยบาย วิธีการดำเนินงาน กฎหมาย การศึกษา ฯลฯ ดังนั้นพัฒนาการของแต่ละภาคส่วนจึงมีความแตกต่างกันเชิงนโยบายและงบประมาณ รวมทั้งวิสัยทัศน์ของคณะกรรมการการศึกษาแต่ละชุด อย่างไรก็ตามทุกรัฐต้องดำเนินการจัดการศึกษาและตรากฎหมายให้อยู่บนพื้นฐานเจตนารมณ์ของความเสมอภาคที่ให้ออกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน (Lupart. 2005) ซึ่งสามารถแบ่งพัฒนาการออกเป็น 2 ด้านหลักๆ คือด้านกฎหมาย และด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

2.1 ด้านกฎหมาย

ในปี 1969 รัฐสภาของแคนาดาได้ผ่านกฎหมายที่ชื่อ *“The Canadian Charter of Right & Freedoms”* ที่ระบุไว้ว่า คนทุกคนมีความเสมอภาคกันและภายใต้กฎหมายโดยจะต้องไม่มีการกีดกันไม่ว่าทางสีผิว เพศ เผ่าพันธุ์ ศาสนา อายุ หรือภาวะความจำกัดทางร่างกาย และกลุ่มด้อยโอกาส ที่รับรองสิทธิทางการเรียนสำหรับเด็กทุกคน อันหมายถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กด้อยโอกาส ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมเด็กปกติทุกคน นับว่าเป็นกฎหมายที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษมากที่สุด เนื่องจากหลายมาตราส่งผลทำให้เกิดทั้งนโยบาย และแนวทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก (Department of Justice Canada. 2004: Online)

นอกจากนั้นยังพบว่า Alberta เป็นรัฐเดียวที่มีกฎหมายระบุถึงรายละเอียดในการดำเนินงานที่สามารถใช้เป็นสูตรคำนวณค่าจัดการศึกษารายหัวที่แตกต่างกันตามระดับของความต้องการพิเศษ และบุคคลที่มีความแตกต่าง รวมทั้งการกำหนดมาตราที่ให้สิทธิพิเศษต่างๆ แก่คนพื้นเมืองดั้งเดิมมากกว่ากลุ่มชนอื่น รวมถึงข้อยกเว้นทางกฎหมายหลายประการ นอกจากนี้บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ทำให้เกิดการจัดการศึกษาพิเศษขึ้น (Winzer, M.A.; & Mazurek, K. 2000)

2.2 ด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

ราวช่วงทศวรรษที่ 1970 - 1980 มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษใน 3 รัฐคือ Alberta, Saskatchewan และ Ontario โดย Alberta เป็นที่เริ่มทำโครงการต่างๆ จนถึงปัจจุบันนี้ได้แก่งานวิจัยและพัฒนาด้านผู้มีความสามารถพิเศษ ได้มีผู้เชี่ยวชาญกำหนดเกณฑ์ที่เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีการเชื่อมโยงระบบต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใน Saskatchewan และ Ontario มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้อยู่ภายใต้เด็กกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจัดเป็นชั้นพิเศษ

โครงการพิเศษ หรือกลุ่มพิเศษที่จัดเป็นค่ายขึ้นมาแล้วแต่บริบทของแต่ละสถานศึกษา (Winzer, M.A.; & Mazurek, K. 2000)

จากการสำรวจผลงานวิจัยในปี 1998-1999 พบว่าโครงการส่วนใหญ่เน้นเฉพาะความสามารถทางสติปัญญา ส่วนความสามารถด้านอื่นๆ ได้รับการสนับสนุนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐไม่ให้การสนับสนุนแก่ครูที่สอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษเท่าที่ควร ทำให้การดำเนินงานมีความยากลำบากขึ้น (Leroux. 2000) แต่เนื่องจากปรัชญาในการจัดการศึกษาพิเศษเปลี่ยนไปหลังปี 2000 ที่เน้นให้มีความพยายามลดภาวะที่แตกต่างของเด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ยังคงยึดเด็กเป็นศูนย์กลางนั้นหมายความว่า การจัดการศึกษาใดๆ ต้องเหมาะสมกับเด็กแต่ละคนอันเป็นหัวใจของความเสมอภาคที่แท้จริง (Goguen. 1993: 171-177) จึงทำให้วิธีและแนวทางในการจัดการศึกษาพิเศษทุกประเภทปัจจุบันเปลี่ยนไป รวมทั้งโครงสร้างทางการบริหารจัดการเปลี่ยนไปด้วย นับแต่เรื่องการวางนโยบาย การสร้างความร่วมมือ การตัดสินใจในการจัดการศึกษา การกำหนดผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การให้บริการ รวมทั้งการประเมินผล (Council of Ministers of Education, Canada. 2008: Online) หลังจากมีการจัดประชุมนานาชาติ The 18th World Conference on the Gifted and Talented Children Vancouver, Canada ในปี 2009 ก็พบว่ามีความตื่นตัวและความเคลื่อนไหว รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับนานาชาติมากขึ้น

หน้าที่ในการจัดบริการการศึกษา และตอบสนองความต้องการของผู้มีความสามารถพิเศษ

ในปี 2000 สภาพัฒนาสังคมแห่งแคนาดา (The Canadian Council on Social Development : CCSD) ได้ทำการสำรวจโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษทั่วประเทศ ซึ่งมีประเด็นดังนี้

- บริบททั่วไปของการบริการการศึกษาพิเศษ
- การประเมินผลวิธีการจัดหาหรือได้มาซึ่งสิ่งของเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องการ
- แหล่งทรัพยากรการศึกษาพิเศษ โดยเน้นถึงสถานการณ์การจัดการศึกษาพิเศษ

ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 88 เห็นว่าควรมีการปรับโครงสร้างในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 59 มีความมั่นใจว่าระบบการศึกษาสามารถระบุว่าเด็กคนใดควรได้รับประโยชน์จากการให้บริการการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 18 มองว่าการจัดการศึกษาของท้องถิ่น แต่ละพื้นที่สามารถจัดหาบริการการศึกษาที่เป็นประโยชน์ให้กับเด็กที่รับบริการ ความเห็นต้องบประมาณในอนาคต พบว่า ร้อยละ 82 ให้ความเห็นว่าไม่เพียงพอ เรื่องผู้เชี่ยวชาญ ร้อยละ 88 ให้ความเห็นว่ารัฐของตนไม่สามารถจัดหาครูชำนาญการได้อย่างเพียงพอ และหลังจากการสำรวจนี้ ยังพบว่ามีอัตราครูที่ลดน้อยลงจากเดิม ในประเด็นด้านความทั่วถึงใน

การจัดบริการพบว่าพื้นที่ในชนบทและในเมืองต่างต้องการให้มีการจัดการศึกษาพิเศษถึงร้อยละ 94 ในเมืองกับชนบทยังขาดความเสมอภาค รวมถึงงบประมาณในขนาดที่มีแนวโน้มไม่เพียงพอต่อการให้บริการในระดับรัฐ ส่งผลให้จำนวนอัตราครูและครูผู้ช่วยขาดแคลน นอกจากนี้ผู้ศึกษาเสนอสถานการณ์เชิงลบที่อาจเกิดขึ้นเช่น ความไม่เต็มใจทำงาน ความกดดันในการทำงาน ภาระงานที่เพิ่มจากการทำรายงานเด็ก เป็นต้น (Kierstead, G. A.; & Hanvey L. 2001)

หลังจากปี 2001 เป็นต้นมา แคนาดาได้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความสามารถพิเศษ ดังนี้คือ

ปี 2002 แคนาดาในฐานะเป็นสมาชิกหนึ่งในกลุ่มประเทศยุโรป ได้จัดการประชุมสัมมนาของสภายุโรปเพื่อผู้มีความสามารถสูงครั้งที่ 8 (The 8th European Council for High Ability, ECHA) ในเดือนตุลาคม

ปี 2003 เปิดศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ที่ออนตาริโอ (Ontario) และมีข้อมูลซึ่งสามารถสืบค้นได้ทางอินเทอร์เน็ต

ปี 2005 พัฒนาโปรแกรมเสริมหลักสูตร สำหรับเด็กเกรด 10-12 ในมหาวิทยาลัย McMaster

ปี 2007 พัฒนาการเขียนโครงการและเอกสารสำหรับเด็ก Dysgraphic Syndrome นอกจากนั้นในกิจกรรมอื่นยังมีการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง (Gifted Canada. 2008 : Online)

ในปี 2008 แคลการี (Calgary) จัดการศึกษาให้กับผู้มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Education-GATE) ตั้งแต่ระดับ เกรด 4-12 มีการชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในโครงการเกต (GATE - หมายถึงโครงการสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ, ผู้แปล) ซึ่งจะมีผลต่อการจัดหลักสูตรที่จะตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็ก โดยผู้ปกครองจะเข้ามาเสริมในเรื่องการปรับหลักสูตร การเข้ามามีส่วนร่วมสนทนากับผู้มีความสามารถพิเศษระดับประเทศ เป็นต้น โครงการนี้มีการจัดระดับและประกาศให้ทราบถึงขอบเขตการให้บริการซึ่งจะแยกตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ โดยมีการระบุชื่อของโรงเรียนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษ การบริการนี้ได้จัดในปี 2008-2009 / 2009-2010 เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่โรงเรียนต่างๆ และผู้ปกครองที่สนใจ ซึ่งประกาศการรับสมัครเด็ก ในระดับเกรด 4-6 เกรด 7-9 และเกรด 10-12 (Calgary Board of Education. 2008 : Online)

นอกจากนั้นคณะกรรมการยังได้กำหนดแผนความร่วมมือการให้บริการกับการจัดการชุมชน และการปฏิบัติงานตามแผน โดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 พื้นที่ ในแต่ละพื้นที่มีโรงเรียนจำนวน 30-40 แห่ง และมีโรงเรียนที่ทำหน้าที่ประสานงาน ซึ่งโรงเรียนที่ทำหน้าที่ประสานงานจะแบ่งเด็กที่มารับบริการเป็น 2-3 ระดับของเกรด และมีโรงเรียนที่

ประสานงานในแต่ละระดับเกรดไม่ซ้ำกัน ทั้งนี้จำนวนระดับเกรดขึ้นอยู่กับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ โดยมีแผนการดำเนินงานให้บริการถึงปี 2009-2010

3. สภาพปัจจุบัน

3.1 คำนิยามของผู้มีความสามารถพิเศษ

แคนาดาเน้นความสามารถทางสติปัญญาเป็นหลัก จึงกำหนดว่า ผู้มีความสามารถพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความสามารถทางสติปัญญาที่เหนือกว่าเด็กปกติ ซึ่งต้องจัดการศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษาปกติที่จัดสำหรับเด็กทั่วไป และการจัดการศึกษาพิเศษนั้น ต้องเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กทำให้เด็กมีความสุขในการเรียน ดังนั้น ศัพท์ที่ใช้เรียกผู้มีความสามารถพิเศษสำหรับแคนาดา จะใช้คำว่า “เด็กปัญญาเลิศ” (อุษณีย์ โพธิสุข, 2541: 73) แต่ในรายงานนี้จะขอใช้คำว่าผู้มีความสามารถพิเศษ

3.2 นโยบาย

รัฐได้กำหนดนโยบายเรียกว่า Program Policy Memorandum (PPM) โดยกระทรวงศึกษาธิการและผู้ฝึกอบรม เป็นผู้กำหนดร่วมกับตัวแทนจากรัฐต่างๆ และถือว่าเด็กกลุ่มนี้มีความสำคัญต่ออนาคตของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยได้กำหนดนโยบายว่า

3.2.1 ผู้มีความสามารถพิเศษทุกคน มีสิทธิในการเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนทุกโรงเรียน

3.2.2 การจัดการศึกษาพิเศษใดๆ ต้องเป็นการเห็นร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล

3.2.3 การจัดการศึกษาพิเศษ ควรนึกถึงการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนร่วมกับเด็กปกติเป็นอันดับแรก หากเป็นไปได้

3.2.4 หากชั้นเรียนปกติไม่เหมาะกับเด็กคนใด ให้จัดโปรแกรมการศึกษาพิเศษในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจเป็นชั้นเรียนพิเศษ หรือโรงเรียนสาธิต ฯลฯ

3.2.5 การจัดผู้มีความสามารถพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ จะต้องพิจารณาให้รอบคอบ ในเรื่อง สังคม อารมณ์ สติปัญญา และความต้องการพิเศษของนักเรียน รวมทั้งภูมิหลังทางวัฒนธรรมของนักเรียนด้วย

3.2.6 การจัดทำโครงการต้องมีการระบุชัดเจนในประเด็นที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ (เป้าประสงค์ของโครงการ) กลยุทธ์ในการดำเนินงาน และผลงานที่ชัดเจนของเด็กนักเรียนที่ปรากฏออกมาในการจัด นอกจากนี้ยังต้องวางนโยบายที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่เหมาะสมตามความต้องการของเด็กแต่ละคน และสอดคล้องกับความปรารถนาของผู้ปกครองด้วย โดยมีความเชื่อว่า

1) ผู้มีความสามารถพิเศษต้องการโอกาสอยู่กับเพื่อนที่มีความสามารถ ความสนใจคล้ายคลึงกับเขาบางเวลา หรือเกือบตลอดเวลา

2) การสอนแบบเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความสามารถพิเศษกับเด็กปกติอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากเด็กที่มีความสามารถพิเศษควรเรียนแบบกิจกรรมกลุ่มหรือแบบร่วมมือ ร่วมใจ (Cooperative Learning) ร่วมกับผู้มีความสามารถพิเศษด้วยกัน

3) ผู้มีความสามารถพิเศษไม่ควรมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนเพื่อนเป็นประจำ ผู้มีความสามารถพิเศษควรได้รับโอกาสร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนการเรียนรู้อย่างเต็มที่

นอกจากนโยบายแล้วกฎหมายยังได้ระบุสิทธิว่า ผู้มีความสามารถพิเศษทุกคนต้องไม่ถูกปฏิเสธโดยชั้นเรียน หรือโรงเรียนใดๆ ผู้ปกครองมีสิทธิที่จะเรียกร้องการจัดการศึกษาพิเศษหากเห็นว่าชั้นเรียนปกติไม่สามารถตอบสนองความต้องการพิเศษของเด็กที่เหมาะสมได้ ซึ่งการจัดการศึกษานั้น สามารถจำแนกแผนการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ แต่ควรเป็นการศึกษาแบบรายบุคคล แต่ละโรงเรียนหรือรัฐอาจใช้คำต่างๆ กันคือ

IPP = Individual Pupil Plan

IEP = Individual Education Plan

SEP = Special Education Plan

การกำหนดแผนการจัดการศึกษาใด ๆ โรงเรียนจะต้องกระทำร่วมกับผู้ปกครองโดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสม โปรแกรมการศึกษาต้องสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของหลักสูตรในแง่เนื้อหา กระบวนการ ผลการทำงาน และกระบวนการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ที่ต่างไปจากสิ่งที่จัดให้ในชั้นเรียนปกติทั้งด้านกว้าง ลึก และสลับซับซ้อน (อุษณีย์ โพธิสุข. 2541: 76; อ้างอิงจาก Ministry of Education Differentiation Matrix. 31-34) ดังนั้นจะเห็นว่าการจัดการศึกษาให้กับผู้มีความสามารถพิเศษมีหลายรูปแบบ แล้วแต่ความพร้อมและการตัดสินใจของโรงเรียน เช่น การจัดการศึกษาพิเศษแบบแยกชั้นเรียนหรือจัดโปรแกรมพิเศษมักจะเริ่มในระดับเกรด 3 (ประถมศึกษาปีที่ 3) ในกรณีที่เป็นเด็กที่มีความสามารถสูงมาก (Highly Gifted) อาจใช้แบบเรียนร่วมกับคนอื่นบางเวลาหรือเรียนร่วมกับผู้มีความสามารถพิเศษตลอดเวลา (อุษณีย์ โพธิสุข. 2541: 74-76)

3.3 การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษใช้แนวคิดโรงเรียนเป็นฐาน โดยดำเนินการในความเชื่อพื้นฐานที่ว่า เด็กทั้งหมดสามารถเรียนและประสบความสำเร็จตามศักยภาพที่เป็นไปได้และเด็กจะได้รับโอกาสถ้าการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีทรัพยากรเพียงพอ หลักของความสำเร็จของการศึกษาจะพิจารณาที่การเสาะหาเด็กบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงให้โอกาสสูงสุดให้พวกเขามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การจัดการศึกษากับความต้องการพิเศษรวมถึงสิ่งแวดล้อมต้องเป็นสิ่งแรกที่คณะกรรมการ ผู้ให้คำปรึกษา

ผู้ปกครองและนักเรียนให้ความสำคัญ (สิ่งแวดล้อมในที่นี่จะรวมถึงการออกแบบการศึกษาถึงความต้องการพิเศษ และการสนับสนุนเพื่อเติมเต็มกับความต้องการพิเศษในชั้นเรียนทั่วไปในโรงเรียนและเรื่องอื่นๆ) โดยมีข้อปฏิบัติของโรงเรียน (School Act) ที่จะแสดงให้เห็นถึงความถูกต้องและความรับผิดชอบของโรงเรียนต่อการศึกษาพิเศษ ผู้ปฏิบัติจะรวมถึงคณะกรรมการที่ต้องดำเนินการให้กับชุมชนและนักเรียนที่ได้แจ้งความประสงค์ไว้กับโปรแกรมการจัดการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น ผู้ปกครองต้องร่วมรับผิดชอบทำงานร่วมกันกับคณะกรรมการโรงเรียนเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กจะได้รับการบริการทางการศึกษาพิเศษอย่างเป็นที่พอใจ (Lupart. 2005)

4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ในประเทศแคนาดา รัฐอัลเบอร์ตา (Alberta) เป็นแกนนำในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยคณะกรรมการโรงเรียนเอกชนและคณะกรรมการ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเครือข่ายโรงเรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาหลักระดับชาติ แต่ไม่รวมโรงเรียนที่มีจุดประสงค์พิเศษ (Charter School) ได้ประกาศกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่ระดับเกรด 1-12 เลขที่ 015/2004 ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2004 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงโอกาสการเรียนรู้ ระบบการศึกษาของผู้เรียนและสังคมให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้โรงเรียนสามารถปรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือ เด็กปัญญาเลิศในด้านต่างๆได้ เช่น ความพร้อม ตลอดจนการจัดการศึกษาที่ควรจะเป็น ทั้งในระดับปานกลาง หรือระดับสูง

มาตรฐานการจัดการการศึกษาพิเศษซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการจะต้องแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของโปรแกรมสำหรับเด็กเกรด 1-12 พร้อมความต้องการการศึกษาพิเศษ และนำเสนอให้กับนักเรียน เอกสารนี้จะช่วยให้เห็นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นรูปธรรม และสร้างคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ใช้ในการแนะนำสำหรับการสอนเด็กในเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการสนับสนุนให้คณะกรรมการโรงเรียนดำเนินงานได้อย่างอิสระ (Autonomy) ยืดหยุ่น (Flexibility) และเป็นทางเลือกในการปรับเปลี่ยนความต้องการการเรียนรู้ของเด็ก

จุดเด่นที่สำคัญของมาตรฐานในการจัดหลักสูตรและการให้บริการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่เกรด 1-12 ประกอบด้วย 4 ด้านที่สำคัญ คือ

ด้านสิทธิในการเข้าศึกษา (Access) นักเรียนมีความต้องการพิเศษจะต้องได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องในวิชาเรียนตั้งแต่ปีแรก ทั้งในเรื่องของหลักสูตร นักเรียนที่เข้าโปรแกรมจะต้องได้รับการปรับการเรียนรู้ หรือพัฒนาการเรียนรู้

ด้านความเหมาะสมของโปรแกรม โปรแกรมและการให้บริการจะต้องเข้าถึงความต้องการของเด็ก โดยคณะกรรมการจะต้องจัดหาบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อดำเนินตามกระบวนการทำให้ความรู้และเกิดทักษะต่างๆ

ด้านการประกันคุณภาพ (Accountability) จะต้องสามารถอธิบายได้ถึง ความรับผิดชอบต่อบุคคล

ด้านการอุทธรณ์ร้องทุกข์ ระยะเวลาของกระบวนการจะต้องมีความ ยุติธรรมและปกป้องสิทธิ์ของนักเรียนและผู้ปกครอง ในด้านจัดการการศึกษาของนักเรียนกับ ความต้องการพิเศษ

จากมาตรฐานทั้งสี่ด้านข้างต้น คณะกรรมการได้กำหนดมาตรฐานที่ต้องจัดให้มีดังนี้ (Ministry of Education, Alberta. 2004)

4.1 มาตรฐานด้านสิทธิ์ในการเข้าศึกษา

ตามกฎหมายการศึกษาสำหรับสถานศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานด้านนี้เกี่ยวข้องกับข้อปฏิบัติที่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องในวิชา เรียนตั้งแต่ปีแรก ทั้งในเรื่องของหลักสูตร การปรับปรุงการเรียนรู้ หรือพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่ง ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยๆ ดังนี้

4.1.1 มาตรฐานการอนุญาตให้จัดการศึกษา ความชัดเจนในการ จัดการการศึกษา คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) มีเอกสารระบุเกี่ยวกับความยินยอมและการให้ผู้ปกครองเข้ามา มีส่วนในกระบวนการประเมินผลความสามารถพิเศษของนักเรียน
- 2) หากผู้ปกครองปฏิเสธไม่เห็นด้วยกับบันทึกเหตุผลที่ไม่รับนักเรียน เข้าศึกษา จะต้องให้คณะกรรมการเป็นผู้ตัดสิน

4.1.2 มาตรฐานการเสาะหา คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1) มีการเตรียมการเสาะหา คัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่ระยะแรกเรียนเพื่อหาความพิเศษและประเมินผลการศึกษาของนักเรียน
- 2) ผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมในการเสาะหา/คัดเลือก และให้คำแนะนำ ถึงความสามารถพิเศษเฉพาะทาง
- 3) มีการสอบถามผู้ปกครองถึงการจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ของนักเรียนที่เข้ามาอยู่ในระบบการศึกษา
- 4) ผู้ปกครองหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความสามารถพิเศษ จะต้องสรุปได้ว่า ผู้มีความสามารถพิเศษที่ต้องการเสาะหา คัดเลือกนั้นมีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านดังต่อไปนี้
  - ด้านร่างกาย
  - ด้านพฤติกรรม เช่น ระดับของสังคม และการปรับตัว เป็นต้น
  - การสื่อสาร
  - การรู้คิด การเรียนรู้ หรือ ระดับสติปัญญา และการเรียนในโรงเรียน

5) ต้องแน่ใจว่าบุคลากรที่เสาะหาเด็กที่มีศักยภาพจะใช้ข้อมูลที่ได้รับอย่างไม่ลำเอียง และได้รับการอบรมจนมีความสามารถที่จะเสาะหา/คัดเลือก/จำแนกความต้องการพิเศษของเด็กได้อย่างครอบคลุมเพื่อจะสามารถจัดโปรแกรมการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กได้

6) มีการพัฒนาหรือใช้แบบทดสอบ/แบบสำรวจทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการคัดเลือกเครื่องมือ และ/หรือ การประเมินที่เป็นมาตรฐานเพื่อช่วยการเสาะหาเด็กตั้งแต่ระยะแรก/เร็วที่สุด

4.1.3 มาตรฐานการประเมินการจัดการการศึกษา คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างสำหรับการประเมินและการจัดการโดยให้มีข้อมูลที่เพียงพอในการพิจารณาสิทธิ์ตามกฎหมายของเด็กที่จะเข้าโปรแกรม และบริการที่ได้รับ

2) มีการส่งผลการประเมินให้แก่ ผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในโปรแกรม

3) การตัดสินใจใดๆ ต้องใช้ผลของการประเมินเป็นหลัก และเพื่อการพัฒนาแผนการช่วยเหลือส่วนบุคคล (IPP, Plans Intervention Custom) การสนับสนุนการให้บริการ และ/หรือ การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงโปรแกรมให้กับเด็ก

4) นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาพัฒนาโปรแกรมและให้บริการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อนำมาปรับปรุงและประเมินประสิทธิผลของนักเรียนต่อไป

4.1.4 มาตรฐานการมีลักษณะเฉพาะเจาะจงในการประเมินความสามารถพิเศษ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) สร้างกระบวนการสำหรับการให้คำแนะนำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้มีความสามารถพิเศษที่เผชิญกับการประเมินความสามารถพิเศษที่มีได้คาดหวังไว้

2) ยึดปัจจัยที่หลากหลายในการให้คำแนะนำความสามารถพิเศษที่เกิดโดยใช้วิธีการเสาะหาที่หลากหลาย การประเมินผลและการสังเกตจากครูหลายคน การใช้ข้อมูลจากผู้ปกครอง และการคาดการณ์ล่วงหน้า

3) ต้องมีแบบฟอร์มที่ให้ผู้ปกครองรับรองผลการประเมิน หรือ คำแนะนำจากผู้ชำนาญการ หรือผู้เชี่ยวชาญ

4) การอุทธรณ์/คัดค้านความเห็นที่สรุป/แนะนำ/การแปลผลจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่รับผิดชอบนั้น ต้องมีผู้เกี่ยวข้องจากภาคส่วนอื่นเข้าร่วมในการพิจารณาโปรแกรมของเด็ก

5) ต้องมีการทำงานร่วมกับหน่วยให้บริการอื่นๆ และ/หรือกับผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความสามารถพิเศษ ตามข้อกำหนดทางวิชาการทางการประเมินของเครื่องมือหรือวิธีการนั้นๆ

6) หากมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจ หรือผลการประเมินจะต้องมีการระบุเหตุผลในระยะเวลาของการประเมินตั้งแต่ขั้นการเขียนคำแนะนำ จนถึงระยะเวลาของการรายงานผล ซึ่งโดยปกติระยะเวลาการให้คำแนะนำนั้นควรจะใช้เวลาอย่างน้อย 8 สัปดาห์

7) ต้องสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติให้ได้ตามที่ระบุไว้ในเอกสาร **มาตรฐานการประเมินสำหรับจิตวิทยา-การศึกษา** ที่เผยแพร่โดยหน่วยการเรียนรู้ของ รัฐอัลเบอร์ตา รวมทั้งมาตรฐานนี้ได้รับการแนะนำโดยองค์กรวิชาการที่ได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ และสมาชิกขององค์กรที่เกี่ยวข้องนั้นๆ

4.1.5 มาตรฐานสิทธิเรื่องความสามารถที่จะใช้/รับข้อมูล คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องรับรองว่าข้อมูลของเด็กได้มาจากผู้ปกครอง รวมถึงผลของการประเมินและการรายงานผลที่แสดงถึงความสามารถพิเศษของนักเรียน ซึ่งต้องสอดคล้องกับระเบียบการบันทึกของนักเรียน

4.1.6 มาตรฐานความร่วมมือด้านการให้บริการทางการศึกษา คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการร่วมกับสมาชิกของชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่สนใจการศึกษา เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรและสมาคมหรือโรงเรียนอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรมการสุขภาพในเขตภูมิภาค และผู้ให้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริการกับเด็ก

2) ระบุถึงกระบวนการและนโยบายในการทำงานร่วมกับสมาชิกในชุมชน ในการออกแบบ และให้บริการนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ตลอดจนการรักษา ระเบียบและนโยบายของพื้นที่ที่มีความต่อเนื่อง มีขั้นตอนที่สามารถดำเนินการตามแผนและเป็นไปตามกฎหมายต่างๆ

3) ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร ก่อนที่จะเริ่มจัดโครงการการศึกษารายบุคคลให้กับเด็กหรือการให้บริการกับนักเรียน เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนที่ระบุไว้จากที่ได้ประเมินมาแล้ว

4) มีหน้าที่เป็นผู้นำในเรื่องดำเนินการสร้างสื่อสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชน หรือองค์กรที่มีการทำงานด้านนี้อยู่แล้ว ให้มีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการให้บริการโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

5) ดำเนินการให้มีกระบวนการเปิดเผย การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการแพทย์ และ/หรือ การจัดการด้านยารักษาโรคอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ

6) จะต้องแน่ใจว่าผู้ให้บริการด้านจิตวิทยาแก่ผู้มีความสามารถพิเศษ ได้รับการฝึกอบรมจากมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีทักษะความรู้เพียงพอในการดูแลเด็ก

4.2 มาตรฐานด้านความเหมาะสมของโปรแกรม

มาตรฐานด้านนี้เกี่ยวข้องกับข้อปฏิบัติที่เกี่ยวกับหลักสูตรและบริการที่เกี่ยวข้องของโปรแกรม จะต้องออกแบบจากการประเมินตามความต้องการของเด็ก โดยการจัดหาบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้และทักษะต่างๆ ที่ระบุเป็นมาตรฐานย่อยๆ ดังนี้

4.2.1 มาตรฐานของบุคลากร คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าครูทุกคนจะต้องมีมาตรฐานในเรื่องคุณภาพการสอน
- 2) ครูต้องมีความรู้ ยุติธรรม มีทักษะที่หลากหลาย และมีบุคลิกลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานและจัดการกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
- 3) ให้ความช่วยเหลือครูในการปฏิบัติและดำเนินการถูกต้องเป็นไปตามเป้าหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิผล

4.2.2 มาตรฐานการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษา ผู้ปกครองจึงมีสิทธิและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเด็ก เพื่อให้การดำเนินงานมีการขับเคลื่อนไปข้างหน้า คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก
- 2) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าผู้ปกครองมีข้อมูลอย่างเพียงพอเพื่อใช้ตัดสินใจในเรื่องการจัดการศึกษา
- 3) ส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้แสดงบทบาทที่สำคัญในการวางแผน แก้ปัญหา และตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรของนักเรียน

4.2.3 มาตรฐานการตัดสินใจจัดบริการ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษต้องบูรณาการอยู่ในชั้นเรียนปกติของโรงเรียนในเขตหรือท้องถิ่นเป็นทางเลือกแรกที่คณะกรรมการจะต้องพิจารณาก่อน โดยการปรึกษากับ พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง ครู
- 2) การปรึกษากับผู้ปกครองต้องใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

4.2.4 มาตรฐานการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผลของการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) การพัฒนาแผนการช่วยเหลือส่วนบุคคล (Individualized

Program Plan-IPP) โดยจะต้องเขียนขึ้นจากความรู้ทางการศึกษาพิเศษ

2) ต้องมีการระบุว่าคุณครูใหญ่ (หัวหน้าสถานศึกษา) เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการยกเว้นการเรียน และการนำไปปฏิบัติ และการให้บริการทางการศึกษาพิเศษของโรงเรียน

3) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าผู้สอนของผู้มีความสามารถพิเศษมีวัสดุอุปกรณ์และอื่นๆ ที่เหมาะสมพอที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามสมควร

4) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องระบุได้ว่าครูที่รับผิดชอบแผนการให้การช่วยเหลือการศึกษาเฉพาะบุคคลสามารถประสานงานและพัฒนาการสอน เพื่อนำไปปฏิบัติและติดตามความก้าวหน้า รวมทั้งประเมินผลนักเรียนได้

5) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าผู้อำนวยการโรงเรียนได้คัดเลือกครูที่จะมารับผิดชอบในการประสานงาน พัฒนา ปฏิบัติ ควบคุมดูแลและประเมินการจัดการศึกษาเป็นรายบุคคล

6) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าโรงเรียนมีความพร้อมทั้งกระบวนการและคณะผู้ทำงานจะสามารถให้คำปรึกษา วางแผน และมีทักษะในการแก้ปัญหาในโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

7) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าครูจะต้อง

- ให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมในการจัดแผนการเรียนลงสู่การปฏิบัติ ติดตามและประเมินแผนการเรียน และรับคำแนะนำที่ได้จากโปรแกรมการศึกษากับนักเรียน ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ (Mentoring Induction Project-MIP)

- มีการบันทึกผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นความก้าวหน้าของนักเรียนภายในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ รวมทั้งวางแผนเพื่อความก้าวหน้าในช่วงต่อไปอย่างเป็นทางการ

- ต้องให้ข้อมูลและมีการพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการระหว่างปี

- จัด-ดูแลเอกสารที่แสดงว่ามีการยินยอมจากผู้ปกครองอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร

- ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (PIP) ตามความเหมาะสม

- ในกรณีที่ผู้ปกครองมีข้อโต้แย้ง หรือปฏิเสธแผนการศึกษา ต้องทำบันทึกเกี่ยวกับเหตุผลการปฏิเสธของผู้ปกครอง ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโดยโรงเรียน เพื่อหาทางไปสู่การแก้ไขข้อโต้แย้ง

- ในการบันทึกแผนการให้การช่วยเหลือการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียนจะต้องแน่ใจว่าคำ หรือ ข้อความที่บันทึก เป็นไปตามระเบียบที่ว่าด้วยการ

บันทึกนักเรียน (ข้อปฏิบัติการลงบันทึกนักเรียน) และระเบียบว่าด้วยวิธีการใส่ข้อมูล และต้องคำนึงถึงการปกป้องสิทธิ์ส่วนบุคคล (FOIPP)

8) ผู้ช่วยครูที่ทำงานต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และแสดงผลของแผนการจัดการศึกษาเป็นรายบุคคลได้

4.3 มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ (Accountability) คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นถึงระบบที่สามารถรับประกันความรับผิดชอบต่อตัวบุคคลได้ มาตรฐานด้านนี้เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพทั้งในระดับ นโยบาย กระบวนการ การติดตามผล ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วยมาตรฐานย่อยๆ ดังต่อไปนี้

4.3.1 มาตรฐานนโยบายและกระบวนการ

1) การพัฒนานโยบายและกระบวนการที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะต้องลงไปถึงระดับท้องถิ่น (ซึ่งมีความสอดคล้องของมาตรฐานที่กำหนดขึ้นกับนโยบายระดับรัฐฉบับนี้ และกฎหมาย นโยบายของรัฐด้วย) ต้องทันสมัย และสาธารณชนทั่วไปเข้าใจและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

2) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่ารายละเอียดเกี่ยวกับทางเลือกต่างๆ (เช่น ประเภทของโครงการ) และบริการที่จัดให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรสู่สาธารณชน

3) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่ารายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนผู้จัดการศึกษาพิเศษและการบริการการศึกษาพิเศษให้กับนักเรียนได้มีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปต่อสาธารณชน

4) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่ามีการเปิดช่องให้เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการในเรื่องโปรแกรม การให้บริการและวิธีการอุทธรณ์ในระดับท้องถิ่นได้

4.3.2 มาตรฐานส่วนของผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าโปรแกรมการศึกษาซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ดูแลนักเรียน (Mentoring Induction Project-MIP) ได้บรรจุข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสามารถ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผลลัพธ์ทางการเรียนตามหลักสูตรของรัฐ

2) ผู้ปกครองจะต้องติดตามการรายงานความก้าวหน้าของเด็กเป็นประจำตามระยะเวลาของปีการศึกษา

4.3.3 มาตรฐานการติดตามและการประเมินผลโปรแกรม คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) มีการใช้แผน มีการประเมิน การติดตาม และรายงาน ตลอด

จนการนำไปปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษากับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

2) มีการติดตามความเคลื่อนไหวของโปรแกรมและการให้บริการ สำหรับการศึกษาพิเศษ

3) จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินและผลสัมฤทธิ์ ของโปรแกรมและการ ให้บริการ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวงจรการวางแผนและการรายงานประจำปี

4.3.4 มาตรฐานการมีส่วนร่วมของหน่วยงานระดับรัฐในการประเมินผล

1) ทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ ค่าใช้จ่ายและผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ รวมทั้งการบริการการศึกษาพิเศษในด้านที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบแผนงาน และ รายงานประจำปี

2) ผู้บริหารสูงสุด จะต้องกระจายอำนาจความรับผิดชอบ การตัดสินใจในการบอกที่มาของการใช้แบบสอบระดับรัฐ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขต่างๆ ของการทดสอบ ซึ่งมีประกาศเป็นการเฉพาะ

4.3.5 มาตรฐานการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ต้องทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าเครื่องมือต่างๆที่ใช้ในการประเมิน ความสามารถที่แสดงออกมา (Performance Evaluation) รวมทั้งแบบทดสอบต่างๆ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนนั้นสร้างขึ้นเพื่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษตามข้อกำหนด

2) ผู้บริหารสูงสุดหรือผู้แทนรับผิดชอบในเรื่องการอนุมัติว่าจะยกเว้น การทดสอบความสามารถแก่เด็กคนใด โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน General Bulletin ในเรื่องการทดสอบผลสัมฤทธิ์

4.4 มาตรฐานด้านการอุทธรณ์ร้องทุกข์

มาตรฐานด้านนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ต้องแสดงความยุติธรรมและ ปกป้องสิทธิ์ของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยเป็นไปตามกฎหมายมาตราที่ 123(2) ของ กฎหมายการศึกษาปี 2000 ได้ระบุถึงสิทธิ์ในการอุทธรณ์ว่าผู้อุทธรณ์ต้องเป็น ผู้ปกครองของ เด็กและนักเรียนที่มีอายุเกิน 16 ปีขึ้นไป

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้ระบุถึงสิทธิ์ของผู้ปกครองที่สามารถรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้คือ

- สิทธิ์ในการได้รับการศึกษาของบุตร (ผู้อยู่ภายใต้การดูแล)
- สิทธิ์ในการรับรู้รายงานของเด็ก
- สิทธิ์ในความรับผิดชอบต่อตัวเด็ก
- สิทธิ์ในการร่วมดูแลการจัดการศึกษาพิเศษ
- สิทธิ์ในการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการบริหาร
- อำนาจในการขอทบทวนเรื่องต่างๆ ของผู้ที่อยู่ภายใต้การดูแล

ทั้งนี้ในมาตรฐานการออกุทธธร้งทูกข์ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

4.4.1 อธิบายถึงกระบวนการในเรื่องระยะเวลา การให้ความยุติธรรม ข้อโต้แย้งของข้อเรียกร้องต่างๆ

4.4.2 อธิบายถึงกระบวนการ ข้อเรียกร้องต่างๆ จากผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องและนักเรียน ที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจที่มีผลต่อการศึกษาของเด็ก และความต้องการต่างๆ

4.4.3 โรงเรียนต้องพยายามหาเหตุผลสนับสนุนและตระหนักว่าต้องร่วมมือกับผู้ปกครองในการตัดสินใจผลการเรียนดีระดับต่างๆ

4.4.4 แนะนำผู้ปกครองให้เข้าใจถึงข้อร้องเรียน ข้อโต้แย้ง ให้ถูกต้อง และถูกระเบียบ ถึงความต้องการต่างๆ และขั้นตอนการดำเนินการแจ้งผลแก่คณะกรรมการ

4.4.5 แนะนำผู้ปกครองในกรณีที่ไม่พอใจในการดำเนินงาน ให้สามารถร้องเรียน เสนอข้อโต้แย้งแก่รัฐมนตรีการศึกษาเพื่อแจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

5. บทสรุป

การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษและการสร้างมาตรฐานในประเทศแคนาดานั้น มีการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจอย่างเบ็ดเสร็จให้แก่รัฐ หน่วยงาน หรือโรงเรียน มีสิทธิในการจัดการศึกษาได้อย่างอิสระโดยมีกฎหมาย นโยบาย ดำเนินการโดยคณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนจากองค์กรต่างๆ และมีกลไกที่จะเอื้ออำนวยให้สถาบันครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ทั้งนี้มีการเน้นให้เห็นความสำคัญกับมิติด้านสติปัญญา (Intellectual Ability) เป็นพิเศษแตกต่างจากหลายๆประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ซึ่งเห็นได้จากการระบุคำนิยามว่า เด็กที่จะได้รับสิทธิทางการศึกษาพิเศษในฐานะที่เป็นผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีความสามารถทั่วไปทางสติปัญญาเหนือว่าเด็กอื่นๆ

แนวคิดด้านมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศแคนาดาค่อนข้างยืดหยุ่น เน้นการบูรณาการที่หลากหลายและการให้โอกาสเด็กในการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความชัดเจนทั้งนโยบายและการปฏิบัติในเรื่องการประกันสิทธิทางการศึกษาของเด็ก ตลอดจนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนสนับสนุนในทุกกิจกรรม

ประเทศไต้หวัน

1. ภูมิหลัง

ไต้หวันมีชื่อเดิมว่าเกาะฟอร์มูซา เป็นเกาะหนึ่งของประเทศจีน ภายหลังจากสงครามระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ปี ค.ศ.1894 – 1895 ไต้หวันตกอยู่ใต้การปกครองของญี่ปุ่นจึงทำให้มีการปรับโครงสร้างบางประการอันเป็นพื้นฐานทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจของไต้หวันทันสมัยขึ้น มีการสร้างถนนและทางรถไฟ เพื่อเป็นแหล่งขนส่งเสบียงให้กองทัพญี่ปุ่น หลังจากที่ญี่ปุ่นคืนเกาะฟอร์มูซาให้กับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เกิดขึ้นในเกาะฟอร์มูซาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา ในปี 1949 เมื่อรัฐบาลของนายพลเจียง ไคเชก แพ้สงครามกับฝ่ายคอมมิวนิสต์จึงได้ลี้ภัย และอพยพประชาชนจำนวนประมาณ 2 ล้านคนไปตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นที่เกาะฟอร์มูซาและตั้งเป็นไต้หวันที่มีชนพื้นเมืองหลายกลุ่มอาศัยอยู่ตั้งแต่ดั้งเดิม

ไต้หวันเป็นประเทศที่ยังไม่ได้การรับรองจากทุกชาติว่าเป็นประเทศเอกราช เพราะได้รับการคัดค้านจากรัฐบาลจีนว่าไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน ความขัดแย้งรุนแรงในเรื่องนี้ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรระดับสมองของประเทศจึงเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งเพื่อความมั่นคงและความก้าวหน้าของประเทศ (Ministry of Education, R. O. C. 2007)

ด้วยเหตุนี้ไต้หวันจึงเป็นประเทศอันดับแรกๆ ของเอเชียที่ให้ความสนใจในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ โดยเริ่มตั้งแต่ปี 1962 มีการประชุมการศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 4 ขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษในไต้หวัน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และมีการให้ทุนเรียนดีระดับต่างๆ ต่อมาได้มีการจัดการทดลองชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีผลการเรียนดีระดับยอดเยี่ยมขึ้นที่โรงเรียนเทศบาลไทเป ฟูซิง (Taipei Municipal Fushing) โรงเรียนยางหมิง (Yangming) และชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีที่โรงเรียนประถมศึกษากวางเซน (Kuangzen) การวิจัยและพัฒนาได้มีการพัฒนาขึ้น เมื่อมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (National Taiwan Normal University, NTNU) โดยคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยได้ทุ่มเทเวลาเพื่อหารูปแบบการจัดการศึกษาในรูปแบบของโครงการนำร่องเป็นครั้งแรกในปี 1973 ด้วยความสนับสนุนจากสภาวิทยาศาสตร์แห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ และได้มีการขยายชั้นเรียนไปสู่มัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย งานวิจัยหลายชิ้นได้ขยายไปสู่คุณลักษณะทางจิตวิทยา การสร้างหลักสูตรที่สร้างสรรค์ และอื่นๆ โครงการนี้หลังจากการ

ทดลองได้มีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ใช้แผนการเรียนรู้ที่ได้มาจากผลการทดลอง การขยายแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลมาพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทั้งด้านการบริหารจัดการ หลักสูตรการส่งเสริม การสร้างเครือข่าย การวิจัยและพัฒนา รวมทั้งวิธีการจัดการศึกษา

2. พัฒนาการ

ความเปลี่ยนแปลงของไต้หวันมีหลายด้านแต่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาคือด้านกฎหมาย และการพัฒนาด้านองค์ความรู้

2.1 ด้านกฎหมาย การพัฒนาการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษของไต้หวันสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วงคือ

ช่วงที่ 1 เป็นช่วงแรกของพัฒนาการทางกฎหมาย สิทธิของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางกฎหมายยังอยู่ร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มอื่น ในปี 1968 ได้มีการผ่านกฎหมาย“แนวทางการปฏิบัติในการจัดการศึกษาภาคบังคับให้กับประชาชนเป็นเวลา 9 ปี” (9- Year Obligatory Education Practice Guidelines) ซึ่งระบุเกี่ยวกับเด็กพิเศษเป็นครั้งแรกว่า “เด็กทุกคนที่มีความพิการ เด็กปัญญาอ่อนและเด็กที่มีความสามารถพิเศษควรได้รับการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับพวกเขา” (Ministry Office of Education, R. O. C. 1975) ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษแต่ยากจน ได้มีโอกาสเข้าเรียน และทำให้เด็กเรียนดีมีโอกาสมาเป็นผู้นำในสาขาต่างๆภายหลัง หลังจากนั้นจึงมีการจัดหลักสูตรทดลองสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาเล็กๆในกรุงไทเป เช่น โรงเรียนลินแอนด์วู และโรงเรียนนูแอนด์ ซอฟเฟอร์ จากนั้นได้มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาเรื่อยมา (Stevenson; et al. 1994b: Online)

ช่วงที่ 2 เป็นช่วงที่มีการขยายและออกบทบัญญัติด้านสิทธิ และประเภทของความสามารถพิเศษที่จะต้องได้รับการส่งเสริมให้ชัดเจนขึ้น ปี 1981 รัฐบาลไต้หวันได้ออกกฎหมายที่ให้การศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่ปฐมวัยภายใต้กฎหมายที่ชื่อว่า Preschool Education Law (Ministry of Education, R. O. C. 1981) เพื่อประกันสิทธิทางการศึกษา ในปี 1984 พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ จัดแบ่งผู้ที่มีความสามารถพิเศษออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) ประเภทที่มีความสามารถพิเศษในเรื่องทั่วไป (General Abilities)
- 2) ประเภทมีความถนัดด้านวิชาการ (Scholastic Aptitude)
- 3) ประเภทมีความสามารถเฉพาะทาง (Special Talents) เช่น ด้านศิลปะ ดนตรี หรือกีฬา

ศิลปะ ดนตรี หรือกีฬา

เด็กในสองประเภทแรกได้รับการจัดให้เรียนในชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีสติปัญญาสูง ส่วนผู้ที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทางได้รับการจัดให้เรียนในชั้นเรียนที่เหมาะสม

กับความสามารถของตน

ช่วงที่ 3 นำผลจากภาคปฏิบัติไปสู่การวางมาตรการ การกำหนดกรอบการดำเนินงาน โดยเริ่มในปี 1997 ได้มีการกำหนดทิศทางและขยายความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษเด่นชัดขึ้น จากกฎหมายการศึกษาที่ตราไว้เมื่อ 1975 ในมาตรา 10 ว่า “เด็กทุกคนที่มีความพิการทางร่างกายหรือทางสติปัญญาและผู้ที่มีความสามารถพิเศษควรได้รับการศึกษาพิเศษหรือการจัดระดับการศึกษาที่เหมาะสม” และให้มีองค์กรที่ดูแลเด็กกลุ่มนี้เป็นพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งหน่วยงานดูแลด้านการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ (Special Education Unit) ขึ้น เมื่อวันที่ 16 เมษายน 1997 หน่วยงานนี้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล 3 ด้าน (Kuo; et.al. 2006) ได้แก่

- 1) ด้านการวางนโยบายการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 2) ด้านการศึกษาพิเศษสำหรับผู้มีความผิดปกติทางร่างกายหรือสติปัญญา
- 3) ด้านการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

ในปี 1998 มีพระราชบัญญัติฉบับแก้ไข ภายใต้หัวข้อเกณฑ์และหลักการวินิจฉัยผู้ที่มีความพิการและมีความสามารถพิเศษ (Diagnosis Criteria and Principles of Students with Disabilities/ Giftedness) โดยได้จำแนกผู้ที่มีความสามารถพิเศษออกเป็นอย่างน้อย 6 ประเภท และในฉบับแก้ไขล่าสุดในปี 2002 ได้จำแนกผู้ที่มีความสามารถพิเศษ โดยพิจารณาจาก 1) สติปัญญาเลิศ 2) ความถนัดด้านวิชาการ 3) ทักษะศิลป์และศิลปะการแสดง 4) ความคิดสร้างสรรค์ 5) ความเป็นผู้นำ และ 6) ความสามารถอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

2.2 ด้านการวิจัยและพัฒนา พัฒนาการด้านการจัดการศึกษาของไต้หวันสามารถแบ่งได้เป็น 4 ช่วงด้วยกันดังนี้

ช่วงที่ 1 เป็นช่วงเริ่มต้นทำการทดลอง เน้นที่ระดับประถมที่เริ่มทำอย่างจริงจัง ในปี 1973-1979 ที่มีโรงเรียนจากทุกภาคเข้าร่วมด้วย

ช่วงที่ 2 เป็นการขยายไปสู่ระดับมัธยมศึกษาหลายโรงเรียน เริ่มในปี 1979-1981 มีการจัดห้องศูนย์สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ช่วงที่ 3 เริ่มจากปี 1982 เน้นการขยายจำนวนโรงเรียนในโครงการ และเน้นความสามารถด้านภาษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

ช่วงที่ 4 ช่วงการกระจายผล โดยการใช้วิธีการแบบเข้มข้น และสร้างสรรค์ ในโครงการ ขณะที่มีการวางแผนระดับประเทศ กระทรวงศึกษาธิการของไต้หวันได้มีเอกสารซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติ ที่จะส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทางการศึกษาทั่วไป และส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษไปด้วยกัน นอกจากนั้นเมืองไทเปยังได้ขยายขอบเขตการจัดการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหลายแห่ง มี National Taiwan Normal University (NTNU) เป็นแกนกลางโดยมีวัตถุประสงค์หลักดังต่อไปนี้

1) สร้างความชัดเจนในเรื่องความหลากหลายของปัญญามนุษย์
 2) สร้างโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้เด็กกลุ่มนี้สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ขีดสูงสุดของศักยภาพ

3) ทำให้โรงเรียนมีศักยภาพพอที่จะตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของเด็กได้โดยการสร้างกลไกที่เอื้ออำนวย รวมทั้งการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็ก

4) พัฒนาหลักสูตรที่เปิดกว้าง หลากหลาย ยืดหยุ่น ทั้งในหลักสูตรปกติและกิจกรรม

5) พัฒนา อุปกรณ์/สื่อการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

6) ให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้โดยเฉพาะ

นอกจากนั้นยังมีการเพิ่มโครงการความร่วมมือจากทั้งภายในโรงเรียน และต่างโรงเรียน และมีการจัดระบบเขตการศึกษาใหม่เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งแต่ละเขตแบ่งจากสภาพภูมิศาสตร์เรียกเป็นเขตตะวันออก-ตกเหนือ-ใต้ โดยกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนของแต่ละเขตมีการบริหารและจัดการเรื่องกิจกรรม การแข่งขัน การสาธิต การเข้าแคมป์ สัมมนา ทัศนศึกษา การทำวิจัย และการกล่าวสุนทรพจน์ เป็นต้น (Wu. 1989)

ผลจากนโยบายการส่งเสริมโครงการความสามารถพิเศษในเรื่องคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา ในปี 1988 ทำให้มีการขยายโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนี้อย่างรวดเร็วกว่าในอดีตกระจายทั่วประเทศ โดยทั่วไปพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นไปอย่างช้าๆ แต่หลังจากที่มีการจัดการประชุมนานาชาติ The Asia-Pacific Conference on Giftedness และ Conference of National Gifted Education Development ในปี 2006 ขึ้นที่ไทเปทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่ชัดเจนขึ้นในสังคมทำให้เกิดการกำหนดการศึกษาเชิงคุณภาพขึ้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Kuo; et.al. 2006; Ministry of Education, R. O. C. 2000) คือ ความต้องการในการพัฒนาส่วนบุคคล และความต้องการในการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา

ด้านการวางรูปแบบการศึกษา มีการกำหนดรูปแบบการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในหลายระดับด้วยกัน โดยพื้นฐานแล้วรัฐบาลกลางจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร ส่วนโรงเรียนในท้องถิ่นจะทำหน้าที่พัฒนาแผนเฉพาะดังกล่าวและทำการทดลองในชั้นเรียน ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญและครูในสาขาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะทำการประชุมกันเป็นระยะๆ เพื่อปรับและแก้ไขแผนให้เป็นมาตรฐานยิ่งขึ้น เรื่องที่ได้ดำเนินการไปแล้ว คือ แผนปรับปรุงและพัฒนาระเบียบ และจัดเตรียมเงินทุนสำหรับแผนทดลองการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับประถมศึกษา การทดลองในระยะแรกดำเนินการเป็นเวลา 6 ปี จนเสร็จสิ้นในปี 1979 และในปี 1982 ซึ่งเรียกว่าเป็นระยะที่ 3 ของแผนการทดลองนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดระบบการศึกษาดังกล่าวขึ้นในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

และมัธยมศึกษาตอนปลาย วัตถุประสงค์เพื่อขยายการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้กว้างออกไป

ตามสถิติการสำรวจในปี 1991 ของประเทศไต้หวัน พบว่า มีโรงเรียนจำนวน 307 โรงเรียน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ใช้แผนการศึกษา “GATE Programs” (ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของชั้นเรียนพิเศษหรือชั้นเรียนจำลอง) เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเหล่านั้นให้ใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ และจากปี 1991 จำนวนนักเรียนของแผนการศึกษาพิเศษได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ต่อมาได้มีการจัดโครงการหลักสูตรทดลองสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาเรื่อยมา (Stevenson; et al. 1994b: Online) นอกจากนี้ กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ (National Education Law) ยังระบุว่าอนุญาตให้นักเรียนที่เป็นผู้มีความสามารถพิเศษในทุกสาขาวิชาสามารถเรียนข้ามชั้นได้ไม่เกินหนึ่งปีในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในสาขาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์จะได้รับโอกาสเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนพิเศษในช่วงสุดสัปดาห์ หรือค่ายฤดูร้อนที่มีอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยเป็นผู้ให้ความรู้ นอกจากนี้ ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในสาขาวิชาเหล่านี้ยังได้รับอนุญาตให้สอบเข้าเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือสามารถสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยหลังจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อีกทั้งเด็กเหล่านี้ยังสามารถเลือกที่จะสมัครตรงเข้าคณะวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ที่ตนต้องการ โดยไม่ต้องสอบเข้าตามระบบ อย่างไรก็ตาม มีข้อจำกัดอยู่ที่การสมัครจะกระทำได้เฉพาะสาขาวิชาที่เน้นทางทฤษฎีโดยเฉพาะ (Pure Science) แต่ไม่สามารถสมัครในสาขาที่เป็นการประยุกต์ (Applied Science) (Stevenson; et al. 1994b: Online)

เป้าหมายในระยะยาวของการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษก็คือการสร้างผู้นำและผู้เชี่ยวชาญเพื่อที่จะได้นำเอาสติปัญญาของเขาเหล่านั้นมาพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีคุณภาพดีที่สุดในที่สุด ด้วยเหตุนี้ แผนการศึกษาหลากหลายสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง แผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษไม่จำกัดอยู่เฉพาะเพียงบางท้องถิ่นหรือบางสาขาวิชาเท่านั้น แต่ยังมีจัดการศึกษาให้มีลักษณะหลากหลายและยืดหยุ่นเพื่อสอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนในหลายระดับ เมื่อวิเคราะห์จากปัจจัยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในประเทศไต้หวัน แล้วพบว่า ไต้หวันมีนโยบายจากรัฐบาล (พร้อมการสนับสนุนอย่างเป็นทางการ) ที่ชัดเจนและจริงจัง มีกฎหมายยอมรับ มีเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีสถาบันผลิตบุคลากร มีระบบการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรที่ชัดเจน มีการจัดการศึกษาในทุกระดับนอกเหนือจากการมีงานวิจัยที่เข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

3. สภาพปัจจุบัน

3.1 คำนิยาม

จากกฎหมายการศึกษาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในปี 1981 ได้แบ่งคุณลักษณะของความสามารถพิเศษเป็น 3 ด้าน คือ

- 1) ประเภทที่มีความสามารถพิเศษในเรื่องทั่วไป (General Abilities)
- 2) ประเภทมีความถนัดด้านวิชาการ (Scholastic Aptitude)
- 3) ประเภทมีความสามารถเฉพาะทาง (Special Talents) เช่น ด้าน

ศิลปะ ดนตรี หรือกีฬา

ต่อมาได้มีการปรับปรุงเรื่องความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในปี 1998 เพิ่มเป็น 6 ด้าน และมีการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดอีกครั้งในปี 2002 ภายใต้บทบัญญัติของ “The Diagnosis Criteria and Principles of Students with Disabilities/ Giftedness of 1998” ว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษหมายถึงเด็กที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1) ด้านสติปัญญา (General Intelligence): มีศักยภาพโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ยอดเยี่ยมเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในเรื่องความจำ การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การใช้เหตุผล และการประเมิน

2) ด้านวิชาการ (Academic Aptitude): มีศักยภาพโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ยอดเยี่ยมเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในเรื่องความสามารถด้านภาษา คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

3) ด้านทัศนศิลป์ (Performing Arts): มีศักยภาพโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ยอดเยี่ยมเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในเรื่องความสามารถด้านทัศนศิลป์

4) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity): มีศักยภาพโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ยอดเยี่ยมเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในเรื่องผลงานสร้างสรรค์ การสร้างสิ่งประดิษฐ์ หรือการแก้ปัญหา

5) ด้านความเป็นผู้นำ (Leadership): มีศักยภาพโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ยอดเยี่ยมเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในเรื่องความสามารถด้านวางแผน การจัดระบบ การสื่อสาร การสร้างความร่วมมือ ความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้า การตัดสินใจ และการประเมินความสามารถ

6) ความสามารถด้านอื่นๆ (Other Talents): มีศักยภาพโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ยอดเยี่ยมเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในเรื่องความสามารถด้านอื่น อาทิ การเคลื่อนไหวร่างกาย การทำงานกับเครื่องมือ คอมพิวเตอร์ การเล่นหมากรุก ฯลฯ (Wu. 2000)

3.2 นโยบาย

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ(จีนเรียกเป็นกรมเนื่องจากถือว่ากระทรวง

ศึกษาธิการหลักต้องอยู่ที่จีนแผ่นดินใหญ่เท่านั้น) ดูแลการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ โดยมีคณะกรรมการแห่งชาติเป็นผู้กำหนดนโยบาย ที่สร้างเครือข่ายร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทุกแห่ง เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลโรงเรียนที่อยู่ในเขตใกล้เคียง ความคิดด้านรูปแบบของการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในไต้หวันนั้น อยู่ในลักษณะของระบบดำเนินงาน ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 3 ระดับด้วยกัน คือ

3.2.1 ระดับอำนวยการหรือระดับประเทศ (Supervisor Level) ดูแลด้านนโยบาย กฎ ระเบียบ องค์กรด้านบริหาร คำแนะนำและการวิจัย

3.2.2 ระดับปฏิบัติการ (Implementation Level) ดูแลด้านการสำรวจความสามารถของเด็ก ปรับหลักสูตร จัดสื่อและอุปกรณ์การสอน วิธีการสอน บุคลากร และ

3.2.3 ระดับท้องถิ่น (Community Level) ประกอบด้วย ผู้ปกครอง มวลชน และองค์กร ทำหน้าที่ประสานให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ในปัจจุบันไต้หวันถือว่าเป็นประเทศในเอเชียที่มีโครงสร้างทางวิชาการด้านเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดดเด่นกว่าประเทศอื่นหลายประเทศ

คณะกรรมการแห่งชาติ ได้ระบุนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ

1) ให้มีคณะกรรมการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรและพัฒนาโครงการ (Program Design) เพื่อเป็นต้นแบบแนวทางการปฏิบัติสำหรับทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ-ท้องถิ่น

2) ให้มีการพัฒนาและอบรมครูในทุกระดับตั้งแต่ระยะสั้น ระยะยาว ปรึญญา หรือวุฒิบัตรทุกรูปแบบ นอกเหนือไปจากการประชุม และดูงานในสถานที่สำคัญๆ จากทั่วโลก

3) ให้โรงเรียนจัดรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เช่น ชั้นพิเศษ กิจกรรมพิเศษ ค่ายเสาร์-อาทิตย์ ค่ายฤดูร้อน การย่นระยะเวลาเรียน การข้ามมหาวิทยาลัย ก่อนเกณฑ์ ฯลฯ

4) ให้มีการวิจัยทางความสามารถให้โดดเด่นเป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ

5) ให้มีการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและนอกประเทศ

6) สร้างและสะสมองค์ความรู้และเผยแพร่ความรู้ให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ที่เกี่ยวข้องและนักเรียนในโครงการ

7) ให้มีการเผยแพร่ความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในวงกว้าง

8) ให้การสนับสนุนองค์กรของรัฐและเอกชนที่ดำเนินการพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษ (Kuo; et.al. 2006; Ministry of Education, R. O. C. 2000; 2007)

3.3 การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

3.3.1 การเสาะหา/คัดเลือก (Identification) มีวิธีการเสาะหาที่แตกต่างกันไปตามระดับดังต่อไปนี้

1) สำหรับเด็กปฐมวัย ให้โรงเรียนส่งเด็กที่แสดงออกถึงความสามารถเกินเด็กทั่วไปเมื่ออายุเต็ม 5 ขวบแล้ว เพื่อเข้ารับการประเมิน ที่แบ่งเป็น 2 ชั้นคือ **ขั้นคัดกรอง** โดยแบบทดสอบทางสติปัญญาแบบกลุ่ม โดยมีผลการทดสอบมากกว่าระดับ 1.5 ของโค้งปกติ

ขั้นทดสอบ เป็นรายบุคคลโดยแบบทดสอบทางสติปัญญารายบุคคล โดยมีผลการทดสอบมากกว่าระดับ 2 ของโค้งปกติ หลังจากการทดสอบทั้งสองประการแล้วผู้เชี่ยวชาญจะสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็ก เพื่อทดสอบวิธีคิด และข้อมูลอื่นๆ ของเด็ก

2) สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในอันดับแรก นักเรียนทั้งหมดจะผ่านการกรองจากโรงเรียนโดยวิธีการทดสอบสติปัญญาแบบกลุ่ม (Group Intelligence Test) พฤติกรรมประจำวันของนักเรียนและการสังเกตของครู จากนั้นจะเป็นการทดสอบระดับมาตรฐานแบบกลุ่มและรายบุคคล รวมทั้งการทดสอบแบบ Stanford-Binet, WISC-R, Ravens Progressive, Matrices, Torrance Test of Creative Thinking และการทดสอบเชิงวิชาการอื่นๆ ซึ่งดำเนินการโดยโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของสถาบันที่ปรึกษามหาวิทยาลัย (University Guidance Institute) ซึ่งกระบวนการคัดแยกนี้จะขึ้นอยู่กับประเมินจากหลายๆ ด้าน (Wu. 2000; Ministry of Education, R. O. C. 2000; 2007)

เกณฑ์การวินิจฉัยผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่ใช้ในกระบวนการเสาะหาของกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่

2.1) ผู้มีความสามารถพิเศษด้านสติปัญญา

(1) เป็นผู้มีผลการทดสอบจากแบบทดสอบทางสติปัญญา หรือแบบทดสอบความถนัดสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยในระดับ 1.5 ของโค้งปกติ หรือสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 93

(2) เป็นผู้ได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญในสาขา ครู หรือผู้ปกครอง พร้อมทั้งมีหลักฐานแสดงถึงคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2) ผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิชาการ พิจารณาจาก

ผู้ที่สามารถผ่านเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ที่มีผลการทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยในระดับ 1.5 ของโค้งปกติ หรือสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 93 และเป็นผู้ที่ได้รับการเสนอจากผู้เชี่ยวชาญในสาขา ครู หรือผู้ปกครอง พร้อมทั้งมีหลักฐานแสดงถึงคุณลักษณะในด้านการเรียนวิชาการ อย่างเป็นรูปธรรม

(2) เข้าร่วมในการแข่งขันทางวิชาการระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ และได้รับรางวัลใน 3 อันดับแรก

(3) เข้าร่วมในการสัมมนาทางวิชาการในสาขาวิชาดังกล่าวและแสดงผลงานอย่างโดดเด่น จนได้รับการรับรองจาก หรือเสนอโดยสถาบันผู้จัด

(4) เป็นผู้ที่มีผลงานที่เป็นผลการเรียนรายบุคคลที่โดดเด่นและเป็นผู้ที่ได้รับการเสนอจากผู้เชี่ยวชาญในสาขา ครู หรือผู้ปกครอง พร้อมทั้งมีหลักฐานแสดงถึงคุณลักษณะในด้านการเรียนวิชาการ อย่างเป็นรูปธรรม

2.3) มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง นักเรียนทุกคนจะได้รับการประเมินผลทางด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ทั้งทางปฏิบัติและทฤษฎี เช่น นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางการเต้นรำจะได้รับการประเมินผลโดยทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตามจะต้องมีการนำเอาการทดสอบ IQ มาใช้สำหรับการคัดแยกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้วย ทั้งนี้ในการพิจารณาคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษด้านนี้ต้องเป็นผู้แสดงให้เห็นความสามารถเป็นที่ประจักษ์ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีผลการทดสอบจากแบบทดสอบความถนัดด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดงสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยในระดับ 1.5 ของโค้งปกติ หรือสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 93

(2) เข้าร่วมในการแข่งขันทางวิชาการระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ และได้รับรางวัลใน 3 อันดับแรก

(3) เป็นผู้ได้รับการเสนอจากผู้เชี่ยวชาญในสาขา ครู หรือผู้ปกครอง พร้อมทั้งมีหลักฐานแสดงถึงคุณลักษณะด้านทัศนศิลป์อย่างเป็นรูปธรรม

2.4) ผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านความคิดสร้างสรรค์ ต้องเป็นผู้แสดงให้เห็นความสามารถเป็นที่ประจักษ์ โดยเกณฑ์ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีผลการทดสอบจากแบบทดสอบความถนัดด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยในระดับ 1.5 ของโค้งปกติ หรือสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 93

(2) เข้าร่วมในการแข่งขันที่เกี่ยวข้องระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ และได้รับรางวัลใน 3 อันดับแรก

(3) เป็นผู้ได้รับการเสนอจากผู้เชี่ยวชาญในสาขา ครู หรือผู้ปกครอง พร้อมทั้งมีหลักฐานแสดงถึงคุณลักษณะหรือมีผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

ที่สามารถแสดงอย่างเป็นรูปธรรม

2.5) ผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านความเป็นผู้นำ ต้องเป็นผู้แสดงให้เห็นความสามารถเป็นที่ประจักษ์ โดยเกณฑ์ดังนี้

(1) เป็นผู้มีผลการทดสอบจากแบบทดสอบความถนัดด้านความเป็นผู้นำสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยอยู่อย่างน้อยในระดับ 1.5 ของโค้งปกติ หรือสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 93

(2) เป็นผู้ได้รับการเสนอจากผู้เชี่ยวชาญในสาขา ครู หรือผู้ปกครอง พร้อมทั้งมีหลักฐานแสดงถึงคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำอย่างเป็นรูปธรรม

2.6) ผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ ต้องเป็นผู้แสดงให้เห็นความสามารถเป็นที่ประจักษ์ โดยเกณฑ์ดังนี้

(1) เข้าร่วมในการแข่งขันที่เกี่ยวข้องระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ และได้รับรางวัลใน 3 อันดับแรก

(2) เป็นผู้ได้รับการเสนอจากผู้เชี่ยวชาญในสาขา ครู หรือผู้ปกครอง พร้อมทั้งมีหลักฐานแสดงถึงคุณลักษณะด้านอื่น อาทิ การเคลื่อนไหวร่างกาย การทำงานกับเครื่องมือ คอมพิวเตอร์ การเล่นเกมกรุก ฯลฯ อย่างเป็นรูปธรรม

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือก

ในปัจจุบัน ได้เห็นได้มีการพัฒนาเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถพิเศษของเด็กในหลาย ๆ ด้าน โดยมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมากขึ้น เช่น การตรวจสอบวิธีคิดระดับสูง การตรวจสอบโดยเครื่องมือใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินให้ผู้มีความสามารถพิเศษได้ย่นระยะเวลาการเรียนมีดังนี้คือ

1) รายงานจากการสังเกตของครู/อาจารย์/ผู้สอน ที่รวบรวมรายงานทั้งด้านบุคลิกลักษณะของผู้เรียน ผลงานด้านความสามารถพิเศษในการเรียนรู้

2) รายงานจากการสังเกตของผู้ปกครองเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ที่บ้าน สภาพการเรียน การเลี้ยงดู ระดับผลการเรียนในปัจจุบัน

3) คะแนนผลการเรียน (ตามรายวิชาที่เกี่ยวข้อง) และรายงานทุกด้านของโรงเรียน

4) คะแนนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้ที่รับผิดชอบในเรื่องการให้คำปรึกษาและเสาะหา/คัดเลือกมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องมาตรฐานของแบบทดสอบขั้นคัดกรอง

5) ผลการประเมินเรื่องการปรับตัวทางสังคม ด้านการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ๆ กลยุทธ์ในการปรับแก้ การควบคุมตนเอง เป็นต้น

6) รายงานด้านความสามารถพิเศษ ที่ครอบคลุมถึงการแข่งขันนอกโรงเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียน กิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งการตรวจสอบโดยผลงานของเด็กในปัจจุบัน เริ่มลดการให้ความสำคัญของแบบทดสอบทางสติปัญญาลงมากกว่าแต่ก่อน

7) รัฐบาลมีแผนการจัดสรรงบประมาณรายปีให้กับการจัดการศึกษาพิเศษ ประมาณ 3-5 เปอร์เซ็นต์ ของงบประมาณรวมด้านการศึกษา และได้อนุมัติงบประมาณวิจัยและพัฒนาให้ Normal Taiwan University สำหรับสร้างเครื่องมือวินิจฉัยความสามารถเด็กทั่วประเทศ และเป็นผู้ดำเนินการทดสอบให้กับเด็กทั่วประเทศ (Kuo; et.al. 2006; Ministry of Education, R. O. C. 2000; 2007)

3.3.3 หลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวคิดในการลดระยะเวลาเรียนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1) ยกเว้นการเรียน (Free from Taking Course) เด็กจะได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเรียนในรายวิชาที่นักเรียนแสดงหลักฐานว่ามีความสามารถตรงกับรายวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหลายวิชาของระดับที่สูงกว่า

2) ลดระยะเวลาเรียน (Subject-Matter Acceleration) ในกรณีที่นักเรียนมีการแสดงผลการเรียนสูงจะได้รับอนุญาตให้ลดระยะเวลาในการเรียนให้น้อยลง และจบการศึกษาได้เร็วขึ้น

3) เรียนข้ามชั้นรายวิชา (Subject-Matter Grade Skipping) นักเรียนจะได้รับอนุญาตให้เรียนในระดับที่สูงขึ้น เมื่อมีระดับความรู้สูงกว่าเพื่อนๆ ในกลุ่มวิชานั้น

4) กระชับหลักสูตร (Curriculum Compacting) เมื่อนักเรียนมีผลการเรียนยอดเยี่ยมทุกรายวิชาจะได้รับอนุญาตให้เข้าโปรแกรมลดระยะเวลาเรียน และด้วยความสนใจของผู้เรียน

5) การเรียนข้ามชั้น (Grade-Skipping) สำหรับผู้ที่มีผลการเรียนดียอดเยี่ยมทุกวิชาเมื่อเทียบกับเพื่อนชั้นเดียวกัน และต้องได้รับการยอมรับจากนักเรียนว่าจะมีการข้ามชั้นหลังสิ้นเทอม

6) ใช้เวลาในการเรียนตามความสามารถของตน (Self-Pace Instruction) นักเรียนที่มีความประสงค์ที่จะรับการทดสอบบางรายวิชาที่ตนเองนัด หรือมีความสามารถสูงกว่าชั้นเรียนปกติก็สามารถทำได้

7) เรียนในหลักสูตรระดับสูงขึ้น (Advanced Placement into Higher Education Courses)

3.3.4 การวิจัยและประเมินผล

ในด้านการวิจัยและประเมินผล มีการวิจัยทั้งในรูปของทฤษฎีและปฏิบัติ โรงเรียนหลายแห่งได้เตรียมการวิจัยเชิงปฏิบัติการสำหรับวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการสอบ ความเครียด หรือแม้แต่ผลกระทบของแผนการสร้างผู้นำ (Cultivating Student Leadership) การวิจัยโดยมหาวิทยาลัยมักจะมีประเมินผลแนวโน้มของการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับชาติ ระดับการศึกษาของครู และ

ปฏิภรกรรยของนักเรียนที่มรความสามารถพฤษ

3.3.5 การจ้ดกิจกรรมสำหรับผู้ที่มรความสามารถพฤษ

ในด้นการจ้ดกิจกรรมสำหรับผู้ที่มรความสามารถพฤษ มรการจ้ดกิจกรรมเพอให้บรการผู้มรความสามารถพฤษหลกหลายดงน้

1) การปรบปรุและนำป้พัฒนาในระบบการเรยนการสอนให้ควมรู้ควมเข้ใจในเนือหาสาระท้ในทางกว้งและทางล้ก มรวิธีการสอนในเชิงสร้งสร้งคร้โดยการนำวิธีการสอนด้นอื่ๆ มาใช้ เช่น การตว้เข้ม การอภิปราย การแสดงควมคด การทดลอง การแสดงละคร การแข่งขัน และการเล่นเกมเพอเป็นการกระตุ้นควมสนใจและควมคดสร้งสร้งคร้ของนักเรียน โดยครูเป็นผู้นำท้กพฤติกรรมด้นๆ ของนักเรียนและเป็นผู้ประเมินผลการอภิปราย ส่วนนักเรียนจะทำหน้าที่เป็นผู้อภิปราย ดงน้ัน บรรยกาศในชั้นเรยนจ้ดมรชีวิตชีวมกกว่าชั้นเรยนปกติ การจ้ดเตรยมสภาพแวดล้อมเพอให้การเรยนรู้มรประสิทธิภพย้งข้้น ควรจ้ดชั้นเรยนให้อยู่ใกล้ก้บห้องสมุดและห้องปฏิบัติการที่มีวัตถุบหลากหลายและพอเพียง นอกจากน้ัน ยังมีเนือที่พอสำหรับกรอภิปรายอย่างอิสระ มรการว้จยในหัวข้อพฤษด้นๆ นอกเหนือไปจากกิจกรรมปกติ

2) การจ้ดค่ายฤดูร้อน จ้ดข้้นโดยได้รบการสนบสนุนจากวทยาลัยและมหาวทยาลัยในท้องถ้้นด้นๆ ซึ่งได้รบควมสนใจจากนักเรียนเป็นอย่างมก เพราะเขารู้สึกว่าได้รบประโยชน์อย่างมกจากการเข้ร่วมในค่ายฤดูร้อนที่มีกรกำหนดหลักสูตรพฤษไว้สำหรับพวกเขา ยกตัวอย่างเช่น Sunshine Summer Camp ที่ดำเนินกรโดยศูนย์การศีกษาพฤษของมหาวทยาลัยแห่งชาตใ้ต้หวัน (National Taiwan Normal University-NTNU) โดยจ้ดให้นักเรยนที่มรความสามารถพฤษระดับมัธยมศีกษาตอนต้นในกรุงไทเปเข้ร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร ซึ่งจ้ดข้้นเป็นเวลา 2 สัปดาห์ของทุกภคฤดูร้อน กิจกรรมดงกล่าวประกอบด้วย การเรยนรู้ โดยมีศาสตราจารย์ระดับมหาวทยาลัยเป็นผู้สอนการเรยนรู้ด้วยตนเอง การเรยนคอมพิวเตอร์ การจ้ดอภิปรายกลุ่ม กิจกรรมด้นควมคดสร้งสร้งคร้และส่งเสริมด้นกีฬา การเขียนเชิงสร้งสร้งคร้ การอบรมควมเป็นผู้นำ การแก้ปัญห และอื่ๆ

3) โครงการพฤษ นักเรียนที่มรความสามารถพฤษที่มีผลงานเด่นๆ หลกยรูปแบบท้ในระดับชาตและระดับระหว้งประเทศ ได้แก นัทรศการผลงานการประดิษฐ์ (International Invention Exhibits) นัทรศการวทยาศาสตร์ (Science Exhibits) และการแข่งขันคณิตศาสตร์ (Math Olympiad) ทุกๆ ปีของต้นเดือนเมษายน นักเรียนที่มีผลงานโดดเด่นจากงานนัทรศการเหล่าน้ีจะได้รบค้ดเลือกเข้ร่วมในค่ายฤดูร้อนเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ซึ่งจ้ดข้้นที่มหาวทยาลัยแห่งชาตใ้ต้หวัน โดยมีอาจารย์ในระดับมหาวทยาลัยมาให้ค้แนะนำและประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งนักเรียนที่มีผลการประเมินดีจะได้รบการยกเว้นในการสอบเข้มหาวทยาลัย

4) การย่นระยะเวลาเรยน การจ้ดการศีกษาสำหรับเด็กที่

มีความสามารถพิเศษทุกระดับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย สามารถย่นระยะเวลาของการศึกษาในขั้นต้นได้ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักเรียนเหล่านี้สามารถสำเร็จการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเร็วขึ้น แต่ต้องเข้าอบรมเป็นเวลาอย่างน้อย 20 ชั่วโมงตามที่กำหนด มีแผนการอบรมครูประกอบด้วยการปฏิบัติการสอนปลายสัปดาห์ การอบรมรายสัปดาห์ และการอบรมภาคฤดูร้อน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของทางราชการ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่างๆ ยังได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมที่จัดขึ้นในต่างประเทศ โดยให้ทุนของกระทรวงศึกษาธิการได้ทุกวัน

5) การรับเข้าเรียนก่อนเกณฑ์ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมหาวิทยาลัย

6) การสร้างแหล่งข้อมูล เพื่อเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ การเรียนรู้แก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ จึงได้มีการกำหนดการเรียนการสอนในรูปแบบของกิจกรรมนอกสถานที่ (Field Trips) ขึ้นในหลักสูตร แหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอดูดาว และสถานีวิทยุโทรทัศน์นับเป็นแหล่งเรียนรู้อันมีประโยชน์สำหรับกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีกองทุนที่จัดเตรียมไว้สำหรับลดความแตกต่างระหว่างครูกับนักเรียน ทางรัฐบาลมีทุนให้สำหรับแต่ละโรงเรียนเพื่อการพัฒนาแหล่งข้อมูลสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

7) การเผยแพร่ความรู้ มีการพิมพ์เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยตรง อาทิ The Gifted Education Quarterly ออกทุกๆ 3 เดือน ซึ่งดำเนินการเผยแพร่โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ (NTNU) รายงานการค้นพบนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น และการวิเคราะห์แนวโน้มของการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

8) องค์กรเอกชนและความร่วมมือของผู้ปกครอง องค์กรเอกชนหลายแห่งได้จัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษขึ้นทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเตรียมกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษในเวลาว่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างปิดภาคฤดูร้อน ยกตัวอย่าง เช่น ค่ายเยาวชนภาคฤดูร้อน (Chinese Youth Summer Camp) ห้องสมุดโสตทัศนอุปกรณ์ (Audio-Visual Library) ค่ายการเรียนรู้ (Learning Camp) ค่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Camp) ค่ายนันทนาการ (Recreation Camps) และชมรมประสานเสียงและออร์เคสตรา (Chorus and Orchestra Clubs) เป็นต้น ค่าเหล่านี้ล้วนเป็นโครงการซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนต่างๆ ทั้งนี้รัฐบาลได้หันมาให้ความสำคัญของผู้ปกครองนั้นนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเป็นจำนวนมากที่แสดงความเต็มใจและยินดีที่จะบริจาคทรัพย์สินหรือสละเวลามาช่วยทำงานในโครงการ ซึ่งจากความร่วมมือของผู้ปกครองนี้จะส่งเสริมความก้าวหน้าของการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษใน

ไต้หวันไปให้ถึงขีดสุด (Ministry of Education, R. O. C. 2006)

9) ระบบเครือข่าย ไต้หวันเป็นประเทศที่มีระบบเครือข่ายทางด้านวิชาการเข้มแข็ง ทั้งจากการติดต่อกับบุคคลสำคัญๆ และสถาบันที่มีชื่อเสียง ยังสร้างระบบเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งมีการอบรมทั่วประเทศและระหว่างประเทศโดยการเข้าร่วมสัมมนาและการทำรายงานความก้าวหน้า รวมทั้งการทำวิจัยเรื่องการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้จัดทีมงานไปยังประเทศต่างๆ เพื่อศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการวิจัยสำหรับเด็กกลุ่มนี้

4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ประเทศไต้หวันยังไม่มี การสร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ แต่ในปี 2000 ได้มีการจัดทำหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ **The White Book of Gifted Education** (Ministry of Education. 2000) ที่ใช้เป็นคู่มือปฏิบัติการของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในแนวทางเดียวกันในทุกภาคส่วน และมีการปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่มีการจัด “The Conference of National Gifted Education Development” ต่อมาในปี 2007 ได้มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการทำงาน นับตั้งแต่ นโยบาย เกณฑ์ในการจัดการ เครื่องมือที่ใช้สำหรับเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ การจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การควบคุมประสิทธิภาพการทำงาน (Ministry of Education. 2008) ดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการศึกษาที่เหมาะสมและเท่าเทียมกันสำหรับนักเรียนทุกคน
- 2) การวางแผนเป้าหมายการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศและการพัฒนาสังคม
- 3) การส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการศึกษา เพื่อทำให้คุณภาพทางการศึกษาก้าวหน้าขึ้น
- 4) การสนับสนุนโดยตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการรับใช้สังคม
- 5) การวางรากฐานที่แข็งแกร่งต่อระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย
- 6) การเสริมสร้างการศึกษาแก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่ด้อยโอกาสทางสังคม
- 7) การจัดตั้งแบบมาตรฐานการประเมินและการวัดระดับที่สามารถปรับใช้ได้หลายเป้าหมาย เพื่อใช้กับการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ
- 8) การออกแบบหลักสูตรและการสอนให้มีความยืดหยุ่นแก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ
- 9) การเน้นหนักเรื่องการศึกษาทางอารมณ์และการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาของผู้ที่มีความสามารถพิเศษ
- 10) การจัดระบบสนับสนุนและแหล่งข้อมูลทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

จากเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ คณะกรรมการจัดการศึกษาแห่งชาติจึงได้ระบุนโยบายพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) มีคณะกรรมการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรและพัฒนาโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2) พัฒนาและอบรมครูทุกระดับ ซึ่งมีทั้งการอบรมระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้ได้ปริญญาหรือวุฒิบัตร นอกเหนือจากการเข้าประชุม ศึกษาดูงานในประเทศต่าง ๆ

3) จัดรูปแบบการสอนที่หลากหลายในโรงเรียน เช่น จัดชั้นเรียนและกิจกรรมพิเศษ จัดค่ายวันเสาร์-อาทิตย์ ค่ายฤดูร้อน การเข้ามหาวิทยาลัยก่อนเกณฑ์ เป็นต้น

4) มีการวิจัยทางความสามารถที่โดดเด่นให้เป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยได้หันเหือว่ามีความสำเร็จสูงสุดในเอเชียประเทศหนึ่ง

5) สร้างเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ

6) สร้างและสะสมองค์ความรู้ รวมถึงการบริการแหล่งข้อมูลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและนักเรียนในโครงการ

7) เผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ที่มีความสามารถพิเศษให้มากที่สุด

8) สนับสนุนองค์กรของรัฐและเอกชนที่ดำเนินการพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

โดยสรุป แม้ว่าประเทศไทยได้หันเหือไม่ได้จัดทำมาตรฐานของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ แต่มีกลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานทั้งระดับประเทศและภูมิภาคมีการปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกัน มีแผนการดำเนินงานทั้งระยะสั้น (ค.ศ. 2008-2009) ระยะกลาง (ค.ศ. 2009-2010) และระยะยาว (ค.ศ. 2010-2011) ที่ชัดเจน ทำให้การพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

5. บทสรุป

ประเทศไทยได้หันเหือเป็นประเทศแรกในเอเชียที่มีการริเริ่มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในรูปแบบใหม่ โดยเริ่มต้นหลังจากที่มีรัฐบาลพลัดถิ่นของเจียงไคเช็คที่ย้ายมาจากแผ่นดินใหญ่ไม่นาน ความต้องการทรัพยากรที่มีศักยภาพสูงเป็นความจำเป็นของไต้หวัน การจัดการศึกษาของไต้หวันทำควบคู่ไปกับการพัฒนาทางกฎหมาย และการวางนโยบายจากรัฐบาล นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากเอกชน และนักวิชาการจากประเทศโลกเสรีตะวันตกอย่างมาก เมื่อเทียบกับหลายประเทศ

การกำหนดนโยบาย การตรากฎหมาย การวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทำไปในทิศทางเดียวกัน จะเห็นได้จากความเปลี่ยนแปลงทุกภาคส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตลอด เช่น เมื่อมีการตรากฎหมาย ก็มีความเคลื่อนไหวที่เป็น

รูปธรรมเปลี่ยนแปลงตามมาทันที นอกจากนั้นการดำเนินการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษของไต้หวันยังทำควบคู่กับการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่ด้อยโอกาสรูปแบบต่างๆ แบบไม่แยกส่วน ไต้หวันจึงเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นต้นแบบการจัดการศึกษาที่ให้โอกาสเด็กทุกประเภทมากที่สุดประเทศหนึ่ง

ถึงแม้ว่าไต้หวันไม่มีการสร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ แต่ไต้หวันมีเอกสารสำหรับเป็นคู่มือปฏิบัติการ ซึ่งมีแนวทางและวิธีการที่เป็นเครื่องมือคล้ายกับการใช้มาตรฐานการจัดการศึกษาคือ **The White Book of Gifted Education** เป็นกรอบดำเนินการที่มีการระบุหลักการสำคัญๆ ไว้ ในเรื่อง หลักปรัชญา แนวทาง การวางนโยบาย การเสาะหา/คัดเลือก การจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การให้คำปรึกษาและพัฒนาทางจิตวิทยา-สังคม-อารมณ์ การควบคุมประสิทธิภาพของโครงการ และวิธีการวางผังขั้นตอนการดำเนินงาน

นอกจากนี้รัฐบาลไต้หวันยังให้การสนับสนุนอย่างชัดเจน โดยการสนับสนุนทั้งด้านกฎหมาย นโยบาย งบประมาณ การส่งเสริมดำเนินงานวิจัยและพัฒนาในระดับนานาชาติ จะเห็นได้ว่าประเทศไต้หวันมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับนานาชาติเป็นจำนวนมาก และยังเป็นประเทศที่เป็นเจ้าภาพจัดประชุมนานาชาติด้านการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษมากที่สุดประเทศหนึ่ง จึงทำให้การดำเนินงานต่างๆ ของไต้หวันมีความก้าวหน้ารวดเร็วกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา

1. ภูมิหลัง

สหรัฐอเมริกา นับได้ว่าเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ทางการศึกษาสั้นกว่าประเทศที่อยู่ในแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ เช่น จีน อินเดีย อียิปต์ และสุวรรณภูมิ แต่สหรัฐอเมริกาได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ทรงอิทธิพลมากที่สุดในเรื่องของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในปัจจุบัน เพราะเป็นประเทศแรกที่สร้างมิติทางด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในยุคใหม่ให้กับสากลโลก (Coleman. 1999: 16-18) โดยมีการระบุถึงการศึกษสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นครั้งแรกเมื่อปี 1950 โดยประธานาธิบดีทรูแมนลงนามในกฎหมายที่ชื่อว่า Public Law 507 ส่งผลให้เกิดการจัดตั้ง National Science Foundation ที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลกลาง โดยประธานาธิบดีเป็นผู้มีอำนาจในการลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการ แต่ต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามกฎหมายนี้ไม่ได้ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวที่ชัดเจนในวงการการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในยุคนั้นแต่อย่างใด (Congress of America. 1950)

นอกจากนี้การเริ่มต้นที่แท้จริง มิได้เกิดจากปรัชญาในเรื่องของความเสมอภาคทางการศึกษา หรือการให้โอกาสทางการศึกษากับผู้ที่มีความต้องการทางการศึกษาที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป ดังเจตนากรณีในปัจจุบัน ปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดความตื่นตัวอย่างแท้จริงเริ่มมาจากความวิตกกังวลจากการที่ประเทศรัสเซียส่งยานอวกาศสปุทนิค ปี 1957 ขึ้นสู่อวกาศได้เป็นครั้งแรกของโลก อันอาจหมายถึงระบบการพัฒนาคอนของรัสเซียมีความก้าวหน้ามากกว่าสหรัฐอเมริกา รัฐบาลของสหรัฐอเมริกาจึงได้มีมาตรการเร่งด่วนในการพัฒนา “คนระดับหัวกะทิ” ของประเทศ ทำให้เกิดกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงเพื่อการป้องกันประเทศชื่อว่า The National Defense Educational Act 1958 (NDEA) ที่มุ่งการจัดการศึกษาทุกระดับชั้น โดยเน้นเฉพาะสาขาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา (Congress of America. 1958) ทำให้เกิดวิธีการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ และสร้างหลักสูตรที่ทำทลายเกิดขึ้นทั่วประเทศเป็นครั้งแรก

แม้ว่ามีกฎหมายแล้วแต่การสนับสนุนด้านงบประมาณหรือการให้ความร่วมมือในเรื่องนี้แทบจะไม่มี แต่ความเคลื่อนไหวครั้งนั้นเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการกำหนดคำนิยาม (Definition) การตรวจสอบ/คัดเลือกหรือระบุความสามารถ (Identification) กลยุทธ์ในการสอนและรูปแบบการสอน (Teaching Strategies & Teaching Models) กระบวนการวัดผล (Evaluation Process) รวมถึงการกำหนดนโยบายหรือการตรากฎหมาย (Policy & Law) (Russo. 2001: 733)

จากการศึกษาภูมิหลังเรื่อง การพัฒนาองค์ความรู้และการสร้างกลไกในการส่งเสริม

ผู้มีความสามารถพิเศษของสหรัฐอเมริกา นั้นพบว่า การดำเนินการเพื่อส่งเสริมเด็กกลุ่มนี้ ไม่ได้ราบรื่นและอยู่บนพื้นฐานของความไม่เข้าใจและเพิกเฉยจากสังคม ตลอดจนการสร้างกลไกใหม่เข้าไปในระบบการศึกษาแบบดั้งเดิมเป็นสิ่งที่ทำให้นักวิชาการ ผู้ปกครอง และองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ มากมาย รวมทั้งความผิดพลาดในการใช้เครื่องมือคัดเลือกเด็กเข้าโครงการ ทำให้นักวิชาการที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับจำนวนมากต่างพยายามสร้างความเข้าใจ และเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับสังคมทั่วไปในรูปของการวิจัยหรือบทความ

กรณีศึกษาซึ่งส่งผลให้เกิดความกระเทือนในวงการศึกษาเป็นอย่างมากคือ คดีของศาลสูงสุดที่วินิจฉัยว่า เด็กปัญญาเลิศเป็นเด็กปัญญาอ่อนในปี 1954 ซึ่งเป็นคดีของครอบครัววราวน์กับกรมการบริหารการศึกษาของรัฐแคนซัส (United States Supreme Court, 1954) คดีนี้เป็นคดีตัวอย่างที่โด่งดังและส่งผลเป็นรูปธรรมชัดเจนกับสิทธิทางการศึกษาสำหรับเด็กผิวสี ผลของคดีจึงถูกนำไปใช้เป็นคดีตัวอย่างในเรื่องสิทธิทางการศึกษาของกลุ่มด้อยโอกาสมากกว่าการกล่าวอ้างในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

นอกจากนี้ยังมีคดีความอีกมากมายหลายคดีในทำนองเดียวกันจนถึงปัจจุบัน อาทิ Delaware – Belton v. Gebhart (Bulah v. Gebhart), South Carolina - Briggs v. Elliot, Virginia – Davis v. County School Board of Prince Edward County, และ Washington, DC – Bolling v. C. Melvin Sharpe โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกรณีศึกษาจากการฟ้องร้องจนถึงศาลสูงของประเทศมากมายนับไม่ถ้วน ซึ่งพบว่าผู้ปกครองชนะคดีหลายสิบเปอร์เซ็นต์จากคดีที่ขึ้นศาลสูงทั้งหมด ถือเป็นความพ่ายแพ้ของกระบวนการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่เนื่องมาจากการวินิจฉัยที่ผิดพลาดทำให้เด็กจำนวนมากได้รับการจัดการศึกษาที่ผิดพลาด ซึ่งข้อผิดพลาดนั้นนำไปสู่การพัฒนาทางวิชาการและแนวทางการปฏิบัติที่มีรากฐานจากวิชาการมากขึ้น และได้นำไปสู่การมีบทบัญญัติทางกฎหมายอีกมากมายจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องสำคัญหลายประการ คดีความเหล่านั้นได้ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางโครงสร้าง ตลอดจนกระบวนการในการวินิจฉัย รวมทั้งการจัดโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กเหมาะสมมากขึ้น ซึ่งเงื่อนไขนี้ได้ถูกกำหนดอยู่ในกฎหมายการศึกษาที่เป็นหลักการพื้นฐานว่า การจัดการศึกษาให้กับเด็กต้องเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน (An appropriated education for all children) (อุษณีย์ โพธิสุข, 2541) หลักการนี้จึงเป็นประโยชน์กับเด็กทุกคน และเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้มีความสามารถพิเศษ ให้สามารถอ้างสิทธิ์ในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพที่ “แตกต่าง” จากเด็กทั่วไป (Brown Foundation for Educational Equity, 2004: Online)

แรงขับเคลื่อนที่เกิดจากความต้องการของประเทศนอกเหนือไปจากบทเรียนอันเจ็บปวดจากคดีความที่ตัดสินจากศาลสูงที่เกิดจากการวินิจฉัยที่ผิดพลาด รวมทั้งดัชนีชี้ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความอ่อนด้อยทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกา เช่น ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กอเมริกันที่ชี้ให้เห็นว่ามีระดับผลการเรียนที่ต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ อีกหลาย

ประเทศ ทำให้นักวิชาการในประเทศที่ถือว่าเป็นประเทศใหญ่และมีอำนาจมากในโลกต้องเกิดความวิตกกังวลถึงอนาคตว่าประเทศจะพัฒนาให้ทันประเทศอื่นได้อย่างไร หากคุณภาพประชากรเด็กเป็นเช่นนี้ นอกจากนั้น ผลจากการวิจัยทางด้านสมองรวมถึงศาสตร์อื่นๆ ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถของมนุษย์มีความหลากหลาย และศักยภาพของเด็กจำนวนมาก ถูกกลบฝังและทำลายอย่างน่าเสียดาย การผลักดันให้เกิดกฎหมายสำหรับเด็กกลุ่มนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปรับโครงสร้างทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ที่มีผลจากการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ ตลอดจนการสร้างโครงสร้าง และกลไกการส่งเสริมและสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นระบบและทั่วถึงได้ ซึ่งความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เป็นพัฒนาการของการศึกษา จนถึงการสร้างมาตรฐานในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยเฉพาะให้กับเด็กกลุ่มนี้อย่างมีคุณภาพด้วยเกณฑ์หรือดัชนีเดียวกัน ดังจะได้อธิบายต่อไป

2. พัฒนาการ

2.1 กฎหมาย

นับจากปี 1950 สหรัฐอเมริกาได้เริ่มมีการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ แต่การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษเป็นไปอย่างช้าๆ และไม่มีข้อกำหนดสิทธิทางกฎหมาย หรือการศึกษาจากองค์กรกลางแต่อย่างใด แม้ว่า得有รายงานของ Marland (1972) โดย The Commissioner of Education Sidney Marland ก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่การสัมมนาที่ส่งผลมากคือ A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform (National Commission on Excellence in Education. 1983) ต่อมาในปี 1988 ได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาที่ได้ตราสาระบัญญัติเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษคือ Jacob Javits Gifted and Talented Students Education Act of 1988 (Congress of America. 1988) และได้มีข้อเสนออีกครั้งชื่อว่า National Excellence: Case for Developing America's Talent โดย The Office of Educational Research and Improvement, Department of Education (1993) ต่อมาในปี 2001 ได้มีการผ่านกฎหมายสนับสนุน Jacob Javits Gifted and Talented Students Education Act (Title V of the EFEA, Department of Education) (Congress of America. 2001a) อีกครั้งหนึ่งซึ่งเป็นการขยายผล และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้ดีขึ้นและทั่วถึงมากขึ้น โดยเน้นการให้สิทธิเด็กที่ด้อยโอกาสในทุกมิติจากที่กำหนดไว้ ตั้งแต่ปี 1988 ให้มาสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนมากขึ้น

เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ยึดหลักกฎหมายเป็นสำคัญ หากต้องการให้เกิดผลทางการปฏิบัติใดๆ ก็ต้องมีกฎหมายรองรับ ก่อนที่กฎหมายสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะได้รับการนำเข้าสู่สภาองเกรสสำเร็จเป็นครั้งแรกในปี 1988 พบว่า มี

กฎหมายสำหรับเด็กพิการ เด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มอื่นๆ ได้รับการสนับสนุนมาก่อนกว่าร้อยปี โดยในปี 1879 สหรัฐอเมริกามีกฎหมายการศึกษาพิเศษฉบับแรกคือ กฎหมายการศึกษาสำหรับคนตาบอด และไม่ได้มีกฎหมายใดๆ เพิ่มเติมจนกระทั่งอีก 120 ปีต่อมา สหรัฐอเมริกาจึงได้ออกกฎหมายสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ จำนวนมากกว่า 28 ฉบับ และฉบับที่มีชื่อเสียงมากคือ Public Law 94 - 142 (Congress of America. 1975) ที่ระบุให้จัดการศึกษาที่เหมาะสมและการให้บริการต่อคนพิการที่มีอายุ 3 - 21 ปี โดยออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ทั้งหมด และกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาให้พยายามจัดอยู่ในชั้นเรียนปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (อุษณีย์ โพธิสุช. 2541) แนวทางในการจัดการศึกษาพิเศษในระบบโรงเรียนปกติ ชั้นเรียนปกติให้มากที่สุดนี้ได้รับการพิสูจน์ในทางปฏิบัติชัดเจนว่า มีประโยชน์กับเด็กมากกว่าการแยกเด็กอยู่ในชั้นเรียนพิเศษ/โรงเรียนพิเศษ (Vise. 2007: C01)

ถึงแม้ว่ากฎหมาย Public Law 94-142 ของเด็กพิการและด้อยโอกาสจะไม่ได้ระบุถึงสิทธิและความช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถพิเศษ แต่กฎหมายฉบับนี้ได้ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ในเรื่องการปรับโครงสร้าง กลไกการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษทุกประเภทรวมทั้งผู้ที่มีความสามารถพิเศษในภายหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบของการจัดการศึกษาพิเศษ เช่น ระบบการวินิจฉัย การจัดหลักสูตรพิเศษในโรงเรียนปกติ การเตรียมบุคลากรในการวินิจฉัยเพื่อสามารถให้เด็กรับสิทธิทางการศึกษาหลังจากได้รับการวินิจฉัยอย่างถูกต้อง นักกฎหมายทางการศึกษากลายเป็นอาชีพที่จำเป็น นอกเหนือจากอาชีพอื่น ๆ อีกหลายสาขาเพิ่มขึ้นมาเพื่อรองรับกฎหมายให้มีประสิทธิภาพและเป็นโครงสร้างสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีแนวทางปฏิบัติทางกฎหมายที่อ้างอิงจากหลักปฏิบัติจากผู้มีภาวะบกพร่อง เช่น นักกฎหมายทางการศึกษา นักเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตัวแทนของรัฐในการเจรจาไกล่เกลี่ย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งหน่วยงานและองค์กรเพื่อรับเรื่องร้องเรียนอย่างเป็นทางการ กฎหมายสามารถดำเนินงานได้จริง ซึ่งแตกต่างจากไทยที่มีแต่ตัวกฎหมายแต่ไม่มีกลไกใดๆ ที่สามารถทำให้กฎหมายมีการดำเนินการได้ (อุษณีย์ โพธิสุช. 2541; Corn. 1999: 19-21)

นอกจากนี้บทบาทของกฎหมายยังนำมาสู่หลักปรัชญาของการปฏิรูปทางทัศนคติ ความคิด และหลักปฏิบัติสู่มวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักการศึกษา ที่ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนการสอนวิธีใหม่ สิ่งเหล่านี้เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่ดีสำหรับกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษในเวลาต่อมา (Reutter; & Hamilton.1986)

สิทธิทางการศึกษาพิเศษสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษและการสนับสนุนเด็กกลุ่มนี้ของสหรัฐอเมริกาได้รับการประกันสิทธิทางการศึกษาอย่างเต็มที่ขึ้น เมื่อมีการตรากฎหมายเพิ่มเติมไว้ในกฎหมายการศึกษาทั่วไปที่ปรับทั้งโครงสร้างของระบบการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง สิทธิของเด็กกลุ่มนี้ได้ถูกตราไว้ในบทบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติประถมศึกษาและ

มัธยมศึกษาที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า No Child Left Behind Act of 2001 Act (Congress of America. 2001b) (คล้ายกับพระราชบัญญัติการศึกษาปี 2542 ของไทยที่มีวรรคหนึ่งที่มีสาระบัญญัติในเรื่องนี้) จากการเริ่มต้นที่มีกฎหมายที่แฝงอยู่ในกฎหมายสำหรับการศึกษาทั่วไป อีกครั้ง ชื่อว่า Jacob K. Javits Gifted and Talented Students Education Program Act of 2001 (Congress of America. 2001a) เพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีโครงการของรัฐ แต่ไม่รวมถึงโครงการในโรงเรียนที่สังกัดเอกชน และโรงเรียนที่อยู่ในความดูแลของท้องถิ่น (เช่นเดียวกับกลุ่มโรงเรียน อบต. อบจ. ในประเทศไทย) โดยมีจุดประสงค์หลักคือการให้งบประมาณกับโครงการร่วมมือกันทางการวิจัย โครงการสาธิต กลยุทธ์ที่สร้างสรรค์ รวมทั้งกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน เพื่อตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

จากการเริ่มต้นที่มีกฎหมายที่แฝงอยู่ในกฎหมายสำหรับการศึกษาทั่วไป Jacob K. Javits Gifted and Talented Students Education Act ได้ทำให้เกิดกฎหมายอื่นๆ ตามมาเพื่อสร้างความสมบูรณ์ให้กับภาคปฏิบัติอีกหลายฉบับ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษโดย Jacob Javits Gifted and Talented Students Education Act ได้ทำให้เกิดการเสาะหาและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษไปในทุกรัฐ ทำให้เด็กเหล่านี้มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองมากยิ่งขึ้น หลักการและเกณฑ์ทั้งในเรื่องการเสาะหา การพัฒนาบุคลากร การจัดหลักสูตร การประเมินหลักสูตร ได้ถูกสร้างให้เป็นระบบมากขึ้นด้วยความร่วมมือจากนักวิชาการและนักการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ โดยผ่านกองทุนของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีความแตกต่างและหลากหลายมากขึ้นตามบริบทของแต่ละแห่ง ท่ามกลางความหลากหลายของกลุ่มประชากรทั้งเชื้อชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างสุดกู่ ดังนั้นข้อกำหนดขั้นต่ำที่ถือเป็นมาตรฐานกลางจึงเกิดขึ้นเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันด้วยมาตรฐานที่สามารถยอมรับได้ในทางวิชาการ มาตรฐานจากรัฐบาลกลางนี้เป็นต้นแบบให้ทุกรัฐนำไปขยายเพื่อให้บริการได้มากกว่าหรือดีกว่าที่รัฐบาลกลางกำหนด แต่ต้องไม่ต่ำกว่าที่รัฐบาลกลางได้กำหนดไว้

พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ Jacob Javits (Jacob Javits Gifted and Talented Students Education Act 2001) มีสาระบัญญัติที่เป็นแนวทางหลัก ดังนี้

“เด็กอเมริกันที่มีความสามารถพิเศษในทุกชนชั้น ทุกเชื้อชาติ ทุกท้องถิ่น จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐตามกฎหมายที่ผ่านรัฐสภาที่ชื่อว่า พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดย จาคอบ เค. จาวิส หัวข้อที่ 5 ส่วน D” (Jacob K. Javits Gifted and Talented Student Educational Act as Title V. Part D) โดยมีกฎหมายการศึกษาทั่วไปในส่วนอื่นๆ สนับสนุนร่วมภายในพระราชบัญญัติที่ไม่มีเด็ก

คนใดถูกทอดทิ้ง 2001 (Subpart 6 of the No Child Left Behind Act of 2001) อีกหลายฉบับ (คล้ายกับหลายมาตราในพระราชบัญญัติการศึกษาของไทยที่เป็นส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เช่น การจัดการศึกษาที่ยืดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ฯลฯ) โดยที่ Department of Education ให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณ ผู้นำ และให้เงินทุนสนับสนุนการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษโดยมีสาระที่เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ ดังนี้

1) จุดประสงค์ ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาโครงการ การนำสู่การปฏิบัติ การพัฒนาบุคลากร อันจะนำไปสู่การสร้างศักยภาพของโรงเรียนในการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ และมีการจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษา โดยการสนับสนุนโครงการของหน่วยงาน หรือสนับสนุนโดยตรงต่อตัวเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยภายใต้คำนิยามซึ่งกำหนดโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตัวเด็ก

2) กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการสนับสนุนเป็นลำดับต้นคือ เด็กที่ถูกวินิจฉัยผิดพลาดจากกระบวนการประเมินผลแบบเดิมๆ (กลุ่มด้อยโอกาส ที่มาจากภาวะบกพร่อง เด็กที่มีข้อจำกัดทางภาษาอังกฤษ รวมถึงกลุ่มเด็กยากจน) ตลอดจนการให้ความรู้กับโครงการเพื่อผู้มีความสามารถพิเศษ

3) การให้บริการโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุน และมีการมอบสิทธิในการดำเนินงาน หรือจัดกิจกรรมสำหรับเด็กกลุ่มนี้ เกี่ยวกับ

(3.1) การฝึกอบรมบุคลากรของโครงการทั้งก่อนเริ่มโครงการ และระหว่างโครงการ

(3.2) โครงการต้นแบบ โครงการนำร่องเพื่อการเสาะหา หรือจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

(3.3) การจัดเตรียมเกี่ยวกับเทคนิคเฉพาะสาขา และการสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลสนับสนุนองค์กรของรัฐและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนที่มีโครงการสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

(3.4) การสนับสนุนให้มีสถาบันวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษ (ต่อมาได้มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษ – National Research Center on Giftedness ที่ University of Connecticut)

(3.5) ประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกเด็ก หรือวินิจฉัยความสามารถพิเศษ

(3.6) ประเมินการปฏิบัติงาน หรือโครงการที่จะตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ และทำทนายเด็กกลุ่มนี้

(3.7) ศึกษาวิธีการหรือมาตรวัดอัจฉริยภาพในเด็กกลุ่มที่มีประวัติว่า

ถูกคัดเลือกต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

(3.8) การประเมินผลเกี่ยวกับการเตรียมครู หรือผู้มีความสามารถพิเศษ และศึกษาผู้มีความสามารถพิเศษที่ไม่ได้อยู่ในโครงการพิเศษ

4) การบริหารโครงการ มีการรวบรวมบัญญัติเพื่อเรียกร้องให้เกิดโครงการที่เป็นประเด็นสำคัญสำหรับชาติ (National Focal Point) เพื่อสร้างแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น การจัดประชุมประจำปีระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ เพื่อสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนความรู้ โครงการวิจัย โครงการพัฒนาบุคลากร ฯลฯ

5) ผลที่คาดหวัง

(5.1) การสร้างหลักสูตรมาตรฐาน

(5.2) การสร้างโอกาสในการเรียนที่ท้าทายความสามารถ

(5.3) เพิ่มการเรียนรู้ระดับปฐมวัยให้มากขึ้น

(5.4) กำหนดคำนิยามให้กว้างขึ้น (O' Connell. 1993)

นอกจากนี้ยังมีเอกสารแนะนำอื่นๆ เช่น การจัดหลักสูตรที่มาจากพื้นฐานการวิจัยตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ จัดโครงการสาธิต กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมและกิจกรรมอื่นๆ ที่สร้างและส่งเสริมความสามารถในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมีชมศึกษา โดยเน้นการจัดการศึกษาที่เหมาะสม (An appropriated Education) ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งผู้มีความสามารถพิเศษซึ่งมีภาวะบกพร่องและ/หรือด้อยโอกาสประเภทต่างๆ เช่น ด้อยโอกาสจากเศรษฐกิจ/สภาพครอบครัว/การศึกษา หรือจากวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อความเสมอภาคและลดช่องว่างทางการศึกษาโดยมีลักษณะของโครงการที่ดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษหลากหลายรูปแบบ (U.S. Department of Education. 2007: Online; Jolly. 2009; Robert. 1999: 38-39; Stewart. 1999: 56-58; Weber. 1999: 58-60; White. 1999: 60-65)

ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ทางการสอน หรือการเสาะหา ในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดกระบวนการที่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้จริงตามจุดประสงค์ของโครงการและสามารถประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรม

สร้างกระบวนการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานของโครงการ

สร้างโปรแกรมการศึกษาที่นอกเหนือหลักสูตรปกติในหลากหลายมิติ และสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน โดยใช้กลยุทธ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่

ให้องค์ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษรวมทั้งข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่ความสำเร็จกับโครงการได้

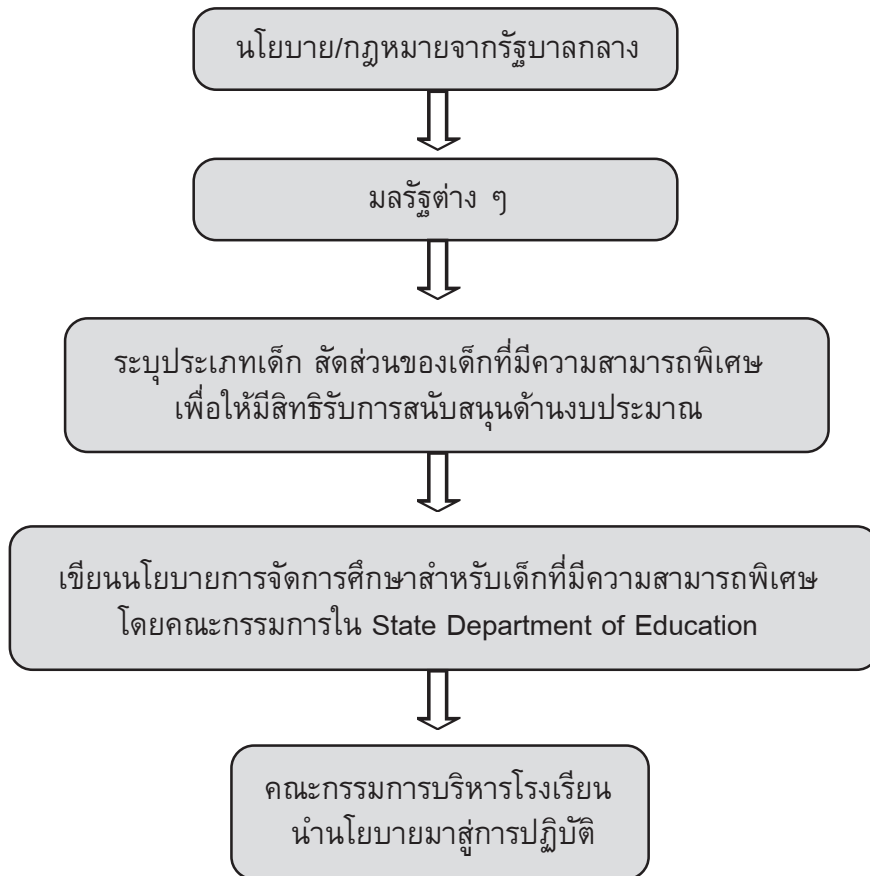
พัฒนาวัสดุอุปกรณ์/หรือหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่บูรณาการ

วิธีคิดที่ซับซ้อนและท้าทายการเรียนรู้ของเด็ก

นอกเหนือจากนั้นยังมีกลไก/วิธีการส่งเสริมที่รัฐต้องสร้างให้เกิดขึ้นจาก พระราชบัญญัติสำหรับเด็กที่มีความสามารถอีกหลายประการ รวมทั้งการส่งเสริมเรื่องกิจกรรมต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การยกระดับความสามารถของเด็ก (U.S. Department of Education. 2007:Online; Congress of America. 1999; Congress of America. 2001a; Robert. 1999: 38-39; Stewart. 1999: 56-58; Weber. 1999: 58-60; White. 1999: 60-65)

พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษโดย Jacob Javits (Jacob Javits Gifted and Talented Students Education Act) ที่กล่าวมาแล้วเป็นกฎหมายหลักและมีกฎหมายลูกเพิ่มเติมต่อมาอีกหลายฉบับ กฎหมายมีสาระหลักเกี่ยวกับการสนับสนุนการศึกษาเพื่อให้มีการจัดโปรแกรมการศึกษาให้เด็ก แต่กฎหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ระบุชัดเจนในเรื่องสิทธิโดยตรงต่อเด็ก เช่น การบริการ การให้ความช่วยเหลือ อุปกรณ์ ล่าม สื่อการศึกษาพิเศษ ฯลฯ โดยแต่ละรัฐต้องนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายของรัฐบาลกลาง ซึ่งแต่ละรัฐจะมีข้อกำหนดไม่เหมือนกันตามศักยภาพและบริบทหรือตามข้อจำกัดต่างๆ เช่นในรัฐที่มีคนด้อยโอกาส และคนกลุ่มน้อยอยู่หลากหลาย เช่น รัฐทางใต้นั้นอาจมีงบประมาณต่อหัวให้กับเด็กน้อยกว่ารัฐอื่นๆ อย่างไรก็ตามทุกรัฐมีขั้นตอนในการปฏิบัติทางกฎหมายเช่นเดียวกันซึ่งอุษณีย์ โปธิสุขได้สรุปขั้นตอนทางกฎหมายการศึกษาของสหรัฐอเมริกาที่เป็นการประกันสิทธิทางการศึกษาแก่ประชาชนอเมริกันตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต มีลักษณะดังนี้ (อุษณีย์ โปธิสุข. 2541)

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนทางกฎหมายการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

กฎหมายได้กำหนดขอบข่ายในการดำเนินงานเพื่อเป็นการประกันว่าเด็กทุกคนจะได้เรียนตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน หากมีความขัดแย้งจะมีกระบวนการทางกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนทางกฎหมายเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งเป็นหลักประกันให้ผู้เกี่ยวข้องคำนึงถึงบทบาทของทุกคนต่อการศึกษารวมของเด็กและเยาวชน คือ ขั้นตอน Negotiation ขั้นตอน Mediation ขั้นตอน Due Process และขั้นตอน Court Cases ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 Negotiation ขั้นตอนแรกเป็นการเจรจาต่อรองไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง โดยมากมักจะเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก เช่น เด็กน่าจะอยู่ในโปรแกรมผู้มีความสามารถพิเศษแต่ไปอยู่ในโปรแกรมสำหรับเด็กปัญญาอ่อน หรือเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรหรือเรื่องเกี่ยวกับการระบุประเภทของเด็ก (Identification) มักมีผู้เกี่ยวข้องคือ นักจิตวิทยา และผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรหรือในชั้นเรียน ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูใหญ่ ครู ผู้อำนวยการเขต หรือคณะกรรมการการศึกษา ถ้าไม่พอใจมีหลายวิธีที่จะดำเนินการ โดยต้องมีสิ่งต่อไปนี้คือ

- (1) ความถูกต้องแม่นยำเรื่องเอกสาร การประชุม และตอบอธิบาย ประเด็นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร
- (2) การอธิบายถึงกฎระเบียบในแต่ละขั้นตอนโดยไม่ใช่เป็นข้อมูลการฟัง
- (3) นโยบายหรือกระบวนการต่างๆที่ชัดเจนควรอยู่ในบันทึกการประชุมหรือคู่มือใน District Handbook
- (4) จดรายละเอียดของสิ่งต่างๆ เพราะบางประเด็นอาจใช้เวลานานในการดำเนินการ

ถ้ากระบวนการในขั้นตอนแรกไม่สามารถยุติข้อโต้แย้งได้ให้ใช้ขั้นตอนต่อไป คือ **ขั้นที่ 2 Mediation** คือหาคนกลางเข้ามาช่วยดำเนินการไกล่เกลี่ย โดยมากเป็นนักกฎหมายทางการศึกษา โดยต้องมีเอกสารรายละเอียด การใช้ภาษาต้องดี การอธิบาย เจรจาต้องชัดเจน ถ้าไม่สำเร็จเพราะรัฐไม่มี Mediation ก็ต้องใช้ขั้น Due Process

ขั้นที่ 3 Due Process ขั้นตอนนี้ต้องใช้เงิน เวลา มีพนักงานรับฟ้อง แต่ละรัฐมีบทบาทกำหนดต่างกันไปในเรื่องอำนาจศาล ระเบียบปฏิบัติอำนาจศาล ฯลฯ แต่ทั้งหมดต้องอนุมัติให้เด็กเข้าร่วมและให้ทนายอยู่ร่วมด้วยตลอดและสามารถยอมรับหรือหาผู้เชี่ยวชาญ มาเป็นพยานยืนยันได้

ขั้นที่ 4 Court Case ถ้าตกลงกันไม่ได้ต้องขึ้นศาลในระดับ State หรือ Federal ขึ้นอยู่กับเรื่องหรือประเด็น ส่วนใหญ่ที่พบจากการสำรวจจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง โอกาสทางการศึกษา ผิด เพศ หลักสูตร หรือมีช่องว่างทางกฎหมายซึ่งจะมีกระบวนการยุ่ง ยากมากมายทำให้เสียเงินและทำลายสุขภาพจิตเป็นอย่างมาก (Marquardt; & Karnes. 1989)

2.2 แนวทางการจัดการศึกษา

นโยบายและโครงสร้างสำคัญๆ ทางวิชาการในปัจจุบันเป็นผลมาจากความ ทุ่มเทอย่างหนัก และความมุ่งมั่นจากผู้ปกครอง นักกฎหมาย นักวิชาการทางจิตวิทยา และ นักการศึกษาทั่วประเทศ ผลของการดำเนินงานของท่านเหล่านั้นทำให้เกิดกฎหมายในการ ประกันสิทธิของเด็กกลุ่มนี้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงองค์กรสำคัญซึ่งกลายมาเป็นแหล่งวิชาการที่ สำคัญของวงการทั่วโลกด้วย เช่น The National Association for Gifted Children, Leadership Training Institution, Council for Exceptional Children และ The Nation Research Center on Giftedness (Coleman. 1999: 16-18; Cross. 1999: 22-25; Delisle. 1999: 26-32; Hargrove. 1999: 38-39; Heansly. 1999: 33-37; Imbeau. 1999: 40-43; Robert. 1999: 38-39)

พัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกาั้นแตกต่าง จากไทย และประเทศอื่นๆ อยู่มาก กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงใดๆ มักเกิดจากกฎหมาย หลักฐาน ข้อมูล หรืองานวิจัย มากกว่านโยบายทางการเมือง ดังที่จะกล่าวต่อไป

หลังจากเกิดความวิตกกังวลในเรื่องของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของ

รัฐเซียในปี 1957 แล้ว ได้มีการตั้งงบประมาณทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งไม่ค่อยมีความเกี่ยวข้องกับเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษาทั่วประเทศเท่าไร

สาระย่อ ๆ ของการสัมมนาในปี 1983 ที่กล่าวข้างต้น ซึ่งมีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่และนำผลมาสู่การร่างกฎหมาย และกำหนดกรอบแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนของวงการการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษคือ การสัมมนาเรื่อง “**ความเป็นเลิศของชาติ: กรณีศึกษาเพื่อการพัฒนาความสามารถพิเศษของสหรัฐอเมริกา**” (National Excellence: A case for Developing for American's Talent) ได้มีการถกปัญหาในเรื่องการเปลี่ยนแปลง และได้แสดงให้เห็นถึงข้อมูลจากการสำรวจความสามารถของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กชาวอเมริกันเป็นรายงานที่ชื่อว่า “**วิกฤตการณ์เงียบ**” (A Nation at Risk: The imperative for school reform : Government Printing Office) (National Commission on Excellence in Education. 1983) ที่ยังมีต่อเนื่องเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กระดับหัวกะทิของประเทศ เด็กและเยาวชนนับแต่กลุ่มคณิตศาสตร์จนถึงดนตรี ยังไม่ได้รับการกระตุ้นให้ได้แสดงออกอย่างเต็มตามศักยภาพ “**การทิ้งขว้างไม่นำพาของเราต่อเด็กพวกนี้เป็นสิ่งที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่มีทางที่จะเอาชนะใครในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ต้องการทักษะอย่างสูงจากคนเก่ง นั่นคือ ประเทศชาติต้องพยายามต่อสู้ให้มีการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันเด็กที่มีความสามารถโดดเด่นต้องไม่ถูกทิ้งขว้าง จากผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนานาชาติพบว่า เด็กอเมริกันดีกว่าประเทศอื่น ๆ หลายประเทศ จึงเป็นที่ชัดเจนว่า เด็กอเมริกันต้องรู้จักหัดเรียนรู้สิ่งที่ยากและซับซ้อนกว่านี้ และต้องทำงานหนักกว่าที่เป็นอยู่...**”

“..... เด็กทั้งหมดรวมทั้งเด็กที่อยู่ในระดับยอดเยี่ยมที่สุดสามารถเรียนรู้ได้มากมายกว่าที่เราจะคาดคิด สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อรัฐสร้างความเปลี่ยนแปลงหลัก ๆ อย่างชัดเจนให้ปรากฏเป็นหลักฐาน เพื่อที่จะก้าวพ้นจาก “**วิกฤตการณ์เงียบ**” ที่เราไม่อาจสำเหนียกได้หากไม่พิจารณา รายงานฉบับนี้สามารถชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่ถูกต้องได้ว่าเราควรจะไปทางใด”

นอกจากนี้ที่ประชุมยังมีข้อมูลการประเมินผลความก้าวหน้าทางการศึกษาแห่งชาติที่ชี้ให้เห็นถึงวิกฤตการณ์ที่ถือว่าเป็นดัชนีชี้วิกฤตการณ์ โดยมีข้อมูลที่เปรียบเทียบกับประเทศอื่น สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ผลการประเมินจาก **The National Assessment of Education Progress (NAEP)** พบว่า มีนักเรียนน้อยชนิดที่สามารถสอบได้คะแนนถึงเกณฑ์สูงสุดของข้อสอบ ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีระดับไม่ยาก จำนวนเปอร์เซ็นต์ของเด็กมัธยมปลายที่แสดงผลออกมาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ควรเป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลต่อการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังพบผลจากตัวชี้อื่น ๆ ทุกตัวแสดงให้เห็นถึงภาวะน่าวิตกของเด็กอเมริกันในเรื่องการเรียนทุกสาขาวิชาเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ หลายสิบประเทศ หรือเทียบกับระดับเกณฑ์

ที่วางไว้ของประเทศ

2. ผลการประเมินจาก **Scholastic Aptitude Tests (SAT) and Advanced Placement Data** พบว่า ผลเฉลี่ยของคะแนนที่เด็กสอบทั่วประเทศไม่เพิ่มขึ้น และบางวิชา เช่น ภาษาอังกฤษต่ำลง คะแนนของ SAT (Scholastic Aptitude Test) ได้ถูกกำหนดให้เป็นคะแนนมาตรฐานในการสอบเข้าของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจำนวนมากของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ช่วยเสนอภาพที่แท้จริงของความสำเร็จทางวิชาการของเด็กระดับหัวกะทิของสหรัฐอเมริกา

3. ผลการประเมินจาก **Advanced Placement (AP) Scores** ซึ่งเริ่มต้นโครงการจาก 3 มหาวิทยาลัย โดยจำนวนเด็กหรือจำนวนโครงการของมหาวิทยาลัยมีเพิ่มขึ้น แต่คุณภาพและระดับคะแนนกลับไม่เพิ่มขึ้น

4. รายงานของ Department of Education และคณะกรรมการทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ให้ความเห็นว่า ถึงแม้ว่าจะมีโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กเหล่านี้มากมายทั่วประเทศในขณะนี้ แต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องขอบเขตและสาระที่สำคัญ เช่น ขาดการสนับสนุนทางงบประมาณ ขาดความเข้าใจในระดับผู้ดำเนินการทั่วประเทศ ขาดเครื่องมือที่เหมาะสม ฯลฯ

ข้อมูลดังกล่าวเป็นเครื่องยืนยันให้รัฐบาลกลางได้ตระหนักถึงอันตรายต่อการเพิกเฉยและการไม่ทุ่มเทสร้างกลไกในการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลในระดับวิกฤตต่อไปในอนาคต เป็นที่มาของการปรับโครงสร้างทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาต่อมา การปรับโครงสร้างนั้นได้ทำให้เกิดการพัฒนาการหลาย ๆ ด้านรวมถึงการพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางร่วมกันทั่วประเทศ (Office of Educational Research and Improvement. 1993)

3. สภาพปัจจุบัน

3.1 นียาม

จุดเริ่มต้นการใช้คำว่า The Gifted หรือ Gifted Children นั้นปรากฏในกฎหมาย ปี 1950 ใน National Science Foundation Act of 1950 อาจเน้นคะแนนสอบเรื่องคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ต่อมาดูคะแนนที่มาจากความสามารถจากผลของแบบทดสอบทางสติปัญญาหรือผลการเรียนเท่านั้นเป็นตัวชี้วัดคัดเลือกเยาวชนชั้นยอดเข้ามาในโครงการ ซึ่งในระยนั้นแบบทดสอบทางสติปัญญาที่เพิ่งพัฒนาโดยบีเน่ (Benet) จากฝรั่งเศส ได้ถูกเลือกและนำมาใช้เพื่อวินิจฉัยเด็กปัญญาอ่อน (Mentally Retarded Children) ต่อมาเทอร์แมน (Lewis M. Terman) ได้แปลและปรับมาเป็นภาษาอังกฤษในปี 1916 นำมาใช้ในโครงการวิจัยและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษระยะยาว (Program for the Gifted) โดยคัดเลือกเด็กที่มีไอคิวเกินกว่า 140 เข้าโครงการสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เขานำไอคิวเหล่านี้ไปใช้วัดเด็ก

ตามโรงเรียนต่างๆ จนได้กลุ่มตัวอย่างในโครงการถึง 1,500 คน ในงานวิจัยที่ติดตามเด็กอย่างต่อเนื่องถึง 40 ปีชื่อว่า “Genetic Study of Genius” เทอร์แมนจึงถือว่าเป็นนักวิชาการคนแรก ที่ทำการวิจัยที่มีชื่อเสียงในเรื่องเด็กกลุ่มนี้เป็นคนแรกของวงการ (Terman; & Oden. 1959)

สำหรับแบบทดสอบวัดสติปัญญาได้รับความนิยมมากในหมู่นักวิชาการ มีการนำไปใช้ทั่วโลก แบบทดสอบนี้ได้ถูกปรับปรุง และสร้างใหม่หลายครั้งหลายลักษณะของแบบวัด ตลอดระยะเวลากว่าครึ่งศตวรรษของการใช้แบบทดสอบนี้พบว่า มีทั้งประโยชน์ รวมทั้งข้อผิดพลาดที่เกิดจากใช้แบบทดสอบที่มาจากหลายสาเหตุ อาทิ การใช้เครื่องมือโดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัดของแบบทดสอบ เช่น เชื้อชาติ วัฒนธรรม ภาษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการจัดการศึกษาที่ผิดพลาดเพราะมีการวินิจฉัยที่ผิดพลาดจนเกิดอคติความมากมาย หรือผู้เข้าขาดความชำนาญ จึงมีข้อผิดพลาดเชิงปฏิบัติระหว่างทดสอบ ฯลฯ แม้ในปัจจุบันเครื่องมือนี้ก็ยังมีอิทธิพลทำให้ทั่วโลกเกิดความเชื่อว่ามันคือเครื่องมือแบ่งแยกได้ว่าใครฉลาดกว่าใคร เนื่องจากงานวิจัย หรือคดีต่างๆ มักจะเผยแพร่อยู่ในกลุ่มคนเล็กๆ ในขณะที่เครื่องมือนี้ยังใช้อย่างผิดๆ ถูกๆ ทั่วโลก จึงทำให้นักวิชาการที่เกี่ยวข้องพยายามพัฒนากระบวนการใหม่ๆ หรือเครื่องมือที่มีความแตกต่างจากสิ่งที่แบบทดสอบทางสติปัญญาวัด เพื่อสามารถที่จะวินิจฉัยศักยภาพมนุษย์มากขึ้น

คำว่าผู้มีความสามารถพิเศษ (The Gifted) ถูกนำมาใช้เป็นคำนิยามนับแต่มีการเริ่มโครงการของสหรัฐอเมริกา แต่ต่อมาภายหลังมีคำอีกคำหนึ่งเพิ่มเติมขึ้นมาในวงการการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษคือ คำว่า Talented Child ทั้งสองคำนี้ก็ใช้ปะปนกันแล้วแต่การตีความปรัชญาของแต่ละองค์กร

จาก The Marland Report (Marland. 1972) ได้มีการระบุคำนิยามและแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศขึ้นสำหรับใช้เป็นตัวกำหนดเพื่อวางรากฐานที่จะเป็นแนวทางให้เด็กกลุ่มนี้สามารถได้รับการศึกษาพิเศษที่ต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติมจากการศึกษาปกติ ในรายงานฉบับนี้ได้มีการกำหนดคำนิยามว่า “เด็กที่ได้รับการระบุหรือรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญว่ามีความต้องการการศึกษาที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป โดยแสดงออกถึงความสามารถอันโดดเด่นหรือแสดงถึงศักยภาพที่แสดงความเก่งเป็นที่ประจักษ์และประสบความสำเร็จ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มีอายุรุ่นเดียวกันในเรื่อง

1. ความสามารถทางสติปัญญา (Intellectual Ability)
2. ความสามารถทางวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่ง (Specific Ability)
3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
4. ความสามารถทางศิลปะหรือดนตรี (Visual/Performing Arts & Music)
5. ความสามารถในการเป็นผู้นำ (Leadership)

ต่อมาในปี 1988 U.S. Department of Education ได้พัฒนาและปรับปรุงจาก Marland Report มาเป็นคำนิยามที่ให้โอกาสกับผู้มีความสามารถพิเศษที่เป็นกลุ่มด้อย

โอกาสมากขึ้นว่า

“ผู้มีความสามารถพิเศษ หมายถึง เด็กและเยาวชนที่มีการแสดงออกถึงความสามารถอันโดดเด่นหรือแสดงออกถึงศักยภาพที่แสดงความเก่งเป็นที่ประจักษ์และประสบความสำเร็จ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มีอายุหรือประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมเดียวกัน เด็กเหล่านี้แสดงออกถึงความสามารถและสมรรถภาพในเรื่องสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และ/หรือความสามารถทางศิลปะ มีลักษณะเป็นผู้นำ หรือเป็นเลิศทางวิชาการ เด็กกลุ่มนี้ต้องการการบริการหรือกิจกรรมที่การศึกษาปกติในโรงเรียนไม่ได้จัดไว้ให้” ซึ่งคำนิยามนี้ใช้มาจนถึงปัจจุบัน และเป็นคำนิยามที่หลาย ๆ ประเทศนำไปใช้เป็นหลัก

3.2 นโยบาย

หลังจากที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมากกว่าครึ่งศตวรรษ ได้มีกฎหมายที่ระบุถึงสิทธิของเด็กกลุ่มนี้โดยตรง มีกลไกทางการศึกษารองรับ มีความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สำคัญคือมีการจัดตั้งองค์กรวิชาการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนโดยตรงจากรัฐบาลกลาง และองค์กรวิชาชีพระดับชาติที่เป็นแกนกลางในการสนับสนุนโดยใช้หลักทางวิชาการไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ศูนย์วิจัยและพัฒนาความสามารถพิเศษแห่งชาติ (The National Research Center for Gifted and Talented, (NRCGT)) สมาคมส่งเสริมความสามารถพิเศษ (The National Association for Gifted Children (NAGC)) สภาการเทียบโอนความรู้ของครูแห่งชาติ (The National Council for Accreditation for Teacher Education) สภาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (The Council for Exceptional Children (CEC)) ซึ่งเป็นสถาบันทางวิชาชีพที่มีสมาชิกมากที่สุดในโลก) เพื่อเป็นหลักประกันว่าการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษจะตั้งอยู่บนรากฐานที่สำคัญ 9 ประการ คือ

1. โครงสร้างที่เป็นระบบครอบคลุมกลุ่มประชากรทุกเขตภูมิศาสตร์ ทุกเชื้อชาติ ทุกระดับเศรษฐกิจ และไม่ละทิ้งกลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มที่มีภาวะบกพร่องต่าง ๆ
  2. การพัฒนาเด็กต้องคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน และคุณลักษณะเฉพาะด้านของเด็ก
  3. การเรียนรู้ที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน
  4. กลยุทธ์ในการเรียนการสอน
  5. สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กแต่ละชุมชน และเด็กแต่ละคน
  6. ภาษา และการสื่อสาร
  7. การวางแผนการสอน และการประเมินผล
  8. การดำเนินงานอย่างมืออาชีพ อย่างมีจรรยาบรรณ และ
  9. ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (Van Tassel-Baska. 2006)
- รัฐบาลกลางได้กำหนดทิศทางและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการศึกษา

สำหรับเด็กกลุ่มนี้ว่าต้องจัดอย่างทั่วถึงทุกเขตและท้องถิ่น ชุมชน ต้องสร้างความเป็นเลิศ ความเป็นผู้นำในระดับนานาชาติ ต้องคำนึงถึงความเสมอภาคในทุกมิติของกลุ่มประชากร ต้องมีการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐมากขึ้น โดยถือเป็นสิทธิทางการศึกษาด้านความเสมอภาคทางการศึกษา นอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องเน้นความต้องการทางการศึกษาของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก และการจัดโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กต้องพยายามจัดในระบบโรงเรียนปกติ และในชั้นเรียนปกติให้มากที่สุด การจัดชั้นเรียนพิเศษ โรงเรียนพิเศษมักได้รับการต่อต้าน (Vise. 2007: C01) หลักการดังกล่าวถือเป็นสาระที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติที่ผู้ปกครอง หรือนิติบุคคลใดๆ ที่เกี่ยวข้องของสามารถฟ้องร้องได้หากไม่มีการนำไปปฏิบัติ

นอกจากนี้สหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาระบบเด็กที่มีความสามารถพิเศษ U.S. Department of Education ในปี 1988 ดังต่อไปนี้

1. รัฐต้องสร้างมาตรฐานหลักสูตรที่ทำหาย ทั้งเนื้อหาและภาคปฏิบัติสำหรับเด็กทุกคนรวมทั้งผู้มีความสามารถพิเศษ
2. รัฐต้องสร้างสรรคโอกาสในการเรียนรู้ที่ทำหายให้มากขึ้น โดยชุมชนและโรงเรียนร่วมมือกันช่วยเด็กระดับยอดให้ก้าวไปตามศักยภาพของเขามืออยู่อย่างหลากหลาย
3. รัฐต้องให้ความสำคัญและเพิ่มการศึกษาก่อนวัยเรียนให้พอเพียงโดยเฉพาะเด็กที่ยากจนหรือกลุ่มด้อยโอกาสต่าง ๆ ต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (เช่น การต่อยอดจากโครงการ Head Start)
4. รัฐควรมีการขยายคำนิยามให้ครอบคลุมและกว้างขวางขึ้นทุก ๆ รัฐ
5. รัฐต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรที่ซับซ้อน และทำหายเด็กให้กระหายใคร่รู้
6. รัฐต้องให้เด็กอยู่ในมาตรฐานโลก โดยเฉพาะเด็กระดับยอดของประเทศต้องอยู่ในระดับสูงทั้งคุณภาพและปริมาณไม่แพ้ใคร (อุษณีย์ โพธิ์สุข. 2541: 63-64)

3.3 การจัดการศึกษา

ผลของ Jacob Javits Gifted and Talented Students Education Act นั้น ทำให้มีการอนุมัติงบประมาณแม้ว่าเป็นจำนวนไม่มาก แต่ได้ทำให้เกิดองค์กรที่สำคัญต่อการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ ที่ในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางต้นแบบทางงานวิจัยที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก คือ The National Research Center on Giftedness ที่ University of Connecticut ในขณะที่มีการพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้ทั่วประเทศ มีการปรับคำนิยามให้กว้างขึ้น ครอบคลุมกลุ่มเด็กหลากหลายมิติมากขึ้น มีการลดความผิดพลาดจากการวินิจฉัยด้วยระบบดั้งเดิมให้น้อยลง มีความร่วมมือระดับนานาชาติมากขึ้น จากการสำรวจในปี 2006 พบว่า มีงบประมาณของรัฐ ใช้กับการบริการการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นจำนวน 9.5 ล้านเหรียญ

ในรายงานของ U.S. Department of Education ปี 1993 ที่เสนอต่อสภา

คองเกรสเพื่อให้มีการตรากฎหมายที่จะนำมาสู่การรับรองสิทธิทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้เด็กและผู้ปกครองได้รับบริการจากรัฐทำนองเดียวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอื่นๆ โดยมีการระบุว่า

“ความสำคัญของการปฏิรูปโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะช่วยให้เด็กอยากทำงานที่ยากและซับซ้อนอย่างมีความอดทน และท้าทายเด็กที่มีความสามารถอยู่ในระดับสูงกว่าปกติด้วย รัฐบาลอเมริกันระบุว่า ถ้าประเทศเราต้องการที่จะไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาในระดับโลก และถ้าเราอยากจะมีความสำเร็จก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เราต้องการเด็กระดับหัวกะทิหลายสาขา เราต้องเตรียมผู้นำทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วรรณกรรม การเมือง นาฏศิลป์ ศิลปะ ธุรกิจ ประวัติศาสตร์ สุขศึกษา และสาขาอื่น ๆ”

ความเห็นที่นำเสนอนี้ได้ถูกนำมาเป็นแนวทางเพื่อการปฏิบัติและต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นมาตรฐานทางการจัดการศึกษาของประเทศที่ทำให้มีการสร้างและพัฒนาโครงการไปในมิติเดียวกันทั่วประเทศ และจากการสนับสนุนอย่างจริงจังต่อเนื่องจากรัฐบาล ทำให้มีโครงสร้างทั้งด้านการศึกษา การสร้างสมองความรู้ เงินทุน นโยบายและกฎหมายที่ชัดเจนสมบูรณ์มากที่สุด เมื่อเทียบกับนานาประเทศในปัจจุบัน จนหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย หรือแคนาดา ก็ได้ใช้แนวทางนี้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเช่นกัน

นอกจากนี้ก็ยังมีการเริ่มต้นคิดค้นการจัดการศึกษาเพิ่มเติมให้กับเด็กกลุ่มนี้ นอกเหนือไปจากระบบปกติ โดยมีโครงการหนึ่งซึ่งเริ่มต้นอย่างเรียบง่าย ในปี 1954 คือ มหาวิทยาลัยเยล พรินซ์ตัน และฮาร์เวิร์ด ได้ร่วมทำโครงการเรียนล่วงหน้า (Advance Placement) ให้กับเด็กที่เรียนเก่งมากในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ก่อนเวลา (Advance Placement Program = AP Program) (อุษณีย์ โพธิ์สุข. 2540) ต่อมาภายหลังได้มีการพัฒนาเป็น หลักสูตรที่เข้มข้นขึ้น ทำทายมากขึ้น (Enrichment Program) และได้พบว่า AP Program เป็นโครงการซึ่งมีความสำเร็จมาก และถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถทำให้เด็กที่มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงกว่าวัยมากๆ มีโอกาสเรียนตามศักยภาพของตนเองมากขึ้น ปัจจุบันโครงการนี้ได้มีการคัดเลือกมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาที่มีความโดดเด่นทางวิชาการ ขยายไปทั่วประเทศ และทั่วโลกมากกว่า 350 มหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก เป็นเครือข่ายที่มีการรับรองจากสถาบันการศึกษาทั่วโลก

3.3.1 กระบวนการเสาะหา

การพัฒนาโครงการเพื่อเสาะหาและส่งเสริมเด็กที่มีศักยภาพสูงให้มีโอกาสใช้ความสามารถพิเศษที่มีอยู่อย่างเต็มตามศักยภาพของสหรัฐอเมริกาได้สะท้อนให้เห็นถึงความจริงเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์มากมายหลายด้าน และความจริงนั้นก็ได้อีกสะท้อนให้เห็นข้อผิดพลาดและความเข้าใจที่ผิดพลาดมากมายทั้งในสังคมทั่วไปและในระบบการศึกษาที่มีอยู่ทั่วโลก จากการเผยแพร่ผลงานทั้งด้านการวิจัยและภาคปฏิบัติของสหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่อง

ทำให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลในวงการการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษทั่วโลกได้ จากความไม่รู้สู่ความรู้ จากข้อผิดพลาดมาสู่การปรับปรุงอย่างมากมาย บทเรียนและกรณีศึกษาจำนวนมากของสหรัฐอเมริกากลายเป็นทางลัดให้กับประเทศอื่นที่เริ่มโครงการนี้ภายหลัง แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายสำหรับบางประเทศโดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาที่ทุ่มเทงบประมาณอย่างปราศจากการนำเอาความรู้นี้ไปใช้

จากการติดตามในระยะเวลาต่อมาเกี่ยวกับการใช้ผลคะแนนจากคะแนนผลการเรียน หรือจากแบบวัดสติปัญญาที่แปลงมาจากฝรั่งเศสในระบอบแรกของการคัดเลือกเด็กเข้าร่วมโครงการ การค้นพบจากกรณีศึกษาจำนวนมากชี้ให้เห็นถึงผลเสียของการใช้เครื่องมือหรือการทดสอบจากแบบทดสอบเดียวเป็นหลัก โดยเฉพาะกับกลุ่มที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญทั่วประเทศจึงระดมความร่วมมือสร้างแบบทดสอบ หรือกระบวนการทดสอบที่มีความหลากหลายและมีขั้นตอนมากขึ้น ดังนั้น ในกระบวนการเสาะหาและการคัดเลือกเด็กเพื่อเข้าโครงการจึงมีการใช้เครื่องมือและข้อมูลที่หลากหลายมาจากทุกภาคส่วน และจากคณะกรรมการบริหารการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของแต่ละรัฐในการอนุมัติแบบทดสอบหรือเครื่องมือแต่ละฉบับที่สามารถใช้ได้ของรัฐของตน

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการพัฒนาเครื่องมือมากมาย สำหรับทดสอบความสามารถของเด็กที่แตกต่างกัน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นและเที่ยงตรงของเครื่องมือที่เหมาะสมกับทุกสภาพความแตกต่างของเด็กในสังคมที่มีทั้งข้อจำกัดในเรื่อง ภาษา วัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ซึ่งผลการทดสอบนั้นๆ จะทำให้เด็กที่ได้รับการทดสอบและถูกระบุว่าเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิที่จะได้รับงบประมาณสนับสนุนการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก และการส่งเสริมอื่นๆ ตามมา แต่ในทางปฏิบัตินั้นสหรัฐอเมริกายังเผชิญความยุ่งยากในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในเรื่องของการวินิจฉัย (Identification Process) และการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมให้กับเด็กที่มีข้อจำกัดในเรื่องต่างๆ (Maker, 1996: 41-50; Maker, 1998; Ortiz, 1995) โดยเฉพาะกับเด็กที่อยู่ในเขตยากจนที่รัฐบาลมักจะต้องทุ่มเทงบประมาณไปในเรื่องพื้นฐาน เช่น การอ่านออก เขียนได้ ภาวะอดอยาก ปัญหาอาชญากรรมเด็ก และปัญหายาเสพติด

3.3.2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการศึกษาจะต้องจัดให้ยืดหยุ่นและหลากหลาย และครอบคลุมทุกสาขาความสามารถที่ระบุไว้ในกฎหมายกลางของประเทศ เน้นการเรียนการสอนที่ทำทลายและตอบสนองต่อลักษณะของผู้มีความสามารถพิเศษ เน้นการจัดหลักสูตรที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป และต้องมีการจัดหลายรูปแบบ โดยเน้นการออกแบบทางการศึกษาเป็นรายบุคคล ซึ่งแนวทางที่กำหนดโดยรัฐบาลกลางนั้น สมาคมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ (National Association Gifted Children – NAGC) ได้นำมาพัฒนาเป็นมาตรฐานกลางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อให้แต่ละรัฐนำไปปรับตามความเหมาะสมของ

แต่ละรัฐ (รายละเอียดดูในมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษโดยสมาคมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ (National Association Gifted Children – NAGC)

ในช่วงหลังปี 1980 เมื่อสังคมมีความเข้าใจเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาและการทำลายโอกาสทางการศึกษาด้วยความไม่เข้าใจมากขึ้น ทำให้มีการปรับโครงสร้างทางการศึกษาที่เกิดความยืดหยุ่นมากขึ้น มีการเชื่อมโยงกันระหว่างระดับชั้นต่างๆ มากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลดีกับเด็กทุกคนเพราะธรรมชาติของเด็กแต่ละคนเรียนรู้แต่ละเรื่องไม่เท่ากัน เป็นผลดีอย่างยิ่งกับกลุ่มเด็กพิเศษทุกประเภท นอกจากนั้น จากบทเรียนของคดีความที่สูงศาลสูง และจากงานวิจัยจำนวนมากได้แสดงให้เห็นว่าเด็กที่ไม่ได้มาจากกลุ่มคนชั้นกลาง ผิวดำและมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ได้รับการวินิจฉัยที่ผิดพลาด และการเรียนการสอนในโรงเรียนทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง (Gifted Underachievers) ภาวะด้อยโอกาสนั้นทำให้ผู้มีความสามารถพิเศษจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถแสดงศักยภาพภายในของตนเองออกมาได้ เนื่องจากมีภาวะปิดกั้นจากภาวะบกพร่องทางร่างกาย การเรียนรู้ สมอ หรือจากภาวะทางอารมณ์ รวมถึงภาวะด้อยโอกาสอื่นๆ เช่น ข้อจำกัดทางภาษาหรือพัฒนาการ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งสมาคมเพื่อผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญได้ให้ความร่วมมือกับองค์กรของรัฐอย่างใกล้ชิดในเรื่องของการวางแผนทางไปสู่การปฏิบัติ (อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. 2548)

นอกเหนือจากการตรากฎหมายเพื่อให้สิทธิกับผู้มีความสามารถพิเศษแล้วยังมีความเคลื่อนไหวที่จะให้ผู้มีความสามารถพิเศษซึ่งอาจมีภาวะบกพร่อง หรือข้อจำกัดทางการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่งได้มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม (An Appropriated Education, No Child Left Behind) ในเบื้องต้นได้มีการระบุให้ความสำคัญแก่ผู้มีความสามารถพิเศษ แต่บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งอาจมี 3 ลักษณะ คือ

(1) นักเรียนที่ถูกจัดว่ามีความสามารถพิเศษ แต่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

(2) นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ แต่มีความสามารถพิเศษที่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัยอย่างเป็นทางการ

(3) โรงเรียนไม่มีการวินิจฉัยผู้มีความสามารถพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เพราะระบบของโรงเรียนไม่มีความเข้มแข็งพอ

เด็กเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแล โดยไม่มีการแบ่งแยกด้วยหลักสูตรที่เหมาะสม และสนับสนุนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและยุติธรรมตามความสามารถที่พวกเขามี โดยไม่ตัดสินนักเรียนด้วยการทดสอบเพียงอย่างเดียว ต้องดูการแสดงออกด้านอื่นๆ ด้วย มีการประเมินตามสภาพจริง ตามสภาวะของนักเรียน เช่น ดูจากผลงาน สัมภาษณ์ และตรวจสอบด้านต่าง ๆ

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนให้เด็กประเภทนี้ ต้องปรับหลักสูตร ทั้ง 2 ด้าน คือ พัฒนาความสามารถพิเศษ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพัฒนาจุดด้อยของเขาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนเหล่านี้ได้รับการบริการจัดการศึกษาที่เหมาะสม โดยมีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มีการให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อดูแลสองด้านที่ผสมอยู่ในตัว คือ ทั้งความสามารถพิเศษ และความบกพร่องทางการเรียนรู้ (อุษณีย์ โพธิสุข, 2541; เฉลียวศรี พิบูลชล และคณะ, 2551)

4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

4.1 วัตถุประสงค์ของมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

เพื่อให้การขยายการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีระบบร่วมกัน ในปี 1998 สมาคมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ (National Association Gifted Child - NAGC) ได้พัฒนามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อช่วยโรงเรียนในพื้นที่ต่างๆ ให้สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา และมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่นำมาสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป มาตรฐานที่ NAGC จัดทำขึ้นเป็นเพียงกรอบแนวทางให้โรงเรียนนำไปใช้ โดยที่รัฐต่างๆ ได้นำสาระหลักจากข้อกำหนดทางวิชาการในมาตรฐานกลางไปปรับจากมาตรฐานที่กำหนด

4.2 กรอบมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

สมาคมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อเป็นแนวทางให้แก่รัฐต่างๆ นำไปเป็นสาระหลักในการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่เหมาะสมกับบริบท โดยมีกรอบแนวทางของมาตรฐานดังนี้

4.2.1 มาตรฐานเป็นเครื่องมือสังเกตการจัดการศึกษา และมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับการวัดความก้าวหน้าและพัฒนาของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่อง

4.2.2 มาตรฐานเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจปฏิบัติจัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ในกรณีที่มีเรื่องจำเป็นที่ต้องการพิจารณา

4.2.3 มาตรฐานเป็นแนวทางการส่งเสริมไม่ใช้การบังคับเพื่อให้ได้คุณภาพสูง

4.2.4 มาตรฐานเป็นตัวแทนแสดงให้เห็นทั้งผลลัพธ์ (Outcomes) ของการจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อให้ผู้มีความสามารถพิเศษมีโอกาสได้เรียนรู้สูงสุดตามความสามารถที่พวกเขามี

4.2.5 มาตรฐานกำหนดระดับความสามารถให้โรงเรียนในห้องเรียนทุกแห่งที่จัดการศึกษาด้านนี้ควรพยายามไปให้ถึงระดับที่กำหนด (เฉลียวศรี พิบูลชล และคณะ, 2551)

4.3 การนำมาตรฐานไปใช้

4.3.1 เป็นตัวบ่งชี้ (Benchmarks) สำหรับวัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

4.3.2 เป็นเกณฑ์สำหรับการประเมินการดำเนินงาน (Evaluation) และการประเมินผล (Assessment)

4.3.3 เป็นแนวทางการจัดหลักสูตรและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

4.3.4 เป็นข้อเสนอแนะในสิ่งที่ยังน้อยก็จำเป็นต้องมี (Minimal Requirements) เพื่อการจัดหลักสูตรการศึกษาที่มีคุณภาพสูง (High-Quality Educational Programming) และให้ตรงกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

4.3.5 เป็นเครื่องมือช่วยในการอภิปราย ให้เหตุผล ในการจัดการศึกษาให้ ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้สาธารณชนตระหนักถึงความจำเป็นของนักเรียนเหล่านี้ ที่มีอยู่ในโรงเรียน

มาตรฐานที่สมาคมจัดการศึกษาให้ผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ จัดทำขึ้น ในการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (The NAGC Pre-k- - Grade 12 Gifted Program Standards) แบ่งเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. หลักสูตรและการเรียนการสอน (Curriculum and Instruction)
2. การบริหารจัดการ (Program Administration and Management)
3. การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน (Program Design)
4. การประเมินหลักสูตร (Program Evaluation)
5. การพัฒนาวิชาชีพครู (Professional Development)
6. การแนะแนวด้านอารมณ์ สังคม และการให้คำปรึกษาแนะนำ (Socio-Emotional and Counseling)
7. การจำแนกขั้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ (Students Identifications)

มาตรฐานที่สมาคมพัฒนาขึ้นนั้นถือว่าเป็นมาตรฐานกลาง (ดูรายละเอียดใน ภาคผนวก ก) เป็นสาระหลักที่ควรมีการกำหนดอยู่ในมาตรฐานของทุกองค์กร แต่ละรัฐควร นำไปปรับ และเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เช่น ตัวอย่างจากรัฐมิชิแกนปีที่ได้มีการเพิ่มเติม ในรายละเอียดจากมาตรฐานกลางเป็นจำนวนมาก

5. บทสรุป

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่เริ่มต้นจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็น ประเทศแรกของโลก ในระบบการศึกษาปัจจุบัน การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการ วิจัย และการนำไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยความร่วมมือของนักวิชาการทั่วประเทศ ทำให้สหรัฐ อเมริกามีระบบการศึกษาที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมเด็กกลุ่มน้อยอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า หลายๆ ประเทศ แม้ว่าจะยังไม่สามารถทำให้ผู้มีความสามารถพิเศษทุกคน หรือมีศักยภาพ สูงพอที่จะเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ ได้รับการวินิจฉัย และได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม ทุกคน ทุกภาคส่วนก็ตามที่ เพราะความสามารถพิเศษเป็น “สภาวะทางปัญญา” ที่จะปรากฏ

ก็ต่อเมื่อได้รับการกระตุ้น ซึ่งมีความสลับซับซ้อนและเป็นเรื่องยากที่จะสามารถตัดสินใจด้วยกระบวนการ หรือหลักเกณฑ์ง่าย ๆ

เนื่องจากระบบการปกครองและการจัดการศึกษาเป็นแบบกระจายอำนาจไปสู่ชุมชน โดยรัฐต่างๆ มีอิสระในการดำเนินงานยกเว้นกรณีเกณฑ์ หรือกฎหมายที่ต้องใช้ร่วมกัน ดังนั้น นโยบายหลักจากส่วนกลางจึงเป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐและโรงเรียนในท้องถิ่น (School District) นำแนวทางการดำเนินงานไปปรับให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นตนเอง และการวางแผนจัดตั้งงบประมาณในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ลำพัง นโยบายเพียงอย่างเดียวไม่สามารถรับรองได้ว่าผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับการจัดการศึกษาที่เหมาะสม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากระดับมลรัฐ และระดับท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้นโยบายของโรงเรียนยังกำหนดให้ ครู และผู้บริหาร จัดลำดับความสำคัญในเรื่อง การจัดหลักสูตร (Curriculum Delivery) การจัดกลุ่มผู้เรียน (Grouping Practices) การจัดการเรียนการสอน (Instructional Practices) การประเมินผล (Assessment) และการจำแนกบ่งชี้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ (Identification) การรับเข้าเรียนก่อนวัย (Early Entrance) การให้ข้ามชั้น (Grade Skipping) การให้สมัครเรียนแบบควบคู่ 2 หลักสูตร (Dual Enrollment) การกำหนดนโยบายที่ดีและได้รับการยอมรับ ทำให้สาธารณชนได้พิจารณาข้อผูกมัดของท้องถิ่นในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2541: 63-67; เฉลียวศรีพิบูลชล และคณะ, 2551: 79-82)

จากข้อมูลภาคสนามของสหรัฐอเมริกา พบว่า การพัฒนาทางวิชาการเพื่อผู้มีความสามารถพิเศษ ที่ใช้การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและหลากหลายนั้น เป็นกลยุทธ์ที่ไม่ใช่ช่วยเฉพาะเด็กที่มีความสามารถพิเศษเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมเด็กทั้งหมดให้เก่งขึ้น และยกระดับคุณภาพทางวิชาการของระบบการศึกษาทั่วไปให้ดีขึ้น ในขณะที่ผู้มีความสามารถพิเศษในปัจจุบันได้รับโอกาสมากกว่าในอดีตหลายเท่าตัวหลังจากที่มีการผ่านพระราชบัญญัติทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในปี 1993 โดย Jacob Javist ซึ่งมีองค์กรระดับชาติที่เป็นหลักในแต่ละบทบาท จากการจัดตั้งองค์กรต่างๆ ทำให้เกิดพัฒนาการทางวิชาการอย่างรอบด้านมากขึ้น รวมทั้งมีการสร้างมาตรฐานกลางเพื่อเป็นสิ่งที่ช่วยเป็นดัชนีชี้วัดความพร้อม ประสิทธิภาพ และพัฒนาการของโครงการที่เป็นเกณฑ์ร่วมกันทุกรัฐอย่างเป็นทางการเดียวกันเป็นประเทศแรก และมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษของอเมริกาได้เป็นต้นแบบของการสร้างมาตรฐานในประเทศอื่นต่อมา

ประเทศสหราชอาณาจักร

1. ภูมิหลัง

ในช่วงแรกสหราชอาณาจักรเป็นประเทศหนึ่งที่ยังไม่มีการระบุเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษในกฎหมายของประเทศโดยตรง แต่สหราชอาณาจักรมีระบบการคัดเลือกและส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถด้านวิชาการอยู่ในระบบการศึกษามานานมาก และได้มีโครงการส่งเสริมความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาหลายสิบปีก่อนหน้าที่จะมีการออกพระราชบัญญัติในปี 1944 ซึ่งกล่าวถึงความจำเป็นที่เด็กจะต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเต็มศักยภาพ แต่ในการออกพระราชบัญญัติ ปี 1988 เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมเด็กอย่างเต็มศักยภาพกลับหายไป โดยไม่ได้มีการระบุความต้องการที่เพิ่มเติมจากเด็กปกติทั่วไป และในปี 1993 ได้มีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคัดแยก (Identification) ผู้มีความสามารถพิเศษเสนอสู่วุฒิสภา แต่ได้รับการตัดออก ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความสามารถพิเศษนั้นในสหราชอาณาจักรจะพบในระดับนโยบาย โดยมีได้มีการนำเข้าสู่การร่างกฎหมายของประเทศแต่อย่างใด

2. พัฒนาการ

โดยภาพรวมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของสหราชอาณาจักรแม้ว่าจะยังไม่มีกรร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษโดยตรง รวมทั้งยังไม่มีกรกำหนดนโยบายในเรื่องนี้อย่างชัดเจนเทียบเท่าหลายๆ ประเทศ แต่ในทางปฏิบัติ สหราชอาณาจักรมีหลักสูตรที่มีโครงสร้างในการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการและมีระบบส่งเสริมเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าเด็กทั่วไปอยู่ในการจัดการศึกษาปกติมาเป็นเวลานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีการดำเนินโครงการพิเศษมากมาย รวมทั้งมีการเผยแพร่เอกสาร ตำรา งานวิจัย และความเคลื่อนไหวอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเอื้อให้เด็กกลุ่มนี้ได้มีการพัฒนาและเรียนรู้มากขึ้น ในระยะเวลาต่อมา สหราชอาณาจักรได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นตามลำดับ

2.1 กฎหมาย

ปี 1981 สหราชอาณาจักรได้ออกกฎหมายสำหรับผู้ที่ยังมีความสามารถ และระบุข้อกำหนดหน้าที่ของโรงเรียนส่วนท้องถิ่น ให้จัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่ยังมีความสามารถ ที่ได้รับการระบุว่าเป็นผู้ที่มีปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรมหรือสติปัญญาต่ำกว่าเด็กวัยเดียวกัน สำหรับกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิภายใต้บทบัญญัติเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาแต่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะ (อุษณีย์ โพธิสุข, 2541: 72; อ้างอิงจาก Teare, 1988)

2.2 แนวทางการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสามารถกล่าวตามลำดับเวลาได้ดังนี้

ปี 1987 รัฐบาลได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งศูนย์สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หลังจากที่ดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการมาเกือบ 10 ปี โดยทำหน้าที่ประสานงานรวบรวมงานวิจัยและสื่อ นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานหรือองค์กรที่จัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ และเป็นตัวแทนของสหราชอาณาจักรในเรื่องการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (Office of Public Sector Information. 2008: Online)

ปี 1993 มีการประชุมระดับชาติ โดยกระทรวงศึกษาธิการ และได้มีข้อยุติและความเห็นร่วมกันเรื่องผู้มีความสามารถพิเศษว่า เด็กกลุ่มนี้ควรได้รับสิทธิความเสมอภาคทางการศึกษาเช่นเด็กอื่น และควรระบุเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งในแผนการศึกษาของประเทศ (อุษณีย์ โพธิ์สุข. 2541: 72; อ้างอิงจาก George 1995) รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้ประกาศนโยบายทางการศึกษาว่า “เป้าประสงค์ทางการศึกษาของสหราชอาณาจักรคือการพัฒนาให้ถึงอัจฉริยภาพอันสูงสุดของเด็กและผู้ใหญ่ เพื่อประโยชน์ของตัวเอง และประโยชน์ของสังคมทั้งหมด”

ปี 1997 รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้ระบุถึงความจำเป็นในการพัฒนานโยบายระดับชาติในด้านการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ไว้ในเอกสารของรัฐบาลสหราชอาณาจักร ภายใต้หัวข้อ “ความเป็นเลิศในสถานศึกษา” และได้จัดตั้ง Gifted and Talented Advisory Group (GTAG) ขึ้น นับเป็นนิมิตหมายใหม่สำหรับรัฐบาลที่ส่งผลให้เกิดโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความสามารถพิเศษตามมามากขึ้น เช่น 1) การก่อตั้งโครงการ Excellence in Cities: EiC 2) การวางเป้าหมายทางการศึกษาที่ยกระดับสูงขึ้น 3) การก่อตั้ง National Academy for Gifted and Talented Youth (NAGTY) และ 4) โปรแกรมระดับชาติ (National Program) สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ส่งผ่านความรับผิดชอบไปยัง CfBT Education Trust (Geographical Association. 2007: Online)

ปี 1998 ออฟสเต็ด (Ofsted) ได้จัดการสำรวจงานวิจัยนานาชาติเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทำให้เกิดแนวคิดในการให้คำจำกัดความ การเสาะหา และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ (Office for Standards in Education. 1998-1999: Online)

ปี 1999 รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้จัดตั้งโครงการในระดับท้องถิ่นขึ้น คือ โครงการสร้างความเป็นเลิศสู่ชุมชนเมือง (Excellence in Cities: EiC) เป็นโครงการที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อยกระดับและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในเขตเมืองและปริมณฑล โดยสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับโรงเรียนที่ไม่มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในประเทศ ซึ่งการดำเนินงานในช่วงแรกนั้นมีเพียงโรงเรียนในชนบทเท่านั้นที่ได้รับการสนับสนุน แต่ต่อมาได้ขยายไปสู่ส่วนอื่นๆ ด้วย

หลักการดำเนินงานของ Excellence in Cities: EiC มีดังนี้

● พัฒนานโยบายสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทั้งหมดของโรงเรียน

● เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถพิเศษได้เข้ามามีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนเงินทุนสำหรับการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้

● มีการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษที่มีอยู่ประมาณร้อยละ 5-10 ของนักเรียนแต่ละช่วงอายุ

● มีการจัดเตรียมโปรแกรมต่างๆที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็กทั้งจากการเรียนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และมีการกำหนดเป้าหมายสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน

● มีการประสานความร่วมมือและทำงานร่วมกันกับโรงเรียนอื่นๆในการเตรียมการสนับสนุนช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษ

● มีการประสานความร่วมมือกับตัวแทนของหน่วยงานจากที่ต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัยและอื่นๆ (Geographical Association. 2007: Online)

ปี 2001 The Qualification and Curriculum Authority ได้กำหนดแนวทางเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสหราชอาณาจักรในการดำเนินการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษทางวิชาการหรือมีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬาหรือด้านศิลปะขึ้น โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้ EiC ได้นำมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษที่อาศัยอยู่ในเมืองด้วย โดยเสาะหาเด็กที่มีความสามารถสูงใน 5-10% ของนักเรียนทั้งหมดและมีการจัดโปรแกรมพิเศษสำหรับเด็กกลุ่มนี้ด้วย (Qualification Curriculum Authority. 2008: Online)

ปี 2002 รัฐบาลได้มีภารกิจก่อตั้งสถาบันแห่งชาติสำหรับเยาวชนที่มีพรสวรรค์และความสามารถพิเศษ (National Academy for Gifted and Talented Youth : NAGTY) ขึ้นที่มหาวิทยาลัยวอร์ริค (Warwick) และได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย จอห์น ฮอปกินส์ (John Hopkins University) (National Literacy Trusts. 2007: Online) โดยมีการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. ศูนย์ผู้เชี่ยวชาญ ทำหน้าที่ประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในสาขานี้เพื่อแบ่งภาระงานและทำงานวิจัยใหม่ๆ

2. การพัฒนาบุคลากรผู้สอนผ่านทาง National Association for Able Children in Education (NACE) สนับสนุนครู-อาจารย์ ในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมีการจัดฝึกอบรม การให้คำแนะนำ และแนวทางต่างๆ

3. กิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์สำหรับนักเรียนทั้งในและนอก

โรงเรียน เช่น การจัดให้มีการสอนในวันหยุด การจัดค่ายวิชาการภาคฤดูร้อนสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ ประมาณ 1,000 คน ทุกปี โดยรัฐบาลได้พัฒนาเป็นโครงการระดับชาติ

ทั้งนี้หน้าที่หลักของ NAGTY คือ

1. เพื่อจัดการด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ความต้องการของเด็กกลุ่มนี้เป็นปัจจัยหนึ่งในโครงการริเริ่มใหม่ๆ ของรัฐบาล เช่น สถานศึกษาที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และยุทธศาสตร์ด้านการอ่าน เขียน และทักษะด้านคณิตศาสตร์ โครงการความเป็นเลิศในเขตเมือง ซึ่งเป็นโครงการแรกที่มีการวางเป้าหมายทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และส่งผลกระทบต่อการวางนโยบายและการปฏิบัติงานต่อมาในอนาคต

2. เพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะในการดูแลเด็กกลุ่มนี้ และจัดการอบรม CPD สำหรับครู รวมทั้ง PGCE Program และการวิจัยทางด้านผู้มีความสามารถพิเศษ

3. เพื่อพัฒนาให้ประเทศเป็นผู้นำและเป็นศูนย์กลางด้านการวิจัย การสร้างนวัตกรรมและการบริหารจัดการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (National Literacy Trusts. 2007: Online)

ปี 2003 ได้ก่อตั้งหน่วยงานในระดับท้องถิ่นขึ้น คือ London Gifted and Talented เป็นโครงการทางการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากฝ่ายการศึกษา และทักษะ ทำหน้าที่พัฒนาโปรแกรมสำหรับการเรียนการสอนทางอินเตอร์เน็ตสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยทำงานร่วมกับครูและนักการศึกษา เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ในด้านการเรียนการสอนเชิงปฏิสัมพันธ์ ปัจจุบัน ดำเนินงานครอบคลุม 33 เขตในลอนดอน โดยเน้นการตอบสนองชุมชนเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ด้อยโอกาส แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. การสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษ ผู้ที่อยู่ในโครงการนี้เป็นเด็กที่มีความสามารถในระดับสูงของโรงเรียนจำนวนร้อยละ 5-10 ซึ่งเด็กที่ด้อยโอกาสจะได้รับการพิจารณาเป็นอันดับแรก จากนั้น มีการจัดการติดต่อระหว่างนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญในสถาบันต่างๆ ที่อยู่ในระดับแนวหน้าทางด้านวิชาการ วัฒนธรรมและกีฬา โดยจัดเป็นโปรแกรมการเรียนขึ้นมาใหม่เป็นพิเศษ ซึ่งโปรแกรมนี้อาจจะเป็นการผสมผสานของกิจกรรมต่างๆ เช่น การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์และการเรียนรู้ในระยะยาวขึ้น

2. การสนับสนุนครู มีการจัดหาเครื่องมือ การฝึกอบรม และแนวทางสำหรับครูที่ดูแลผู้มีความสามารถพิเศษ โดยครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมออนไลน์ต่างๆ ได้เช่น ห้องแสดงความคิดเห็น และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เปิดโอกาสให้มีการทำงานร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญ โดยนำวิธีการออนไลน์มาใช้เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนการสอน

หรือเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารการสอนของตนเอง (เจลีเยวส์กี พิบูลชล และคณะ. 2551: 145-146; Qualification Curriculum Authority. 2008: Online)

ปี 2004 ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานของ EIC โดยสำนักงานการประเมิน (An Office Evaluation) พบว่า การดำเนินงานได้ผลดีอย่างยิ่ง ทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านวิชาการดีขึ้น และสามารถเข้าถึงสื่อทางระบบออนไลน์ได้อย่างทั่วถึงและตลอดทั้งปี

ปี 2005 OFSTED ได้รายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของ EIC ว่าเป็นโครงการที่ดีมากสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ทำให้มีการสร้างเสริมและพัฒนาเป็นวงกว้างมากขึ้น แม้ว่า EIC จะได้ดำเนินการเฉพาะบางโรงเรียนและในบางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่ก็มีองค์กร โรงเรียนอื่นๆจำนวนมากได้ดำเนินการตามในบางแนวทาง นโยบายเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาขึ้น มีการประสานความร่วมมือเพิ่มขึ้น และได้มีการดำเนินการเสาะหาเด็กเหล่านี้อย่างจริงจัง รวมทั้งมีการดำเนินการจัดทำโครงการหรือเตรียมการสำหรับเด็กกลุ่มนี้มากขึ้น (National Literacy Trusts. 2007: Online)

จากรายงานนี้เองทำให้ในปี 2005 รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายที่ปรากฏในเอกสารทางราชการ (White Paper) ฉบับล่าสุดขึ้น โดยกล่าวถึงการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้เรียนทุกคน รวมทั้งผู้มีความสามารถพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ โดยเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการสนับสนุนให้ถึงขีดสุดของความสามารถของเขา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีการดำเนินการจัดหลักสูตรและการสอนที่ทำหายในทุกห้องเรียน และในทุกๆโรงเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กเหล่านี้ได้แสดงออกซึ่งความสามารถทั้งระดับนอกโรงเรียน ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

ด้วยความต้องการความก้าวหน้าทางด้านจัดการศึกษาเท่าเทียมกันกับบุคคลทุกคนในสังคมและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาระบบการจัดการศึกษาในประเทศให้มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง และเพื่อให้เป็นไปในทิศทาง แนวทางเดียวกัน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ รัฐบาลสหราชอาณาจักรจึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่หลักของโรงเรียนที่ดำเนินการในการให้บริการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษขึ้น (อุษณีย์ โพธิ์สุข. 2541: 71; อ้างอิงจาก Foreign & Commonwealth Office. 1997; National Literacy Trusts. 2007: Online) ดังนี้

1. โรงเรียนให้ความสำคัญในการกำหนดปรัชญาของโรงเรียนที่ให้การสนับสนุนสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถสูง
2. พัฒนาโรงเรียนและการจัดการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง และชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดหลักสูตรที่หลากหลายและเหมาะสม ที่จะเพิ่มความสามารถ

ให้นักเรียนได้พัฒนาคุณภาพและทักษะที่จำเป็น เพื่อที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและได้ใช้ในชีวิตการทำงาน

4. มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
 5. ชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้งบประมาณพัฒนาการศึกษา
 6. ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนได้มีการบริหารจัดการงบประมาณโดยอิสระ
 7. สร้างเครือข่ายทางเทคโนโลยีไปสู่โรงเรียนชนบท โดยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

8. ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน โดยการปฏิรูปการฝึกหัดครู ให้เน้นการฝึกปฏิบัติในห้องเรียน และให้มีการประกันว่าหลักสูตรแห่งชาติได้ถูกดำเนินการอย่างเหมาะสม

9. ให้การสนับสนุนริเริ่มสร้างสรรค์ด้านอาชีวศึกษา
 10. ขยายการศึกษาภาคบังคับ จากอายุ 16 ปี ไปถึงอายุ 18 ปี
 11. ปรับปรุงความรับผิดชอบของโรงเรียนที่สอนเด็กหลายเชื้อชาติ
 12. มีการดำเนินการจัดการกับโรงเรียนที่มาตรฐานการศึกษาต่ำ
 13. ปรับปรุงบรรยากาศทางการศึกษา เพื่อการสอนและการเรียนรู้ที่ดี
 14. ให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษในรูปแบบการมีส่วนร่วม

15. จัดการเรื่องการปรับเปลี่ยนตารางเวลาและสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ จะต้องมีเพิ่มมากขึ้น
 16. เด็กจะต้องได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงสำรวจ การทดลอง และการทำกิจกรรมที่ทำหายต่างๆ

17. ชมรมพิเศษหรือกิจกรรมพิเศษต่างๆ จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้

18. ผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับประโยชน์จากการที่มีโอกาสทำงานร่วมกับเด็กต่างกลุ่มและต่างอายุกัน เช่น เด็กระดับประถมศึกษาเข้ามาทำงานร่วมกับเด็กระดับมัธยมศึกษา

ปี 2006 รัฐบาลได้เริ่มโครงการ National Register สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษและในปีนี้การให้เงินทุนของ EiC ได้จบสิ้นลง แต่อย่างไรก็ตามในเวลานั้น โรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ในการดูแลของ EiC และนอกเหนือการดูแลได้มีการพัฒนากลยุทธ์ในการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ และเริ่มให้ความสำคัญกับความต้องการของเด็กเหล่านี้มากขึ้น จึงมีความหวังว่า เด็กเหล่านี้จะสามารถกลับเข้ามาอยู่ในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ก็มีความรู้สึกเต็มใจที่จะรับผิดชอบดูแล รวมทั้งการประเมินสำหรับเด็กกลุ่มนี้อย่างเต็มที่

ในขณะเดียวกัน NAGTY ได้ร่วมมือกับ National Register สำหรับ

ผู้มีความสามารถพิเศษทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโปรแกรมระดับชาติสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ปี 2007 เดือน พฤศจิกายน CfBT Education Trust รับช่วงการดำเนินงานของโปรแกรมระดับชาติต่อมาจาก NAGTY และ National Register สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นการดำเนินการในระยะต่อไปของโปรแกรม และได้เปลี่ยนชื่อโปรแกรมใหม่เป็น Young, Gifted & Talented (YG&T) และได้จัดตั้งศูนย์ขึ้นทั้งหมด 9 ศูนย์ นำโดยสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเน้นการกำหนดโครงการผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ (Qualification Curriculum Authority. 2008: Online; National Literacy Trusts. 2007: Online)

CfBT Education Trust เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น การติดตาม สนับสนุน และประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา องค์กร หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญในการทำความเข้าใจและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษหลายประการ เช่น

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับสังคมในห้องเรียนมากกว่าเรื่องของความสามารถ การส่งเสริมความสามารถต่างๆ สำหรับเด็กกลุ่มนี้สามารถทำได้ แต่เมื่อทำไปแล้วอาจพบว่า เด็กไม่มีความก้าวหน้าทางการเรียนเท่าที่ควร ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการเรียนแบบเรียนรวม

2. การถูกกดดันจากเพื่อนสามารถทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เด็กมีความสามารถสูงไม่สามารถแสดงศักยภาพที่มีอยู่ได้

3. การให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสามารถทำให้โรงเรียนทั้งหมดมีมาตรฐานเพิ่มสูงขึ้น

4. การขาดความท้าทายต่างๆทำให้แรงจูงใจของผู้มีความสามารถพิเศษลดลง

5. ความต้องการการให้โอกาสที่เท่าเทียมกัน หมายความว่า ผู้มีความสามารถพิเศษส่วนใหญ่จะต้องได้รับสิทธิพิเศษในการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือที่เท่าเทียมกัน (CfBT Education Trust. 2006: Online)

นอกจากนี้ ผลจากการที่สหราชอาณาจักรรับเป็นเจ้าภาพจัดงานประชุมนานาชาติ เรื่องความสามารถพิเศษ ครั้งที่ 17 World Conference on Giftedness ทำให้นักวิชาการของสหราชอาณาจักรจำนวนมากได้ทำการศึกษาวิจัยในระดับสากล โดยมีการร่วมมือกับนานาชาติในปี 2007 โดยเฉพาะกับสหรัฐอเมริกา ผลงานการวิจัยหรืองานภาคสนามได้สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจและศักยภาพที่ดีของบุคลากรทุกระดับของสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ครู ผู้สอน จนถึงผู้เชี่ยวชาญทุกสาขาที่เกี่ยวข้องกับความสามารถพิเศษ

โดยมีความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ แม้ว่าจะไม่มืองค์กระจัดกระจายในภาครัฐบาลก็ตาม

3. สภาพปัจจุบัน

3.1 คำนิยาม

หลายองค์กรได้ให้คำนิยามผู้มีความสามารถพิเศษต่างกันไป ดังนี้

Department for Education and Skills (DfES) ให้คำนิยามว่า ผู้มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Children) คือ เด็กที่มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่ได้รับการพัฒนาถึงระดับที่เหนือกว่าระดับอายุ หรือกลุ่มคนที่มีอายุเดียวกับเขา หรือเป็นเด็กที่มีศักยภาพสูงที่จะต้องได้รับการพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ (Highland Council Education, the. 2008: Online)

The Qualification and Curriculum Authority ให้คำนิยามว่า ผู้มีความสามารถพิเศษ คือ เด็กที่มีความสามารถดีกว่าความคาดหวังของเด็กในกลุ่มอายุเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่งหรือทุกๆวิชา เป็นผู้มีความสามารถพิเศษหลากหลายกลุ่ม และหลายระดับของความสำเร็จ บางคนทำได้ดีในการทดสอบตามหลักสูตรการเรียนรู้อื่นๆ แต่อย่างไรก็ตามผู้มีความสามารถพิเศษครอบคลุมไปถึงสิ่งๆมากกว่าความสามารถในการประสบความสำเร็จในการทดสอบและการประเมินด้านต่างๆ (Qualification and Curriculum Authority. 2008: Online)

หลักสูตรแห่งชาติ (National Curriculum) ของสหราชอาณาจักรใช้คำนิยามของ The Cheshire Education Authority ซึ่งระบุว่า ผู้มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Children) (ในสหราชอาณาจักรหลายแห่งใช้คำว่า more able) คือ เด็กที่อยู่ปลายบนสุดของความสามารถ หรือเป็นความสามารถที่พัฒนาและมีความก้าวหน้ามากกว่ากลุ่มเพื่อนๆ ที่โรงเรียนจำเป็นต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาสนับสนุนและขยายความสามารถของเด็กเหล่านี้ (อุษณีย์ โพธิ์สุข. 2541: 70)

The Highland Council ได้ระบุถึงการใช้อื่นๆที่เกี่ยวข้อง คือ “The most able” ในการระบุถึงผู้มีความสามารถพิเศษ และคำ Gifted and Talented ก็มีการนำมาใช้ด้วย โดยที่คำ Gifted จะนำมาใช้ในการบ่งชี้ถึงการมีความสามารถทางด้านวิชาการเป็นพิเศษ และ คำ Talented จะถูกนำมาใช้ในการระบุถึงเด็กที่มีความสามารถสูงในด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านกีฬา ด้านการแสดงออกทางทัศนศิลป์หรือด้านอื่นๆ (Highland Council, the. 2007: Online)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Children) หมายถึง เด็กผู้ที่มีความสามารถดีกว่าความคาดหวังในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่ได้รับการพัฒนาถึงระดับที่เหนือกว่าระดับอายุหรือกลุ่มคนที่มีอายุเดียวกับเขาหรือเป็นเด็กที่มีศักยภาพสูงที่จะต้องได้รับการพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ และมีความต้องการทางด้าน

การจัดการศึกษาโดยเฉพาะเพื่อตอบสนองตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจและความสามารถของแต่ละคน

Department for Education and Skills (DfES) ได้ระบุจำนวนของผู้มีความสามารถพิเศษไว้ว่ามีอยู่ในระดับร้อยละ 5-10 ของจำนวนประชากรเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเรียนร่วม (Mainstream School) (Dracup. 2008)

3.2 นโยบาย

จากการที่สหราชอาณาจักรได้มีการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้วยการริเริ่มจัดตั้งหน่วยงาน หรือโครงการต่างๆ ขึ้นตั้งกล่าวแล้วนั้น ทำให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้รับการยอมรับและส่งเสริมมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในปัจจุบัน เห็นได้จากการที่รัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายที่ปรากฏในเอกสารทางราชการ (White Paper) ฉบับล่าสุด ในหัวข้อ ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยกล่าวถึงการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและตรงต่อความต้องการของผู้เรียน ดังนี้

3.2.1 จัดการศึกษาที่เหมาะสมและตรงต่อความต้องการของผู้มีความสามารถพิเศษ จากพื้นที่ที่แตกต่างกัน เช่น โครงการความเป็นเลิศในเขตชุมชนเมือง การก่อตั้ง NAGTY และหน่วยงาน London Gifted and Talented เป็นต้น

3.2.2 รัฐบาลต้องขยายและพัฒนาโปรแกรมสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียน โดยทำงานร่วมกับ NAGTY ในการกำหนดยุทธศาสตร์แห่งชาติเกี่ยวกับโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ กองทุนวิชาการ กองทุนกีฬาสำหรับเยาวชนและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการจัดอบรมและให้แนวทางด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษแก่โรงเรียนทั้งหมด ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมไปถึงการจัดครูที่เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ ต้องสนับสนุนและพัฒนาความสามารถของนักกีฬาที่มีความสามารถเป็นพิเศษตามยุทธศาสตร์ระดับชาติทางด้านการกีฬาในระดับโรงเรียน

3.2.3 ทำงานร่วมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาต่างๆ ในการคัดสรรนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยใช้การคัดสรรของทางโรงเรียน ร่วมกับข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียนและแบบทดสอบความสามารถอื่นๆ ที่ใช้กันทั่วไป เพื่อพัฒนาทำเนียบผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศ ทำให้สามารถคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษให้เข้า NAGTY ได้ นอกจากนี้ยังใช้ทำเนียบของผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อสร้างโอกาสแก่ท้องถิ่นในการขยายการศึกษาเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษ และเพื่อส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าไปสู่การศึกษาในระดับสูงของนักเรียน

3.2.4 การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับสูงโดยจัดในโรงเรียนประจำในช่วงฤดูร้อนทุกๆปี

3.2.5 ด้านทุนการศึกษา รัฐบาลให้การสนับสนุนโดยเฉพาะกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มาจากชนกลุ่มน้อยและผู้เรียนที่ด้อยโอกาสอื่นๆ

ในขณะเดียวกัน จากเอกสารนโยบายสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ บัณฑิตของกรมการศึกษาและทักษะ (Department for Children, Schools, and Skill) (Dracup. 2008) ได้กล่าวถึงความสำเร็จของโรงเรียนนรารองและความสำเร็จของโครงการที่เกิดจากการก่อตั้งสถาบันแห่งชาติสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จนมีผลให้กำหนดและระบุหัวข้อเรื่อง ผู้มีความสามารถพิเศษลงในขั้นตอนที่ 3 ของการดำเนินงาน และในยุทธศาสตร์ที่ 14-19 ของนโยบายการศึกษา ทำให้ประเด็นเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษกลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการที่ใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในสหราชอาณาจักรเป็นกระบวนการแบบบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่หลากหลาย โดยแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่

1. การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการศึกษาปกติ

2. การสร้างกระบวนการดึงนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้เข้าร่วมกลุ่มกับนักเรียนประเภทเดียวกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการจัดห้องเรียนพิเศษหรือจัดหลักสูตรที่มีลักษณะบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน

ทั้งนี้รัฐบาลมีนโยบายว่ากระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษควรตั้งขึ้นจากการศึกษาในรูปแบบปกติมากกว่าที่จะแยกออกจากโครงสร้างการศึกษา รูปแบบปกติ อย่างไรก็ตามการศึกษาแบบบูรณาการไม่ได้หมายความว่าจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องอยู่ในห้องเรียนปกติหรือในโรงเรียนปกติทั่วไปเสมอไป ในบางกรณีที่มีความต้องการเป็นพิเศษก็สามารถที่จะจัดการศึกษาในรูปแบบพิเศษโดยการส่งเด็กไปเรียนที่ศูนย์ความเป็นเลิศ

3.3 การจัดการศึกษา

3.3.1 การเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ

ผู้อำนวยการของ DfES ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษามากกว่าจะเป็นการช่วยเหลือเด็กเก่งเพียงไม่กี่คน กระบวนการในการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญและมีความยากลำบากมาก ดังนั้นในการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษจึงต้องการให้โรงเรียนเสาะหาเด็กที่อยู่ในระดับ ร้อยละ 10 แรกของเด็กที่มีอยู่ประมาณ 800,000 คน รวมทั้งเด็กที่ได้รับสิทธิทางกฎหมายที่มีอยู่ประมาณครึ่งหนึ่งของนักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้หมายถึง เด็กที่เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วมีความโดดเด่นเหนือกว่าเพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกันอย่างชัดเจนหรือมีศักยภาพที่จะพัฒนาไปถึงศักยภาพที่โดดเด่นได้ ในสาขาต่างๆ เช่น ด้านวิชาการ มิติสัมพันธ์ กีฬา การแสดงหรือศิลปะ (Department for Education and Skills. 2008: Online)

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษมี

หลายประเด็น ดังนี้ คือ

1) การเสาะหาในบางกระบวนการเน้นไปที่ความสามารถทางวิชาการเป็นอันดับแรก แต่ก็สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพิจารณาลักษณะของผู้มีความสามารถพิเศษตามทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ของการ์ดเนอร์ (Gardner) และความสามารถพิเศษอื่นๆที่มีใช้ความสามารถพิเศษทางวิชาการที่แต่ละคนมี

2) การทดสอบความสามารถทางด้านความรู้ (Cognitive Ability Tests) ยังคงถูกนำมาใช้ควบคู่กับการประเมินของครูตามกระบวนการของ Wisconcin โดยใช้สัดส่วน 2:1

3) กระบวนการ Birmingham (England) ถูกนำมาใช้ประกอบด้วย การประเมินของครู การศึกษาจากบันทึกผลการทดสอบต่างๆ การเสนอชื่อโดยเพื่อน การเสนอชื่อโดยครูผู้เชี่ยวชาญ การเสนอชื่อโดยตนเอง

4) เครื่องมือ N Lincolnshire ที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้ถูกนำมาใช้เพื่อตรวจสอบสิ่งที่ครูสามารถมองเห็นถึงคุณลักษณะบางประการที่สามารถบ่งบอกถึงความสามารถพิเศษด้านต่างๆของเด็ก (Highland Council, the. 2007: Online; National Literacy Trusts. 2007: Online)

3.3.2 การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

1) การจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ไปถึงศักยภาพสูงสุด และตอบสนอง สอดคล้องตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ดังนั้น กระบวนการหรือกลยุทธ์ต่างๆที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดผลในทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด ดังนี้ (Qualification and Curriculum Authority. 2008: Online; National Organizations for Gifted and Talented. 2007: Online; National Association for Able Children in Education. 2007: Online; National Literacy Trusts. 2007: Online)

(1) กระบวนการต่างๆในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งทุกกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการในการทำความเข้าใจบทเรียนในเบื้องต้น กระบวนการในการเรียนรู้ และกระบวนการในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(2) ทักษะการคิดระดับสูงจะต้องถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยเน้นการตั้งคำถามอย่างเหมาะสมที่มีจุดเน้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ตามทฤษฎีการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม (Bloom's Taxonomy)

(3) งานที่จัดให้สำหรับเด็กควรมีลักษณะที่เปิดกว้างให้เด็กสามารถดำเนินการเพื่อค้นหาแนวทางต่างๆได้ด้วยตนเอง

(4) ต้องมีการเรียนรู้อย่างอิสระ

(5) ต้องมีการส่งเสริมในเรื่องการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Reflection) และการประเมินตนเอง (Self-Assessment)

(6) เด็กต้องสามารถจัดการกับการเรียนรู้ต่างๆด้วยตัวเอง และมีการพูดคุยกับครู

(7) ผู้มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆจะต้องได้งานที่มีความแตกต่างกัน และต้องไม่เป็งานเดิมๆที่เพียงเพิ่มปริมาณมากขึ้น

(8) ต้องมีการวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเพื่อให้เกิดการพัฒนาความก้าวหน้าอย่างเหมาะสม

(9) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กจะต้องมีจุดมุ่งเน้นเพื่อที่จะให้เด็กได้เรียนรู้กิจกรรมหรืองานต่างๆที่มีความท้าทาย สลับซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ

(10) ในการทำงานกับผู้มีความสามารถพิเศษควรจัดให้มีผู้ให้การช่วยเหลือในชั้นเรียนและจัดให้มีนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนเดียวกันทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูด้วย

2) การลดระยะเวลาเรียนและการเพิ่มพูนประสบการณ์

การลดระยะเวลาเรียนและการเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจัดเป็นโปรแกรมสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยลักษณะของโปรแกรมทั้งสองมีดังนี้

(1) เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดสำหรับเด็กกลุ่มนี้จะต้องอยู่ในระดับสูงกว่าระดับปกติ ซึ่งสามารถเลือกได้จากสาระการประเมินผล (Assessment Strands)

(2) การลดระยะเวลาหรือการข้ามชั้นเรียนจะสามารถดำเนินการได้ โดยเด็กจะต้องมีความสามารถสูงอย่างแท้จริง

(3) ต้องมีการจัดเตรียมงานหรือกิจกรรมต่างๆที่มีความท้าทายไว้

(4) ต้องจัดเตรียมการบ้าน/งานพิเศษต่างๆสำหรับเด็ก

(5) ต้องมีการวางแผนในการจัดวันเวลาสำหรับการเรียนรู้เพิ่มเติม

(6) มีการใช้ทรัพยากร/สื่อ ICT รูปแบบต่างๆ รวมถึงเอกสารงานวิจัย และรายงานที่เป็นทางการ

(7) ส่งเสริมในเรื่องการแข่งขัน และการประกวดต่างๆ

สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ

(8) เปิดโอกาสให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัย/วิทยาลัยเข้ามาทำงานร่วมกับผู้มีความสามารถพิเศษในระหว่างวันหยุด รวมทั้งให้สมาชิกของชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญต่าง ๆ กับเด็กเหล่านี้

(9) จัดให้มีการพูดคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครองหรือสมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินการในส่วนของการเพิ่มพูนประสบการณ์หลังจากชั่วโมงเรียน

(10) ให้มีการจัดกิจกรรมหรืองานใหญ่ ๆ สำหรับเด็กกลุ่มนี้ในทำนองเดียวกับงาน Model United Nations ของสหรัฐอเมริกา

3) กิจกรรมนอกชั้นเรียน

ในกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่นอกเหนือจากการลดระยะเวลาเรียนและการเพิ่มพูนประสบการณ์แล้ว การขยายประสบการณ์หรือการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียนถือว่าเป็นโปรแกรมหนึ่งที่สามารถสร้างเสริมศักยภาพหรือความสามารถของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งนี้มีประเด็นที่นำมาพิจารณาดังต่อไปนี้

(1) มีการจัดกิจกรรมในภาคฤดูร้อนหรือช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในบางด้านหรือทุกด้านของความสามารถพิเศษที่เข้าสามารถเข้าร่วมได้ เช่น Bournemouth ได้จัดเตรียมโปรแกรมในภาคฤดูร้อนขึ้น โดยความร่วมมือกับสถาบันศิลปะใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์ ซึ่งมีกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และกิจกรรมเชิงสำรวจ

(2) มีการจัดเตรียมในเรื่องแหล่งเรียนรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีขั้นในท้องถิ่นอย่างหลากหลายสำหรับเด็กกลุ่มนี้

(3) มีหน่วยงาน สมาคม องค์กรต่างๆ ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ เช่น ด้านกีฬา ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

(4) เด็กสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในองค์กรของชุมชนท้องถิ่น (Local Community Council) ได้

(5) การเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก

(6) สื่อต่างๆ ที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับเด็กกลุ่มนี้ได้

4) องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

จากการศึกษาเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในสหราชอาณาจักร พบว่า มีหน่วยงาน องค์กร สมาคม ต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (1) ศูนย์ข้อมูลผู้มีความสามารถพิเศษ
- (2) National Academy for Gifted and Talented youth (NAGTY) ตั้งขึ้นในปี 2002 ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งวอริค ภายใต้การดูแลของ CfBT Education Trust
- (3) สมาคมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทางการศึกษา แห่งชาติ (National Association for Able Children in Education - NACE) เป็น องค์กรอิสระที่ให้การช่วยเหลือสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาในการปรับปรุงกิจกรรมในชั้น เรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
- (4) สมาคมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ (National Association for the Gifted Child - NAGC) มีการออกจดหมายข่าว Looking to their Future และ เอกสารงานวิจัย (Journal) Flying High
- (5) สำนักพิมพ์พูลเลน (Pullen Publication) เป็นสำนัก พิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
- (6) The Support Society for Children of High Intelligence (CHI) เป็นองค์กรที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง เด็ก โรงเรียน และครูทั่วประเทศ และมีการดำเนินการจัดห้องเรียนในวันเสาร์สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ใน London และ Derby
- (7) Department for Education and Skills Gifted & Talented: DfES) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ คำแนะนำต่างๆในการปรับปรุงหรือพัฒนาด้ว น การเสาะหา การจัดการศึกษาและให้ความช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษ สนับสนุนด้ว น ทรัพยากร สื่อวัสดุอุปกรณ์ CPD การเชื่อมต่อเว็บไซต์ต่างๆ
- (8) Qualifications and Curriculum Authority (QCA) National Guidance เป็นส่วนที่จัดเตรียมสำหรับการให้คำแนะนำครู ผู้มีส่วนร่วม หรือ บุคคลอื่นที่มีส่วนในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่อยู่ในบริบทของการเรียน ร่วม ซึ่งมีทั้งการให้คำแนะนำเรื่องต่างๆ ไปและการให้คำแนะนำเป็นรายวิชา รวมถึง การ เสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ นโยบายต่างๆ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดการ โครงการต่างๆ การสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การรับช่วงและการส่งต่อ และกรณีศึกษา
- (9) London Gifted and Talented ให้การสนับสนุนใน เรื่องการให้บริการโปรแกรมเพิ่มพูนประสบการณ์ทางระบบออนไลน์ เครื่องมือสำหรับครู CPO ออนไลน์ Starter Kit สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเตรียม

การสำหรับการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญ การฝึกการใช้และการนำเสนอวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ การวางโครงการและการตรวจสอบ

4. มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

สหราชอาณาจักรได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของทุกวิชาขึ้นในปี 1998 โดย Institutional Quality Standard (Department for Children, Schools, Families. 2005: Online) ที่เรียกว่า “Quality Standards in Gifted and Talented Education” โดยแบ่งมาตรฐานเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับเริ่มต้น
- ระดับพัฒนา
- ระดับตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ของมาตรฐานมีดังนี้คือ

1) เป็นดัชนีในการประเมินประสิทธิภาพของโครงการ รวมทั้งเป็นเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการทำงานของครูในการประเมินโครงการด้วยตนเอง ปรับปรุงการวางแผน ตลอดจนการเรียนการสอน ด้วยข้อมูลที่ชัดเจนอันนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติการต่อไป

2) เพื่อมีข้อมูลที่เป็นดัชนีในการเสาะหา/คัดเลือกเด็ก เช่น การตีความหมายของพฤติกรรมที่คาดหวังจากเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

3) เพื่อมีข้อมูลที่เป็นดัชนีในการจัดกิจกรรม โอกาสทางการเรียน การสนับสนุนที่ควรจัดเตรียมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

4) เพื่อมีข้อมูลที่เป็นดัชนีในการจัดอุปกรณ์ สื่อการเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียน

5) เพื่อเชื่อมโยงกับมาตรฐานทางคุณภาพเฉพาะสาขาที่มีอยู่

นอกจากนั้นสหราชอาณาจักรยังได้แบ่งความสามารถของผู้เรียนออกเป็น 9 ระดับ และเรียกระดับที่ 9 ว่า ระดับความเป็นเลิศ แต่เนื่องจากความเป็นเลิศนี้ไปผูกติดกับชั้นเรียน จึงทำให้เป็นเสมือนการตีกรอบมิให้เด็กได้แสดงความเป็นเลิศจนกว่าจะอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังจะขอยกตัวอย่างมาตรฐานระดับความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ 9 ระดับ มีดังต่อไปนี้ (เจลิยวศรี พิบูลชลและคณะ. 2551: 143)

ระดับที่ 1 ผู้เรียนสามารถพูดเรื่องที่สนใจได้ทันที ในช่วงแรกผู้เรียนมักจะรับฟังผู้อื่นและสามารถโต้ตอบอย่างเหมาะสม รวมถึงยังสามารถขยายขอบเขตของความคิดไปสู่รายละเอียดได้

ระดับที่ 2 ผู้เรียนเริ่มมีความมั่นใจในการพูดและการฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวข้อที่สนใจ ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างชัดเจนและรู้จักที่จะใช้คำศัพท์มากขึ้น นอกจากนี้เริ่มเรียนรู้ที่จะฟังอย่างตั้งใจและโต้ตอบกลับได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากเริ่มเรียนรู้การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ

ระดับที่ 3 ผู้เรียนมีความมั่นใจที่จะพูดและฟังในสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไปและสามารถแสดงความคิดเห็น เข้าใจในหัวข้อที่มีการแสดงความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นผู้เรียนเริ่มเรียนรู้ที่จะปรับสิ่งที่พูดให้สนองต่อความต้องการของผู้ฟัง โดยในการพูด ผู้เรียนจะใช้คำศัพท์ที่หลากหลายและมีรายละเอียดมากขึ้น ในระดับนี้ผู้เรียนเริ่มตระหนักถึงการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น

ระดับที่ 4 ผู้เรียนมีความมั่นใจในการพูดและการฟังในสถานการณ์ต่างๆ มากขึ้น ผู้เรียนรู้จักปรับการพูดให้เข้ากับจุดมุ่งหมาย รู้จักพัฒนาความคิด และสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังสามารถใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและไวยากรณ์บางประเภทได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ระดับที่ 5 ผู้เรียนมีความมั่นใจในการพูดและการฟังในสถานการณ์ต่างๆ ในระดับที่ดีมาก รวมไปถึงความสามารถในการใช้ภาษาที่เป็นทางการ ผู้เรียนให้ความสนใจกับสิ่งที่ผู้อื่นพูด รู้จักถามคำถามเพื่อพัฒนาความคิดของตนเองและเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

ระดับที่ 6 ผู้เรียนมีความมั่นใจในการปรับการพูดสนองต่อสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ผู้เรียนในระดับนี้จะสามารถใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นทางการได้อย่างคล่องแคล่ว

ระดับที่ 7 ผู้เรียนสามารถใช้คำศัพท์ได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี รวมถึงสามารถวิเคราะห์ความคิดของผู้ร่วมสนทนาคนอื่น

ระดับที่ 8 ผู้เรียนสามารถพัฒนาการพูดให้เข้ากับสถานการณ์ โดยมีการใช้โครงสร้างที่ชัดเจน รู้จักใช้คำ ทำนองเสียง และการเน้นได้อย่างเหมาะสม

ระดับที่ 9 เป็นการใช้ภาษาที่ดีเยี่ยม กล่าวคือ ผู้เรียนเลือกใช้โครงสร้างรูปแบบและลักษณะของภาษาได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์ ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำในการโต้แย้ง รู้จักฟังอย่างตั้งใจ และสามารถเข้าใจการพูดที่มีความซับซ้อนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนระดับนี้จะมีคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษมาตรฐานได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังพบอีกว่ารัฐบาลได้มีการกำหนดมาตรฐานสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย 5 มาตรฐานหลัก ซึ่งแต่ละมาตรฐานแบ่งเป็นมาตรฐานย่อย ประมาณ 2-3 มาตรฐานย่อย และมีการแบ่งระดับของแต่ละมาตรฐานย่อยออกเป็น 3 ระดับ คือ มาตรฐานขั้นเริ่มต้น มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา และมาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้ ซึ่งจากการศึกษาระดับของมาตรฐานทั้งหมดพบว่า แม้จะเป็นเพียงแค่มาตรฐานระดับขั้นต้นก็ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการกล่าวในข้างต้นที่ว่าสหราชอาณาจักรมีหลักสูตรที่มีโครงสร้างที่ดีในการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ และมีระบบส่งเสริมเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าเด็กทั่วไปในการจัดการศึกษาปกติอยู่แล้วมาเป็นเวลานาน ทำให้การจัดการศึกษาไม่ที่จะเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปกติหรือผู้มีความสามารถพิเศษมีความเชื่อมโยงกัน

สหราชอาณาจักรได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษไว้ 5 มาตรฐานคือ มาตรฐาน A-E โดยแต่ละมาตรฐานได้กำหนดระดับตัวชี้วัดเป็น 3 ระดับ คือ มาตรฐานขั้นเริ่มต้น มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา และมาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้ ซึ่งในขั้นตอนนี้จะนำเสนอพอสังเขป (National Association for Able Children in Education. 2005: Online) ดังต่อไปนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

4.1 มาตรฐาน A ประสิทธิภาพของกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน แบ่งเป็น มาตรฐานย่อย 3 มาตรฐาน ดังนี้

4.1.1 มาตรฐานด้านกระบวนการเสาะหา

มีการประสานความร่วมมือเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันทั้งภายในองค์กร ในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติเพื่อกำหนดนิยามผู้มีความสามารถพิเศษร่วมกัน และให้มีการดำเนินการเสาะหากับเด็กทั่วไปทุกคน โดยใช้เกณฑ์ที่มีความชัดเจนแน่นอน ใช้กระบวนการ/วิธีการ/หลักฐานต่างๆอย่างหลากหลายประกอบกัน และมีการบันทึกผลที่เป็นปัจจุบันและเก็บรักษาข้อมูลเหล่านั้นไว้อย่างดี นอกจากนี้กระบวนการในการเสาะหาเด็กจะต้องมีการ ทบทวนและปรับปรุงใหม่ถ้าหากมีข้อมูลที่มีคุณค่าเพิ่มเข้ามา

แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้มีการสำรวจพบว่าบางโรงเรียนไม่มี รายงานว่าในโรงเรียนมีผู้มีความสามารถพิเศษหรือไม่

4.1.2 มาตรฐานด้านประสิทธิภาพของการเตรียมการจัดการศึกษาในชั้นเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องคำนึง ถึงความต้องการที่แตกต่างกันของเด็ก โดยให้ความสำคัญกับลักษณะการจัดการเรียนรู้เฉพาะ บุคคล กิจกรรมที่ใช้ต้องมีความท้าทาย หลากหลาย ที่สะท้อนให้เห็นถึงความลึกซึ้ง ความ กว้าง ความสลับซับซ้อน และการลดระยะเวลาในการเรียน และเน้นถึงการนำเทคโนโลยี ใหม่ ๆ มาใช้ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มแรงจูงใจให้กับเด็ก

4.1.3 มาตรฐานด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

ระดับความรู้ความสามารถที่กำหนดขึ้นสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนในระดับที่สูงกว่าเด็กอื่นๆ ในโรงเรียน โปรแกรมการจัดการ ศึกษาต่างๆเชื่อมโยงกับการมีผลสัมฤทธิ์หรือผลลัพธ์ที่ดี

4.2 มาตรฐาน B การสร้างหลักสูตรและทางเลือก แบ่งเป็นมาตรฐานย่อย 1 มาตรฐาน ดังนี้

4.2.1 มาตรฐานด้านการสร้างหลักสูตรและทางเลือก

หลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นหลักสูตรที่มีความ ยืดหยุ่นและเปิดโอกาสในการเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆและมีการเพิ่มทางเลือกสำหรับการ เรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือหัวเรื่องต่างๆ รวมทั้งการให้เด็กได้ ทำงานที่เกินกว่าระดับอายุ/ช่วงชั้นของตน หรืองานอื่นที่นอกเหนือไปจากกลุ่มสาระ/หัวเรื่อง

ต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับลักษณะการเรียนรู้เฉพาะบุคคลที่เป็นไปตามความถนัดและความสนใจของเด็ก

4.3 มาตรฐาน C การประเมินการเรียนรู้ แบ่งเป็นมาตรฐานย่อย 2 มาตรฐาน ดังนี้

4.3.1 มาตรฐานด้านการประเมินการเรียนรู้

การประเมินผลต่างๆต้องมีพื้นฐานจากความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องเกณฑ์ต่างๆ และต้องมีการประเมินความก้าวหน้าของเด็กเป็นประจำทุกวัน ทั้งในลักษณะที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และผลการประเมินของเด็กจะต้องถูกนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถสะท้อนให้เห็นได้ถึงความก้าวหน้า การบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม หรือกำหนดทิศทาง การเรียนรู้ สำหรับตนเองอีกด้วย

4.3.2 มาตรฐานด้านการส่งต่อและการเชื่อมโยง

มีการแลกเปลี่ยนและใช้เกณฑ์ร่วมกันในแต่ละส่วนที่รับผิดชอบ ซึ่งข้อมูลต่างๆ ทั้งจากผู้ปกครองและข้อมูลการเรียนรู้ต่างๆในโรงเรียน/วิทยาลัยจะถูกนำไปใช้ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กต่อไป

4.4 มาตรฐาน D การบริหารจัดการของโรงเรียน/วิทยาลัย แบ่งเป็นมาตรฐานย่อย 6 มาตรฐาน ดังนี้

4.4.1 มาตรฐานด้านการเป็นผู้นำ

บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ประกอบด้วย บุคคลที่เป็นตัวแทนจากภาครัฐ ที่บริหารจัดการของสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการ มีหน้าที่ในการให้คำแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือในการกำหนดนโยบายหรือจัดการศึกษาด้านต่างๆ

4.4.2 มาตรฐานด้านนโยบาย

นโยบาย/แผนการปรับปรุง/พัฒนาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จะต้องระบุถึงการจัดการศึกษาด้วยกระบวนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลควบคู่ไปกับนโยบายอื่นๆ และจะต้องมีการทบทวนและปรับปรุงใหม่อย่างสม่ำเสมอในส่วนของ การปฏิบัติที่เป็นสิ่งใหม่ๆ ในระดับชาติและระดับนานาชาติ

4.4.3 มาตรฐานด้านปรัชญาของโรงเรียน

ปรัชญาของโรงเรียนที่กำหนดขึ้นต้องไม่สวนทางกับกระแสสังคม และเป้าหมายของหลักสูตร โดยมีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านสังคมและต้องได้รับการยอมรับและเห็นชอบจากคณะกรรมการของโรงเรียน/วิทยาลัย

4.4.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาบุคลากร

บุคลากรทุกคน ทุกฝ่าย ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาความเชี่ยวชาญอย่างเสมอภาคกัน

4.4.5 มาตรฐานด้านทรัพยากร

โครงการสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการสนับสนุน จัดสรรด้านงบประมาณและทรัพยากรต่างๆอย่างเหมาะสม

4.4.6 มาตรฐานด้านการตรวจสอบและการประเมิน

มีการตรวจสอบและประเมินโครงการต่างๆที่จัดทำขึ้น โดยมีจุดเน้นที่เป้าหมายของความสามารถหรือคุณภาพที่เกิดขึ้นกับเด็ก และต้องมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ข้อมูลที่ได้มีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

4.5 มาตรฐาน E ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมที่นอกเหนือจากโรงเรียน แบ่งเป็น มาตรฐานย่อย 2 มาตรฐาน ดังนี้

4.5.1 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัวและอื่นๆ

ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับความร่วมมือและอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น หน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับเขต ระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมทั้งความร่วมมือจากพ่อแม่ผู้ปกครอง

4.5.2 มาตรฐานด้านการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน

เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ที่นอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมภาคฤดูร้อน การใช้สื่อประเภทต่างๆ การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น (National Association for Able Children in Education. 2007: Online)

5. กรณีศึกษา

โปรแกรมระดับชาติในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นโครงการหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง แนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของสหราชอาณาจักร ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี 1997 โดยแผนการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ระยะ และอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานหลายหน่วยงาน คือ ในระยะที่ 1 ดำเนินการโดย Department for Children Schools and Families (DCSF) ระยะที่ 2 ดำเนินการโดย National Strategies และระยะที่ 3 ดำเนินการโดย CfBT Education Trust (Dracup. 2005: Online; CfBT Education Trust. 2007: Online)

ปัจจุบันการดำเนินงานของโปรแกรมระดับชาติกำลังเข้าสู่ในระยะที่ 3 คือการดำเนินการในส่วนของผู้เรียน และการให้การสนับสนุนอาจารย์หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ปรัชญา

5.1.1 การสร้างโปรแกรมระดับชาติของสหราชอาณาจักร

5.1.2 การกำหนดสิทธิในปัจจุบันและแนวทางสำหรับในอนาคต

5.1.3 การเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับนานาชาติ

5.2 เป้าหมาย

5.2.1 เพื่อพัฒนาผลผลิตของผู้เรียน

5.2.2 เพื่อพัฒนาคุณภาพของกระบวนการในการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ คุณภาพของครู และให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน/วิทยาลัย ห้องเรียน

5.2.3 พัฒนาสิ่งที่ได้จากการดำเนินการด้านคุณภาพและการบรรลุเป้าหมาย เช่น

- 1) การเรียนรู้นอกโรงเรียน และการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน
- 2) การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ พ่อแม่ผู้ปกครอง นักวิชาการ และโรงเรียน/วิทยาลัยในระดับท้องถิ่น ระดับเขต และระดับชาติ

5.3 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมระดับชาติ

ในการดำเนินการเกี่ยวกับโปรแกรมระดับชาติหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายได้กำหนดประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

5.3.1 คำนิยามและการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ

1) Gifted หมายถึง ความสามารถหรือศักยภาพทางด้านวิชาการ 1 วิชาหรือมากกว่า 1 วิชา

2) Talented หมายถึง ความสามารถหรือศักยภาพในด้านทักษะต่างๆ 1 ทักษะหรือมากกว่า 1 ทักษะ เช่น ด้านศิลปะ ด้านกีฬา ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านอาชีพ

3) Gifted and Talented หมายถึง ผู้เรียนที่มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่ได้รับการพัฒนาถึงระดับที่เหนือกว่าคนอื่นที่อยู่ในกลุ่มอายุเดียวกัน หรือผู้เรียนที่มีศักยภาพที่ได้รับการพัฒนาตามความสามารถของตน

4) จำนวนของผู้มีความสามารถพิเศษอยู่ในระดับร้อยละ 5 แรกของเด็กที่เป็นกลุ่มประชากรทั้งหมดที่เรียนอยู่ในโรงเรียน/วิทยาลัยต่างๆ

5) ผู้มีความสามารถพิเศษที่มีอยู่ทั้งหมดจะมีทั้งลักษณะที่เป็น Gifted คือ ผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาการ และ Talented คือ ผู้มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ เช่น ด้านศิลปะ ด้านกีฬา ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านอาชีพ

5.3.2 ขอบข่ายของโปรแกรม

1) ใช้สำหรับผู้เรียนที่มีอายุตั้งแต่ 4-19 ปีที่เข้าเรียนในโรงเรียน/วิทยาลัยและได้รับการเสาะหาจากหน่วยงานกลางแล้ว

2) เป็นงานในระดับชาติที่ดำเนินการเพื่อสร้างเกณฑ์และกำหนดกระบวนการในการเสาะหาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่อยู่ในระดับร้อยละ 5 แรกที่อยู่ใน

โรงเรียนวิทยาลัยทั้งหมด

3) ไม่ครอบคลุมถึงสมาชิกของ Learner Academy ทั้งหมด แต่จะรวมเฉพาะสมาชิกของ Learner Academy ที่ได้ผ่านการเสาะหา ผู้เรียนที่เรียนอย่างอิสระ ผู้เรียนที่เรียนอยู่ที่บ้าน หรืออาศัยอยู่นอกสหราชอาณาจักร

4) สำหรับกลุ่มโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีครูแกนนำในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จะต้องมโรงเรียนระดับประถมศึกษาอย่างน้อย 1 โรงเรียน เข้าร่วมกลุ่มด้วย

5.3.3 กลุ่มประชากรของผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียน

1) ไม่มีการกำหนดจำนวนร้อยละที่แน่นอน แต่จะดำเนินการในทุกๆ โรงเรียนที่มีเด็กเหล่านี้ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 5 ของทั้งหมด

2) กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องเป็นตัวแทนของกลุ่มโรงเรียนทั้งหมดที่ครอบคลุมทั้งในด้านเพศ พื้นฐานทางด้านวัฒนธรรม และพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ

3) กลุ่มเด็กที่มีการเข้าและออกนอกตารางเวลา

5.3.4 การบริหารจัดการ

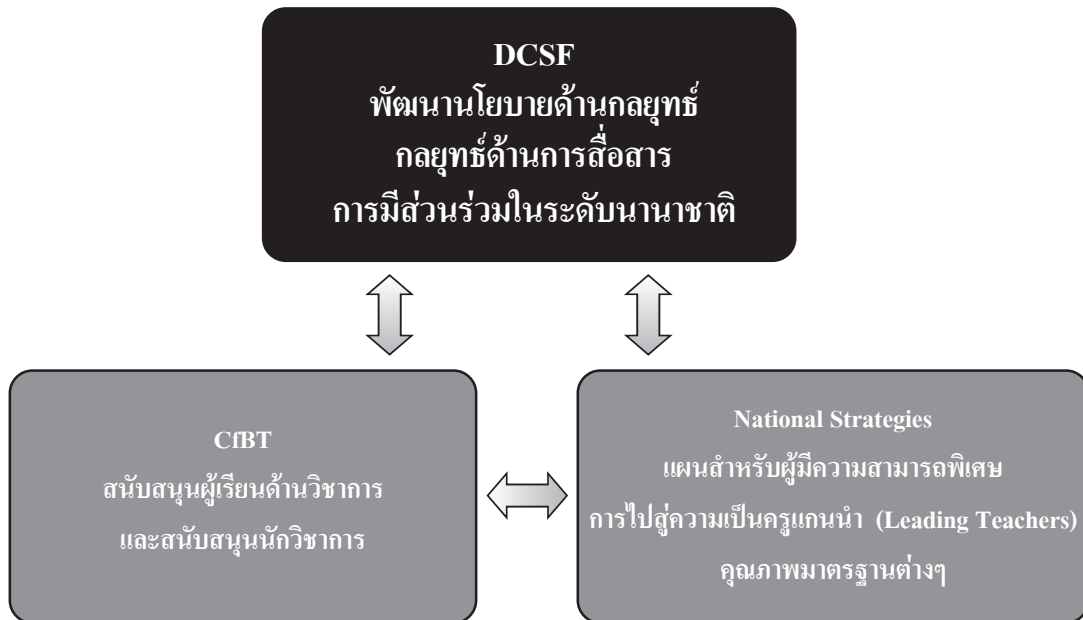
หน่วยงานที่ร่วมกันดำเนินการเกี่ยวกับโปรแกรมระดับชาติ มีดังนี้

1) Department for Children Schools and Families (DCSF) ดำเนินการเกี่ยวกับ กลยุทธ์ด้านการพัฒนาโยบาย กลยุทธ์ด้านการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในระดับนานาชาติ

2) CfBT Education Trust ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้เรียนทางวิชาการ การสนับสนุนนักวิชาการ

3) National Strategies ดำเนินการเกี่ยวกับแผนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การไปสู่ความเป็นครู คุณภาพของมาตรฐานต่างๆ

ภาพประกอบ 2 ระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับโปรแกรมระดับชาติของสหราชอาณาจักร

5.3.5 โครงสร้างการดำเนินงาน

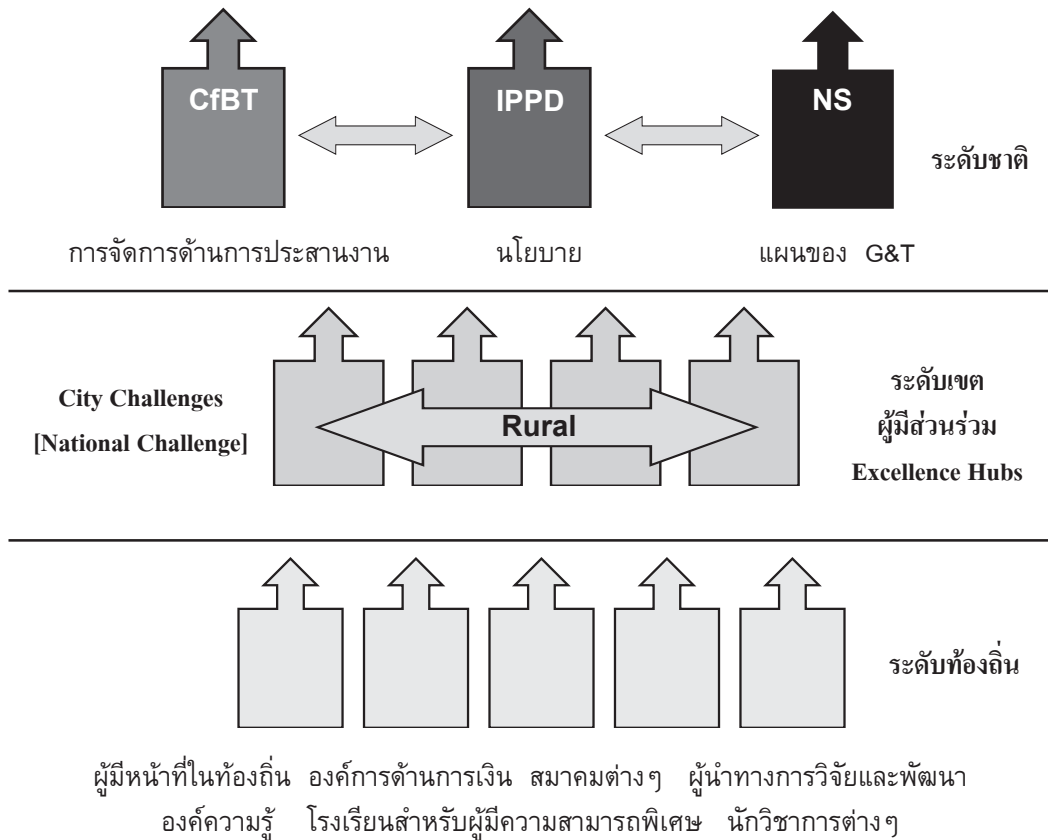
การดำเนินงานของโปรแกรมระดับชาติมีโครงสร้างหลัก 3 ส่วนคือ

1) ระดับชาติ ประกอบด้วย CfBT Education Trust ทำหน้าที่ในการจัดการด้านการประสานงาน Integrated Product and Process Development (IPPD) ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และ National Strategies (NS) ทำหน้าที่ในการกำหนดแผนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

2) ระดับเขต ผู้มีส่วนร่วม และศูนย์แห่งความเป็นเลิศ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาในระดับเมืองและระดับนานาชาติ

3) ระดับท้องถิ่น ได้แก่ ผู้มีหน้าที่ในท้องถิ่น องค์กรด้านการเงินต่างๆ สมาคมต่างๆ ผู้นำทางการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ โรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และนักวิชาการต่างๆ

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการดำเนินงานของโปรแกรมระดับชาติของสหราชอาณาจักร

5.3.6 เป้าหมายสำคัญของโปรแกรม

ในการดำเนินการของโปรแกรมระดับชาติ หน่วยงานที่รับผิดชอบได้กำหนดเป้าหมายที่สำคัญที่ต้องบรรลุภายในปี 2010 ไว้ดังนี้

1) ผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการเสาะหาในปี 2010 ประมาณ 1 ล้านคน รายงานเมื่อเดือนมกราคม ปี 2008 ได้มีการดำเนินการไปแล้วประมาณ 780,000 คน

2) ในปี 2010 โรงเรียนต่างๆทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษาจะต้องมีการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถโดยผ่านทาง Census ให้ได้ร้อยละ 100 ทั้งสองระดับ ซึ่งในปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้วร้อยละ 94 ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด และร้อยละ 76 ของโรงเรียนในระดับประถมศึกษา

3) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริงโดยอาศัยพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ เป็นเด็กในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 6.9 และในระดับประถมศึกษาร้อยละ 11

4) โรงเรียนต่างๆ จะต้องมีการฝึกอบรมครูที่ได้รับการฝึกเป็นครูแกนนำ (Leading Teacher = LT) ตามแผนการพัฒนามีพื้นฐานมาจาก Quality Standards ให้ได้ร้อยละ 100

5) นักเรียนจำนวน 250,000 คนที่เป็นผู้เรียนที่มีความสามารถทางด้านวิชาการ และ 50,000 คน มาจากด้านอื่นๆ

จากการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษในเขตตะวันออกเฉียงใต้ของ National Register ในเดือนพฤศจิกายน ปี 2007 ซึ่งได้ดำเนินการเป็นครั้งแรก พบว่า

1) ผู้เรียนที่ได้รับการเสาะหาแล้วมีประมาณร้อยละ 13.5 ของเด็กที่เรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 11.8 ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีอยู่ และ ประมาณร้อยละ 7.7 ของเด็กที่เรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 6.7 ของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาทั้งหมด

2) จำนวนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่อยู่ในโรงเรียนในเขตต่างๆ พบว่า ร้อยละ 20.4 เป็นนักเรียนที่มีเชื้อชาติจีน ร้อยละ 17.8 เป็นผู้เรียนชาวเอเชียและมีผิวขาว ร้อยละ 16.0 เป็นผู้เรียนชาวไอริช ร้อยละ 2.9 เป็นผู้เรียนชาวไอริชที่มีบรรพบุรุษเป็นนักเดินทาง (Traveller Irish Heritage Learners) และร้อยละ 3.24 เป็นผู้เรียนที่เป็นยิปซี (Gypsies) หรือโรมา (Roma)

5.4 โครงสร้างของ National Quality Standards

มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานของโปรแกรมระดับชาติ ซึ่งได้กำหนดโครงสร้างไว้ ดังนี้

1) มาตรฐานหลักมี 3 มาตรฐานคือ มาตรฐานระดับชั้นเรียน มาตรฐานระดับสถาบัน และมาตรฐานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น

2) ระดับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานแต่ละมาตรฐาน มี 3 ระดับ คือ ระดับแรกเริ่ม ระดับกำลังพัฒนา และระดับที่นำไปเป็นแบบอย่างได้

3) การนำไปใช้

- (1) สร้างข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการฝึกหัด
- (2) กำหนดกรอบการปฏิบัติงานสำหรับครู
- (3) การประเมินตนเองและการวางแผนการพัฒนา
- (4) การพัฒนาแนวทางและการพัฒนาความเชี่ยวชาญ (CPD)
- (5) การก่อตั้งตลาดของ CPD และการสนับสนุนช่วยเหลือ
- (6) การพัฒนาศูนย์แห่งความเป็นเลิศ

5.4.1 การพัฒนาครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

โปรแกรมระดับชาติได้กำหนดให้มีการดำเนินการด้านการพัฒนาครูสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- 1) มีการพัฒนาความเชี่ยวชาญสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2) มีการฝึกฝนการเรียนรู้ (มี 14 ชุดจาก 18 ชุดที่สามารถนำมาใช้ได้)
- 3) มีเครือข่ายในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือและการเข้ามามีส่วนร่วมกับเพื่อนทางระบบ Online ที่มีฐานมาจาก Quality Standards
- 4) มีเครือข่ายต่างๆ ของผู้เชี่ยวชาญและการพัฒนาครูของผู้มีความสามารถพิเศษ
- 5) มีการจัดทำงานวิจัยในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี (ให้มีการเชื่อมโยงกับมาตรฐาน)

5.4.2 การให้การสนับสนุนสำหรับนักวิชาการหรือนักการศึกษา

ในโปรแกรมระดับชาติมีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการในการให้การสนับสนุนสำหรับนักวิชาการหรือนักการศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) ครูที่รับผิดชอบโครงการ (ครูแกนนำซึ่งมีอยู่ประมาณ 350 คน มีการเริ่มต้นโดย City Challenges)
- 2) สร้างเสริมความสามารถให้กับนักวิชาการหรือนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความสามารถพิเศษที่ระดับ LA (Build capacity at LA level)
- 3) มีการจัดเตรียมโครงการสำหรับการพัฒนาจุดแข็งของผู้เรียน
- 4) National Register มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทั้งข้อมูลในระดับท้องถิ่น และระดับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลของบุคลากรที่ขาดความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในเขตพื้นที่ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการส่งเสริมความรู้ความสามารถ
- 5) ให้การสนับสนุนโรงเรียนทางด้านการส่งเสริมจุดแข็งของผู้ปกครอง
- 6) ให้การสนับสนุนสำหรับนักการศึกษาของ Institute of Transportation Engineers (ITE) และ Newly Qualified Teachers (NQTs)
- 7) ให้การสนับสนุนสำหรับผู้เชี่ยวชาญในช่วงแรกของปี

5.4.3 ปัญหาที่ท้าทายในระดับเมือง

โปรแกรมระดับชาติได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการในระดับเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาที่ค้นพบไว้ ดังนี้

- 1) การดำเนินการในกรุงลอนดอน เมืองแมนเชสเตอร์ และเมืองชนผิวดำ (Black Country)

- 2) การดำเนินการกับกลุ่มของเด็กด้อยโอกาสร้อยละ 30 ของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- 3) การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย
- 4) การให้การสนับสนุนครูในด้านการเพิ่มแรงบันดาลใจ การยอมรับนับถือ และการให้คำแนะนำ
- 5) การให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่ไม่มีความก้าวหน้าในการดำเนินการ
- 6) การมีเครื่องมือสำหรับการเสาะหาสำหรับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถที่แท้จริง

5.4.4 ปัญหาที่ท้าทายในระดับชาติ

โปรแกรมระดับชาติได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการในระดับชาติเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาที่ค้นพบไว้ ดังนี้

- 1) เป้าหมายหลักคือ โรงเรียนจำนวน 638 โรงเรียน (รวมทั้งโรงเรียนในเขตตะวันออกเฉียงใต้ 90 โรงเรียน) และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 67 แห่ง
- 2) การพัฒนาเน้นไปที่กระบวนการต่างๆของโรงเรียนมากกว่าการเน้นไปที่ตัวของผู้เรียน
- 3) การรวบรวมข้อมูลหลักฐานทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่นำมาใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับความช่วยเหลือสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีจุดเน้นที่ Key Stage 4 (KS4)

5.4.5 การส่งเสริมด้านความสามารถพิเศษ

- 1) ให้ Youth Sport Trust (YST) เป็นผู้นำทางด้านพลศึกษาและด้านกีฬา
- 2) มีการเพิ่มคุณภาพทางด้านพลศึกษาหรือคุณภาพของเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถพิเศษ
- 3) มีกระบวนการพัฒนาบุคคลที่มีความเหมาะสมสำหรับวัยรุ่นที่มีความสามารถพิเศษ
- 4) มีการเพิ่มคุณภาพของโค้ช และการแข่งขันสำหรับความสามารถพิเศษด้านกีฬา
- 5) ให้การสนับสนุนทางด้านศิลปะสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง
- 6) ให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการสำรวจความสามารถทางด้านอาชีพในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น (Further Education: FE)

5.4.6 การพัฒนาในระดับเขต

- 1) ให้มีการขยายศูนย์แห่งความเป็นเลิศเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตเมืองที่มีผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2) สร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกในระดับเขตและศูนย์แห่งความเป็นเลิศ ในทุก ๆ เขต
- 3) ให้การสนับสนุนในการสร้างเสริมความสามารถของเด็กในระดับเขต
- 4) มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสมดุลในการกำหนดเป้าหมายทั้งในระดับเขตและระดับชาติและให้มีการกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นด้วย

5.4.7 การมีส่วนร่วมของนานาชาติที่ส่งผลต่อความก้าวหน้า

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของนานาชาติที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตามแนวทางของโปรแกรมระดับชาติ ซึ่งมีการดำเนินการในระยะที่ 1 โดย DCSF มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- 1) ให้โรงเรียน ครู หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการประชุมระดับนานาชาติ

2) มีความต้องการสำหรับความร่วมมือในระดับนานาชาติ ในระดับสูงสุดของ ECHA and World Council Activities

5.4.8 ขอบข่ายสำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วม

- 1) การเชื่อมโยงเครือข่ายทางวิชาการและการมีส่วนร่วมของสมาชิก
  - 2) การจัดกิจกรรมด้านวิชาการผ่านระบบออนไลน์
  - 3) สร้างศักยภาพทางการเรียนรู้ด้านภาษา
  - 4) จัดการอภิปรายและพัฒนาความเชี่ยวชาญ
  - 5) เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถพิเศษเข้าถึงแหล่งทรัพยากรต่างๆ
- ชุดการฝึกหัดต่างๆ
- 6) จัดให้มีสมาคมของพ่อแม่ผู้ปกครอง
  - 7) สร้างมาตรฐานที่มีคุณภาพระดับนานาชาติ

5.4.9 การดำเนินการในส่วนเฉพาะบุคคล

- 1) การเสาะหาและพัฒนาระดับของความสามารถด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง
- 2) ให้การสนับสนุนผู้ไม่มีความก้าวหน้า ลดช่องว่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) เข้าใจถึงความต้องการที่แตกต่างของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- 4) การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม (Holistic Development) ทั้งส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน

5) สร้างหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น

6) มีการระบุถึงกระบวนการ วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลทางการเรียนอย่างชัดเจน

7) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

5.4.10 การมีส่วนร่วมของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียน

โปรแกรมระดับชาติได้กำหนดแนวทางด้านการมีส่วนร่วมของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้มีหน้าที่สำคัญในท้องถิ่น องค์กรด้านการเงิน สมาคมต่าง ๆ ผู้นำทางการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ โรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และนักวิชาการต่าง ๆ โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1) นโยบายการจัดการศึกษาเป็นแบบเรียนร่วม ทั้งในด้านแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก และกลยุทธ์ระดับชาติ

2) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนในการจัดประเด็นสำคัญของโรงเรียนทั้งหมดที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

3) กระบวนการในการเสาะหาและโครงการต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และมีการให้สิ่งเราที่มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก

4) การเรียนรู้ที่สมบูรณ์มีทั้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

5) พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับนักวิชาการหรือนักการศึกษา

6) โรงเรียนมีการทำงานร่วมกับ สถาบันระดับอุดมศึกษา (Higher Education Institutions: HEIs) หน่วยงานทางธุรกิจและชุมชนต่าง ๆ

5.4.11 ในระดับสากล

ในการดำเนินงานในระดับสากลตามแนวทางการดำเนินงานของโปรแกรมระดับชาติมีดังนี้

1) มีส่วนร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ อย่างแพร่หลาย

2) การเรียนรู้ของบุคคลในสังคมสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตหรือบุคคลอาจเรียนรู้จำนวน 4-19 ปี เป็นอย่างน้อย

3) โรงเรียนทุกโรงเรียนมีผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

4) ผู้เรียนทุกคนอาจจะเป็นผู้มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการเสาะหามาแล้วหรือเด็กที่เป็นตัวแทนของกลุ่มความสามารถแต่ละกลุ่ม

5) การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสามารถจัดได้ในทุกพื้นที่ที่มีสถานการณ์ทางการเรียนรู้ และในทุก ๆ ห้องเรียน นักวิชาการ นักการศึกษา

ทุกคนเป็นนักการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

6) มีมาตรฐานปกติสำหรับการจัดเตรียมต่างๆของโรงเรียน เช่น กระบวนการเรียนการสอนและทุกอย่างที่สามารถพัฒนาได้

5.4.12 การขับเคลื่อนของโรงเรียน

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนตามแนวทางของโปรแกรมระดับชาติมีดังนี้

1) โรงเรียนเป็นแกนนำในการเป็นผู้จัดเตรียมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษและมีการประสานความร่วมมือจากผู้ที่ให้การสนับสนุนจากภายนอก

2) โรงเรียนสามารถสร้างข้อตกลงผ่านทางพันธกิจ โครงสร้าง และเป้าหมายของโรงเรียน

3) จัดให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมของโรงเรียนนานาชาติซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์

4) โรงเรียนต้องกำหนดแผนงานด้านการประเมินและการพัฒนาโครงการ

5) ศูนย์ความเป็นเลิศต่างๆสามารถขับเคลื่อนระบบการพัฒนาต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

5.4.13 จุดเน้นของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

1) การให้การสนับสนุนต่างๆจะต้องพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กทั้งด้านแรงบันดาลใจ ความสนใจ การดึงดูดใจ และการเห็นคุณค่าในตนเอง

2) การสนับสนุนจะต้องมีจุดประสงค์เพื่อลดช่องว่างทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างผู้เรียนที่มีความก้าวหน้าและผู้เรียนที่ไม่มีความก้าวหน้า

3) ระบบจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4) การทดสอบทางด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องเป็นการทดสอบเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่

5) การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องดำเนินการให้กับทุกคน

6) การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีส่วนขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียน

6. บทสรุป

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับคุณภาพของประชากรในประเทศเป็นอันดับหนึ่ง โดยเฉพาะด้านการศึกษา สหราชอาณาจักรได้วางระบบการจัดการศึกษาไว้สำหรับบุคคลทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมและเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนปกติซึ่งได้กำหนดหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและมีโครงสร้างในการพัฒนาคุณภาพทาง

วิชาการที่เด่นชัดและเป็นระบบแบบแผนที่ดำเนินการมายาวนาน หรือแม้กระทั่งในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ สหราชอาณาจักรได้เล็งเห็นความสำคัญและพยายามนำเข้าสู่การบัญญัติเป็นกฎหมายและออกพระราชบัญญัติหลายครั้ง แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้กระทั่งในปัจจุบันจะยังมีได้มีการกำหนดออกมาเป็นกฎหมายอย่างชัดเจน สหราชอาณาจักรก็ได้เพิกเฉย ยังคงมีการดำเนินการให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการที่ได้มีการดำเนินการในการกำหนดมาตรฐานสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร มีการวางแผนและดำเนินงานในการสร้างโปรแกรมระดับชาติสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษโดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานหลายหน่วยงาน มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน มีการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆในการริเริ่มงานต่างๆทางด้านผู้มีความสามารถพิเศษเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเชื่อว่าในอนาคต สภาพการดำเนินงานทางด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้จะได้รับการยอมรับและให้การสนับสนุนทั้งจากรัฐบาลและเอกชนเพิ่มสูงขึ้นและทำให้สภาพการจัดการศึกษาเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเทศออสเตรเลีย

1. ภูมิหลัง

ออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีความคล้ายคลึงกับสหรัฐอเมริกาในเรื่องประวัติศาสตร์ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้อพยพหรือย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียไม่มีสงครามที่รุนแรงกับชนเผ่าพื้นเมืองดั้งเดิมเหมือนเช่นสหรัฐอเมริกา เนื่องจากในขณะที่มีการอพยพมาอยู่ในออสเตรเลีย กลุ่มชนพื้นเมืองของออสเตรเลียยังไม่มีการจัดระบบสังคมที่ซับซ้อนและเข้มแข็ง จึงทำให้การพัฒนาสังคมระหว่างกลุ่มคนที่อพยพมาอยู่กับชนเผ่าพื้นเมืองเป็นไปอย่างแยกส่วน ต่อมาเมื่อมีแนวคิดเรื่องสิทธิและความเสมอภาค ฝ่ายปกครองมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างเรื่องการรักษาให้ชนพื้นเมืองอยู่แบบเดิม กับการพยายามปรับเปลี่ยนให้ชนพื้นเมืองมีชีวิตที่เป็นแบบเดียวกับชนผิวขาว ทำให้นโยบายเกี่ยวกับชนพื้นเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปมา แต่ในปัจจุบันนโยบายด้านความเสมอภาคกันในทุกด้านกับคนทุกกลุ่มชนเข้มแข็งและชัดเจนขึ้น ทำให้ชนพื้นเมืองบางกลุ่มก็มีวิถีชีวิตเช่นเดียวกับคนผิวขาวมากขึ้น

การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องมีการวางแผนการศึกษาสำหรับชนกลุ่มน้อยที่เป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิม รวมถึงผู้อพยพจากประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ หรือเคยเป็นประเทศในเครือจักรภพอังกฤษมาก่อนที่อาจเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มด้อยโอกาส เช่น ลาว ฮังการี อินเดีย เนื่องจากปัญหาทางการเมือง หรือกลุ่มที่ลี้ภัยทางการเมือง ตลอดจนกลุ่มที่มีความต้องการย้ายถิ่นฐาน หางานทำที่มาจากทั่วโลก สังคมของออสเตรเลียจึงเป็นสังคมซึ่งมีความหลากหลายทั้งวัฒนธรรมทุกประเภท ตลอดจนภูมิหลังทางภาษา วิถีชีวิต ฯลฯ การวางแผนการศึกษาพื้นฐานในปัจจุบันจึงเน้นการตอบสนองในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศาสนา หรือฐานะทางเศรษฐกิจเป็นประการสำคัญ การศึกษาพิเศษทุกรูปแบบจึงเข้ามามีบทบาทที่สำคัญทางการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่ตอบสนองความแตกต่างของนักเรียนให้ได้มากที่สุด แม้ว่าในสภาพพื้นฐานจริงยังมีความขัดแย้ง หรือการเหยียดผิวอยู่ก็ตาม (อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. 2548)

เนื่องจากการจัดระบบการศึกษาของออสเตรเลียเป็นระบบแบบกระจายอำนาจให้แต่ละรัฐดูแลเป็นอิสระ คล้ายสหรัฐอเมริกา ระบบการศึกษาของออสเตรเลียจึงไม่ได้มีมาตรฐานเป็นกฎเกณฑ์เดียวกันหมด ดังนั้นความรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของแต่ละรัฐ และเขตการปกครองของตนเองซึ่งมีอยู่ 6 รัฐ และ 2 เทริทอรี โดยทั่วไประบบการศึกษาของออสเตรเลียแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับอนุบาลศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยเทคนิค การศึกษาต่อเนื่อง

และมหาวิทยาลัย (เจลีเยวศรี พิบูลชลและคณะ. 2551) การจัดการศึกษาพิเศษก็อยู่ภายใต้ระบบการศึกษาทั่วไป เมื่อมีความสนใจในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษนั้น ในช่วงแรกโครงการเน้นเฉพาะเด็กที่อยู่ในระบบโรงเรียน และเริ่มเฉพาะในกลุ่มที่มีความพร้อม นั้นหมายถึงเด็กผิวขาว ชนชั้นกลาง มีโรงเรียนบางแห่งที่เน้นความสามารถทางวิชาการ ได้จัดหลักสูตรที่ยากกว่าปกติให้กับเด็กที่เรียนเร็วกว่าเพื่อน ที่เรียกภายหลังว่า Children of High Intellectual Potential (CHIP) สามารถได้รับการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษาแบบปกติได้ก่อน (Long. 1995) ระบบการดูแลเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีลักษณะการดำเนินงานโดยมีนโยบายจากรัฐบาลกลางที่กำหนดแนวทาง มีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประสานหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชนจากทุกรัฐ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่เป็นราชการ แต่มีบทบาทสำคัญมากที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวระดับชาติ คือ สมาคมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (Australia Association for the Education of the Gifted & Talented: AAEGT)

2. พัฒนาการ

2.1 กฎหมาย

การศึกษาในประเทศออสเตรเลียขึ้นตรงกับแต่ละรัฐ ดังนั้นกฎหมายจึงมีความหลากหลาย อย่างไรก็ตามกฎหมายเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษส่วนใหญ่ยังคงเน้นเรื่องของสิทธิความเท่าเทียมกันทางโอกาสด้านการศึกษาของผู้มีความสามารถพิเศษ ทั้งในความพยายามจัดการศึกษาและการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพและนำความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตัวอย่างเช่น กฎหมายการศึกษาของออสเตรเลียได้ระบุว่า ผู้มีความสามารถพิเศษทุกคนควรได้รับการจัดโอกาสที่เหมาะสมกับความสามารถของพวกเขา เพื่อให้เด็กเหล่านั้นได้พัฒนาเต็มศักยภาพและนำความสามารถเหล่านั้นมาช่วยพัฒนาสังคม สำนักงานการศึกษามีหน้าที่ต้องจัดโอกาสเหล่านั้นในโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนทุกแห่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจหาศักยภาพของผู้มีความสามารถพิเศษและถือว่ากระบวนการนี้มีความสำคัญที่จะต้องมีการดำเนินการ

2.2 การจัดการศึกษา

ความสนใจในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษนั้นเริ่มมาตั้งแต่ปี 1924 และรัฐออสเตรเลียใต้ได้ทดลองจัดการศึกษาพิเศษที่เป็นรูปแบบชัดเจนในโรงเรียนปกติในราวปี 1980 ต่อมาในปี 1988 คณะกรรมาธิการสภาสูงด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (Parliament of Australia : Senate Select Committee on the Education of Gifted and Talented Children) ได้ลงมติร่วมกันเป็นเอกฉันท์ว่ารัฐต้องกำหนดนโยบายแก่ผู้ที่มีความสามารถเกินเกณฑ์ปกติ และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการรัฐสภาเพื่อ

ทำรายงานต่อรัฐสภา (Senate Select Committee on Education of Gifted and Talented Children (SSCEGTC)) รายงานฉบับนี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการรวมทั้งยังทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ที่กล่าวโดยย่อๆ ได้ดังนี้ (Senate.1988)

คำแนะนำที่ 1 รัฐควรมีการระบุที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

คำแนะนำที่ 2 ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการอบรมเกี่ยวกับลักษณะของเด็ก ความต้องการทางการศึกษา การเสาะหา หรือคัดเลือกเด็กเข้าโครงการ ฯลฯ ให้กับครูประจำการ และนักศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู

คำแนะนำที่ 3 ให้มีการพัฒนาครูสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เช่น ชาวพื้นเมืองดั้งเดิม เด็กผู้หญิง เด็กที่มีความยากลำบาก เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

คำแนะนำที่ 4 ต้องมีการสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจนโดยรัฐ

คำแนะนำที่ 5 ต้องมีการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่อยู่ห่างไกลจากชุมชน โดยขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน

คำแนะนำที่ 6 ควรมีการตั้งศูนย์วิจัยแห่งชาติในสถาบันการศึกษา โดยได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐ

คำแนะนำที่ 7 การพิจารณาตำแหน่งที่ตั้งของศูนย์วิจัยแห่งชาติควรพิจารณาจากโครงการจัดตั้งที่นำเสนอจากรัฐต่างๆ

คำแนะนำที่ 8 ควรมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการศึกษา หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กกลุ่มนี้ให้ครูทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย และควรมีการสร้างเครือข่ายให้ทั่วประเทศ

คำแนะนำที่ 9 รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนต่างๆ รวมถึงการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

หลังจากที่รัฐสภาได้มีการแถลงถึงข้อสรุปที่เป็นคำแนะนำเพื่อสร้างแนวทางในการปฏิบัติในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ได้มีการทำวิจัยและติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากนโยบายซึ่งเกิดจากคำแนะนำของรัฐสภาพบว่า มีการพัฒนาการจัดการศึกษาในเรื่องเด็กกลุ่มน้อยอย่างแท้จริง และกว้างขวางเป็นรูปธรรมมากขึ้น (Samuel. 1997: 5) ที่สามารถสรุปได้จากผลการรายงานการวิจัยโดย Geake (1999: 57-59) ดังต่อไปนี้

คำแนะนำที่ 1 รัฐควรมีการระบุที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า ยังไม่มีการระบุอย่างชัดเจนในหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องนี้

คำแนะนำที่ 2 ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการอบรมเกี่ยวกับลักษณะของเด็ก ความต้องการทางการศึกษา การเสาะหา หรือคัดเลือกเด็กเข้าโครงการ ฯลฯ ให้กับครูประจำการ และนักศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู **พบว่า** สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้จัดอบรม ทั้งระยะสั้น และมีหลักสูตรระดับปริญญาบัตร บัณฑิตศึกษา มหาบัณฑิตศึกษา จนถึงดุขุฎิบัณฑิตทำให้ครูมีความพร้อมมากขึ้น

คำแนะนำที่ 3 ให้มีการพัฒนาครูสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เช่น ชาวพื้นเมืองดั้งเดิม เด็กผู้หญิง เด็กที่มีความยากลำบาก เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ **พบว่า** มีความสนใจพัฒนาเด็กกลุ่มนี้มากขึ้นกว่าเดิม แต่ยังไม่สามารถจัดได้อย่างสมบูรณ์ หรือทั่วถึงทุกกลุ่มเด็กที่อยู่ในภาวะที่ด้อยโอกาส

คำแนะนำที่ 4 ต้องมีการสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจนโดยรัฐ **พบว่า** ยังไม่มีการสนับสนุนในด้านงบประมาณจากรัฐบาลกลาง งบประมาณที่ครูได้รับมักได้มาจากงบประมาณของโรงเรียน หรือจากแต่ละรัฐ

คำแนะนำที่ 5 ต้องมีการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่อยู่ห่างไกลจากชุมชน โดยขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน **พบว่า** ยังไม่มีโครงการระดับชาติในเรื่องนี้โดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม สื่อ หนังสือ หรืออุปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษนั้น ก็มีองค์กร หรือสถาบันต่างๆ ได้มีการเผยแพร่ อยู่บ้าง

คำแนะนำที่ 6 ควรมีการตั้งศูนย์วิจัยแห่งชาติในสถาบันการศึกษา โดยได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐ **พบว่า** ยังไม่มีการอนุมัติอย่างเป็นทางการ

คำแนะนำที่ 7 การพิจารณาดำเนินการที่ตั้งของศูนย์วิจัยแห่งชาติควรพิจารณาจากโครงการจัดตั้งที่นำเสนอจากรัฐต่างๆ **พบว่า** ในเรื่องการจัดตั้งศูนย์วิจัยแห่งชาติ ยังไม่มีการอนุมัติอย่างเป็นทางการ แต่มีการตั้งสถาบันที่มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวล โดย Prof. Dr. Miraca Gross

คำแนะนำที่ 8 ควรมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการศึกษา หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กกลุ่มนี้ให้ครูทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย และควรมีการสร้างเครือข่ายให้ทั่วประเทศ **พบว่า** รัฐได้จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนต่างๆ รวมถึงการอบรมสัมมนา เพื่อพัฒนาทักษะสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในปัจจุบันมีการขยายเครือข่ายให้ครูสามารถดึงเอาความรู้ความเข้าใจได้ง่ายขึ้นจากระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่

คำแนะนำที่ 9 รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนต่างๆ รวมถึงการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ **พบว่า** มีการจัดค่าย จัดกิจกรรมให้เยาวชนในเกือบทุกมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามยังไม่มียงบประมาณชัดเจนที่ให้กับเยาวชนดังที่รัฐสภาให้คำแนะนำต่อรัฐบาลกลาง

ในปี 1999 ได้มีการประชุมที่สำคัญชื่อว่า “The Curriculum Corporation’s Sixth National Conference” โดย Ministerial Council on Education, Employment, Training

and Youth Affairs (MCEETYA) ที่เมืองอาดิเลด โดยมีการตราปฏิญญาทางการศึกษาชื่อว่า “ปฏิญญาอาดิเลด” (The Adelaide Declaration) ซึ่งเป็นปฏิญญาที่ปรับปรุงมาจากปฏิญญาโฮบาร์ท (Hobart Declaration) ในปี 1998 ปฏิญญาอาดิเลดเป็นเอกสารของรัฐบาลที่กำหนดจุดเป้าหมายสำคัญทางการศึกษาของประเทศเพื่อศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีประเด็นสำคัญๆ ในการวางเป้าหมายใหม่ของประเทศเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเจตนารมณ์ของรัฐบาลกลางให้เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาและสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะประเมินได้จากวิธีการที่เด็กสามารถเข้าสู่ระบบการศึกษา การมาโรงเรียน การมีส่วนร่วม คำอธิบายที่มาของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนแล้วไปทำอะไร ความน่าเชื่อถือของข้อมูลขึ้นอยู่กับลักษณะของรายงาน ที่รัฐบาลจะติดตามในเรื่องเหล่านี้ เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติสำคัญ 3 ด้านคือ

1. โรงเรียนควรพัฒนาความสามารถพิเศษของเด็กให้เต็มศักยภาพ เมื่อเด็กจบจากโรงเรียนพวกเขาควรมีศักยภาพ และทักษะที่จำเป็น ทั้งด้านการเรียน การปรับตัว มีความพร้อมเรื่องอารมณ์-สังคม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโลก
2. หลักสูตรของโรงเรียนควรมีมาตรฐานที่สูงในสาขาต่างๆ รวมทั้งการให้ความสำคัญของวิชาชีพ
3. การเรียนในโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับความแตกต่างหลากหลายทางสังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสมอภาคทางการเรียน (Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs. 1999)

รายงานและการประกาศของรัฐบาลกลางถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมที่ทำให้เกิดการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถของนักเรียนทุกระดับความสามารถของโรงเรียนในสังกัดรัฐบาลและโรงเรียนสังกัดเอกชน รวมทั้งได้มีการวางระบบการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) มีการยกระดับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้เป็นการศึกษาภาคบังคับ มิใช่เป็นการศึกษาที่จัดตามความสมัครใจของโรงเรียนอีกต่อไป ส่งผลให้มลรัฐต่างๆ มีการกำหนดนโยบายภายใต้วิสัยทัศน์และมีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ แต่มีเอกลักษณ์และรายละเอียดในการดำเนินงานต่างกันภายใต้คณะกรรมการของแต่ละภาคส่วน

ต่อมาในปี 2000 รัฐสภาได้มีการติดตามงานในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การทบทวนถึงพัฒนาการของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษหลังจากที่มีมติผ่านจากรัฐสภาในปี 1988 แล้ว
2. พิจารณาในเรื่องนโยบายและการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ว่ามีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมหรือไม่ และสามารถตอบสนองความต้องการ

การทางการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้ได้หรือไม่ ในเรื่องดังต่อไปนี้

- มาตรฐานการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
- การเตรียมการเข้าสู่โปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นไปอย่างทั่วถึงและยุติธรรมหรือไม่
- มีการวิเคราะห์สืบสวนในเรื่องความเกี่ยวโยงระหว่างความสำเร็จกับระดับความแตกต่างของสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมหรือไม่

3. มีการพิจารณาถึงบทบาทที่เหมาะสมของรัฐบาลที่จะให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Geake. 1999: 57-59)

จากรายงาน สามารถสรุปความเป็นมาในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในออสเตรเลียได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปความเป็นมาในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในออสเตรเลีย ตั้งแต่ปี 1924-2000 (เจเลียวศรี พิบูลชล และคณะ. 2551)

ปี	ความเป็นมาในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในออสเตรเลีย
1924	รัฐเริ่มมีความสนใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ
1985	มีการก่อตั้ง “สมาคมเพื่อการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ”
1991	<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐบาลออสเตรเลียได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ● มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์มีการจัดตั้ง “ศูนย์วิจัยและข้อมูลการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ (The Gifted Education Research Resource and Information Centre: GERRIC)” และโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐนิวเซาท์เวลส์ได้มีการจัดตั้ง “Opportunity Classes”
1993-1997	สภาการศึกษาของออสเตรเลียทางตอนใต้ (State Education Department of Southern Australia) ได้มีการจัดตั้ง “SHIP (Students of High Intellectual Potential)” ขึ้น
2000	รัฐมีการติดตามความก้าวหน้าตามรายงานของสภาสูงออสเตรเลียที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

ปี 2008 ได้มีการทบทวนปรับปรุงปฏิญญาอาดิเลตมาเป็นปฏิญญาเมลเบิร์น (The Melbourne Declaration on Education Goals for Young Australians (MCEETYA . 1999)) ซึ่งได้ระบุเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะเด็กและเยาวชนของออสเตรเลีย หลังจากได้มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานการศึกษาไว้ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 โรงเรียนในประเทศออสเตรเลียต้องส่งเสริมและ
ผลของความยุติธรรม รวมทั้งความเป็นเลิศ

เป้าหมายที่ 2 เด็กและเยาวชนของออสเตรเลียต้องเป็นคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ มีความสร้างสรรค์และมั่นใจ
เพื่อให้เป้าหมายบรรลุผล จึงต้องระบุบทบาทและแนวทางในการพัฒนาให้ไปในแนวทางเดียวกัน อาทิ

- รัฐบาลกลางต้องมีการประสานกับหน่วยปฏิบัติเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและการพัฒนาความเป็นเลิศ
- ส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรม ตลอดจนสร้างโอกาสให้เด็กสามารถสำรวจความสามารถของตนเองไปสู่ความเป็นเลิศ
- เด็กต้องมีความสามารถทางการอ่าน การคำนวณที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม และต้องเป็นผู้เรียนที่สามารถเพิ่มพูนศักยภาพทางการเรียนรู้ของตนเองได้ เป็นผู้ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์
- มีการแสดงออกด้วยจริยธรรม ฯลฯ

3. สภาพปัจจุบัน

3.1 คำนิยาม (Definition)

คำนิยามซึ่งเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิในการได้รับการศึกษาพิเศษจะกำหนดโดยแต่ละรัฐตามความพร้อมและสภาพท้องถิ่น จากข้อเสนอของวุฒิสภาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของคำนิยามต่างๆ รวมทั้ง ข้อพึงระวัง แนวทางในการกำหนดบุคลิกลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษและกรอบแนวคิด เช่น นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) สามารถพบได้ในทุกพื้นที่และทุกภูมิภาค ไม่ว่าจะ เป็นบทบาททางสังคม วัฒนธรรม ลักษณะเศรษฐกิจสังคม กลุ่มผู้ที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) ซึ่งหมายรวมถึง ผู้ที่มีผลการเรียนต่ำ และผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญ คือ โรงเรียนในทุกพื้นที่ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กแต่ละคน โดยหลีกเลี่ยงความไม่เสมอภาคทางวัฒนธรรม และมุ่งพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของเด็กที่มีความสามารถพิเศษแต่ละคน ภายใต้ต้นโยบายนี้ คำจำกัดความของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) จะถูกตีความตามนิยามของ กาเย่ (Gagné, 2004: 119-147) ที่กล่าวว่า Gifted Students คือ บุคคลซึ่งแสดงศักยภาพสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยปกติในหนึ่งด้านหรือมากกว่า ซึ่งแบ่งตามความสามารถสี่ด้าน คือ ด้านเชาวน์ปัญญา ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านสังคม และด้านสมรรถภาพทางร่างกาย ส่วน Talented Students คือ บุคคลซึ่งแสดงทักษะสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยปกติในหนึ่งด้านหรือมากกว่าในการแสดงความสามารถ (Performance)

รูปแบบของ Gagné ครอบคลุมความสามารถที่หลากหลาย รวมถึงเชาวน์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ภาวะความเป็นผู้นำ ภาวะทางสังคม และสมรรถภาพทางร่างกาย เด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) โดยธรรมชาติจะมีระดับความสามารถในแต่ละสาขาแตกต่างกัน ปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาขีดความสามารถของเด็ก คือ ความเหมาะสมของโอกาส แรงกระตุ้น และการให้ประสบการณ์ การส่งเสริม “Giftedness” สู่ “Talent” เกิดขึ้นได้จากการให้โอกาสที่เหมาะสมในการเรียนรู้ ฝึกฝน และฝึกปฏิบัติ (Senate. 1999)

รัฐบาลกลางของออสเตรเลียได้พัฒนาคำนิยามของผู้มีความสามารถพิเศษว่า ผู้มีความสามารถพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความสามารถโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ในระดับสูง ได้แสดงออกถึงความสามารถหรือศักยภาพหนึ่งสาขาหรือมากกว่า ดังต่อไปนี้

- ความสามารถทางสติปัญญา
- ความสามารถทางวิชาการเฉพาะด้าน
- ความสามารถทางวิจิตรศิลป์และทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง
- ความสามารถทางการเป็นผู้นำ
- ความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์
- ความสามารถทางมนุษยสัมพันธ์
- ความสามารถในความเข้าใจแห่งตน

3.2 นโยบาย

จากรายงานของคณะกรรมการสภาสูงด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (Parliament of Australia: Senate Select Committee on the Education of Gifted and Talented Children) พบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเด็กในกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ดังนี้

3.2.1 มีหลักฐานที่ชัดเจนพบว่าเด็กที่มีความสามารถทุกประเภทเผชิญกับปัญหาในการจัดการศึกษา เนื่องจากความต้องการของพวกเขาไม่เคยได้รับการตอบสนอง จนมีอาการเบื่อหน่าย ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือผลการเรียนต่ำกว่าความเป็นจริงมากมาย

3.2.2 ข้อสรุปในการดำเนินงานที่อาจมีความแตกต่างว่าควรจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ร่วมกับเด็กทั่วไป หรือแยกตามความสามารถของเด็ก

3.2.3 มีความเห็นตรงกันว่าครูต้องได้รับการอบรม ควบคู่กับหลักสูตรที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ และครูต้องสามารถจัดการศึกษาที่แตกต่างจากเด็กปกติได้

3.2.4 เด็กที่มีความสามารถพิเศษนั้นสามารถพบได้ในเด็กทุกกลุ่ม แต่เด็กไม่น้อยที่ไม่มีโอกาสให้ใครรับรู้ถึงความสามารถของพวกเขาได้ ดังนั้น รัฐบาลและสังคมต้องมีหน้าที่ช่วยให้เด็กทุกคนไปสู่ศักยภาพของตนได้

จากปัญหาดังกล่าวคณะกรรมการจึงได้มีการกำหนดข้อเสนอที่เป็นกรอบ

แนวทางให้รัฐต่างๆ ได้นำไปดำเนินการภายใต้คณะกรรมการของแต่ละรัฐ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้ (Senate. 1999)

- 1) การกำหนดค่านิยม และปัญหาที่อาจเกิดจากความมองไม่รอบด้าน
- 2) เหตุผลในการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้
- 3) การเสาะหาและคัดเลือก
- 4) การสร้างหลักสูตรการศึกษาที่แตกต่างจากเด็กปกติ และทางเลือกในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้
- 5) แนวทางปฏิบัติกับเด็กกลุ่มด้อยโอกาส
- 6) การจัดอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
- 7) การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ
- 8) บทบาทของรัฐบาลกลาง อาทียุทธศาสตร์ของประเทศ ศูนย์วิจัยแห่งชาติ และบทบาทของแต่ละรัฐ

9) การหาแหล่งสนับสนุน เป็นต้น

นอกจากนั้นยังได้กำหนดแนวทางที่นับได้ว่าเป็นรากฐานสำหรับโรงเรียนและองค์กรเพื่อการศึกษาต่างๆ ในการปรับปรุงนโยบายในโรงเรียน รวมทั้งการจัดกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการดำเนินการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียน (ปรับปรุงปี 2004) มีสาระสำคัญดังนี้

- 1) โรงเรียนจะต้องวางแผนและดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าผู้มีความสามารถพิเศษสามารถบรรลุถึงความสามารถสูงสุดของเป้าหมายทางการศึกษา
- 2) ผู้มีความสามารถพิเศษควรได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของพวกเขาให้ถึงขีดสูงสุดเต็มตามศักยภาพและนำความสามารถนั้นไปพัฒนาสังคม
- 3) หน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาคือ การจัดโอกาสให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนทุกแห่งในแต่ละรัฐ
- 4) เป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนทุกแห่งในการสำรวจหาความสามารถพิเศษและการจัดการศึกษา ทั้งนี้ต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการ

3.3 การจัดการศึกษา

3.3.1 การเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Identification)

โรงเรียนท้องถิ่นในออสเตรเลียมีบทบาทสำคัญ ในการคัดแยกและพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) โดยมีปัจจัยที่นำมาพิจารณา 2 ด้านดังนี้

- 1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ การจัดการตนเอง (Self – Management) การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถในตนเอง การมีสุขภาพที่ไม่สมบูรณ์ (Poor Health) และมีความต้องการพิเศษ (Disability) ความบกพร่องทางการ

เรียนรู้ ทักษะทางภาษา

2) ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ ภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคม ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถพิเศษ (Giftedness and Talent) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สภาพการณ์ (Events) ความคาดหวังของครู กิจกรรมการเรียนรู้

ปัจจัยแสดงความเป็นเด็ก “Gifted” และ “Talented” ดังกล่าว เป็นความสามารถเฉพาะด้านและขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของเด็กแต่ละคน รวมทั้งการรับรู้ความสามารถพิเศษในตัวเด็ก ซึ่งต้องพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างรอบด้าน

เด็กในกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษอีกกลุ่มที่ต้องมีกระบวนการเสาะหาและคัดแยกโดยผู้เชี่ยวชาญคือ เด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถที่แท้จริง เนื่องจากผลการเรียนของเด็กขัดแย้งกับความสามารถที่ควรจะเป็นสาเหตุอาจเกิดจากปัจจัยทั้งสององค์ประกอบข้างต้น คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยแวดล้อม เด็กบางคนสนใจทำให้ผลการเรียนต่ำเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน หรือในบางครั้งอาจเกิดจากข้อผิดพลาดในกระบวนการคัดแยก เด็กบางคนอาจได้รับการวินิจฉัยผิดพลาดความสามารถ หรือเด็กบางคนอยู่ในภาวะบกพร่อง/หรือไม่พร้อมที่จะแสดงความสามารถนั้น /หรือเด็กขาดทักษะที่เอื้อต่อการแสดงความสามารถ

3.3.2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

การจัดหลักสูตรและการดำเนินการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) ในออสเตรเลียเน้นการจัดรูปแบบที่มีความซับซ้อนและส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจโดยมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) คำนึงถึงธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน
- 2) หลักสูตรและกระบวนการสอนควรเอื้อต่อการส่งเสริม

ศักยภาพของเด็กแต่ละคน

นโยบายการจัดการเรียนการสอนข้างต้นถูกกำหนดขึ้นในนโยบายอื่นที่เกี่ยวข้องกับ รัฐนิวเซาท์เวลส์ภายใต้หัวข้อ ประสิทธิภาพการสอนของโรงเรียนเอกชนในรัฐนิวเซาท์เวลส์

ผู้อำนวยการโรงเรียน มีหน้าที่ สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ครู ครูแนะแนว และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง บุคคลเหล่านี้มีหน้าที่ช่วยในการตัดสินใจจัดวางหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students)

- โรงเรียน มีหน้าที่คัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students)
- โรงเรียน มีหน้าที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบการร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน
- โรงเรียนมีหน้าที่จัดโปรแกรมที่เหมาะสมและช่วยส่งเสริม

ความรู้ความสามารถของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students)

- ครู มีหน้าที่ คัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) ภายในชั้นเรียน
- ครู มีหน้าที่ จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) ให้มีรูปแบบที่หลากหลาย
- โรงเรียนในท้องถิ่น มีหน้าที่ ประสานงานระหว่างโรงเรียนโดยการนำหลักสูตรซึ่งได้รับการยอมรับจากโรงเรียนต้นแบบนำไปใช้ในโรงเรียนอื่นเพื่อใช้กับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students)
- ผู้อำนวยการ มีหน้าที่ ดำเนินการตามนโยบายของรัฐและรายงานผลการจัดการของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) แก่รัฐ

3.4 องค์การความร่วมมือในการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ

สมาคมและองค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินการเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศออสเตรเลีย มีทั้งองค์กรที่เป็นของรัฐและเอกชน โดยมีสมาคมเพื่อการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (Australia Association for the Education of the Gifted & Talented: AAEGT) ทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและประสานงานองค์กรต่าง ๆ ในแต่ละรัฐ

สมาคมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นองค์กรอิสระที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทางวิชาการในการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ก่อตั้งขึ้นในปี 1985 เพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครองและครูผู้สอนในด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ นักการศึกษาที่ต้องการให้มีศูนย์รวมข้อมูล การสนับสนุน และเครือข่ายในระดับชาติที่ถูกต้อง สมาคมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (AAEGT) เป็นเสมือนเครือข่ายหลักแก่องค์กรต่าง ๆ สำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่มีในรัฐและเขตการปกครองต่าง ๆ ในออสเตรเลียโดยทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ (เจลิยวศรี พิบูลชลและคณะ. 2551)

3.4.1 เพื่อให้บริการการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างทั่วถึง และสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องผู้ที่มีความสามารถพิเศษกับประชาชน

3.4.2 เพื่อเน้นศักยภาพด้านความสามารถพิเศษของเด็กกลุ่มนี้ซึ่งจะเป็นผลดีต่อประเทศ

3.4.3 เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้มีการวิจัยในเรื่องธรรมชาติของผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ความคิดพรสวรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ การศึกษา และการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ และนำผลการวิจัยไปเผยแพร่

3.4.4 เพื่อรวบรวมข้อมูลจากทั่วประเทศ เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และความสนใจในเรื่องเด็กกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ

3.4.5 เพื่อกระตุ้นให้รัฐบาลหันมาสนใจเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่ง

ต้องได้รับโปรแกรมการศึกษาเฉพาะตามความต้องการ

3.4.6 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์การสอน และเทคนิคการสอน เรื่องผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

3.4.7 เพื่อสร้างบรรยากาศของการยอมรับเด็กที่มีพรสวรรค์ และความสามารถพิเศษว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศ เนื่องจากเด็กเหล่านี้มาจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ และศาสนาที่ต่างกัน

3.4.8 เพื่อริเริ่มดำเนินการและสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษในออสเตรเลีย

4. มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

การกำหนดมาตรฐานในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นหน้าที่ของแต่ละรัฐให้ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ ภายใต้กรอบของรัฐบาลกลาง โดยนำเอาข้อเสนอแนะของรัฐสภามาเป็นแนวทางประกอบในการสร้างมาตรฐานโดยมีประเด็นต่างๆ ดังตัวอย่างจากรัฐทัสมาเนีย ดังนี้

4.1 โรงเรียน

4.1.1 โรงเรียนในส่วนภูมิภาคมีหน้าที่คัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students)

ผู้อำนวยการ ควรพิจารณาการจัดกระบวนการคัดเลือกให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented Students) นอกจากนี้ควรมีการพิจารณาวัตถุประสงค์และรายงานการคัดแยกร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อนร่วมชั้น ครูผู้เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูแนะแนว ในการจัดการเรียนการสอนความเหมาะสมกับเนื้อหาควรได้รับการพิจารณาจากผู้อำนวยการโรงเรียน

1) ในกระบวนการเสาะหาและคัดเลือก

- ต้องให้มีการเสาะหา/คัดเลือกอย่างทั่วถึง
- ต้องใช้เกณฑ์ที่หลากหลาย
- มีการรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง
- มีความเฉพาะเจาะจงในการใช้กับกลุ่มที่ต้องการวัด
- สามารถบอกผลได้ชัดเจน
- มีความเป็นอิสระทางวัฒนธรรม
- มีความครอบคลุม สามารถวัดความสามารถได้ทุกด้าน
- สามารถแสดงระดับความสามารถได้
- สามารถแบ่งกลุ่มความสามารถของเด็กได้
- สามารถวัดความสามารถได้ทุกระดับ

- สามารถแปลผลรวมโดยคณะกรรมการที่ดำเนินการ

2) ลักษณะความสามารถพิเศษอาจแฝงอยู่ในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำแนกเป็นลักษณะได้ดังนี้

- เด็กที่มีผลการเรียนต่ำ
- เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- เด็กที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม
- เด็กที่มีภูมิหลังที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ
- เด็กที่มีภูมิหลังมาจากครอบครัวที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรม

- เด็กที่ด้อยทางเศรษฐกิจสังคม
- เด็กที่ถูกจำกัดความสามารถเพราะเพศ
- เด็กที่อยู่ในภูมิภาคที่ห่างไกล

4.1.2 โรงเรียนควรจะตระหนักถึงปัจจัยซึ่งอาจทำให้ความสามารถพิเศษถูกบิดเบือนไป ได้แก่

1) เด็กอาจสนใจซ่อนความสามารถพิเศษของตน เนื่องจากต้องการการยอมรับจากเพื่อนหรือไม่ต้องการเป็นบุคคลแปลกแยก

2) เด็กขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3) เด็กบางคนจะแสดงความสามารถพิเศษเมื่อได้รับการเสริมแรง

4) ผู้ปกครองขาดความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

4.1.3 โรงเรียนเสาะหาการสนับสนุนจากเครือข่ายท้องถิ่น เพื่อจัดหา

1) มาตรฐานที่ให้ความสำคัญทางความคิดสร้างสรรค์เสมอกับความสามารถด้านอื่น

2) มีตัวบ่งชี้พฤติกรรมและความสามารถที่เหมาะสมทุกระดับความสามารถและเพื่อช่วยเหลือครูในการคัดแยกและส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

3) มีโครงสร้างทางการศึกษาที่ดึงความสามารถของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในลักษณะการทำงานร่วมกันและรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย

4.1.4 โรงเรียนมีหน้าที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบการร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน

ผู้ปกครองสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเชื่อถือได้เกี่ยวกับความสามารถและบุคลิกที่บ่งบอกถึงความสามารถของเด็ก สิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ การสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครอง และเก็บบันทึก เพื่อประกอบการพิจารณาปรับเข้าเรียนในระดับอนุบาลเป็นต้นไป

โรงเรียนควรจัดหาช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน มีวัตถุประสงค์แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ในกรณีที่เด็กเป็นเด็กในท้องถิ่น โรงเรียนควรให้การส่งเสริมการผูกสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งแต่ละชุมชนมีกฎในการสร้างปฏิสัมพันธ์แตกต่างกัน เอกสารตัวอย่างกฎนี้ปรากฏในเอกสารชื่อ Working with Aboriginal Communities: A Guide to Community Consultation and Protocols

4.1.5 โรงเรียนมีหน้าที่จัดทำช่วงการวัด ควบคุมดูแล ทำการประเมินสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talent)

การจัดช่วงในการวัดทำให้สะดวกในการให้ความช่วยเหลือ (ในห้องเรียน) เด็กที่มีความสามารถพิเศษ หัวใจของกลวิธี ประกอบด้วย การให้โอกาสเด็กที่มีความสามารถพิเศษช่วยเหลือเพื่อนในชั้นเรียน คัดเลือกเข้าร่วมโครงการเรียนร่วม และโรงเรียนมัธยมศึกษาเฉพาะทาง โรงเรียนเหล่านี้อาจกำหนดการเรียนการสอนทั้งแบบเต็มเวลา (Full Time) และบางเวลา (Part Time) หรืออาจเป็นลักษณะการจัดการเรียนร่วมระหว่างโรงเรียนภายในท้องถิ่นที่จัดสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ผู้อำนวยการโรงเรียน จัดตั้งคณะกรรมการผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หน้าที่ของคณะกรรมการคือ พิจารณาตัดสินใจ โดยผ่านการปรึกษาในกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คณะกรรมการอาจหมายรวมถึง ผู้ปกครอง ผู้นำทางวัฒนธรรม และตัวแทนนักเรียน โดยมีผู้ประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ทำหน้าที่ดังนี้

- มีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบาย
- แต่งตั้งประธานคณะกรรมการ
- จัดโปรแกรมคัดแยก
- ปรับปรุงและประเมินมาตรฐานโปรแกรม
- จัดโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนสำหรับครู
- ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่การศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจใน

วัฒนธรรมท้องถิ่น

- ประสานงานกลุ่มพัฒนาการเรียนรู้อ
- ประสานงานกลุ่มส่งเสริมการเรียนรู้อ
- ฝ้าสังเกตเด็ก
- ประสานระหว่างผู้ปกครอง
- เข้าร่วมสัมมนาวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- หาและส่งต่อข้อมูลที่จำเป็น
- ทำการนิเทศ
- จัดแนะแนว

เด็กที่มีความสามารถพิเศษจำเป็นต้องได้รับการจัดหลักสูตรเฉพาะให้มีความเหมาะสมทั้งในด้านการศึกษา สังคม และภาวะทางความคิดที่จำเป็น หลักสูตรนั้นควรมีความหลากหลาย เช่น การเรียนแบบเพิ่มพูนศักยภาพ (Enrichment Curriculum) การย่นระยะเวลาการเรียน (Acceleration) การเรียนเป็นกลุ่ม และมีการแนะแนวเพื่อส่งเสริมความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาการสอนรวมถึงกลยุทธ์ สามารถตรวจสอบได้ที่เอกสารประกอบการจัดทำนโยบาย “Guidelines for the Use of Strategies to Support Gifted and Talented Students”

4.2 ครู

4.2.1 ครู (ที่ได้รับการอบรม) มีหน้าที่คัดเลือกเด็กจากภายในชั้นเรียน

การคัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษออกจากเด็กทั่วไป เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงอันดับต้นๆ ของกระบวนการเสาะหาและดำเนินการจัดหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของเด็ก ครูอาจเริ่มจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูแนะแนว หรือบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และจัดโปรแกรมการเรียนสำหรับเด็กโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ

กระบวนการคัดเลือกยึดถือหลักเกณฑ์วัดช่วงวัยและความสามารถที่น่าจะปรากฏในช่วงวัยนั้นๆ ประกอบด้วย

- จัดประเมินการตอบสนองของเด็กที่มีต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชั้นเรียน

- ข้อมูลควรครอบคลุมที่มาจากผู้เกี่ยวข้อง与孩子 เช่น ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมชั้น ตัวเด็กเอง และครู

- กระบวนการทดสอบและประเมินเด็กควรทำหลาย
- ใช้ชุดทดสอบเกินอายุจริง
- แบบวัดความคิดสร้างสรรค์มาตรฐาน
- แบบวัดความสามารถทางเชาวน์ปัญญาและแบบวัดที่เหมาะสมตามวัฒนธรรมอื่นๆ

- ใฝ่สังเกตและพิจารณาจากบทบรรยายที่เด็กเขียน
- แบบสำรวจแนวความสามารถ
- สัมภาษณ์
- ผลการเรียน

ข้อควรคำนึง

- การจัดการคัดเลือกโดยครูนั้นสามารถนำมาประกอบกับข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ในโรงเรียน ชุมชน และครอบครัว

- ควรมีวิธีการวัดที่หลากหลาย ทั้งปลายปิดและปลายเปิด
- ไม่ควรยึดถือแบบวัดความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเป็นหลัก
- หลีกเลี่ยงการคาดหวังว่าเด็กจะสามารถทำคะแนนได้ดีใน

ทุกการทดสอบ

● ไม่ควรมองข้ามความเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่อาจปรากฏในเด็กที่มีผลการเรียนต่ำ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีภาวะบกพร่องหรือเด็กพิการ

ครูแนะแนวมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและช่วยเหลือครูโดยได้ข้อมูลจาก

- ประชากรในท้องถิ่นเล็กๆ
- แบบวัดพฤติกรรม
- จัดเวลาการให้คำปรึกษาแก่เด็ก ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่

ในโรงเรียนผู้เกี่ยวข้อง

- ตัวเด็ก
- จัดโปรแกรมปรับพฤติกรรม
- จัดโครงการพัฒนาทักษะแก่เจ้าหน้าที่

4.2.2 ครูมีหน้าที่คัดเลือกและจัดสรรโปรแกรม และกลวิธีการเรียนรู้แบบหลากหลายที่ส่งเสริมศักยภาพที่เหมาะสมสำหรับการเรียนในชั้นเรียน

หลักสูตรควรมีการปรับเปลี่ยนและแยกแยะเฉพาะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่ควรจะต้องต่างจากเพื่อนร่วมชั้น ทั้งนี้เพราะเด็กเรียนรู้เร็วกว่าเด็กทั่วไป นอกจากนั้นยังสามารถคิด แก้ปัญหา และตีความโจทย์ได้ชัดเจนและตรงจุด ดังนั้น จึงควรเน้นการพัฒนาความคิดในเชิงนามธรรมและเชื่อมโยงกับกระบวนการคิดขั้นสูง เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา ทักษะการประมวลผลความคิดขั้นสูง และความคิดสร้างสรรค์ ครูควรพิจารณาจากความต้องการของเด็กแต่ละคน ครูควรจัดการประเมินโดยพิจารณาจากความรู้เดิม และทักษะเพื่อจัดโปรแกรมที่ทำหายความสามารถการเรียนรู้และหาแนวทางที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของเด็ก โดยครูผู้สอนอาจนำวิธีการสอนและหาแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้สอนเด็ก ทั้งนี้โปรแกรมการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพ ควรประกอบด้วย

- ใช้กลวิธีการทำงานกลุ่มที่มีวิธีจัดกลุ่ม
- มุ่งการพัฒนาศักยภาพเฉพาะสำหรับเด็กแต่ละคน
- การจัดกิจกรรมหรือแบบฝึกหัด ควรจัดแบบต่อเนื่องภายในบทเรียนเดียวกัน และเชื่อมโยงกับบทเรียนอื่นๆ หรือจัดให้การเรียนจากวิชาหนึ่งไปสู่อีกวิชาหนึ่ง มีการบูรณาการวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน

● ใช้รูปแบบการตั้งคำถามแบบเปิดและปิด รวมถึงรูปแบบ

- เข้มขันในเนื้อหา
- ใช้รูปแบบการตั้งคำถามแบบเปิดและปิด รวมถึงรูปแบบ

ฝึกหัด และกิจกรรมในแต่ละวิชา

- ส่งเสริมการเรียนรู้จากสื่อหลากหลาย
- ใช้โจทย์ปัญหาและทดสอบสมมติฐาน
- มีงานเฉพาะรายบุคคล
- ใช้วิธีทบทวนบทเรียนระหว่างเพื่อนร่วมชั้น และประเมินผล

โดยเพื่อนด้วย

- มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดูแลการจัดการสอน

4.3 ท้องถิ่น และโรงเรียนในท้องถิ่น

ท้องถิ่น และโรงเรียนในท้องถิ่น มีหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนหากจะเชื่อมโยงการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนให้ประสบผลที่น่าพอใจ

ภายในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งบัญญัติไว้ในนโยบายการศึกษาว่าด้วยหน้าที่รับผิดชอบบุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งนี้ จะเป็นผู้ควบคุมการทำงานของคณะกรรมการในท้องถิ่นของการศึกษานั้นๆ โดยทำหน้าที่ในการพัฒนา สอดส่อง วางรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กแต่ละคนในแต่ละท้องถิ่น คณะกรรมการอาจเป็นผู้รับผิดชอบเลือกให้เป็นตัวแทนจากกลุ่มต่างๆ ดังนี้

- โรงเรียนประถมศึกษา
- โรงเรียนมัธยมศึกษา
- ผู้เฒ่าเฒ่า
- สถาบันอุดมศึกษา
- ตัวแทนจากกลุ่มที่มีอิทธิพลทางวัฒนธรรมสูงสุด
- สมาคมผู้ปกครอง
- ประชาชนในท้องถิ่น

คณะกรรมการจะช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ประกอบการอื่นนอกเหนือจากโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือโปรแกรมที่จัดโดยโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง แล้วไม่ประสบผลในการส่งเสริมการเรียนรู้เท่าที่ควร เช่น ให้คำปรึกษา แก้ไขโปรแกรม หรือจัดโปรแกรมเสริมหลังเลิกเรียน การประสานงานระหว่างแผนก ภายในแผนก และระหว่างภาคธุรกิจ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการบรรจุไว้ในแผนการจัดการส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารจัดการแต่ละท้องถิ่นควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพทางการศึกษา โดยการทำงานร่วมกันภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่น จัดอบรมพัฒนาบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถ

พิเศษ อันได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูผู้สอน และบุคลากรที่เหมาะสม

เจ้าหน้าที่ภาครัฐและส่วนภูมิภาคมีหน้าที่ส่งเสริมการจัดอบรมการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีหลักการ ครอบคลุมแหล่งการเรียนรู้ทุกขอบข่าย

โรงเรียนในภูมิภาค เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และส่วนภูมิภาคร่วมกันจัดหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของเด็กแต่ละคน ให้แก่นักเรียน ครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการของโรงเรียน

หลักการพัฒนาการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษคือ คณะผู้มีส่วนรับผิดชอบจะทำงานประสานกันในการจัดอบรมพัฒนาบุคลากร โดยพิจารณาหลักสูตรการอบรมให้ครอบคลุมความต้องการของครู ฐานข้อมูล การวัดประเมินผลของโรงเรียน และมุ่งเน้นการพัฒนาแต่ละระดับชั้นและแผนกของโรงเรียน

สำหรับการฝึกอบรมนั้น ได้พิจารณาภาพรวม จุดมุ่งหมายการเรียนรู้และกลวิธีการฝึกหัดครู และบุคลากรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

คณะผู้ดูแลรับผิดชอบการฝึกอบรมรับผิดชอบเต็มรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดเนื้อหาการฝึกอบรม และการประเมินเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งทั้งสองส่วนนั้นปรากฏอยู่ในแผนของโรงเรียนที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว

ผู้อำนวยการ มีหน้าที่ดูแลการนำนโยบายทางการศึกษาของรัฐเข้ามาประกอบเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษกับรัฐในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนสังกัดรัฐบาล ผู้อำนวยการมีหน้าที่รับผิดชอบครอบคลุมดังนี้

- พัฒนารูปแบบการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคคลภายนอก ถึงผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

- เป็นผู้แทนเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลและคณะที่ปรึกษา
- มีการประสานงานกับคณะที่ทำการศึกษา
- ติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานระหว่างประเทศ
- มีการแนะนำผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนจากแต่ละ

ชุมชน สมาคม ผู้ทรงคุณวุฒิ และสถาบันอุดมศึกษา

- จัดตั้งตัวแทนกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเฝ้าดูและตรวจสอบรูปแบบการประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ

5. บทสรุป

ประเทศออสเตรเลียกำหนดนโยบายโดยรัฐบาลกลางที่อาจผ่านทางกฎหมายที่เสนอโดยวุฒิสมาชิก หากเป็นทางด้านวิชาการ หรือด้านการจัดรูปแบบการดำเนินงานสามารถทำได้โดย MCEETYA (Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs) เพื่อให้เกิดเอกภาพในการพัฒนาให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนด้านการบริหารจัดการนั้นมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่แต่ละมลรัฐ และเทริเทอรรี่เป็นผู้บริหารและจัดการอย่างเป็นอิสระ โดยมีรัฐบาลกลางเป็นผู้จัดสรรเรื่องงบประมาณให้แก่แต่ละรัฐ

การพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษของออสเตรเลียนั้น การดำเนินการขึ้นอยู่กับเกณฑ์ของแต่ละรัฐ แต่มีการประสานทางวิชาการในเรื่องหลักการสาระหลักที่ผ่านสมาคมวิชาชีพคือ สมาคมเพื่อการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (The Australia Association for the Education of the Gifted & Talented: AAEGT) เช่น ข้อกำหนดตรงกันในเรื่องการคำนึงถึงความหลากหลายและความแตกต่างกันของฐานะทางเศรษฐกิจ ภาวะข้อจำกัดทางสังคม จิตใจ และสภาพทางกายภาพของเด็ก การดำเนินงานต้องมาจากทุกภาคส่วน การคัดเลือกและการจัดการศึกษาต้องใช้ความหลากหลายทั้งเครื่องมือและข้อมูล ประเด็นสำคัญคือเด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียมีองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรอิสระทางวิชาการที่มีความร่วมมือกันทางวิชาการมาวางแผนร่วมกันของทุกภาคส่วน และดำเนินการอย่างเป็นระบบทำให้การพัฒนาทางวิชาการเป็นไปอย่างผสมกลมกลืนกับการศึกษาปกติ เช่น องค์กรที่ดูแลกฎหมายก็มีวุฒิสภาตั้งคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิคือ “The Senate Select Committee on Education of Gifted and Talented Children(SSCEGTC)” และ AAEGT โดยมีรัฐนิวเซาท์เวลส์เป็นผู้เริ่มต้น และทำงานเข้มแข็งกว่ารัฐอื่นๆ รัฐนี้จึงเป็นเสมือนต้นแบบของรัฐอื่นโดยปริยาย โดยทำงานเชื่อมโยงกับนักวิชาการ ผู้ปกครองทั่วประเทศ รวมทั้งเครือข่ายนอกประเทศ นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังมีระบบการตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานที่ดี ทำให้สามารถผลักดันนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติได้จริง

ประเทศไทย

ในการศึกษาบริบทการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ส่วนที่สองเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

1. การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

1.1 ภูมิหลัง

ในช่วงปี 2525 – 2532 ทวีโลกต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย เหตุการณ์เหล่านั้นเช่น การล่มสลายของสหภาพโซเวียต ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเข้าสู่ยุคของการบริโภคข่าวสาร ทำให้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากในทุกด้าน

ดังนั้น แต่ละประเทศจึงมีนโยบายในการเตรียมบุคลากรที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลายประเทศจึงกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนและระดมทรัพยากรจากทุกส่วนของสังคมในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกระดับ เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาจนบรรลุศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล และจูงใจให้ก้าวสู่เส้นทางอาชีพ กล่าวได้ว่าเป็นภารกิจที่รัฐบาลได้วางเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไว้อย่างเป็นระบบ (อุษณีย์ โพธิสุช. 2541)

ความสนใจเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยเริ่มโดยกลุ่มนักวิชาการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปี 2522 หลังจากนั้น ได้มีกลุ่มเฉพาะสาขาอื่นๆ ที่ได้ให้ความสำคัญกับเด็กกลุ่มนี้ดำเนินกิจกรรมหรือจัดตั้งองค์กรทางวิชาชีพ เช่น สาขาวิทยาศาสตร์และดนตรี ดังจะกล่าวต่อไป ต่อมารัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษเป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติในปี 2536 เป็นครั้งแรก และได้ปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับต่อมา ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการของแผนพัฒนาการศึกษาดังกล่าวตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(ชื่อในขณะนั้น) เสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ดังกล่าว โดยให้มีมาตรการที่จะทำให้เกิดการกระจายโอกาสครอบคลุมกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นเป้าหมาย

ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงให้มีมาตรการที่จะทำให้การปฏิบัติตามนโยบายและแผนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน และได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550: Online) อย่างไรก็ตามพบว่า การปฏิบัติงานยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ ซึ่งส่งผลถึงความไม่เป็นเอกภาพและการสร้างพลังในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การบริหารทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนาคนระดับผู้นำของชาติในอนาคต

1.2 พัฒนาการ

1.2.1 กฎหมาย

ได้มีการประกาศใช้กฎหมายการศึกษาฉบับแรก คือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญมาตรา 81 กฎหมายดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ โดยได้มีการบัญญัติถึงสิทธิของผู้มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ เช่น การจัดการศึกษา (มาตรา 10 วรรค 4 และมาตรา 22) การจัดกระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 24 วรรค 1) หลักสูตรการศึกษา (มาตรา 28) และการจัดสรรงบประมาณ (มาตรา 60) ต่อมาในปี 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการโดยมีการกำหนดในราชกิจจานุเบกษาในส่วนของ การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ (มาตรา 23) ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ

1.2.2 การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยมีมาเป็นเวลานานแล้ว แต่อยู่ในขอบเขตที่จำกัด โดยมุ่งเน้นที่ความสามารถทางการเรียนและความสามารถทางสติปัญญา หรือสิ่งที่วัดได้จากการแข่งขัน เช่น การให้ทุนนักเรียนเรียนดีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อศึกษาต่อต่างประเทศ การจัดการแข่งขันทางวิชาการโดยองค์กรต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการส่งเสริมดังกล่าวยังไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตามหลักสากล เนื่องจากยังไม่มีโครงสร้างที่เป็นระบบอย่างยั่งยืน การส่งเสริมจึงเป็นไปในลักษณะบุคคล หรือองค์กรมากกว่าที่จะเป็นระบบส่งเสริม ซึ่งมีการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ปี 2522 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ริเริ่มกิจกรรมกับครูและเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นครั้งแรกที่คณะศึกษาศาสตร์ และได้จัดตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมเด็กปัญญาเลิศ” ในปีต่อมา โดยมีกรรมการหลักคือ คณาจารย์จากภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรแรกของประเทศที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ต่อมาได้มีการขยายกิจกรรมดำเนินการอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษแก่ครูทั่วประเทศ และจัดค่ายเยาวชนต่างๆ ไปสู่การเปิดการศึกษาสาขาการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศระดับบัณฑิต

ศึกษาในปี 2534 นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนการรวมตัวกันของผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จัดตั้งชมรมพัฒนาพรสวรรค์เด็ก ซึ่งต่อมาเป็น “สมาคมส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ” โดยมีนักวิชาการร่วมกับผู้ปกครอง รวมทั้งการดำเนินโครงการนำร่องในเรื่องการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนปกติทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นครั้งแรกในปี 2535 โดยตั้งเป็นโครงการศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพ ด้วยความสนับสนุนจากมูลนิธิ สดศรี-สฤณีวงศ์ และพัฒนาเป็นงานวิจัยเชิงพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษร่วมกับโรงเรียนไผทอุดมศึกษาโดยความสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และเริ่มโครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และผู้ที่มีความต้องการพิเศษแห่งชาติที่ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี 2547 (อุษณีย์ โพธิสุข. 2541)

ทางด้านวิทยาศาสตร์ ได้มีบุคลากรทางวิทยาศาสตร์ที่มีความสนใจ จะพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ จึงได้มีการจัดตั้งมูลนิธิพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (มูลนิธิ พสวท.) ในปี 2530 โดยได้รับมอบเงินจากกองทุน มัทซุซิด้า ซึ่งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนเยาวชนไทยให้มีความรู้ ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต มูลนิธิ พสวท. จึงได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท.) เช่น ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ห้องปฏิบัติการโครงการโอลิมปิกวิชาการ สนับสนุนการจัดค่ายวิทยาศาสตร์ภาคฤดูร้อนสำหรับนักเรียนในโครงการ พสวท. ทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาทุกปี นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนแก่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว มูลนิธิ พสวท. ยังให้งบประมาณเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการและซื้ออุปกรณ์ต่างๆ แก่โรงเรียนและมหาวิทยาลัยจนถึงปัจจุบัน (มูลนิธิ พสวท. 2551: Online)

ปี 2533 ได้จัดตั้งให้มีโรงเรียนกีฬาแห่งแรกตามมติของคณะรัฐมนตรีที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยสังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬาได้ฝึกหัดหรือพัฒนาทักษะการกีฬาให้มีความชำนาญควบคู่กับจัดการศึกษาวิชาสามัญตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในลักษณะโรงเรียนประจำ ต่อมาได้ขยายเป็น 13 แห่งทั่วประเทศ (โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี. 2547: Online)

ปี 2534 มีการจัดตั้งโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ให้เป็นโรงเรียนเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ ปี 2538 รัฐบาลประกาศจัดตั้งโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี ตามด้วยชื่อจังหวัดสถานที่ตั้ง ทั้งหมด 12 แห่ง ประจำเขตการศึกษาต่างๆ ทุกเขตการศึกษาของประเทศ ปี 2539 สวทช. จึงได้ร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดย สวทช. เป็นฝ่ายบริหารและดำเนิน

การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขณะที่ สกว. เป็นฝ่ายให้การสนับสนุนทุนวิจัย เพื่อให้โครงการพัฒนาความสามารถพิเศษสามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีมีความเห็นชอบให้ โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (โครงการพสวท.) ที่ดำเนินโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโครงการประจำตั้งแต่ปีงบประมาณ 2541 เป็นต้นไป

ปี 2535 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ระบุการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ไว้เป็นครั้งแรกในหมวด “ระบบศึกษา” โดยกำหนดเป็นนโยบายว่า “จะสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาทั้งในรูปแบบและวิธีการที่จะเอื้อให้เด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษเหล่านี้ได้พัฒนาอัจฉริยภาพของตน” และมีเป้าหมายที่จะพัฒนากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษด้วยการเร่งให้มีการจัดการศึกษา โดยมีโครงการที่จะส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษเหล่านี้ รวมทั้งในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดให้มีมาตรการ “ขยายและพัฒนารูปแบบ” และวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถในด้านร่างกาย สมองและจิตใจผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ ดนตรี และการกีฬา เป็นต้น แต่ไม่ปรากฏมาตรการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550: Online; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 13)

ปี 2536 จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษา คือ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่พัฒนามาจากวิชาเลือกในระดับปริญญาตรี ในปี 2530 รวมทั้งการตั้งโรงเรียนมัธยมสังคีต สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในปีเดียวกัน (วิทยาลัยดุริยางคศิลป์. 2551: Online)

ปี 2540 มีการกำหนดในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) มุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณภาพคน ซึ่งกำหนดมาตรการให้เกิดการกระจายโอกาสครอบคลุมนักเรียนและเยาวชนที่เป็นเป้าหมายทั่วประเทศและมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยประสานงานจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดผลเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการในภาพรวมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน 5 ด้าน คือ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ดนตรี กีฬา ทัศนศิลป์ และศิลปะการแสดง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถจนบรรลุศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: Online)

ในปี 2541 คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2541 ได้อนุมัติในหลักการของแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถ

พิเศษ (พ.ศ. 2541-2544) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเสนอและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ พร้อมทั้งให้ข้อสังเกตว่าควรกำหนดมาตรการ เพื่อเป็นการกระจายโอกาสไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม และควรมีมาตรการที่จะทำให้การปฏิบัติตามนโยบายหรือแผนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 13-14)

ปี 2542 มีการประกาศใช้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับแรก คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 ข: 4-11; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 13-15) ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญมาตรา 81 กฎหมายดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ โดยได้มีการบัญญัติถึงสิทธิของผู้มีความสามารถพิเศษ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ปี 2545 ได้มีการระบุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองสังคม โดยมีการกำหนดกลุ่มผู้ด้อยโอกาส แต่ยังไม่มีการกล่าวถึงเด็กผู้มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจน มีเพียงนโยบายบางด้านเท่านั้นที่อาจช่วยสนับสนุน

ปี 2546 มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ (Nation Center for the Gifted and Talented) เป็นองค์กรมหาชน ในกำกับดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรี ภายใต้สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ มีหน้าที่หลัก 3 ประการคือ 1) เสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษทุกพื้นที่ของประเทศ 2) ส่งเสริมและพัฒนาตามศักยภาพ 3) สร้างโอกาสให้ผู้มีความสามารถพิเศษทำประโยชน์ให้แก่ประเทศและสังคม และเป็นศูนย์ที่ดำเนินการในการจัดตั้งศูนย์เสาะหาและพัฒนาเด็กผู้มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น (Gifted and Talented Exploring Center : GTX) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 42 ศูนย์ที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ (ศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ. 2549: Online; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 4)

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้มีการออกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ซึ่งมีการกำหนดให้มีการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งได้มีการแต่งตั้งคณะบุคคลเพื่อรับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยในระยะเริ่มต้นได้แต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการที่รวมกลุ่มผู้ที่มีความต้องการการศึกษาพิเศษทั้ง 3 ประเภท คือ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ต่อมาเพื่อให้การดำเนินงานในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีความชัดเจนและต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษขึ้นเป็นการเฉพาะ เมื่อวันที่ 24

กันยายน พ.ศ. 2544 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 ก: Online)

ในปี 2550 รัฐบาลมีมติให้รวมสถาบันวิทยาการการเรียนรู้และศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติเข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน และใช้ชื่อว่า สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (สสอน.) หรือ Institute for the Gifted and Innovative Learning (IGIL) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานในการสร้างและส่งเสริมการจัดการสภาพแวดล้อมในสังคมไทยและสถาบันต่างๆ ในสังคม ให้ส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนตามลำดับขั้นพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัยอย่างเต็มตามศักยภาพ รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย และองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมไทยอย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยอย่างกว้างขวาง ตลอดจนสร้างศักยภาพของคนไทยที่จะแข่งขันในระดับสากล

ปัจจุบันเป็นที่น่าเสียดายที่สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้(สสอน.) โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ได้ถูกผลักดันออกไปอยู่ร่วมกับ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือที่เรียกกันว่า TK Park ซึ่งหน่วยงานนี้ก็ไม่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับเด็กกลุ่มนี้แต่อย่างใด คาดว่าในที่สุดแล้วสถาบันระดับชาติที่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย คงจะค่อยๆ เลื่อนหายไปไม่สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ หากรัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษอย่างจริงจัง

สรุปความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย นับว่ามีมาช้านานแล้ว โดยโครงการส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากความพยายามของนักวิชาการและความจำเป็นของประเทศต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามความพยายามดังกล่าวในอดีตที่ผ่านมาอยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ โดยรัฐบาลเพิ่งจะมาผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเป็นรูปธรรมในภาพรวมเป็นครั้งแรก คือ การตราบทบัญญัติ กฎหมายการศึกษาพิเศษในการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ

1.3 สภาพปัจจุบัน

1.3.1 คำนิยาม

คณะกรรมการแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้มีปัญญาเลิศและมีความสามารถพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ให้ความหมายของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษว่า เด็กกลุ่มนี้หมายถึง เด็กที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ การสร้างงานทางด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ความสามารถทางดนตรี ความสามารถทางกีฬาและความสามารถทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือหลาย

สาขา อย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอื่นที่มีอายุระดับเดียวกัน และมีสภาพแวดล้อมเหมือนกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541: Online)

การที่รัฐได้ระบุคำนิยามนับเป็นส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสามารถด้านอื่นๆ นอกเหนือจากความสามารถทางสติปัญญาซึ่งโดยทั่วไปมักจะประเมินจากความสามารถทางการเรียนในระบบโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม นิยามที่รัฐได้ระบุไว้นี้ถือว่าเป็นคำนิยามกว้างๆ เพื่อให้ครอบคลุมเด็กทุกกลุ่ม หากโรงเรียนหรือองค์กรใดที่ต้องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษควรต้องปรับคำนิยามให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของโครงการ เพื่อจัดระบบคัดเลือกเด็กเข้าโครงการจัดการศึกษา การประเมินผลรวมทั้งการกำหนดผลของโครงการให้สอดคล้องกับคำนิยามที่ให้ไว้

ความสำคัญของการกำหนดคำนิยามให้ชัดเจนนั้นเป็นเรื่องสำคัญ จะเห็นได้ว่าในประเทศที่มีระบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ก้าวหน้า จะต้องมียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการใช้คำนิยามไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศที่มีการตรากฎหมายที่สนับสนุนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เนื่องจากการฟ้องร้องหรืออ้างสิทธิ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หากสนับสนุนหรือคลุมเครือจะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติและตีความ สำหรับประเทศไทยยังไม่เคร่งครัดในเรื่องนี้นัก เนื่องจากยังไม่มีการระบุสิทธิ์ในกฎหมาย

จากคำนิยามข้างต้นได้มีการประมาณการจำนวนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในไทย โดยคณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน ประเมินว่า มีเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดดเด่นกว่าเด็กในวัยเดียวกัน 1-3% ขึ้นไป ซึ่งหากรวมกันหลายสาขาวิชา ก็จะมีเด็กอย่างน้อย 20% ที่ถือว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. 2545)

1.3.2 นโยบาย

นโยบายของรัฐในอดีตเน้นการผลิตบุคลากรเฉพาะทาง อาทิ ทางวิทยาศาสตร์จนกระทั่งในปี 2541 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบร่างแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541: Online) ที่ได้กำหนดนโยบายไว้ว่า รัฐและสังคมมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนทุกคนให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุดโดยเฉพาะกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ พร้อมทั้งมีคุณภาพและเจตคติที่จะรับใช้สังคม โดยได้วางแนวทางและมาตรการในการดำเนินงานว่าจะเน้นบทบาทและภารกิจของการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของแผนฯ ทั้งนี้ แผนฯได้นำเสนอแนวทางที่สถาบันหลักอื่นๆ จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย

1) ด้านครอบครัว

- การรณรงค์ให้ครอบครัวสนใจแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อพัฒนาการรอบด้านที่สมบูรณ์ของเด็กและเยาวชนตามวัย

- สร้างความตระหนักและการรับรู้ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัวเพื่อให้สามารถสังเกตแวว ตักยภาพ ความสนใจและความถนัดของเด็กเพื่อให้การส่งเสริมหรือสนับสนุน
- ประชาสัมพันธ์ให้ครอบครัวรู้แหล่งแสวงหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมให้แก่เด็กและเยาวชนได้
- ส่งเสริมให้ครอบครัวสนใจติดตามการพัฒนาของลูกหลานของตนและให้กำลังใจ

2) การศึกษา

- ปรับเปลี่ยนโครงสร้างของระบบการศึกษาให้หลากหลายและยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาบุคคลตามความถนัดและความสามารถ
- ส่งเสริมให้มีการพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนการสอน แบบเรียนและสื่อการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนในแต่ละระดับ
- ส่งเสริมเอกชนและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้นในการจัดการศึกษา
- สร้างเสริมศักยภาพผู้เรียนสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
- จัดให้มีการบริหารจัดการการศึกษาและวิธีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถพิเศษ
- สนับสนุนหน่วยงานที่ผลิตครูและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ดำเนินการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อจะได้รองรับงานและริเริ่มงานด้านนี้ให้ได้ผล
- ฝึกอบรมครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่แล้วในเรื่องดังกล่าวข้างต้นเช่นเดียวกัน
- สนับสนุนให้มีทุนการศึกษาแก่ผู้มีความสามารถพิเศษซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาส
- ส่งเสริมให้มีการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจนและเหมาะสม ครอบคลุมรูปแบบการจัดการศึกษาดังนี้
  - (1) จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) เช่น
    - (1.1) เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระและกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้และศักยภาพ

(1.2) เน้นการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียน และเรียนร่วมกับเด็กอื่นๆ แต่มีโครงการหรือกิจกรรมพิเศษ

(1.3) จัดตั้งโรงเรียนเฉพาะทาง

(2) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non- Formal Education)

(2.1) เน้นการจัดหลักสูตรระยะสั้นเฉพาะทาง เพื่อให้ผู้มีความสามารถพิเศษได้ค้นหาความถนัด

(2.2) เน้นการเรียนเฉพาะทางและรูปแบบแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะป็นรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบก็ได้หรือจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545ก)

3) ชุมชนและสังคม

- รณรงค์ให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน สื่อมวลชนร่วมกันเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สังคมไทยมีความรู้ในเรื่องครอบครัวศึกษา

- สนับสนุนให้สังคมไทยช่วยกันสนับสนุนเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ

- จัดหา จัดสร้างแหล่งความรู้เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้

- จัดสรรทุนการศึกษาต่อในสาขาการพัฒนาความสามารถพิเศษ

อย่างไรก็ตาม พบว่า การดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตามแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว ในทางปฏิบัติยังไม่เกิดประสิทธิภาพ เนื่องจากยังเป็นการดำเนินการในลักษณะเหมือนหน่วยงานที่ขยายมาจากโครงการเฉพาะกิจที่เกิดจากนโยบายหรือความต้องการบุคคลเฉพาะด้าน ทำให้องค์กรและโครงการต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นขาดความเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น นอกจากนี้โดยทั่วไปพบว่า โครงการที่จัดตั้งขึ้นดูเสมือนเป็นโครงการที่ไม่ได้เกิดจากการประเมินนโยบายในภาพรวมหรือวิสัยทัศน์จากรัฐบาลในเรื่องการเตรียมกำลังบุคลากร จึงเกิดความซ้ำซ้อนและขาดทิศทาง

นอกเหนือจากแผนพัฒนาฯ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแผนที่เป็นรูปแบบสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมากที่สุดแล้ว แต่การดำเนินการก็ไม่สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนดังกล่าว ต่อมาก็ได้มีการตรากฎหมายการศึกษา(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542) การจัดตั้งองค์กรระดับชาติตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

แต่ดูเหมือนว่าการขับเคลื่อนเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นไปอย่างล่าช้าและมีลักษณะต่างคนต่างทำ แม้ว่าประเทศไทยจะมีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษมากกว่า 20 ปี มีทั้งแผน มีทั้งนโยบาย มีทั้งกฎหมาย เมื่อเทียบกับต่างประเทศที่ได้นำเสนอข้างต้น บางประเทศไม่ได้มีบริบทเหล่านี้ชัดเจนเหมือนประเทศไทย แต่สามารถพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ได้อย่างก้าวกระโดด ดังนั้นเพื่อให้ประเทศก้าวไปข้างหน้าให้ทันกับสังคมโลก ประเทศไทยควรหันกลับมาวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง

1.3.3 การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

การจัดการศึกษาให้กับผู้มีความสามารถพิเศษจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อมีเป้าหมายชัดเจน มีเครื่องมือช่วยสำรวจความสามารถคู่ไปกับการสอน การวัดผล การจัดการ รวมทั้งการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ในปัจจุบันการศึกษาของผู้มีความสามารถพิเศษยังขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดโครงสร้างที่ดี มีความสับสน คลุมเครือในกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งขาดกระบวนการ และเครื่องมือ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ขาดผู้รู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้

1) กระบวนการคัดเลือก (Identification) ผู้มีความสามารถพิเศษ

นับเป็นจุดสำคัญเพราะเป็นกระบวนการคัดแยกสำหรับนำเด็กมาพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ จากการศึกษาเอกสาร ตำรา วิจัย ทั้งภายในและนอกประเทศ หรือจากข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครอง พบว่า มีการคัดเลือกเด็กเข้าโครงการที่ไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ รวมทั้งผู้ปกครองมีการฝึกฝนลูกตามความต้องการหรือความคิดเห็นของตน โดยขาดการพิจารณา ซึ่งส่งผลเสียอย่างมากในระยะยาว เด็กหลายสิบเปอร์เซ็นต์ต้องเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองไม่ต้องการและไม่ตรงกับธรรมชาติของตนเอง ทำให้คนจำนวนไม่น้อยดำรงชีวิตในงานอาชีพอย่างไร้ความสุข และไม่ประสบผลสำเร็จตลอดชีวิต ซึ่งประเด็นสำคัญของความผิดพลาดที่พบบ่อย คือ

(1) การไม่เข้าใจบุคลิกลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จึงมักพบว่า เด็กที่มีศักยภาพสูงอาจยังเป็นปัญหาเพราะไม่มีผู้เข้าใจและใช้ศักยภาพนั้นอย่างถูกวิธี

(2) การไม่เข้าใจเกี่ยวกับมาตรวัดความสามารถ อาจกล่าวได้ว่าทุกประเทศในโลกยังไม่มีใครประสบความสำเร็จในเรื่องนี้ แม้แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาที่พยายามให้คนตระหนักถึงความแตกต่างหลากหลายทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน สำหรับประเทศไทย มักใช้ผลการเรียนหรือแบบทดสอบที่แต่ละโครงการจัดทำขึ้นมา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแบบทดสอบที่ครูจัดทำขึ้นเอง ไม่ใช่ข้อสอบมาตรฐาน (Standardized Tests) นอกจากนี้ยังพบว่าหลายโครงการมักใช้ข้อสอบหรือวิธีวัดอย่างเดียวเป็นหลัก เช่น แบบทดสอบคัดเลือก ส่วนการสัมภาษณ์ มักจะเป็นเกณฑ์รองลงมา โดยไม่มีเครื่องมือหรือข้อมูลอื่นๆ ประกอบ นอกจาก

สาขาการศึกษาซึ่งใช้การทดสอบโดยการปฏิบัติ

(3) การขาดเครื่องมือและวิธีการวัดที่เหมาะสม ในปัจจุบันพบว่า โครงการต่างๆมักใช้ข้อสอบเป็นเกณฑ์ในการประเมินเด็กเข้าโครงการ ซึ่งบางครั้งไม่อาจวัดได้ด้วยการทำข้อสอบแบบปรนัย จากที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยมาก ทำให้งบประมาณต้องสูญเปล่าเนื่องจากได้คนไม่ตรงกับความต้องการ เพราะขาดวิธีวัดที่เที่ยงตรง

การคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ได้ง่ายนัก เด็กบางคนแสดงความสามารถอย่างชัดเจนตั้งแต่เยาว์วัย ในขณะที่เด็กบางคนมาแสดงความสามารถในภายหลัง (Late Bloomers) นอกจากนี้เด็กแต่ละคนจะมีความสามารถในทิศทางต่างๆ กัน และความสามารถเหล่านั้นไม่อาจวัดได้จากการเรียนในหลักสูตรปกติ ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็ยังไม่มียางานเกี่ยวกับพรสวรรค์ที่มีอยู่ในบุคคลกลุ่มนี้

ผู้มีความสามารถพิเศษที่โดดเด่นในภายหลัง บางคนอาจไม่ได้เกิดขึ้นเพราะการพัฒนาที่มาริมภายหลัง หากแต่ขาดโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่ตรงกับความสนใจของตนเองเมื่อเยาว์วัย ต่อมาได้พบกับประสบการณ์ที่ขาดหายทำให้สามารถพัฒนาความสามารถโดดเด่นขึ้นมา จึงเป็นไปได้ว่าประเทศไทยกำลังสูญเสียบุคคลกลุ่มนี้ เนื่องจากพวกเขาไม่มีโอกาสและอาจค้นหาตัวเองไม่เจอตลอดชีวิต ดังนั้น การจัดประสบการณ์ที่หลากหลายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนให้เด็กและการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรนำมาเป็นดัชนีคาดแนวโน้มของความสำเร็จด้านหนึ่งของโครงการได้

2) โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย จากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) พบว่า มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษหลักๆอยู่เพียง 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สาขากีฬาและสาขาดนตรี โดยมีแหล่งผลิตบุคลากรจำนวนน้อย ซึ่งสามารถกล่าวถึงแหล่งผลิตบุคลากรได้ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา มี 2 หน่วยงานคือ ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และวชิราวุธวิทยาลัย

(2) โครงการวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีทั้งหมด 18 โครงการ ซึ่งนับว่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับสาขาอื่นๆ โครงการด้านนี้มีหน่วยงานดำเนินการ 11 หน่วยงาน คือ

● สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

● สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

● สำนักงานสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ทั่วประเทศ

● สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

● สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
(สวทช.) กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

● ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

● ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

● คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

● คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทบวง

มหาวิทยาลัย

● สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

● องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

โครงการคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์คล้ายกันคือ สนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยโครงสร้างการดำเนินงานค่อนข้างครบวงจร และมีความเชื่อมโยงกัน หากแต่ยังขาดการกระตุ้นพื้นฐานสำคัญในระดับประถมศึกษาและการประสานงานให้เป็นระบบ

(3) การเป็นผู้นำ โดยภาควิชาการศึกษาพิเศษและศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เน้นการฝึกทักษะความสามารถด้านสังคม อารมณ์ การคิดและการตัดสินใจ

(4) โครงการภาษาไทย มีโครงการที่สำรวจได้ประมาณ 5 หน่วยงาน ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ และศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โครงการภาษาไทยส่วนใหญ่จะเป็นการฝึกอบรมหรือพัฒนาครู ส่วนโครงการสำหรับนักเรียนมีอยู่น้อยมาก และไม่ค่อยมีหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการแล้ว ไม่เน้นการสำรวจศักยภาพตั้งแต่วัยเยาว์ จะมีเพียงโครงการนำร่องของศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นการนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกับโรงเรียนใฝ่หอดูมศึกษาในระดับประถมศึกษา

(5) โครงการกีฬา มีหน่วยงานที่ดำเนินการจำนวน 5 หน่วยงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักประสานและพัฒนากีฬาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย การกีฬาแห่ง

ประเทศไทย และคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ จากการวิเคราะห์เอกสารพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการแข่งขันและขยายงานในรูปแบบการสร้างอาคาร สนามกีฬา สระว่ายน้ำหรือการสนับสนุนกีฬาสำหรับนักเรียนและประชาชนทั่วไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าขาดนโยบายพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจนและอาจก่อให้เกิดปัญหาเรื่องอัตรากำลังในการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษต่อไป

(6) โครงการดนตรี มีหน่วยงาน 6 แห่งจาก 2 หน่วยงานหลักคือ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักประสานและพัฒนาศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยภาพรวมแล้วยังไม่มีโครงการเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างทั่วถึง กิจกรรมส่วนใหญ่จะมาจากภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐบาล

(7) โครงการด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง มีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ที่เน้นการเรียนการสอนด้านศิลปะและการแสดง ส่วนหน่วยงานอื่นจะจัดเป็นกิจกรรมพิเศษหากแต่ไม่ต่อเนื่อง และไม่มีองค์กรรับผิดชอบโดยตรง

(8) โครงการผลิตบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนา ปัจจุบันมีอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพียงแห่งเดียว อย่างไรก็ตามภาพรวมของงานด้านวิจัยและพัฒนายังไม่ครอบคลุมทุกสาขาและยังขาดงานวิจัยระดับนานาชาติ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ลักษณะการดำเนินงานในหน่วยงานต่างๆ ยังไม่มีความเข้มแข็งและต่อเนื่องพอที่จะพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษได้เต็มศักยภาพ ซึ่งหากรัฐบาลต้องการการเปลี่ยนแปลงที่เห็นผลรวดเร็ว เทียบเท่าประเทศอื่น เช่น สิงคโปร์ เกาหลี ไต้หวัน หรือญี่ปุ่น รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการผลิตบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือให้ความรู้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักจิตวิทยา นักการศึกษา นักแนะแนว เป็นต้น ให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อค้นหา ส่งเสริมและช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษได้อย่างถูกวิธี

3) รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ

รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยโดยรวมมี 4 รูปแบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 23-27) ดังนี้

(1) การจัดตั้งโรงเรียนเฉพาะทาง เช่น โรงเรียนกีฬา โรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ/หรือ การจัดชั้นเรียนพิเศษ ห้องคิง ห้องเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะสาขา

(2) การจัดชั้นเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียนทั่วไปที่เน้นกระบวนการของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ในสาขาวิชาต่างๆ โดยใช้รูปแบบการลดระยะเวลาเรียน การเพิ่มพูนประสบการณ์ การขยายประสบการณ์ และการใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเป็นผู้นำให้คำปรึกษาดูแลโดยจัดระบบเวลาเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในคาบเรียนปกติ ซึ่งการดำเนินงานลักษณะนี้ สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยนำร่องและขยายผลทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 33 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งผลจากการทำวิจัยดังกล่าว ได้ข้อสรุปที่น่าสนใจ ดังนี้

(2.1) หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีการสร้างความเชี่ยวชาญให้ครูผู้สอนเกี่ยวกับการสังเกตแวว การเสาะหา การจัดการศึกษา (หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการสร้างเครื่องมือวัดพัฒนาการของผู้เรียน)

(2.2) การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบ โดยเน้นการเพิ่มพูนประสบการณ์ 6 ด้าน คือ วิชาการ ทักษะการคิด ทักษะการทำงาน ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) คุณภาพและผลงาน โดยโปรแกรมการเรียนการสอนที่จัดได้แก่

- การลดระยะเวลาเรียน (Acceleration Program)
- การเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program)
- การขยายประสบการณ์ (Extension Program)
- การเรียนล่วงหน้า (Advanced Placement Program)
- การดูแลโดยผู้เชี่ยวชาญ (Mentoring) กรณีเป็นเด็ก

ที่มีความสามารถพิเศษระดับสูงมาก

(2.3) โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษไม่เท่ากัน โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมสูงเนื่องจากปัจจัยทางด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณภาพของครู จำนวนผู้เรียน ครูภักดิ์ การสนับสนุนจากผู้ปกครองและศิษย์เก่าทั้งทางด้านงบประมาณ การเป็นนักวิชาการอุปถัมภ์ และการหาเวทีแสดงผลงานของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนที่จะดำเนินโครงการควรเริ่มต้นจากสาขาที่มีความพร้อมซึ่งผู้มีความสามารถพิเศษระดับปกติสามารถพบได้ในทุกโรงเรียน ทุกชั้นเรียนและทุกสาขา เพียงแต่พวกเขาอาจมีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาเท่านั้น ยกเว้นเด็กที่มีศักยภาพสูงมาก (Highly Gifted) ซึ่งมีอยู่ประมาณ 1:10,000 คน ของแต่ละสาขาจะไม่พบในทุกโรงเรียน

(2.4) โรงเรียนเอกชนมีปัจจัยความพร้อมที่จะดำเนินการมากกว่าโรงเรียนของรัฐในด้านความต่อเนื่อง ความเป็นเอกภาพของโครงการ รวมทั้งด้านการบริหารจัดการ จึงทำให้โครงการของโรงเรียนเอกชนมีการขยายขอบเขตการให้บริการสำหรับนักเรียนได้มากกว่าโรงเรียนของรัฐ

(2.5) จำนวนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จากการดำเนินงานในแต่ละสาขา โรงเรียนเลือกเด็กที่เชื่อว่ามีศักยภาพสูงกว่าเด็กอื่นๆ ประมาณ ร้อยละ 2-3

จากเด็กทั้งหมด ซึ่งจากกรณีศึกษาที่โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา ได้ทำการสำรวจและเสาะหา ใน 5 สาขาวิชา พบผู้มีความสามารถพิเศษ ร้อยละ 2.7 จากเด็กทั้งหมดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 28 โรงเรียน ได้ค้นพบและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษา (ไทยและอังกฤษ) ประมาณร้อยละ 2.8 (920 คน) ด้านคณิตศาสตร์ ประมาณร้อยละ 3 (1,015 คน) ด้านวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 2.2 (164 คน) จากเด็กทั้งหมดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รวมทั้งมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทุกสาขามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาลักษณะเรียนร่วมในโรงเรียนปกติประมาณ 300 คน ดังนั้น หากมีการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษของแต่ละสาขาและโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้หลายสาขา เมื่อรวมหลายๆ สาขาที่จะต้องพบเด็กจำนวนมากขึ้นอย่างแน่นอน

(2.6) จากการประเมินทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของกิจกรรมที่นักเรียนทำ พบว่า ทุกกลุ่มวิชา นักเรียนสามารถพัฒนาได้อย่างก้าวหน้าและตอบสนองต่อกิจกรรมที่ยากกว่าหลักสูตรปกติได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ ความสนใจ การแสดงออก การแสดงความคิดเห็น และความเชื่อมั่นที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด

(2.7) งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย งบสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา งบปกติของโรงเรียน และงบสนับสนุนจากสมาคมครูและผู้ปกครอง โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 3,055 บาท ต่อนักเรียน (ด้านภาษา) 1 คน / ภาคการศึกษา

(2.8) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรและการนิเทศการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษโดยได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา วิสัยทัศน์และความร่วมมือ 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายนโยบาย (ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยฯ และหัวหน้าหมวด) ครูผู้สอน ผู้ปกครองและศิษย์เก่า

(2.9) เมื่อสิ้นสุดงานวิจัย โรงเรียนในโครงการสามารถที่จะดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต่อได้ด้วยตนเองเพียงแต่ยังต้องการนโยบายที่ชัดเจนจากผู้บริหาร ความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากนักวิจัยไปอีกระยะหนึ่ง โรงเรียนเหล่านี้ก็จะสามารถเป็นต้นแบบหรือแกนนำในการขยายผลให้กับโรงเรียนอื่นต่อไปได้เป็นอย่างดี

(3) การให้ทุนการศึกษา

(4) การสอนเสริมและการจัดกิจกรรม/โครงการพิเศษสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียน/นอกโรงเรียน/หน่วยงานต่างๆ

การดำเนินงานในลักษณะนี้เป็นการทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องนี้ เช่น โครงการ พสวท. สวค. JSTP เพชรยอดมงกุฏ สอวน. โอลิมปิกวิชาการ ฯลฯ (สำนัก

งานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 23-27)

สำหรับการสอนเสริมและจัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียน มีการดำเนินงานในรูปแบบโครงการต่างๆ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 38)

ตารางที่ 2 โครงการส่งเสริมความสามารถพิเศษในโรงเรียนและหน่วยงานที่รับผิดชอบในประเทศไทย

โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
- โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเด็กและเยาวชน	- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.)	- กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)
- โครงการจัดส่งผู้แทนประเทศไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ	- สสวท. ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ
- โครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี	
- โครงการส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ศึกษา	- มูลนิธิ สอวน. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- โครงการศรีตรังทอง	
- โครงการยอดเยาวชนวิทยาศาสตร์	- คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล - มูลนิธิวิทยาศาสตร์ ดร. ปรีญา - ประไพ อมาตยกุล
- โครงการปริญญาเอก กาญจนภิเษก	- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และ สวทช.

อย่างไรก็ตามปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดการศึกษา ได้พยายามพัฒนารูปแบบของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้ถูกต้องเหมาะสมเป็นไปตามปรัชญาและหลักการมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่การวางโครงสร้างพื้น

ฐานทางการศึกษา เพื่อให้มีการค้นหาและพัฒนาความสามารถพิเศษตั้งแต่เยาว์วัย และเชื่อมโยง/ต่อเนื่องไปจนถึงระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยให้มีการคัดแยกด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็กแต่ละกลุ่ม การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน การปรับหลักสูตร การพัฒนาสื่อ การวัดผลประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และอื่นๆที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่บางส่วนอยู่ในโรงเรียนเฉพาะทาง และส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนปกติทั่วไป ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสูงสุดของผู้เรียนแต่ละคนที่มีอยู่ อันเป็นหลักการสำคัญของแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เริ่มดำเนินการศึกษาวิจัยนำร่องทั้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามาตั้งแต่ปี 2543 เพื่อนำผลจากการวิจัยดังกล่าวมาพัฒนา นโยบายในเรื่องนี้ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นและนำไปสู่การขยายผลของหน่วยปฏิบัติการให้เกิดการดำเนินงานอย่างกว้างขวางต่อไป

4) ปัญหาและอุปสรรคของสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

จากการวิเคราะห์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย อาจสรุปสถานภาพและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางการศึกษาและจากการใช้ดัชนีการประเมินความสำเร็จ ดังต่อไปนี้

4.1) สภาพการณ์และปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางการศึกษา อาจสรุปได้ 2 ด้าน ดังนี้

4.1.1) โครงสร้างด้านคุณภาพการศึกษา ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เหมาะสม ต้องมีกระบวนการสำคัญดังนี้ คือ

(1) คำนินยามที่เหมาะสมกับโครงการ โครงการที่จัดขึ้นควรมีการนิยามความหมายของผู้มีความสามารถพิเศษให้ชัดเจนเพื่อสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) กระบวนการสำรวจหรือคัดเลือกที่เหมาะสม โดยทั่วไปแล้วมักจะพบกับอุปสรรคในเรื่องการสำรวจศักยภาพเด็ก เนื่องจากคนทั่วไปเข้าใจว่ากระบวนการคัดเลือกจะต้องใช้แบบทดสอบต่างๆ เช่น แบบทดสอบวัดสติปัญญา หรือแบบทดสอบคัดเลือกต่างๆ ซึ่งเห็นได้ว่าเกือบทุกโครงการมีการคัดเลือกด้วยแบบทดสอบ ยกเว้นการร้องเพลงหรือศิลปะ ทำให้โครงการต่างๆ เกิดอุปสรรคในภายหลังเนื่องจากนักเรียนที่เข้าโครงการไม่ได้มีความรักและสนใจสาขาที่เข้าโครงการ แต่จะได้เด็กเรียนเก่ง ซึ่งเมื่อถึงจุดหนึ่งเด็กเหล่านี้ก็อาจไม่ได้ชอบสิ่งที่ตนเองเรียนในโครงการและลาออกไป

การคัดเลือกที่เหมาะสมต้องเป็นการประเมินจากข้อมูลสะสมระยะยาวที่ได้มาจากการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นพื้นฐาน เช่น กระบวนการสอนที่เหมาะสม จนเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนแสดงความสามารถที่ซ่อนอยู่ภายในออกมาได้ เรียกว่าเป็น

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ และเมื่อเด็กแสดงความสามารถออกมาแล้วจึงมีการจัดการศึกษาที่เป็นพิเศษนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ ถือว่าเป็นการศึกษาเพื่อความ เป็นเลิศ

(3) กระบวนการจัดการศึกษาหรือคัดเลือกที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน สภาพปัจจุบันทางการศึกษาไทยเต็มไปด้วยปัญหาทุกส่วนนับตั้งแต่ระบบการศึกษา ปรัชญาไม่ชัดเจน การขาดคุณภาพในโรงเรียน สถาบันผลิตครู วิทยาการทางการศึกษา การศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตผู้เรียน เป็นเหตุให้ต้องมีการปฏิรูปการศึกษา สิ่งเหล่านี้เองที่เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งที่ทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสในการแสดงความสามารถที่แท้จริงของเด็ก เนื่องจากโครงสร้างและวิธีการไม่สอดคล้องกับผู้เรียนหลายด้าน เช่น กระบวนการเรียนการสอน จากการทดลองในโรงเรียนโครงการนำร่องศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนโดยมูลนิธิสฤตศรี-สฤตดิวงศ์ พบว่า เมื่อครูเปลี่ยนระบบการสอนให้เป็นการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนก็แสดงออกอย่างแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิชาคณิตศาสตร์ บางคนมีความสามารถอยู่ในชั้นอนุบาล 1-2 เพราะขาดความพร้อมเรื่องจำนวน แต่มีเด็กบางคนสามารถคูณหารเลข 2 หลักได้ ซึ่งเป็นความสามารถเชิงทักษะระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 ดังนั้น การสอนที่มีคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางการเรียนรู้ ผลการเรียนของเด็กจึงเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นให้เราค้นหาความสามารถที่แท้จริงต่อไป

(4) กระบวนการติดตามผล กระบวนการประเมินผล ที่ต้องสอดคล้องกับกระบวนการสอนซึ่งในสภาพการศึกษาทั่วไปมักมีปัญหาในเรื่องนี้ เนื่องจากความพยายามแก้ไขวิธีการสอนโดยไม่ปรับการวัดผลให้ไปในทางเดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาและต้องกลับมาใช้วิธีประเมินแบบเก่า

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ปัจจุบันมีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการศึกษาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยมีการผลักดันการปฏิรูปการศึกษาที่จะสร้างรากฐานการศึกษาที่มีคุณภาพ ในด้านโครงสร้างระบบการจัดการ การดำเนินการ

4.1.2) โครงสร้างเพื่อความ เป็นเลิศ

โครงสร้างเพื่อความ เป็นเลิศ เป็นโครงสร้างที่มีเป้าประสงค์ที่จะหาความ เป็นเลิศยอดเยี่ยมในแต่ละสาขา แตกต่างจากคุณภาพทางการศึกษา เพราะโรงเรียนหรือองค์กรการศึกษาทุกแห่งควรมีคุณภาพแม้จะ ไม่เป็นเลิศก็ตาม ซึ่งความ เป็นเลิศนี้มีขึ้นเพื่อได้ผลผลิตที่เป็นเลิศ ไม่ใช่เพื่อสร้างบุคลากรทั่วไป ดังนั้น หากรัฐต้องการพัฒนาความ เป็นเลิศ ต้องให้องค์กรการศึกษาทุกแห่งระบุความ เป็นเลิศตามความถนัดของตน แต่ทุกสถาบันต้องมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้

จากการวิเคราะห์โครงสร้างความ เป็นเลิศของ

ประเทศไทย พบว่ายังมีความสับสนและมีความเข้าใจผิดมากมายในกลุ่มนักวิชาการตั้งแต่ระดับสูงจนถึงประชาชนทั่วไป ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ นับตั้งแต่คำนิยาม กลไกในการจัดการ ระบบการศึกษา ฯลฯ สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษได้สรุปปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้ คือ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548)

(1) การไม่มีความหมายที่ถูกต้องของเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ

(2) การขาดเครื่องมือและกระบวนการในการตรวจสอบความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ

(3) การขาดองค์ความรู้ที่กว้างและลึกด้านความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นฐานความคิดในการจัดการบริการ และการขาดแหล่งที่ให้ความรู้และเสริมทักษะด้านความสามารถพิเศษ

(4) การขาดแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษที่ชัดเจน ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ปฏิบัติงานของตนตามที่เห็นสมควร และมีงานที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นการดำเนินงานอย่างขาดทิศทางที่ถูกต้อง

(5) การขาดองค์กรที่เป็นศูนย์กลางในการประสานการพัฒนาการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

นอกจากนี้ ฤษณี โปธิสุข (2535) ยังได้กล่าวถึงปัจจัยอื่นที่เป็นปัญหาในประเทศไทย คือ

(1) การสร้างและสะสมองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญความเป็นเลิศในรูปของสถาบันที่ต่อเนื่องไม่ใช่ตัวบุคคล

(2) การสร้างเครือข่ายและสะสมผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ

(3) การขาดกฎหมายที่ชัดเจนในเรื่องสิทธิของเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ

(4) การขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลทุกชุดที่ผ่านมา เนื่องจากไม่มีการประกาศนโยบายที่ถือว่าการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษเป็นนโยบายสำคัญของชาติ

4.2) สภาพการณ์และปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยพิจารณาจากดัชนีการประเมินความสำเร็จ

ในการประเมินความสำเร็จของโครงการจัดการศึกษาพิเศษทำได้หลายลักษณะ โดยอาจจะใช้เกณฑ์ดังนี้

(1) ผลการทดสอบทั้งด้านผลสัมฤทธิ์หรือประเมิน

ความสามารถพิเศษในระดับนานาชาติ ที่ผ่านมายังไม่มีดัชนีใดที่แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไทยมีความสามารถอยู่ในมาตรฐานระดับสูง หรือระดับที่ควรพึงพอใจ

(2) ผลงานที่โดดเด่น นักวิชาการไทยที่ได้มีส่วนช่วยสร้างสรรค์งานโดดเด่นระดับสากลมีอยู่น้อยมากเมื่อเทียบกับหลายประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีหลายท่านได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติก็ตาม อาจประเมินได้จากปริมาณงานวิจัยที่เป็นที่ยอมรับในแต่ละสาขา รางวัล เกียรติยศระดับสูงของนานาชาติ สิ่งประดิษฐ์ที่สร้างสรรค์หรือรางวัลโนเบลที่ประเทศไทยยังไม่เคยมีใครได้รับ

(3) ความสมบูรณ์ของโครงสร้างทางการศึกษา นับว่ายังอยู่ในระยะเริ่มต้นของความสนใจของคนในวงการศึกษาและรัฐบาล ซึ่งช้ากว่าทุกประเทศในเขตเอเชียที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง ระดับเดียวกับไทย เนื่องจากคณะรัฐบาลเพิ่งให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษและผ่านพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

(4) มาตรฐานระบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในการสนับสนุนส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษจำเป็นต้องมีระบบมาตรฐานเพื่อเป็นสิ่งยืนยันและเป็นหลักให้การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จและยั่งยืน แต่ที่ผ่านมายังไม่มีระบบมาตรฐานเช่นนี้เกิดขึ้น

(5) การกระจายบริการในสาขาต่างๆ จากการศึกษาดูแสดงให้เห็นว่ามีการจัดการสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษไม่กว้างขวางนัก โดยสาขาวิชาที่ได้รับการสนับสนุนมากได้แก่วิทยาศาสตร์และกีฬา ซึ่งในอนาคตควรขยายการสนับสนุนสาขาอื่นๆ ให้มากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า แม้ว่าประเทศไทยมีความพยายามที่จะดำเนินการในเรื่องนี้มาเป็นเวลากว่า 20 ปี จนเกิดเป็นนโยบายที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ หรือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้แล้วก็ตาม แต่พัฒนาการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษยังล่าช้าอยู่มาก เนื่องมาจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบการจัดการ และองค์ความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 40-42; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 33-35) ดังนี้

(1) ด้านโครงสร้างและกลไกในการบริหารจัดการ ขณะนี้ประเทศไทย ยังขาดองค์กรกลางระดับชาติ (National Center) ที่มั่นคงถาวร (แม้ว่าเคยจัดตั้งเมื่อปี 2546 แต่ขณะนี้มีลักษณะเป็นหน่วยงานแฝงอยู่ใน TK Park) ที่จะรองรับการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ดังเช่นที่มีการจัดตั้งขึ้นในทุกประเทศที่ให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นในเรื่องนี้ จึงเป็นผลให้

● ขาดการประสานการดำเนินงานที่เชื่อมต่อการเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน นับแต่การวางเป้าหมายในการพัฒนาประเทศที่จะต้องเชื่อมโยง

กับการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อสร้างสรรค์ผู้นำให้กับประเทศได้อย่างตรงเป้าหมาย

- ขาดการวางระบบและกลไกที่จะค้นหาและพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก การได้มาซึ่งผู้มีความสามารถพิเศษ จึงยังทำได้ไม่กว้างขวาง ไม่สามารถสร้างความเสมอภาคในโอกาสที่จะทำให้เด็กไทยที่มีความสามารถพิเศษซึ่งมีอยู่ไม่น้อยกว่าประเทศอื่นๆ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างทั่วถึง

- ขาดการประสานการดำเนินงานและเชื่อมโยงภายในระบบการศึกษาด้วยกัน จึงทำให้ผู้มีความสามารถพิเศษไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเต็มตามศักยภาพ

- ขาดการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรทางการศึกษากับองค์กรเครือข่ายสนับสนุนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น องค์กรด้านจิตวิทยา การแพทย์ การบำบัด ที่จะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม

(2) ด้านองค์ความรู้ ผลของการขาดโครงสร้างและกลไกในการบริหารจัดการดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาตามมาดังนี้

- ประชาชนทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันสร้างสรรค์ผู้นำให้กับประเทศ จึงมีผลต่อการจัดสรรงบประมาณและการระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

- บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยเฉพาะครูผู้สอน รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจผิดและไม่ทราบถึงแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ

- การที่ประเทศไทยยังมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนี้ไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีจำกัด สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบุคลากรในเรื่องนี้โดยตรงมีเพียงสถาบันเดียวคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผลิตบุคลากรระดับปริญญาโทได้ปีละไม่มากนัก และผู้ที่จบไปมักมิได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรู้ที่ได้รับไป ซึ่งการขาดบุคลากรนี้ถือเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

- การไม่มีองค์ความรู้ในเรื่องนี้อย่างเพียงพอเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การศึกษาในโรงเรียนเฉพาะทางหรือโรงเรียนทั่วไปที่มุ่งความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ยังเป็นไปอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชา เป็นผลให้ไม่สามารถดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้เท่าที่ควรจะเป็น

1.4 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

จากรายงานด้านการวิจัยและภาคสนามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยพบว่า ปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนคือ เรื่ององค์ความรู้และกลไกกลางที่เป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบหลักคือ การมีมาตรฐานเพื่อเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพ และแนวทางการพัฒนางาน รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผล อันเป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยและพัฒนามาตรฐานการศึกษา จึงได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมาเป็นข้อมูลในการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1) รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับประถมศึกษา
- 2) รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษา
- 3) รายงานการติดตามความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4) รายงานการวิจัยผลการดำเนินงานของศูนย์เสาะหาและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น (GTX)
- 5) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
- 6) มาตรฐานการศึกษาของชาติ

1.4.1 รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีน (ขณะนั้น) ได้มอบหมายให้นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และหน่วยงานอื่นให้ดำเนินการวิจัยร่วมกับโรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ใน 7 ด้านได้แก่ คณิตศาสตร์ ความมีทักษะการคิดระดับสูง ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ดนตรี ศิลปะ และจิตวิทยาและแนะแนว พร้อมสร้างและพัฒนาคู่มือ เอกสารสื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีระยะเวลาดำเนินการทดลองเป็นเวลา 1 ภาคเรียน (อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ. 2544)

ผลการวิจัย โดยสรุปมีดังนี้คือ

- 1) **ด้านงานบริหาร** เกิดการจัดระบบเวลาเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษขึ้นมาในคาบการเรียนปกติ มีระบบการสร้าง ความเชี่ยวชาญให้กับครูเกี่ยวกับการสังเกตแวว การจัดการศึกษา และเกิดครูสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในระบบ

โรงเรียนขึ้นมา

2) **ด้านการจัดการศึกษา** เด็กทั้งหมดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 530 คน ได้รับการคัดเลือกเข้าโครงการ 59 คน เท่ากับร้อยละ 11.13 ของนักเรียนทั้งหมด สาขาคณิตศาสตร์ร้อยละ 2.83 สาขาภาษาไทยร้อยละ 3.21 สาขาภาษาอังกฤษร้อยละ 2.64 สาขาศิลปะร้อยละ 2.32 และดนตรีร้อยละ 2.28 จากการประเมินผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของกิจกรรมที่นักเรียนเรียนในช่วงดำเนินการวิจัยในภาพรวมพบว่า ทุกกลุ่มวิชาเด็กสามารถพัฒนาได้อย่างก้าวหน้า และตอบสนองต่อกิจกรรมที่ยากกว่าหลักสูตรปกติได้เป็นอย่างดี นอกเหนือจากนั้นมีความเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ ความสนใจ การแสดงออก การแสดงความคิดเห็น ความเชื่อมั่นต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน และพบว่าทัศนคติตลอดจนความภาคภูมิใจในวิชาชีพของครูมีมากขึ้น

จากการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยยังขาดเครื่องมือที่จะใช้ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสังคมไทยอยู่ในทุกสาขาวิชา การใช้ข้อมูลหลายด้านประกอบกับการพิจารณาคัดเลือกเด็กเข้าโครงการ ตลอดจนการใช้ผู้เชี่ยวชาญมาช่วยตัดสิน จึงเป็นเรื่องจำเป็น และการจัดการศึกษาคควรจะมีรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะกับศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลควรส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้และการบริหารอย่างเร่งด่วน สถาบันที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรต้องจัดให้มีการสอนเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หน่วยงานของรัฐต้องให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว เพื่อให้ความรู้กับผู้ปกครองในการสนับสนุนบุตรหลานให้ถูกต้อง และในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ ควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ จริยธรรม และร่างกายไม่น้อยกว่าผลสัมฤทธิ์ ผู้เชี่ยวชาญที่จะพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษควรมีโอกาสได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและวิธีการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นอกจากนี้ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือการจัดการศึกษาและขยายการศึกษาไปยังสาขาอื่นๆ กับเด็กต่างระดับชั้น ต่างระดับความสามารถ และมี การวิจัยเปรียบเทียบกับต่างประเทศด้วย

1.4.2 รายงานการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ในระดับมัธยมศึกษา

ในปี 2545 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดโครงการวิจัย นำร่องเชิงปฏิบัติการเพื่อหารูปแบบและหลักสูตรการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ โดยจัดเป็นโครงการในโรงเรียนปกติทั่วไป 3 แห่ง คือ โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) และโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ใน 4 สาขา คือคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

รูปแบบที่พัฒนา คือ รูปแบบการเสาะหา/คัดเลือกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายซึ่งพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญจากคณะผู้ดำเนิน

การวิจัย การพัฒนารูปแบบการใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรหลายรูปแบบมาใช้ในโครงการ เช่น การย่นระยะเวลาการเรียน (Acceleration Program) แบบเพิ่มพูนประสบการณ์หรือเรียนแบบเข้มข้นหรือซับซ้อน (Enrichment Program) แบบขยายจากหลักสูตรปกติ (Extension Program) ซึ่งมีการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ และกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการจัดการและสภาพแวดล้อมในบริบทของแต่ละโรงเรียน ภายใต้ความเห็นและข้อตกลงของผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษานักวิจัยพี่เลี้ยง และโรงเรียน ในที่นี้ขอเสนอตัวอย่างโครงการวิจัยนำร่องเชิงปฏิบัติการเฉพาะส่วนของความสามารถพิเศษด้านภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

ในโครงการวิจัยนำร่องเชิงปฏิบัติการส่วนของความสามารถพิเศษด้านภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) (เจลียวศรี พิบูลชล. 2546; สำอาง ทิรัญบุรณะ. 2546) ได้ต้นแบบองค์ความรู้สำหรับส่งเสริมให้หน่วยงานการศึกษาต่างๆ นำไปพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนปกติที่มีความสามารถสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยในด้านต่างๆ ในระดับมัธยมศึกษาให้เป็นไปตามหลักการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (Gifted Education)

ต่อมา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ขยายการจัดโครงการวิจัยนำร่องและพัฒนานโยบาย เพื่อให้เกิดการขยายผลครอบคลุมทุกภูมิภาค และหลากหลายสาขา และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของโครงการและสร้างเครือข่ายในระดับภูมิภาคให้แข็งแกร่ง โดยมีมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกับโรงเรียนนั้นๆ เป็นผู้ให้การสนับสนุนหรือเป็นพี่เลี้ยง คอยช่วยเหลือด้านต่างๆ ในการดำเนินงาน โครงการวิจัยนำร่องความสามารถพิเศษด้านภาษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 9 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนปรินทร์รอยแยลส์วิทยาลัย ยุพราชวิทยาลัย วัฒนไทย์พายัพ พะเยาพิทยาคม บุญวาทย์วิทยาลัย จักรคำคณาทร สามัคคีวิทยาคม มงฟอร์ตวิทยาลัย และเตรียมอุดมศึกษาภาคเหนือ โดยมีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นพี่เลี้ยงให้การสนับสนุนด้านวิชาการ (อรุณี วิริยะจิตรา. 2549) ส่วนในเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 7 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวิเชียรมาตุ เตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ สุราษฎร์ธานี พุนพินพิทยาคม บุรณะรำลึก รัตนนคร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นพี่เลี้ยงในด้านวิชาการ (อดิศา เตียว และคณะ. 2548)

ผลการวิจัย โดยสรุปมีดังนี้คือ

1) ความสำเร็จที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ

(1) ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 หลักการที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ใช้การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การเปิด โอกาสให้นักเรียนพัฒนาตามความสามารถ โดยอาจใช้เวลาไม่เท่ากันแต่จบหลักสูตรได้ก่อนกำหนดและนำเวลาที่เหลือไปทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์หรือเรียนภาษาที่สาม

(เช่น ภาษาจีน) วิธีการสอนซึ่งใช้กระบวนการกลุ่มสอนการทำงานร่วมกัน การวางแผนจัดการภายใต้การดูแลของผู้รู้จริงและการออกแบบโครงงานจากความจำเป็นและความต้องการของนักเรียนและของโรงเรียน (เช่น การทำวารสารประจำโรงเรียน การเป็นพิธีกร การจัดงานโรงเรียน) และของชุมชน

1.2 การมีหลักสูตรที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและมีทางเลือก

1.3 ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ความเข้มแข็งทางวิชาการ เช่น การจัดทัศนศึกษา และการเชิญวิทยากรภายนอกบรรยายที่สัมพันธ์กับการเรียน ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาความรู้จากประสบการณ์ตรง

1.4 การนิเทศของนักวิจัยในด้านการพัฒนาหลักสูตรการสอนโดยใช้โครงงานและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การวางแผนการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งความร่วมมือและมีส่วนร่วมของสมาคมผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และเครือข่ายศิษย์เก่าในการมาเป็นวิทยากรพี่เลี้ยง

1.5 ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน

(2) ประสิทธิภาพของโครงการ

2.1 การเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านการบริหารจัดการบุคลากร และงบประมาณ

2.2 การวางแผนงานล่วงหน้าและประกาศไว้ในธรรมนูญของโรงเรียน โดยมีการตั้งงบประมาณ และได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ผู้ปกครองและผ่านสมาคมผู้ปกครอง – ครู

2.3 การวางแผนงานร่วมกันและการประสานงานระหว่างฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวัดผลและตรวจสอบมาตรฐาน และหัวหน้าหมวด

2.4 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และการมีโครงการที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและชุมชน

2.5 การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมทั้งด้านงบประมาณและวิชาการ

2) ปัญหาอุปสรรค

(1) ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 ปัญหาจากระบบการแยกส่วนในหลักสูตร กล่าวคือ ทุกวิชาในโรงเรียนและในโครงการจะมีการให้นักเรียนทำโครงงาน โดยไม่มีการปรึกษาร่วมมือกัน ทำให้ไม่มีเวลาพัฒนางานของตนให้ได้คุณภาพสู่ความเป็นมืออาชีพ

1.2 การขาดการประสานงานระหว่างหมวดวิชาและฝ่ายต่างๆ

ของโรงเรียน ส่งผลให้กิจกรรมที่ทำขาดความหลากหลาย ทำให้นักเรียนไม่มีความคิดสร้างสรรค์เท่าที่ควร

(2) ด้านประสิทธิภาพของโครงการ

2.1 นโยบายที่ชัดเจนจากทางภาครัฐที่กำหนดให้เมืองศรีนครและกลไกที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีการจัดสรรงบประมาณและตรวจสอบประสิทธิภาพของการจัดการอย่างต่อเนื่อง

2.2 การขาดองค์ความรู้ที่จะช่วยสนับสนุนผู้บริหารและคุณครูทั้งทางด้านวิชาการ สื่อการสอน คู่มือครู และเครื่องมืออย่างต่อเนื่อง

3) ข้อเสนอแนะ

(1) ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 ควรใช้หลักการในการพัฒนาหลักสูตรอันเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จ

1.2 การสอนผู้มีความสามารถพิเศษ ควรอบรมครูเรื่องการพัฒนาหลักสูตร และควรใช้ครูที่มีประสบการณ์ ชำนาญและจริงจัง

1.3 รัฐควรให้การสนับสนุนกับสมาคมผู้ปกครองและครู มีการนิเทศ และสำรวจความพร้อมของโรงเรียนก่อนคัดเลือกให้เข้าโครงการโดยมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และควรให้เป็นโครงการร่วมกับมหาวิทยาลัย

(2) ด้านประสิทธิภาพของโครงการ

2.1 รัฐควรกำหนดแผนงานที่ชัดเจนจากนโยบายที่กำหนดไว้แล้วในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยแผนดังกล่าวควรกำหนดยุทธศาสตร์ในเรื่องต่อไปนี้

- ควรมีการกำหนดแนวทางการผลิตและพัฒนาที่ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และความต้องการของประเทศเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเป็นระบบ ครบวงจร และมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้การลงทุนทางด้านทรัพยากรมนุษย์นี้เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า

- ควรเน้นความสามารถที่หลากหลาย ทั้งทางวิชาการ ความเป็นผู้นำ และความเป็นเลิศในด้านต่างๆ เช่น กีฬา ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ โดยเน้นการพัฒนาควบคู่ไปทั้งความสามารถพิเศษ คุณธรรมและจริยธรรม

- ควรส่งเสริมให้มีความร่วมมือและการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

- กำหนดนโยบายและมาตรการของโรงเรียนที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

- ควรกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการประเมิน กระบวนการและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

- ส่งเสริมการฝึกอบรมของครูผู้สอนสาขาวิชาต่างๆ และเรียนรู้จากประสบการณ์นานาชาติ

- พัฒนากลไกการรับนักเรียนให้มีความยืดหยุ่น

- แสวงหาแนวทางการสนับสนุนจากผู้ปกครองและสังคม

- กำหนดบทบาทของโรงเรียนและสถาบันเฉพาะทาง

- ควรใช้เทคโนโลยี เช่น Internet ในการขยายโครงการ

และในการสร้างองค์ความรู้

2.2 ควรกำหนดให้มืองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ มีการจัดสรรงบประมาณและตรวจสอบประสิทธิภาพของการจัดการอย่างต่อเนื่อง

2.3 ควรมีสถาบันวิจัยแห่งชาติที่รวบรวมและสร้างองค์ความรู้ และนำความรู้มาผลิตเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนผู้บริหาร และผู้สอนทั้งด้านวิชาการ สื่อการสอน คู่มือครู และเครื่องมืออย่างต่อเนื่อง รวมทั้งในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทั้งด้านการบริหารจัดการ การผลิตบุคลากร เครื่องมือทดสอบ หลักสูตร สื่อ แผนการสอน อุปกรณ์ ฯลฯ

1.4.3. รายงานการติดตามความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการติดตามความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการสำรวจ ในการรวบรวมข้อมูลได้ส่งแบบสำรวจให้โรงเรียนที่ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 155 แห่ง ประกอบด้วย 1) โรงเรียนนำร่องจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของสทศ. 2) โรงเรียนที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำสาระการเรียนรู้ตามกรอบและมาตรฐานการเรียนรู้ฯ ตามหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ ช่วงชั้นที่ 2-4 ใน 4 ภูมิภาคจาก สพฐ. และ 3) โรงเรียนที่ผ่านการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของสทศ. ในปี 2549 ซึ่งได้รับแบบสำรวจคืนจำนวนทั้งสิ้น 78 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 50.3 สามารถสรุปผลการติดตามได้ดังนี้คือ

1) ด้านนโยบาย/โครงการที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จากการสำรวจการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระบบโรงเรียนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่

ในกลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 93.6 แต่เมื่อมีการดำเนินงานไปได้ระยะหนึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานที่มีความแตกต่างกันดังตารางวิเคราะห์โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 3 รายชื่อโรงเรียนนำร่องโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ที่	โรงเรียน	สังกัด	จังหวัด	ปีที่เข้าร่วมโครงการ	ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ			คณิตศาสตร์			วิทยาศาสตร์			อื่นๆ
					ประเมิน	ม.ต้น	ม.ปลาย	ประเมิน	ม.ต้น	ม.ปลาย	ประเมิน	ม.ต้น	ม.ปลาย	ประเมิน	ม.ต้น	ม.ปลาย	
1	ไพฑูริศศึกษา	สช.	กทม.	2540	✓			✓			✓			✓			✓
2	อนุบาลเวียงเชียงรุ้ง	สพฐ.	เชียงราย	2545	⊗			⊗			⊗			⊗			✓
3	แม่ข้าวต้มท่าสุด	สพฐ.	เชียงราย	2545	⊗	⊗					⊗			⊗			✓
4	บ้านแม่สา	สพฐ.	เชียงใหม่	2545	⊗			✓	★		⊗	✓		⊗			✓
5	อนุบาลดิน (ท่านางอุปลัมภ์)	สพฐ.	ลำปาง	2545	✓			✓			✓			✓			✓
6	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	สพฐ.	กทม.	2544-46		★	✓		★	✓		★	✓		★	✓	⊗
7	กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	สช.	กทม.	2544-46	★	★	✓	★	★	✓	★	★	✓	★	★	✓	
8	เตรียมอุดมศึกษา	สพฐ.	กทม.	2546			✓			★			✓			✓	
9	นวมินทรราชินูทิศ บดินทรเดชา	สพฐ.	กทม.	2546			✓			✓			✓			★	
10	วัฒนาวิทยาลัย	สพฐ.	กทม.	2546			⊗			✓							
11	สวนกุหลาบวิทยาลัย	สพฐ.	กทม.	2546						★			✓				
12	สตรีวิเศษหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์	สพฐ.	กทม.	2546		★			★			★	✓		★	✓	
13	สตรีวิทยา	สพฐ.	กทม.	2544-46			✓			⊗		★	✓		★		
14	เบญจมาศเทพอุทิศจังหวัด เพชรบุรี	สพฐ.	เพชรบุรี	2546								★	✓		★	✓	★
15	สามัคคีวิทยาคม	สพฐ.	เชียงราย	2546-48			✓			✓			✓			★	
16	ปรีณสร้อยแยลส์วิทยาลัย	สช.	เชียงใหม่	2546-48			✓	★	★	✓	★	★	✓	★	★		
17	มงฟอร์ตวิทยาลัย	สช.	เชียงใหม่	2547-48			✓			✓			✓				
18	ยุพราชวิทยาลัย	สพฐ.	เชียงใหม่	2547-48			✓			✓			✓				
19	วิเศษวิทยาคม	สพฐ.	เชียงใหม่	2547-48						⊗			⊗				★
20	จักรคำคณาทร	สพฐ.	ลำพูน	2547-48			✓			✓			✓				
21	บุญวาทย์วิทยาลัย	สพฐ.	ลำปาง	2547-48			⊗			⊗			✓				
22	พะเยาพิทยาคม	สพฐ.	พะเยา	2547-48						⊗			✓				
23	เตรียมอุดมศึกษาภาคเหนือ	สพฐ.	พิษณุโลก	2547-48			⊗										
24	ศรีสวัสดิ์วิทยาการ	สพฐ.	น่าน	2547-48								★	✓				
25	สตรีศรีน่าน	สพฐ.	น่าน	2547-48		★	★		★	★		★	✓		★	★	
26	มหาวิชราวุธ	สพฐ.	สงขลา	2547-48			✓						✓		★	★	⊗
27	หาดใหญ่วิทยาลัย	สพฐ.	สงขลา	2547-48		★	★		⊗			⊗	✓		⊗		
28	ธิดานุเคราะห์	สช.	สงขลา	2547-48			✓		★	✓		★	★		★		
29	วิเชียรมาตุ	สพฐ.	ตรัง	2547-48					★	✓		★	★		★	★	

ที่	โรงเรียน	สังกัด	จังหวัด	ปีที่เข้าร่วมโครงการ	ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ			คณิตศาสตร์			วิทยาศาสตร์			อื่นๆ
					ประเมิน	ม.ต้น	ม.ปลาย	ประเมิน	ม.ต้น	ม.ปลาย	ประเมิน	ม.ต้น	ม.ปลาย	ประเมิน	ม.ต้น	ม.ปลาย	
30	บูรณะรำลึก	สช.	ตรัง	2547-48		★	✓		★	✓		★	✓		★		
31	เตรียมอุดมศึกษาภาคใต้	สพฐ.	นครศรีธรรมราช	2547-48			✓			✓			✓				
32	พูนพิณพิทยาคม	สพฐ.	สุราษฎร์ธานี	2547-48			✓			✓			✓				
33	สุราษฎร์ธานี	สพฐ.	สุราษฎร์ธานี	2547-48			✓			✓			✓				
34	จุฬารณราชวิทยาลัย สตุล	สพฐ.	สตุล	2547-48								★	✓				

หมายเหตุ: อื่นๆ หมายถึง ศิลปะ คอมพิวเตอร์ ดนตรี English Program

✓ หมายถึง สาขาวิชาในแต่ละระดับการศึกษาที่โรงเรียนจัดการเรียนการสอนในปีที่เข้าร่วมโครงการนำร่องฯ

⊗ หมายถึง สาขาวิชาในแต่ละระดับการศึกษาที่โรงเรียนเคยจัดและยกเลิกไป(เปรียบเทียบข้อมูลนักเรียนปี 2548)

★ หมายถึง สาขาวิชาในแต่ละระดับการศึกษาที่โรงเรียนขยายการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2550

2) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ การเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ การพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ความสำเร็จจากการดำเนินงาน และปัจจัยในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) การเสาะหา/คัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
โรงเรียนดำเนินการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้วยเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้การคัดเลือกมีความน่าเชื่อถือและแม่นยำมากขึ้น และมีการคัดกรองนักเรียนตามขั้นตอนการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบมากขึ้น แต่โรงเรียนต่างๆ ก็มีวิธีการเสาะหา/คัดเลือกที่แตกต่างกันดังตารางข้างล่าง

ตารางที่ 4 ตัวอย่างโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือในการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา	ตัวอย่างโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือ
แบบทดสอบ	เทพศิรินทร์ วัดราชบพิธ สตรีวัดมหาพฤฒาราม มงฟอร์ตวิทยาลัย ยุพราชวิทยาลัย จักรคำคณาทร บุญวาทย์วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
แบบสอบถาม	ชลกันยานุกูล วัดราชบพิธ
แบบสัมภาษณ์	มงฟอร์ตวิทยาลัย จักรคำคณาทร บุญวาทย์วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา	ตัวอย่างโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือ
แบบสังเกตแวว	จินดารัตน์
แบบสำรวจตนเอง	จินดารัตน์
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	เทพศิรินทร์ ปราโมชวิทยารามอินทรา ปทุมเทพวิทยาคาร ไพฑูริย์ ศึกษา กรุงเทพมหานครคริสเตียนวิทยาลัย สตรีวิวัฒน์หาพฤฒาราม สาธิต จุฬาฯ(ฝ่ายประถม)
รายงานจากครู	ปราโมชวิทยารามอินทรา
ประวัติการเรียน / ผลงาน ด้านวิชาการ / แฟ้มสะสมงาน	อนุบาลเถิน(ท่านางอุปถัมภ์) มงฟอร์ตวิทยาลัย บุรณะรำลึก
ใบสมัคร	วัดราชบพิศ
หนังสือเชิญชวน/ ประชาสัมพันธ์	วัดราชบพิศ

นอกจากนี้โรงเรียนบางแห่งได้มีการใช้เครื่องมือแบบบูรณาการ เช่น โรงเรียนวัดราชบพิศ ใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบ ใบรับสมัคร และหนังสือเชิญชวน/ประชาสัมพันธ์ โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา ใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม ผลการเรียน และรายงานจากครู โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย ใช้แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลงานของนักเรียน และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

(2) การพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพียงรูปแบบเดียว เช่น การเรียนเฉพาะทาง การเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ การจัดกิจกรรมพิเศษ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 57.7 โดยมีการจัดเวลาเรียนตามตารางสอนปกติและนอกตารางสอน ส่วนใหญ่จะจัดการเรียนนอกตารางสอนในวันเสาร์ วันอาทิตย์ หรือวันหยุด นอกนั้นเป็นการจัดค่ายฤดูร้อน และจัดหลังเวลาเลิกเรียน ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนกระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อ และกิจกรรมนอกหลักสูตร ร้อยละ 87.2 ใช้วิธีให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีเวทีการแสดงกิจกรรมหรือผลงาน โดยมีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษผ่านการอบรมแล้ว คิดเป็นร้อยละ 77.9

การพัฒนาครูผู้สอน กว่าร้อยละ 50 ของครูที่ดำเนินงาน ยังไม่ได้รับการอบรมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ภาวะการดูแลเด็กเหล่านี้แบ่งอยู่ในภาวะการสอนทั่วไป หรือเป็นภาวะเพิ่มเติมจากการปฏิบัติหน้าที่ที่มีอยู่เดิม บางโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษา ในด้านงบประมาณพบว่า มีความหลากหลาย

หลายทั้งจบจากโรงเรียน หรือจากการเก็บค่าใช้จ่ายจากนักเรียนเพิ่มขึ้น รวมทั้งสนับสนุนทางวิชาการจากภาครัฐ เป็นต้น

(3) ความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนส่วนใหญ่พิจารณาความสำเร็จจากโครงการผลงานของนักเรียน อาทิ ได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันระดับต่างๆ และความมีประโยชน์ทางวิชาการของโรงเรียน รวมทั้งปริมาณการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ซึ่งจากการสำรวจพบว่า มีการประเมินในทางบวก

(4) ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ ผู้ปฏิบัติระบุว่าปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จ คือ งบประมาณ นักวิชาการให้คำปรึกษาทางวิชาการ สื่อการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญช่วยสอนเสริม ค่ายวิชาการ เวทีแสดงกิจกรรมหรือเผยแพร่ผลงาน ทุนการศึกษา ทุนฝึกอบรม ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนแบบวัดแววเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นอกจากนี้ยังต้องการให้มีศูนย์ประจำเขตพื้นที่หรือจังหวัด หรือภูมิภาค เพื่อประสานงานระหว่างโรงเรียนและส่วนกลางอีกด้วย

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

คณะผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจโรงเรียนในโครงการดังนี้คือ

1) ควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขยายผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงทุกจังหวัด โดยมุ่งให้เป็นโรงเรียนแกนนำต่อไป เพราะจากการสำรวจพบว่า การดำเนินโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีประโยชน์ต่อโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และชุมชนเป็นอย่างมาก

2) รัฐควรอุดหนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายให้กับสถานศึกษาที่มีโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อเป็นการลดภาระและปัญหาการยุติโครงการจากการขาดงบประมาณของสถานศึกษา

3) ควรจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือทางด้านวิชาการ รวมทั้งทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนและส่วนกลาง เพื่อตอบสนองความต้องการทางวิชาการของผู้ปฏิบัติงาน

4) ควรมีการจัดสรรทุนการศึกษาให้เด็กด้อยโอกาสที่มีความสามารถพิเศษ โดยขอความร่วมมือจากแหล่งทุนต่างๆ

5) ควรมีนโยบายด้านการพัฒนาบุคลากร โดยการลดภาระงานของครูเพื่อให้มีเวลาสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ผลิตสื่อ และดูแลนักเรียนมากขึ้น รวมทั้งจัดสรรทุนการศึกษา อบรม/สัมมนา

6) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาเหตุของการยกเลิก

นโยบายการดำเนินโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ รวมถึงปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนเหล่านี้

1.4.4 รายงานการวิจัยผลการดำเนินงานของศูนย์เสาะหาและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น (GTX)

สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (สสอน.) ได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ดุสิต โยธธาดา และคณะ. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์เสาะหาและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น (GTX) จำนวน 42 ศูนย์ทั่วประเทศ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการประเมินและนำเสนอแนวทางในการตั้งศูนย์ในรูปแบบใหม่และศูนย์ในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ผลการประเมินการดำเนินงานของศูนย์ GTX สามารถสรุปได้ตามตารางข้างล่าง ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการประเมินการดำเนินงานของศูนย์เสาะหาและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น (GTX) เป็นรายด้าน

ด้าน	มาตรฐานที่	ระดับผลการประเมิน
1. การเสาะหาคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ	มาตรฐานที่ 1 ความสอดคล้องเชื่อมโยง และครอบคลุมกับโครงการ	ผลการประเมินอยู่ในระดับมาตรฐานขั้นเริ่มต้น
	มาตรฐานที่ 2 กรรมวิธีและเครื่องมือมีคุณภาพเชื่อถือได้	ส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน
	มาตรฐานที่ 3 กรรมวิธีการเสาะหาและขั้นตอนการคัดเลือกเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร	ผลการประเมินอยู่ในระดับมาตรฐานขั้นเริ่มต้น
	มาตรฐานที่ 4 เครื่องมือคำนึงถึงความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของนักเรียนแต่ละคน	ส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน

ด้าน	มาตรฐานที่	ระดับผลการประเมิน
2. การจัดกิจกรรมและการประเมิน โปรแกรม	มาตรฐานที่ 1 ความต่อเนื่องของโปรแกรมและการใช้วิชาการในการจัด	ส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับขั้นเริ่มต้น - ต่ำกว่ามาตรฐาน
	มาตรฐานที่ 2 ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ - มีเป้าหมายของการประเมิน - มีการออกแบบการประเมิน - มีการเก็บรักษาความลับของข้อมูล - มีการรายงานผลเป็นลายลักษณ์อักษร	ส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน
3. การให้คำปรึกษาและแนะแนวทางอารมณ์ – สังคม	มาตรฐานที่ 1 ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ - มีการให้คำปรึกษาด้านอารมณ์ – สังคม - มีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ - มีการให้คำปรึกษาเฉพาะเด็กผู้มีความสามารถพิเศษ กลุ่มเสี่ยง - มีการจัดกิจกรรมเสริมนอกเหนือจากการให้คำปรึกษา - มีการค้นหาและพัฒนาเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง	ส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานทั้ง 5 ตัวบ่งชี้

2) อุปสรรคและปัญหา จากการสำรวจและสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร พบว่ามีปัญหาหลายประการที่ส่งผลให้การดำเนินงานของคุณย์ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนี้

2.1) ปัญหาด้านบุคลากรประจำศูนย์

(1) ในอดีตการตั้งศูนย์เกิดขึ้นจากการกำหนดของกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและความสมัครใจของโรงเรียนที่เป็นที่ตั้งของคุณย์ ทั้งนี้เกณฑ์ในการคัดเลือกสถานที่คำนึงถึงความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ และปัจจัยที่เป็นรูปธรรม โดยอาจขาดความพร้อมด้านบุคลากรที่ต้องมีพื้นฐานความรู้ และทักษะที่จำเป็น ทั้งนี้จาก

ข้อมูลพบว่า การคัดเลือกบุคลากรใช้หลักที่เป็นนามธรรมและประเมินยาก เช่น มีนิสัยรักเด็ก อายุไม่เกิน 30 ปี สถานภาพโสด ทั้งนี้คุณสมบัติดังกล่าวมิใช่คุณสมบัติที่จำเป็นต่อภารกิจของศูนย์

(2) บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้และใช้ประโยชน์จากการมี ศูนย์ GTX ในระดับไม่มาก ไม่เข้าใจ และไม่สนับสนุนทำให้บางครั้งเกิดอุปสรรคในการบริหารจัดการ

(3) ขาดการเชื่อมโยงระหว่างการจัดกิจกรรมในศูนย์ GTX และการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปกติของโรงเรียน

(4) บุคลากรที่ทำงานเสาะหาและพัฒนาเด็กผู้มีความสามารถพิเศษขาดที่ปรึกษาที่จะให้การช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในการเสาะหาและพัฒนาเด็ก

(5) ขาดเครื่องมือในการเสาะหาที่มีมาตรฐาน

(6) ขาดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการเสาะหา พัฒนา แก้

ปัญหาทางอารมณ์สังคม และการประเมิน

(7) บุคลากรมีความรู้ในระดับหลักการแต่ไม่รู้แนวปฏิบัติ

(8) ความต้องการที่แท้จริงของบุคลากรศูนย์ต้องการพัฒนา

ศูนย์สำหรับให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้มาใช้บริการที่ศูนย์ มิใช่มีสำหรับนักเรียนเฉพาะ กลุ่มเด็กหัวแหลมเท่านั้น

2.2) ปัญหาด้านสถานที่ตั้ง อุปกรณ์และการจัดมุม ขาดความเข้าใจจากผู้ปฏิบัติในเรื่องการบริหารศูนย์ เช่น การพัฒนาสื่อ ขาดความชัดเจนเรื่องงบประมาณในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง การคัดเลือกสื่อที่มีความหลากหลาย หรือสื่อที่ส่งมาจากส่วนกลางไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน บางศูนย์ตั้งอยู่ในทำเลที่ยากต่อการเดินทาง จึงไม่เหมาะแก่การเป็นศูนย์เครือข่าย

3) ข้อเสนอแนะ คณะผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโดยสรุปดังนี้

(1) สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (สสอ.)

ต้องเป็นหน่วยงานกลางที่จะวางมาตรฐาน และนโยบายในทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทั้งด้านการเสาะหา การจัดการศึกษา การประเมินโครงการ รวมทั้งการให้คำปรึกษาและแนะแนวด้านอารมณ์-สังคม

(2) สสอ. ต้องเร่งดำเนินการให้ความรู้แก่ครูประจำศูนย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในโครงการเกี่ยวกับกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกเด็กผู้มีความสามารถพิเศษ และการใช้เครื่องมือ การจัดการศึกษา การดูแลด้านอารมณ์-สังคม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของคนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานทุกขั้นตอน

(3) ควรมีการสำรวจความต้องการและความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ไปพร้อมกับการสำรวจศักยภาพและความพร้อมของแต่ละแห่ง เพื่อจะได้ทราบว่า มีด้านใดที่ควรพัฒนามากที่สุด หรือความสามารถพิเศษด้านใดที่ควรจะเป็นจุดเริ่มต้น เช่น ในบางท้องถิ่นที่มีภูมิปัญญาประจำท้องถิ่นที่เด่นชัด และต้องการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านอื่นๆ

(4) ด้านการจัดกิจกรรมและการประเมินโปรแกรม โดยหลักวิชาการ ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องมีการจัดการศึกษาพิเศษ หรือการศึกษาที่มีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปกติ เพราะเด็กเหล่านี้ต้องการการศึกษาที่แตกต่าง เนื่องจากการศึกษาทั่วไปไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ จึงต้องมีการจัดทำหลักสูตร สื่อและกิจกรรม ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาปกติ โดยเด็กแต่ละคนต้องมีการจัดการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างกันอย่างชัดเจน จากการสำรวจไม่พบว่ามีกระบวนการดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งไม่มีข้อมูลแสดงความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนที่จะทำให้เกิดการเพิ่มเติมกิจกรรมและเครื่องมือการพัฒนาเด็กในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากทุกโรงเรียน พบว่าส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กทั่วไป นอกจากนี้ในภาคปฏิบัติของแต่ละโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างทั้งในเรื่องแนวทางในการจัด สื่อที่ใช้ในการจัด เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบครูรายงานว่า ขาดความมั่นใจ และขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ครูหลายๆ โรงเรียนมีความสนใจ และต้องการที่จะได้ความรู้และแนวทางที่เชื่อมั่นได้มาจากหลักวิชาการ ที่ผ่านมาครูไม่สามารถขอคำปรึกษาจากที่ใดได้ ครูจึงจัดกิจกรรมโดยใช้ความรู้ที่มีอยู่สำหรับเด็กทั่วไป

(5) ควรมีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับหน่วยงานระดับอุดมศึกษาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากชุมชน

(6) โรงเรียนแต่ละแห่งควรมีข้อกำหนดในการดำเนินงานที่เป็นของตนเองเพิ่มเติมจากข้อกำหนดของ สสอ. เช่น ประเภทของการพัฒนาเด็ก และด้านต่างๆ ของความสามารถพิเศษ รวมทั้งระดับของการพัฒนา เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และเด็กได้เลือกไปใช้ได้เหมาะสมตามบริบทของตน

(7) ด้านการให้คำปรึกษาและการแนะแนวทางทางอารมณ์ - สังคม ต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์จากส่วนกลาง โดยมีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมด้านอารมณ์ - สังคม กลไกการดูแลในทางจิตวิทยาเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการดำเนินงานอย่างมืออาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากหน่วยงานกลาง (สสอ.) ควรมีการอบรมผู้ที่รับผิดชอบโครงการ และครูแนะแนวประจำโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะปัญหาที่พบบ่อยในเด็กผู้มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษปรากฏเป็นนโยบายชัดเจน

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548) โดยได้มีการกำหนดไว้ในนโยบายด้านการกระจายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีมาตรการดำเนินงานที่สำคัญคือ “ขยายและพัฒนารูปแบบ” รวมทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถในด้านร่างกาย สมองและจิตใจของผู้เรียน ทั้งนี้โดยปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในหมวดที่ว่าด้วย “ระบบการศึกษา” ที่ได้ระบุถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีความสามารถพิเศษ ได้กำหนดแนวนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษไว้ว่า “จะสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาทั้งในรูปแบบ และวิธีการที่จะเอื้อให้เด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาอัจฉริยภาพของตน” อย่างไรก็ตาม นโยบายและมาตรการ การพัฒนากลุ่มเป้าหมายดังกล่าวก็ไม่ปรากฏแนวทางที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเพียงพอสำหรับการนำไปเป็นต้นแบบของการปฏิบัติ

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: Online) ได้เน้นวัตถุประสงค์และนโยบายที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และมุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณภาพคนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถจนบรรลุศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 และ 8 ต่างไม่ได้กำหนดแนวทางหรือมาตรการการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่เป็นรูปธรรมไว้อย่างชัดเจน

การแก้ปัญหาด้านการจัดการศึกษาพิเศษในระดับมหภาคจะเกิดไม่ได้ หากไม่มีสิ่งผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายและแผนการศึกษาระดับชาติ ในการนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ริเริ่มให้มีแผนการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ โดยเป็นการศึกษาระบบการจัดการของไทยตั้งแต่ปี 2535 นอกจากนี้ยังมี การตราบทบัญญัติกฎหมายการศึกษา ในปี 2541 ซึ่งมีการกำหนดเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษไว้ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ที่ส่งผลให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความสามารถมากขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545ก) เป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษ โดยมีการบัญญัติถึงสิทธิของผู้ที่มีความสามารถพิเศษดังนี้

มาตรา 10 (วรรค 4)

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 22

การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา

ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 (วรรค 1)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

มาตรา 28

หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ (มาตรา 10 วรรค 4) ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ

มาตรา 60

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษานิวเคลียร์ที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(1) .....

(2) .....

(3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ (มาตรา 10 วรรค 4) โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.2 มาตรฐานการศึกษาของชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545ก) ในมาตรา 31 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา มาตรา 33 กำหนดให้สภาการศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ และพิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และ/หรือหลักสูตรแต่ละระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายทางการศึกษา โดยมีอุดมการณ์สำคัญคือ การจัด

ให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ โดยกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไว้ 3 มาตรฐานและ 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มุ่งให้คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษาเน้นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และมาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งความรู้ เน้นการสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548) ซึ่งสิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษทุกประการ

3. บทสรุป

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการดำเนินงานส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษมานาน แต่ในระยะแรกจะมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมความสามารถที่วัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นส่วนใหญ่ หลังปี 2530 จึงมีการจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะสาขาเพิ่มขึ้น โดยตั้งเป็นโรงเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ กีฬา ดนตรี และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ตามสถาบันการศึกษาบางแห่ง รวมทั้งมีการเปิดให้การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในด้านนี้โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มีการระบุหรือกำหนดเป็นนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 บางองค์กรหรือบางหน่วยงานสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ยังมีองค์กรหรือหน่วยงานอีกมากที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อีกทั้งกระบวนการในการดำเนินงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความสามารถพิเศษเหล่านั้นก็ยังไม่เป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้องของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมากนัก ทำให้องค์กรหรือหน่วยงานเหล่านั้นล้มเลิกการดำเนินการไป หยุดชะงัก หรือระงับการดำเนินงานต่อหรือระงับการขยายงานต่อ เช่น การดำเนินงานของศูนย์เสาะหาและพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น (GTX) ซึ่งได้มีการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงปี 2551 ผลการประเมินพบว่า การดำเนินงานในด้านต่างๆของศูนย์ GTX ทั่วประเทศโดยส่วนใหญ่ มีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานทั้งสิ้น มีเฉพาะบางศูนย์ที่เป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถดำเนินการในบางด้านได้ในระดับมาตรฐานขั้นเริ่มต้น โดยที่ไม่มีศูนย์ใดเลยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์มาตรฐานและถือเป็นแบบอย่าง

ได้ และผลจากรายงานการติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในเครือข่ายสำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา สอดคล้องกับรายงานสรุปสภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์การจัดการ
ศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ที่พบว่า โดยภาพรวม
การดำเนินงานในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้ประสบกับปัญหาและ
อุปสรรคต่างๆ มากมาย เช่น ด้านโครงสร้างและกลไกในการบริหารจัดการ ด้านองค์ความรู้
ด้านบุคลากร เป็นต้น และจากการศึกษาจำนวนสาขาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความ
สามารถพิเศษพบว่า มีไม่ครบทุกสาขา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสาขาที่ได้รับการ
พัฒนามากที่สุด ส่งผลให้ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา
สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเท่าที่ควร แม้จะมีการดำเนินงานมานานกว่า 20 ปีแล้วก็ตาม

ผลจากการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารของรัฐบาล งานวิจัย ทั้งในประเทศ
และต่างประเทศชี้ให้เห็นชัดเจนว่า ความมุ่งมั่นในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับหัวกะทิ
ของประเทศไทยมีความแตกต่างจากประเทศที่มีความก้าวหน้าที่**รัฐบาลแสดงความมุ่งมั่น
อย่างหวังผล** โดยใช้กลไกของรัฐที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเทศ โดยให้
เจตนารมณ์ของรัฐไปสู่ภาคปฏิบัติทั้งโดยกฎหมาย นโยบาย การสนับสนุนโดยงบประมาณ การ
สนับสนุนโดยระบบภาษี ปัญหาหลายด้านของประเทศไทยสามารถแก้ไขให้เกิดความชัดเจน
ในภาคปฏิบัติได้หากผู้ปฏิบัติและผู้บริหารระดับนโยบายมีแนวทางในการดำเนินงานไปในทิศ
ทางเดียวกัน การพัฒนามาตรฐานในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะเป็น
ส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างระบบการบริหารจัดการที่อยู่บนหลักการทางวิชาการได้อย่างมี
ประสิทธิภาพขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้และแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดและพัฒนามาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในบริบทของประเทศไทย โดยมีขั้นตอนการวิจัยหลัก 2 ขั้นตอน คือการวิจัยเอกสาร (Descriptive Research) และการพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การวิจัยเอกสาร

ประชากร: เอกสาร งานวิจัยจากประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และมีมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือมีกรอบการปฏิบัติที่คล้ายมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ รวมทั้งประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง: เอกสาร งานวิจัยจากประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ แคนาดา ใต้หวัน สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย รวมทั้งศึกษากาการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2: ขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา

ประชากร: หน่วยงานที่มีประสบการณ์จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง: หน่วยงานที่มีประสบการณ์จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน 6 แห่ง เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม (กรุงเทพฯ) โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนไผทอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (กรุงเทพฯ) โรงเรียนปรีณิศจรยแยลสววิทยาลัย (เชียงใหม่) และโรงเรียนธิดานุเคราะห์ (สงขลา) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียน ดังนี้

- 1) เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2) มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตั้งแต่ 5- 15 ปี นับถึงวันที่เก็บข้อมูล

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนา ซึ่งได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: วิจัยเอกสารจากต่างประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย แคนาดา และไต้หวัน เพื่อศึกษาพัฒนาการ ผลกระทบ และกรอบแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

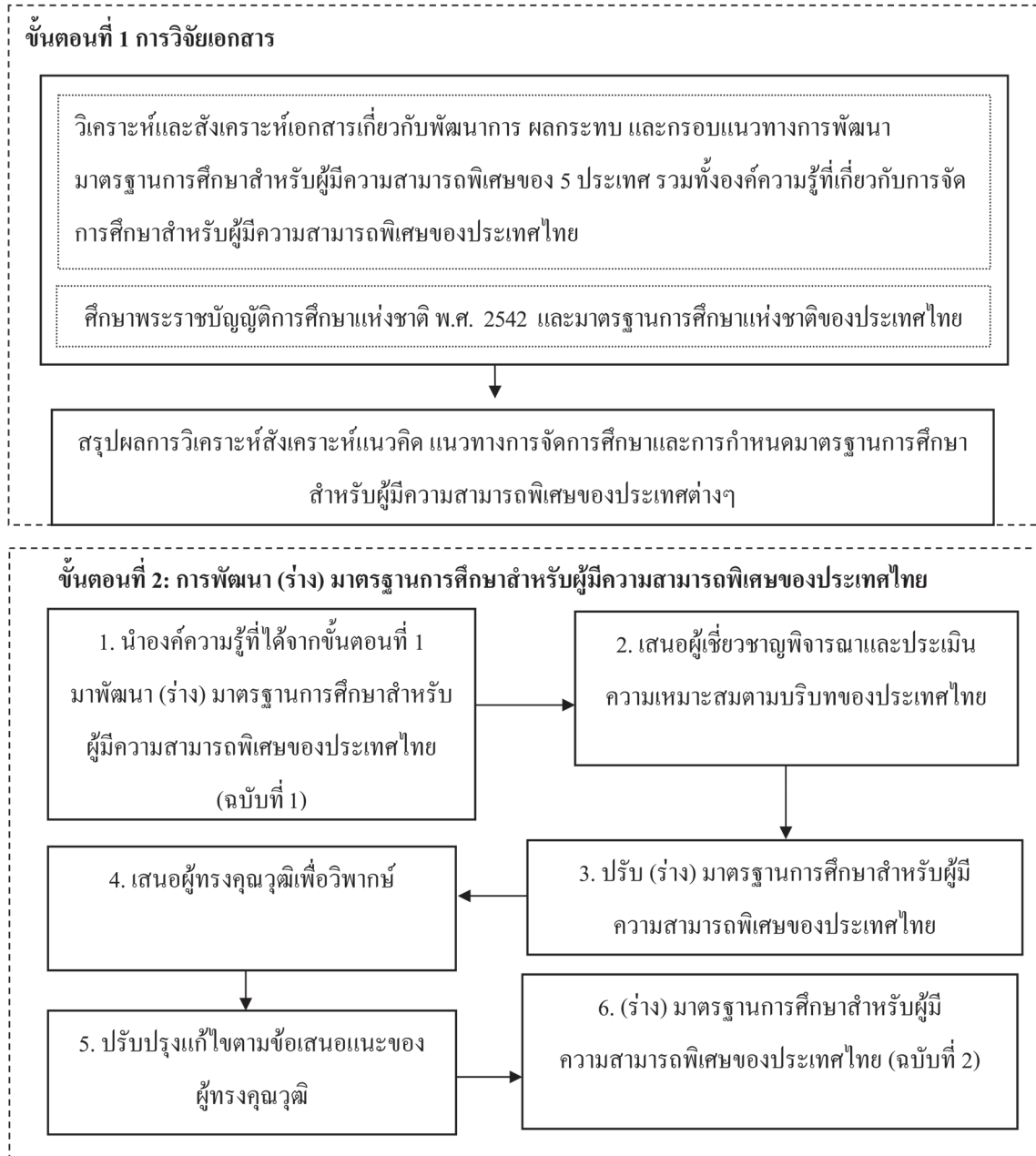
ขั้นตอนที่ 2: พัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 1) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ และปรับแก้ไขได้ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาฯ (ฉบับที่ 2)

ขั้นตอนที่ 3: ตรวจสอบคุณภาพ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 2) โดยนำไปทดลองใช้กับหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 แห่ง

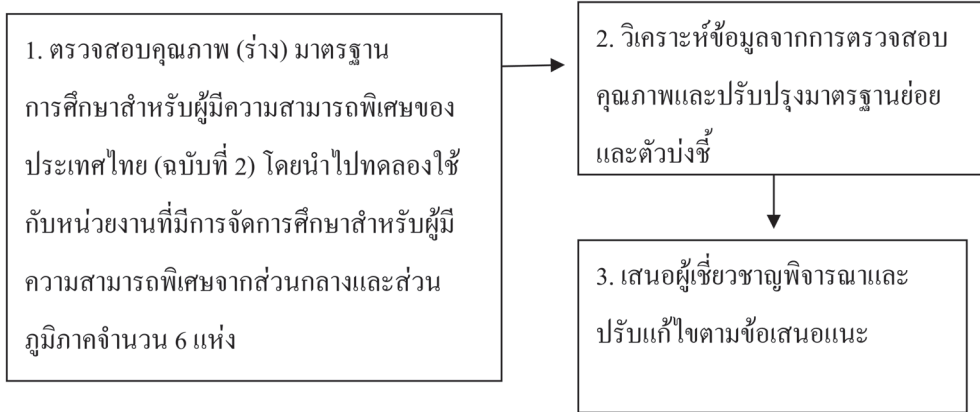
ขั้นตอนที่ 4: จัดทำมาตรฐานการศึกษาฯ คู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษาฯ และแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย นำไปทดสอบความเข้าใจกับหน่วยงานในโรงเรียนเครือข่ายโครงการเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ และจัดทำฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น สามารถแสดงเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

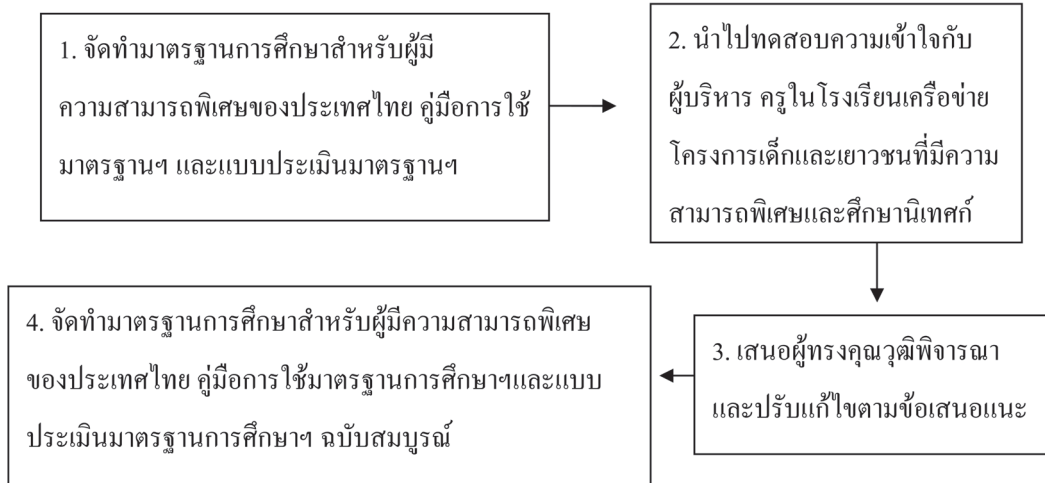
ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 3: การตรวจสอบ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 4: การจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

จากภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1: การวิจัยเอกสาร

1) สืบค้น คัดเลือก รวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิด นโยบาย โครงสร้างในการจัดการศึกษา ระบบการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ นโยบาย แนวทางในการกำหนดมาตรฐาน กลไกการบริหารจัดการองค์ความรู้ในเรื่องการเสาะหา รูปแบบการจัดการศึกษา หลักสูตรการสอน การพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการทำงานวิจัยภาคปฏิบัติ บทความทางวิชาการ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย แคนาดา และไต้หวัน (ดูรายละเอียดในบทที่ 2)

2) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2542 ในมาตราที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยซึ่งได้มาจากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย (เจลีเยวตรี พิบูลชล และคณะ. 2551) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ (พ.ศ. 2549 – 2559) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548) งานวิจัยที่สะท้อนถึงปัญหา เช่น รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (อุษณีย์ โพธิสุข และคณะ. 2544) เอกสารแนวทางการดำเนินงานของการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษสำหรับประเทศไทยที่นำเสนอต่อรัฐสภา (อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. 2552) ผลการวิจัยและประเมินผลการจัดตั้งและดำเนินงานของศูนย์เสาะหาและพัฒนาเด็กผู้ที่มีความสามารถในท้องถิ่น (GTX) (อุษฎิ โยเหลา และคณะ. ม.ป.ป.) และงานวิจัยรายงานการติดตามความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552) (ดูรายละเอียดในบทที่ 2)

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของทั้ง 5 ประเทศ และประเทศไทย

4) สรุปผลการวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิด แนวทางการจัดการศึกษาและการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของทั้ง 6 ประเทศ

ขั้นตอนที่ 2: การพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

1) นำสรุปผลการสังเคราะห์แนวคิด นิยาม และแนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

2) พัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 1) (ดูภาคผนวก จ) โดยครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านนโยบาย/กลยุทธ์/ การบริหารและจัดการ การเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ หลักสูตรและการสอน การให้บริการทางสังคม – อารมณ์และการประเมินผลโครงการ

3) จัดประชุมเพื่อนำ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยที่จัดทำขึ้นให้คณะผู้เชี่ยวชาญ (ดูภาคผนวก ค) ซึ่งเป็นผู้ประเมินศูนย์เสาะหาและพัฒนาเด็กที่มีความสามารถในท้องถิ่น (GTX) พิจารณา/ประเมินความเหมาะสมตามบริบทของประเทศไทย และปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) นำ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 1) ที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ให้คณะผู้ทรงคุณวุฒิ (ชุดที่ 1) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภาครัฐและผู้แทนจากโรงเรียนที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (ดูภาคผนวก ง) เพื่อวิพากษ์

5) ปรับแก้ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตามข้อเสนอแนะของคณะผู้ทรงคุณวุฒิและจัดประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา

6) พัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (ฉบับที่ 2) (ดูภาคผนวก ฉ) เพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพกับหน่วยงานที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 : การตรวจสอบคุณภาพ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

ในการตรวจสอบคุณภาพ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 2) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 การตรวจสอบคุณภาพ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษา

นำ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 2) ไปตรวจสอบคุณภาพในด้านความชัดเจนทางภาษา ความถูกต้องตามโครงสร้างที่กำหนดเป็นองค์ประกอบหลักตามสาระสากล และความสามารถในการตัดสินของมาตรฐาน โดยนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน 6 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม (กรุงเทพฯ) โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนไผ่ทออุดมศึกษา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (กรุงเทพฯ) โรงเรียนปรินซ์รอยแยลส์วิทยาลัย (เชียงใหม่) และโรงเรียนธิดานุเคราะห์ (สงขลา)

3.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย มีดังนี้

1) (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 2) (ดูภาคผนวก ฉ)

(ร่าง) มาตรฐานการศึกษา (ฉบับที่ 2) เป็นมาตรฐานฉบับปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้ประกอบการตรวจสอบเชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในวิชาต่างๆ

2) แบบตรวจสอบเอกสารประกอบการใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ดูภาคผนวก ช)

แบบตรวจสอบเอกสารประกอบการใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นแบบตรวจสอบเอกสารเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ประกอบด้วย ส่วน

ข้อมูลทั่วไปและแบบตรวจสอบเอกสารประกอบการใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ได้แก่ รายการบุคคล เอกสารและอุปกรณ์

3.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพ

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

- 1) ติดต่อฝ่ายวิชาการของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายเวลาการเก็บข้อมูล
- 2) ส่งจดหมายและเอกสารที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพไปยังโรงเรียนเพื่อให้ศึกษาเอกสารล่วงหน้า
- 3) ดำเนินการเก็บข้อมูลในโรงเรียนทั้ง 6 แห่ง ดังกล่าวข้างต้น โดยใช้แบบตรวจสอบเอกสารและ(ร่าง) มาตรฐานการศึกษา ประกอบการตรวจสอบเชิงลึก

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายหน่วยงาน (โรงเรียน) ตามรายการในแบบตรวจสอบเอกสารและแบบตรวจสอบเชิงลึกตาม (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยและนำผลไปจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

3.3 เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาผลการปรับแก้ไข (ร่าง) และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 : การจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยในขั้นตอนที่ 4 ดังนี้

- 1) จัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย คู่มือการใช้มาตรฐานฯ และแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาฯ ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตรวจสอบเอกสารและแบบตรวจสอบเชิงลึก
- 2) นำไปตรวจสอบความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาฯกับผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการและครูในโรงเรียนเครือข่ายโครงการเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 120 คน ในโอกาสการจัดประชุมเรื่องมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ณ โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา
- 3) จัดทำมาตรฐานฯ คู่มือการใช้มาตรฐานฯ และแบบประเมินมาตรฐานฯเสนอคณะผู้ทรงคุณวุฒิ (ชุดที่ 2) (ดูภาคผนวก ง) พิจารณาและปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 4) จัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย พร้อมคู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย และแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิด แนวทางการจัดการศึกษาและการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ 5 ประเทศ และประเทศไทย
2. ผลการพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 1)
3. ผลการพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 2)
4. ผลการจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

1. ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิด แนวทางการจัดการศึกษาและการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ 5 ประเทศ และประเทศไทย

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากต่างประเทศและทำการคัดเลือกมาศึกษารายละเอียด 5 ประเทศคือ 1) แคนาดา 2) ไต้หวัน 3) สหรัฐอเมริกา 4) สหราชอาณาจักร และ 5) ออสเตรเลีย ที่มีความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้มีความสามารถพิเศษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ของโครงการจากผลงานทางวิชาการ ความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าในทางปฏิบัติต่อสังคม รวมทั้งได้ศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาในประเทศไทย โดยเน้นศึกษาประเด็นสำคัญ ซึ่งเป็นเหตุผลที่มา หรือเป็นปัจจัยต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง 1) ภูมิหลังของการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ 2) พัฒนาการการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ 3) สภาพปัจจุบัน 4) มาตรฐานหรือเกณฑ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

1) ภูมิหลังของการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ จากการศึกษาภูมิหลังของการจัดการศึกษาของต่างประเทศ 5 ประเทศและประเทศไทย พบว่า มีแรงจูงใจที่แตกต่างกันเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มที่เกิดจากการตอบสนองด้านความมั่นคงของประเทศคือ ประเทศสหรัฐอเมริกาและไต้หวัน และกลุ่มที่เหลือเกิดมาจากการตอบสนองความต้องการทางการศึกษาคูณภาพทางการศึกษา ความเสมอภาคทางการศึกษา และความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ศักยภาพสูงสุด

2) พัฒนาการการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

(1) ด้านกฎหมาย พบว่า มีพัฒนาการ 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นลักษณะของประเทศที่ความเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่จะส่งผลถึงความรับผิดชอบในภาคปฏิบัตินั้นต้องมาจากการผ่านร่างกฎหมายในเรื่องนั้นๆ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และแคนาดา ดังนั้น การอ้างสิทธิทางการศึกษา โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณให้กับเด็กพิเศษต้องมาจากการอ้างอิงกฎหมายและนโยบายที่กำหนดโดยรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ว่าใครคือผู้ที่ได้รับสิทธิ ส่วนไต้หวันและประเทศไทยมีการตราในบทบัญญัติทางกฎหมาย แต่นโยบายของรัฐบาลและการสนับสนุนด้านงบประมาณจากนโยบายของรัฐบาลกลางมีความสำคัญมากกว่า

การเริ่มต้นของตราสาระบัญญัติในประเทศต่างๆ มักเริ่มมาจากกฎหมายของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษโดยรวม และภายหลังจึงมีกฎหมายแยกเฉพาะผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ยกเว้นประเทศไทยและสหราชอาณาจักรซึ่งยังไม่มีกฎหมายแยกเฉพาะสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ แต่มีกฎหมายแยกเฉพาะสำหรับคนพิการ แต่สิ่งที่ทุกประเทศมีความคล้ายกันในการให้ความสำคัญที่ต้องระบุไว้ในสารบัญญัติทางกฎหมายคือ ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงความขาดคุณภาพทางการศึกษาโดยรวม ที่หลายประเทศถือว่าเป็นวิกฤตการณ์ทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น อเมริกาประกาศกฎหมายที่ชื่อว่า “The No Child Left Behind Act of 2001” หลังจากรายงานเรื่อง “วิกฤตการณ์เงียบของประเทศ” ที่ชี้ให้เห็นถึงความอ่อนแอทางการศึกษาของประเทศ (Congress of America. 2001b) หรือที่ออสเตรเลียมีการตราบัญญัติ เพื่อเป็นนโยบายให้ทุกรัฐปฏิบัติภายใต้กรอบข้อตกลงในบัญญัติซึ่งมาจากข้อตกลงร่วมกันจากทุกรัฐ เช่น ปฏิญญาเมลเบิร์น (The Melbourne Declaration on Education Goals for Young Australians) (MCEETYA . 1999) ที่พัฒนามาจากปฏิญญาฉบับก่อน 2 ฉบับ นอกจากนี้ยังพบว่าในหลายประเทศข้อเสนอจากสภาสูง หรือหน่วยงานกลางยังเป็นปัจจัยซึ่งมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาให้ปรากฏเป็นรูปธรรม

ในด้านกฎหมายนั้นประเทศไทยยังมีปัจจัยของปัญหาที่แตกต่างจากประเทศอื่น เนื่องจากการระบุทางกฎหมายไม่ได้มาจากการศึกษาสภาพบังคับใช้หรือสร้างความพร้อมในกลไกการบังคับใช้ ประเทศไทยจึงเป็นประเทศเดียวที่มีกฎหมายที่ก้าวหน้าแต่ไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้

(2) ด้านการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบใหม่ พบว่า มีพัฒนาการเริ่มต้นคล้ายๆ กันในทุกประเทศกล่าวคือ การเริ่มมาจากกลุ่มเครือข่ายนักวิชาการโดยคณาจารย์มหาวิทยาลัย ที่รวมตัวกันดำเนินการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการทดลองจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบต่างๆ แล้วจึงขยายไปจัดตามโรงเรียนต่างๆ ภายใต้การกำกับดูแลอย่างเป็นทางการของแต่ละท้องถิ่น ยกเว้นประเทศไต้หวันและประเทศไทยที่ยังมีลักษณะของการรวม

ศูนย์มากกว่าการให้อิสระในการดำเนินงานกับท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน

3) สภาพปัจจุบัน จากการวิจัยพบว่า แทบทุกประเทศมีความชัดเจนในการตรากฎหมาย การดำเนินการจัดการศึกษาที่อยู่บนปรัชญาแนวทางร่วมกันที่ไม่มีข้อโต้แย้งในประเด็นต่างๆ จากเอกสารของรัฐบาลประเทศต่างๆ ทั้งที่เป็นการกำหนดเป้าหมาย นโยบายระดับประเทศ รายงานการวิจัย หรือการติดตามผลการดำเนินงาน บทความในวารสารวิชาการต่างๆ พบข้อมูลดังนี้

(1) การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษทุกด้านเป็นสิทธิทางกฎหมายและมนุษยธรรมในเรื่องความเสมอภาค ที่ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาและพัฒนาตามศักยภาพของตน

(2) ทุกประเทศมีพัฒนาการทางหลักปฏิบัติต่อกลุ่มเด็กคล้ายกันคือ เริ่มจากการเน้นเฉพาะผู้เรียนดี มีคะแนนสติปัญญาดีมาสู่การยอมรับในความสามารถอันหลากหลายโดยหลายประเทศสามารถบูรณาการเข้าไปสู่ระบบการศึกษาปกติ สำหรับประเทศไทย ได้เห็นหรือบางรัฐ บางจังหวัดของบางประเทศที่มีข้อจำกัดในเรื่องชนพื้นเมือง ยังไม่สามารถจัดการศึกษาที่หลากหลายได้

(3) ทุกประเทศมีความตระหนักในเรื่องความแตกต่าง และเคารพเรื่องความแตกต่างกันของกลุ่มคนที่อาจด้อยโอกาสจากสภาพร่างกาย ชนชั้นทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา สีผิว สภาพภูมิศาสตร์ จึงมีการตราไว้ในบทบัญญัติ หรือนโยบายของรัฐ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติยังพบปัญหาความซับซ้อนจากความพร้อมของระบบวินิจฉัย ระบบวัดผลและประเมินผล การเทียบโอนความรู้ ระบบการจัดหลักสูตรให้แตกต่างหลากหลายแต่มีคุณภาพระดับเดียวกัน แม้ในประเทศที่ดำเนินการเรื่องนี้มานานอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร หรือแคนาดา ที่การเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาก็ไม่สามารถแก้จากกระบวนการทางการศึกษาได้โดยลำพัง

4) มาตรฐานหรือกรอบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ประเทศแรกที่พัฒนามาตรฐานการศึกษาหรือกรอบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษคือ สหรัฐอเมริกา และถือว่าเป็นต้นแบบในการพัฒนามาตรฐานในประเทศตะวันตกอื่นๆ เช่น สหราชอาณาจักร และแคนาดา ส่วนประเทศอื่นไม่ได้เรียกว่าเป็นมาตรฐานแต่มีลักษณะเดียวกับมาตรฐาน เช่น ของออสเตรเลียซึ่งกำหนดตามคำแนะนำจากรัฐสภา หรือของประเทศไต้หวันใน The White Book of Gifted Education (Ministry of Education, 2008) ยกเว้นประเทศไทยที่ยังไม่มีการพัฒนากรอบหรือมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจึงเป็นเหตุผลสำคัญของคณะผู้วิจัยที่ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

จากการวิเคราะห์แนวทางและกรอบในมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศต่างๆ ข้างต้น ได้ผลสรุปการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาฯ ในด้านต่างๆ ดังนี้

- (1) มาตรฐานด้านการเสาะหานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- (2) มาตรฐานด้านการพัฒนาวิชาชีพระดับกลาง
- (3) มาตรฐานด้านการให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษาทางด้านอารมณ์และสังคม
- (4) มาตรฐานด้านการประเมินโครงการ
- (5) มาตรฐานด้านรูปแบบโปรแกรม
- (6) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ
- (7) มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ
- (8) มาตรฐานด้านการอุทธรณ์ ร้องทุกข์ที่เกิดจากการศึกษาของนักเรียนที่

มีความต้องการพิเศษ

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

จากองค์ความรู้ที่ได้จากแนวคิด ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ มาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศต่างๆ ข้างต้น คณะผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

2. ผลการพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 1)

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย และได้ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาฯ (ฉบับที่ 1) ที่ครอบคลุมมาตรฐานหลัก 6 มาตรฐาน ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1: นโยบาย/กลยุทธ์/การบริหารและจัดการ
- มาตรฐานที่ 2: การเสาะหา / คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ
- มาตรฐานที่ 3: หลักสูตรและการสอน
- มาตรฐานที่ 4: การให้บริการทางด้านอารมณ์-สังคม
- มาตรฐานที่ 5: การพัฒนาบุคลากร
- มาตรฐานที่ 6: การประเมินผลโครงการ

ทั้งนี้แต่ละมาตรฐานประกอบด้วยตัวชี้วัด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีการประเมิน 4 ระดับ (ระดับ 1-4)

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ)

3. ผลการพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 2)

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุง (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาฯ ตามข้อเสนอแนะของ

คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

1) ปรับมาตรฐานหลักให้ครอบคลุมประเด็นด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2) ปรับแก้ตัวบ่งชี้ (จากเดิมเรียกตัวชี้วัด) ในแต่ละมาตรฐานให้กระชับและสื่อความหมายตามประเด็น และครอบคลุมสาระตามมาตรฐาน

3) ปรับระดับการประเมินจาก 4 ระดับ เป็น 2 ระดับ คือ มี/ไม่มี เพื่อให้เป็นมาตรฐานสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษระดับพื้นฐาน

ได้ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษา (ฉบับที่ 2) ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานหลัก 4 มาตรฐาน ในแต่ละมาตรฐานประกอบด้วยมาตรฐานย่อย และตัวบ่งชี้โดยมีการประเมิน 2 ระดับ คือ มี/ไม่มี ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 4 มาตรฐานย่อย

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการเสาะหา /คัดเลือกผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ประกอบด้วย 2 มาตรฐานย่อย

มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษา ประกอบด้วย 4 มาตรฐานย่อย

มาตรฐานที่ 4 การสนับสนุนทางอารมณ์-สังคม ประกอบด้วย 2 มาตรฐานย่อย

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

4. ผลการจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

คณะผู้วิจัยได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยโดยดำเนินการดังนี้

1. นำ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 2) ไปตรวจสอบคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 แห่ง และนำข้อมูลไปวิเคราะห์และปรับแก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญได้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1) ปรับแก้ตัวบ่งชี้ในมาตรฐานต่างๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงานระดับปฏิบัติการในประเทศไทย

2) ปรับ/แก้ภาษาให้มีความชัดเจนและสามารถประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรม

3) จัดเรียงมาตรฐานย่อยใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลัก

4) เพิ่ม/ลดตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานย่อยให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน

5) ปรับเปลี่ยนตัวบ่งชี้ให้สัมพันธ์กับมาตรฐานย่อยแต่ละมาตรฐาน

6) จัดเรียงลำดับตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานย่อยตามความสำคัญและความเหมาะสม

เหมาะสม

2. จัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยที่ครอบคลุมมาตรฐานหลัก 4 ด้าน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการเสาะหา /คัดเลือกผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

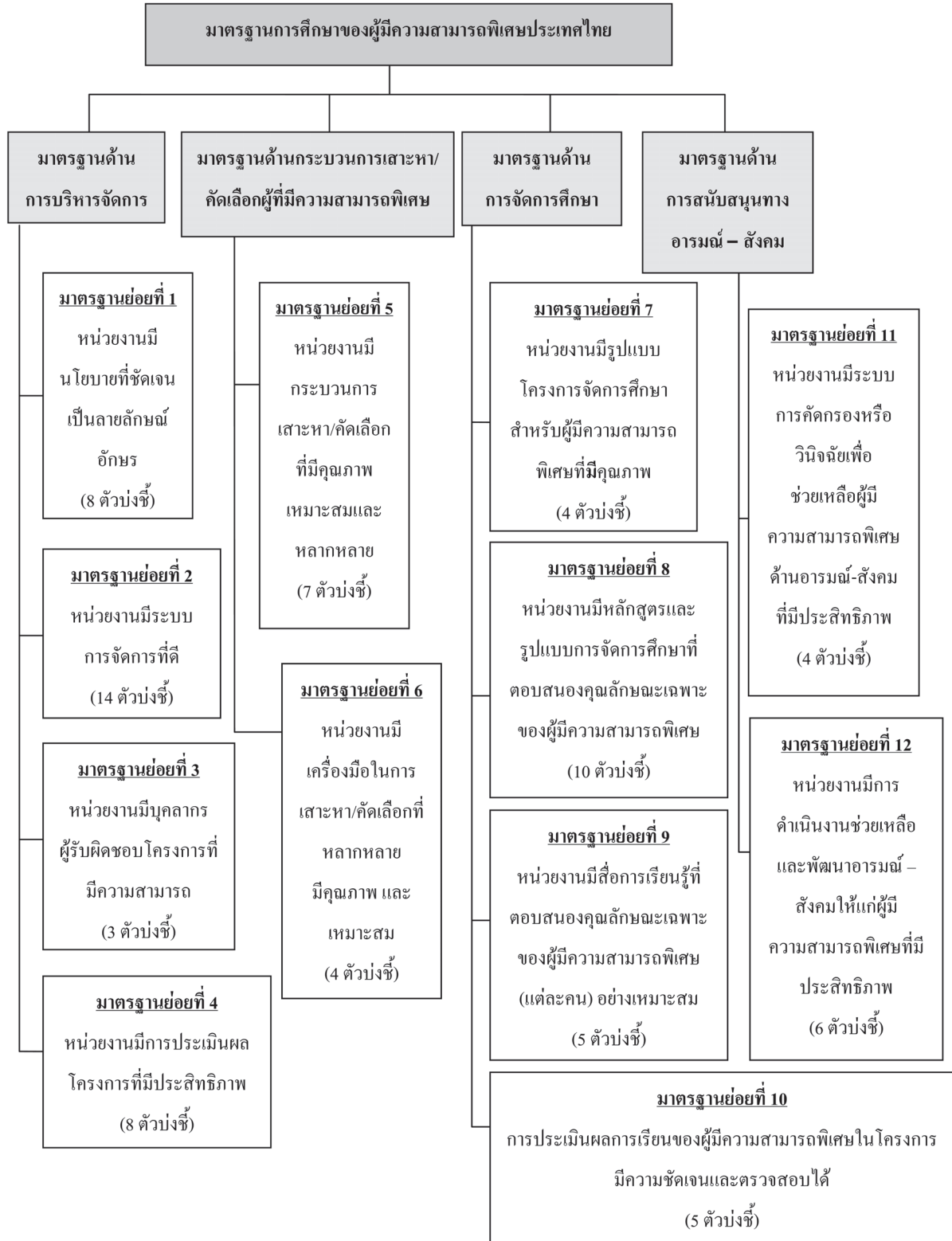
มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 4 การสนับสนุนทางอารมณ์ – สังคม

โดยแต่ละมาตรฐานประกอบด้วยมาตรฐานย่อยและตัวบ่งชี้ ดังแผนภาพ

ต่อไปนี้เป็น

ภาพประกอบ 5 มาตรฐานการศึกษาของผู้มีความสามารถพิเศษประเทศไทย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

เพื่อให้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยที่จัดทำขึ้นได้นำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาคู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษา และแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ดังจะได้นำเสนอในสรุปผลการวิจัยต่อไป

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด แนวทางการจัดการศึกษา และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ 5 ประเทศและประเทศไทย รวมทั้งพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย จัดทำคู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษา และแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยในการนำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษไปใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำคู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษาและแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษไปประเมินหน่วยงานและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต่อไป

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้
ขั้นตอนที่ 1: การวิจัยเอกสาร

ประชากร: เอกสาร งานวิจัยจากต่างประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และมีมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือมีการอบการปฏิบัติที่คล้ายมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ รวมทั้งประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง: เอกสาร งานวิจัยจากต่างประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ แคนาดา ใต้หวัน สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย รวมทั้งศึกษารจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2: การพัฒนาและตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา

ประชากร: หน่วยงานที่มีประสบการณ์จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง: หน่วยงานที่มีประสบการณ์จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน 6 แห่ง เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม (กรุงเทพฯ) โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนไผทอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (กรุงเทพฯ) โรงเรียนปรินซ์รอยแยลส์วิทยาลัย (เชียงใหม่) และโรงเรียนธิดานุเคราะห์ (สงขลา) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียน ดังนี้

- 1) เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2) มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตั้งแต่ 5- 15 ปี นับถึงวันที่เก็บข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: ขั้นตอนการวิจัยเอกสาร จากต่างประเทศ 5 ประเทศ เพื่อศึกษาพัฒนาการ ผลกระทบ และกรอบแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2: ขั้นตอนการพัฒนามาตรฐานการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังต่อไปนี้

2.1 การพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

2.2 การตรวจสอบคุณภาพ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย โดยนำไปทดลองใช้กับหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 แห่ง

2.3 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด แนวทางการจัดการศึกษา และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของต่างประเทศ 5 ประเทศ และประเทศไทย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

สรุปผลที่ได้จากการวิจัย

1. ได้องค์ความรู้ด้านแนวคิด แนวทางการจัดการศึกษา และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของต่างประเทศ 5 ประเทศ และประเทศไทย (ดูรายละเอียดในข้อ 1 บทที่ 4)
2. ได้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 4 มาตรฐานและมาตรฐานย่อย 12 มาตรฐาน รวมทั้งตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน (ดูภาคผนวก ฉ)
3. ได้คู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ประกอบด้วย ความเป็นมา คำนิยาม ความสำคัญ ขอบเขต องค์ประกอบ การประเมิน ระยะเวลาของการบรรลุมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย และวิธีใช้มาตรฐานฯ (ดูภาคผนวก ก)
4. ได้แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ประกอบด้วยมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยพร้อมรายละเอียด ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน รวมทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ (ดูภาคผนวก ก)

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยซึ่งได้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย คู่มือการใช้มาตรฐานการศึกษาและแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้นั้น คณะผู้วิจัยมีข้ออภิปรายในการนำมาตรฐานการศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่จัดทำขึ้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นมาตรฐานการศึกษาฯ ขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดระดับการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ในทุกมาตรฐานเป็น 2 ระดับ คือ มี / ไร้ และไม่มี / ไม่มี ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการจัดการศึกษา

สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังเป็นการดำเนินงานที่ไม่ได้อิงหลักการของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ (Gifted Education) ดังนั้น มาตรฐานฉบับนี้จึงกำหนดระยะการบรรลุเป้าหมายเป็น 3 ระยะเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้ดำเนินการสร้างความพร้อมตามศักยภาพ โดยกำหนดตัวบ่งชี้พื้นฐานของแต่ละมาตรฐานที่พึงมี ในระยะ 1 – 2 ปีแรกของการดำเนินงาน และต้องเพิ่มตัวบ่งชี้ที่ควรผ่านตามเกณฑ์ในระยะ 3 – 4 ปี และภายใน 5 ปี กำหนดให้ผ่านทุกตัวบ่งชี้ที่เหลือในทุกมาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานได้ตระหนักถึงคุณลักษณะที่จำเป็นในการจัดการศึกษา ที่จะทำให้เกิดคุณภาพอันจะยังผลต่อการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษให้เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ก)

ดังได้กล่าวมาแล้วว่ามาตรฐานการศึกษาที่จัดทำขึ้นนี้เป็นมาตรฐานการศึกษาพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้นำไปประเมินความพร้อมของการดำเนินงาน และขณะเดียวกันเพื่อให้สามารถพัฒนาการดำเนินงานในระดับพื้นฐาน (Basic Requirement Level) ได้ แต่หลังจากนั้น ควรมีการพัฒนาเกณฑ์เพื่อต่อยอดการพัฒนาด้วยการเพิ่มเกณฑ์การประเมินจาก 2 ระดับ (ใช่/มี และไม่ใช่/ไม่มี) เป็น 4 – 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดของแต่ละระดับเพื่อให้สามารถระบุคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาของแต่ละตัวบ่งชี้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และควรมีการกำหนดระดับการดำเนินการเพื่อให้เกิดขั้นตอนในการดำเนินการตามความพร้อมเหมือนกับในประเทศที่ประสบความสำเร็จ เช่น สหราชอาณาจักร โดยอาจแบ่งเป็นระดับพัฒนา (Developing Level) และระดับตัวอย่าง (Exemplary Level) (Department for Education, 2008: Online) ทั้งนี้ ต้องมีการกำหนดช่วงการบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ระยะสั้น ระยะพัฒนา และระยะยาว เพื่อรับการประเมิน เป็นต้น

2. เนื่องจากระดับการประเมินของมาตรฐานฉบับนี้มี 2 ระดับ (ใช่/ มี และไม่ใช่/ ไม่มี) การนำหลักมาตรฐานการศึกษาที่จัดทำขึ้นไปใช้ในการพัฒนาส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพนั้น หน่วยงานที่ใช้ต้องรู้จักวิเคราะห์และประเมินค่าผลการประเมินในตัวบ่งชี้ที่เป็นไปในทางบวก (มี/ ใช่) ว่ามีคุณภาพในระดับใดและจะพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้นได้อย่างไร ซึ่งกระบวนการนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญในระดับหนึ่ง ภาครัฐจึงควรมีกองเสริมให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการและมีความพร้อมในการดำเนินการ เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมั่นใจและถูกต้องตามหลักการ เปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจะเป็นการยกมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการดำเนินการพัฒนาส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษในระดับหน่วยนโยบาย หน่วยปฏิบัติ และหน่วยวิจัยพัฒนา ดังต่อไปนี้

1. หน่วยนโยบาย

หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวข้องกับงานด้านการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษควรดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 สร้างกลไกทางกฎหมายอย่างครบวงจรเพื่อเป็นช่องทางให้ผู้มีความสามารถพิเศษและผู้ปกครองสามารถพิทักษ์สิทธิของความเสมอภาคทางกฎหมายได้จริง เนื่องจากปัจจุบันเรามีกฎหมายแต่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ เพราะขาดการทำงานร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ขาดระบบการอุทธรณ์ร้องเรียน การเยียวยาทางการศึกษา และขาดบุคลากรที่จะดำเนินการในการรับการอุทธรณ์ ร้องเรียน ประทับรับฟ้อง วินิจฉัยคำฟ้องทางกฎหมายการศึกษา

1.2 สร้างระบบเทียบโอนโดยระบุในกฎกระทรวงอย่างชัดเจน เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเรียนตามศักยภาพที่แท้จริงของตน โดยการปลดการผูกกระดัดชั้นการเรียนของเด็กจากอายุที่เลื่อนไปตามระบบให้เลื่อนไปตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ให้สัมพันธ์กับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ที่ระบุไว้ เพราะในสภาพปัจจุบันเด็กที่ด้อยกว่า หรือขาดความถนัด หรือมีความสามารถเกินกว่าเด็กทั่วไปไม่สามารถเรียนได้ตามอัตราการเรียนรู้ของตน อันเป็นต้นเหตุสำคัญของความล้มเหลวในการเรียนของเด็กในทุกๆระดับชั้น (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย)

1.3 จัดให้มีระบบการสอบผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (Honor Level) เพื่อให้เด็กที่มีความสามารถด้านการเรียนสูงกว่าเด็กทั่วไปอย่างน้อย 2-3 ชั้นเรียน สามารถสมัครสอบในระบบนี้ที่เป็นการทดสอบที่มีความซับซ้อน เน้นกระบวนการทางความคิดระดับสูง และทักษะเฉพาะสาขามากกว่าปกติ ที่ผลการสอบสามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการสอบเข้าเรียนในสถานศึกษาทุกระดับได้ เป็นกรณีพิเศษ

1.4 เร่งพัฒนากลไกที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน อาทิ การเทียบโอนความสามารถ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามศักยภาพของผู้ที่มีความสามารถพิเศษ หากไม่มีการดำเนินการในเรื่องนี้การจัดการศึกษาให้เหมาะสมก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

1.5 หาข้อตกลงในการจัดตั้งหน่วยงานระดับชาติเพื่อดูแลงานด้านนี้โดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบอย่างสลับซับซ้อน และต้องมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ มากมาย ดังที่ปรากฏในลักษณะความต้องการด้านต่างๆ จากมาตรฐานฉบับนี้

1.6 มีการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานงาน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ในกระทรวงศึกษาธิการที่มีลักษณะเป็นศูนย์ปฏิบัติการที่นางานวิจัยและนโยบายของรัฐมา ดำเนินงานให้เกิดผลในภาคปฏิบัติ

1.7 เร่งพัฒนามาตรฐานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน การให้ความ ช่วยเหลือ หรือการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.8 มีการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถดำเนินการได้ จริง ที่เป็นสัดส่วนชัดเจนอยู่ในกฎกระทรวง

1.9 ให้การสนับสนุนและสร้างความร่วมมือกับแหล่งผลิตบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างความเป็นเลิศเป็นการเร่งด่วน

1.10 ใช้เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทยเป็นแนวทางในการตรวจสอบการดำเนินงานหรือประเมินศักยภาพของบุคลากร หรือหน่วยงานที่รัฐให้การสนับสนุน

1.11 ปรับ/สร้างมาตรการทางภาษีเพื่อกระตุ้นภาคเอกชนให้มีแรงจูงใจในการ ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งการเพิ่มมาตรการทางภาษี และบทลงโทษทางกฎหมายสำหรับผู้ประกอบกิจกรรม หรือธุรกิจที่เป็นโทษภัยแก่เด็กและ เยาวชน

1.12 กำหนดนโยบายให้ผู้ดำเนินงานด้านนี้ให้มีเป้าหมายและกิจกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าผู้รับผิดชอบมุ่งการพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะของพลเมืองดี มีการอุทิศตนเพื่อส่วน รวม โดยมีวิธีการพัฒนาทางอารมณ์สังคมไม่น้อยกว่าเป้าหมายทางวิชาการ

2. หน่วยปฏิบัติ

หน่วยงาน/องค์กรของรัฐหรือเอกชน ศูนย์การเรียนรู้ และผู้สอน/บุคลากรที่ ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 หน่วยงาน/องค์กรของรัฐหรือเอกชน ศูนย์การเรียนรู้ควร

2.1.1 ใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทยเป็นแนวปฏิบัติ พัฒนาและประเมินความก้าวหน้าของโครงการ

2.1.2 ใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของ ประเทศไทยเพื่อการสนับสนุนและพัฒนาหน่วยงานในเชิงบวก มากกว่าการใช้สะท้อนผลเชิง ลบของการดำเนินงาน

2.1.3 มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยปฏิบัติและฝ่ายบริหาร อย่างชัดเจนในเรื่องแผนงานโครงการในระยะยาว ประเภทของความสามารถพิเศษ ระดับ ความสามารถพิเศษ ระยะเวลาในการดำเนินงาน การสนับสนุนในเรื่อง งบประมาณ บุคลากร และสถานที่

2.1.4 มีการทำความเข้าใจระหว่างหน่วยปฏิบัติและฝ่ายบริหารในเรื่องนิยามศัพท์ ที่ใช้ในการดำเนินงาน เช่น ความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ การคัดเลือก

2.2 ผู้สอน/บุคลากรที่ดำเนินงานควร

2.2.1 วางกรอบการดำเนินงานรวมทั้งบทบาทของผู้ดำเนินงาน ทั้งการเสาะหา/คัดเลือก การจัดโครงการ การประเมินโครงการตามแนวทางที่ได้ระบุไว้ในมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

2.2.2 ใช้มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยเป็นแนวทางในการสร้างความชัดเจนของข้อกำหนด หรือมาตรฐานเพิ่มเติมตามที่หน่วยงานเห็นสมควรในเรื่องต่อไปนี้

1) ปรัชญา หลักการ แนวทาง และประเด็นหลักในการดำเนินงาน

2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน

3) การให้ความสำคัญเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล

4) หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

5) กลยุทธ์การเรียนการสอน

6) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะอัน

พึงประสงค์

7) การสร้างความเป็นมืออาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ

8) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 หน่วยปฏิบัติมีการออกแบบกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองดี มีการอุทิศตนเพื่อส่วนรวม มีวิธีการพัฒนาทางอารมณ์สังคมควบคู่กับเป้าหมายทางวิชาการ

3. หน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการวิจัยและพัฒนา

หน่วยงาน หรือองค์กร รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ควรมีการวิจัยและพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ศึกษาผลการใช้มาตรฐานในหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

3.2 มีการวิจัยเปรียบเทียบผลของการใช้มาตรฐานนี้ในสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

3.3 มีการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา และคัดเลือก

3.4 มีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา หรือผลสัมฤทธิ์ของการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบต่าง ๆ

3.5 มีการวิจัยปัจจัยสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยี การบริหารจัดการที่ปรากฏในมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

3.6 มีการศึกษาเครื่องมือ หรือกลไกอื่นๆ นอกเหนือจากมาตรฐาน ที่สามารถทำให้การพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 มีการพัฒนามาตรฐานระดับสูงในอนาคตอันใกล้ เพื่อใช้สำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความก้าวหน้าและผ่านมาตรฐานพื้นฐานทุกเกณฑ์แล้ว

3.8 มีการวิจัยและพัฒนา (R&D) มาตรฐานระดับสูงเฉพาะด้าน อาทิ ด้านเสาะหาการคัดเลือก และการวินิจฉัย มาตรฐานด้านคุณสมบัติของครู มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านหลักสูตรและรายวิชา มาตรฐานด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ และ การประเมินโครงการ มาตรฐานด้านการแนะแนวและจิตวิทยา มาตรฐานด้านการให้ความช่วยเหลือ/ร่วมมือกับผู้ปกครอง

บรรณานุกรม

- เจลีศวศรี พิบูลชล. (2546). รายงานการวิจัยการประเมินพัฒนาการสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ด้านภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- เจลีศวศรี พิบูลชล และคณะ. (2551). แนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ: บทเรียนต่างประเทศ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กรุงเทพฯ: บริษัท ออฟเซ็ท จำกัด
- ดุขฎิ โยเหลา และคณะ. (ม.ป.ป.). โครงการศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์เสาะหาและพัฒนาผู้มีความสามารถในท้องถิ่น (GTX) ฉบับร่าง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2551). การส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted และ Talented). สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 2551, จาก <http://www.li.kmutt.ac.th/gifted%20edu.html>
- มูลนิธิ พสวท. (2551). โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.). สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 2551, จาก <http://www.dpst.in.th/index.php>
- โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี. (2547). ประวัติโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี. สืบค้นเมื่อกรกฎาคม 2551, จาก <http://www.spss.ac.th/history.htm>
- วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2551). ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อกรกฎาคม 2551, จาก <http://www.music.mahidol.ac.th/th/about/history.php>
- ศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ. (2549). บทบาทของศูนย์เสาะหาและพัฒนาเด็กหัวแหลม. สืบค้นเมื่อ มิถุนายน 2550, จาก [http://school.obec.go.th/gtxpy1 / images2/sp1.doc](http://school.obec.go.th/gtxpy1/images2/sp1.doc)
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). ประวัติโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (โครงการพสวท.). สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 2551, จาก <http://www3.ipst.ac.th/dpst/view.php?Page=1203740294428793>
- สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (สสอ.น.). (2550). ประกาศคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ ที่ 10/2550 เรื่องการจัดตั้งสถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้

(Institute for Gifted and Innovative Learning (IGIL).

สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2551, จาก <http://www.igil.or.th/th/about-igil.html>

_____. (2551). **รู้จัก สสอน.**

สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2551, จาก <http://www.igil.or.th/th/about-igil.html>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ กันยายน 2551,

จาก <http://www.onec.go.th/publication/4015003/d12.htm>

_____. (2545ก). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.**

2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545). กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2545ข). **รายงานสรุปสภาพปัจจุบันและ**

ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549ก). **แผนพัฒนา**

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549).

สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 2551, จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=91>

_____. (2549ข). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**

ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 2551,

จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139>

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2548). **ประวัติความเป็นมา**

สวทช. สืบค้นเมื่อ กันยายน 2551, จาก http://www.nstda.or.th/th/index.php?option=com_content&task=view&id=1065&Itemid=193

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มี**

ความสามารถพิเศษ (พ.ศ. 2549-2559). กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

_____. (2548ก). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ.** กรุงเทพฯ :

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหายบล็อกและการพิมพ์

_____. (2550). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธ**

ศักราช 2535. สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 2551,

จาก <http://www.onec.go.th/plan/surang/17p.pdf>

_____. (2551). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8**

(พ.ศ. 2540-2544). สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 2551,

จาก <http://www.onec.go.th/plan/8/pl2.htm>

_____. (2552). **รายงานการติดตามความก้าวหน้าในการ**

จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของโรงเรียนการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน. อัดสำเนา.

ลำออง หิรัญบุรณะ. (2546). รายงานการวิจัยการประเมินพัฒนาการสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ด้านภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

อดิศา เตียว, นิสากร จารุมณี และนันทา ชิระมณี. (2548). รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ ปีการศึกษา 2547. สงขลา:

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. อัดสำเนา.

อรุณี วิริยะจิตรา. (2549). รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547. เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.

อุษณีย์ โพธิ์สุข. (2535). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ. เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ. อัดสำเนา.

_____. (2540, ธันวาคม). การจัดการศึกษาแบบ AP โปรแกรมในอเมริกา. สานปฏิรูป.

_____. (2541). รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ: บริษัท เซเวน พรินติ้งกรุ๊ป จำกัด

อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ. (2544). รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ: บริษัท รัตนพรชัย จำกัด

_____. (2545). แผนที่สู่อัจฉริยภาพ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. (2548, ตุลาคม).การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในออสเตรเลีย. สานปฏิรูป.

_____. (2552). ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานของการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ. ข้อคิดจากใจเพื่อเด็กและเยาวชน โดย คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และความมั่นคงของมนุษย์. สำนักงานเลขาธิการ, สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. หน้า 33-35.

Alberta. (2004). **Alberta Learning. Special Programs Branch. Standards for Special Education.**

- Retrieved July 8, 2008, from http://education.alberta.ca/media/511387/specialed_stds2004.pdf
- Braggatt, E.G. (1993). Recent Historical Forces on Gifted Education in Australia. **Australian Journal of Gifted Education**. 2(1): 16-20.
- Brown Foundation for Educational Equity. (2004). **Brown v. Board of Education: About The Case**. Retrieved June, 2008, from <http://brownboard.org>.
- Calgary Board of Education. (2008). Retrieved September 18, 2008, from http://www.ceb.ab.ca/programs/spec_ed/se3gifted.asp
- Canada's National Statistical Agency. (2007). **The Report on Population of Canada**. Statistic Canada: Canberra. Retrieved July, 2008, from www.statcan.gc.ca/start-debut-eng.html
- Canadian Council on Social Development. (n.d.). Retrieved August 29, 2008, from <http://www.ccsd.ca/perception/252/specialed.html>
- CfBT Education Trust. (2006). **Gifted and Talented Education**. Retrieved June, 2008, from <http://www.cfbt.com/teach/localauthorities/giftedtalentededucation.aspx>
- _____ (2007). **National Programme for Gifted & Talented to Come Under Wing of CfBT Ed'n Trust**. Retrieved June, 2008, from <http://www.publictechnology.net/print.php?sid=7123>
- Chessman, A. (2005). Policy Development and Practice: The New South Wales Experience. **International Education Journal**. 6(2): 156-163.
- Commonwealth Government Publishing Service. (1988). **The Report of the Senate Select Committee on the Education of Gifted and Talented Children**. Canberra.
- Coleman, M. R. (1999). Back to the Future: The Top 10 Events That Have Shaped Gifted Education in the Last Century. **Gifted Child Today**. 22(6): 16-18.
- Congress of America. (1950). **Public Law 507**. Washington, D.C.
- _____ (1958). **The National Defense Educational Act of 1958 (NDEA)**. Washington, D.C.
- _____ (1975). **Public Law 94-142 - Education of All Handicapped Children Act**. Washington, D.C.
- Congress of America. (1988). **Jacob Javits Gifted and Talented Students Education Act of 1988**. Washington, D.C.
- _____ (1999). **Gifted and Talented Students Act of 1999**. Washington, D.C.

- _____. (2001a). **Jacob Javits Gifted and Talented Students Education Program Act** (Title V of the EFEA, Part D, Subpart 6 of the No Child Left Behind Act of 2001, Department of Education). Washington, D.C.
- _____. (2001b). **Public Law 107–110, 107th Congress: No Child Left Behind Act of 2001**. Education. Inter- Governmental Relation 20 USC 6301 Note. Washington, D.C.
- Corn, A. L. (1999). Miss Opportunities but a New Century is Starting. **Gifted Child Today**. 22(6): 19-21.
- Council of Minister of Education, Canada. (2008). **Education in Canada**. Retrieved August 29, 2008, from <http://www.cmec.ca/international/educationcanada.en.pdf>
- _____. (2008). **The Schools of Tomorrow: Education in the 21th Century**. Retrieved January 3, 2008, from <http://www.ronpaul/2008/gifted/issues/education>
- Cross, T. L. (1999). Top Ten List for the 20th Century: Plus or Minus Two. **Gifted Child Today**. 22(6): 22-25.
- Delisle, J. R. (1999). A Millennial Hourglass: Gifted Child Education Sands of Time. **Gifted Child Today**. 22(6): 26-32.
- Department for Education. (2008). **Quality Standards in Gifted and Talented Education**. Retrieved June, 2008, from <http://www.deni.gov.uk>
- Department for Education and Skills Gifted & Talented. (2008). **Who is Gifted and Talented?** Retrieved May, 2008, from <http://www.standards.dfes.gov.uk/giftedandtalented/who/>
- Department of Education. (1975). **Public Law 94-142: Education of All Handicapped Children Act**. Washington DC: U.S. Department of Education.
- _____. (1993). **Jacob K. Javits Gifted and Talented Student Educational Act as Title V, Part D**.
- _____. (2001). **Subpart 6 of the No Child Left Behind Act of 2001**.
- Department of Education and Training. (2004). **Policy and Implementation Strategies for the Gifted and Talented Students**. New South Wale: Leader, Gifted, & Talented Unit.
- Department of Justice Canada. (2004). **Canadian Charter of Rights and**

- Freedoms.** Retrieved June, 2008,
from <http://laws.justice.gc.ca/en/charter/#egalite>
- Directorate of School Education. (1995). **Bright Future: A Policy Statement to Support Gifted Students.** Melbourne: Government Printing Office.
- Dracup, Tim. (2005). **England's National Programme for Gifted and Talented Education.** Retrieved July, 2008, from <http://www.ygt.dcsf.gov.uk>
- _____. (2008, July 3). **England's National Programme for Gifted and Talented Education.** Paper presented at the South-East Regional Conference. Department for Children, Schools, and Families.
- Eduwight. (2006). **Useful Website for Teachers.** Retrieved June, 2008,
from <http://www.eduwight.iow.gov.uk>
- Gagné, F. (2004, December). Transforming Gifts into Talents: The DMGT as a Developmental Theory. **High Ability Study.** 15(2): 119 – 147.
- Geake, J. (1999, June). The Report of the Senate Select Committee on the Education of Gifted & Talented Children: A Ten Year Report Card. **The Australian Journal of Gifted Education.** 8(1): 57-59.
- General Teaching Council for England. (2007). **Identifying and Supporting Gifted and Talented Students.** Retrieved May, 2008, from <http://www.gtce.org.uk>
- Geographical Association. (2007). **Projects GTIP Think Piece- Gifted & Talented.** Retrieved November, 2008, from <http://www.geography.org.uk>
- Gifted Canada. (2008). **Gifted Canada, Canadian Information Concerning Bright and Gifted Children.** Retrieved September 29, 2008,
from <http://www3.telus.net/giftedcanada>
- George, D. R. (1995). **The Challenge of the Able Child.** London: David Fulton. p. 7.
- Goguen, I. J. (1993). Right to Education in Canada. In **International Handbook of Resources and Development of Giftedness and Talent.** Ed K.A. Heller; F.J. Monk; & A.H. Passow. New York: Pergamon. pp. 171-177.
- Hargrove, K. (1999). The Gifts of the 20th Century. **Gifted Child Today.** 22(6): 38-39.
- Heaensly, P. A. (1999). View of the "Top 10" Events that Have Influenced in Field of Gifted Education During the Past Century. **Gifted Child Today.** 22(6): 33-37.
- Highland Council Education, the. (2007). **Learning and Teaching should be Inclusive and Enjoyable.** Retrieved December, 2008,
from <http://www.highlandschool-virtualib.org.uk>

- _____. (2008, February). **Gifted/Talented Pupils**. Retrieved May, 2008, from http://www.highlandschools-virtualib.org.uk/lit/inclusive_enjoyable/gifted.htm
- House Committee on Education & The Workforce 107th Congress, Congress of America. (2001). **Legislative Effort**. Washington, D.C.
- Imbeau, M. B. (1999). A Century of Gifted Education: A Reflection of Who and What Made a Difference. **Gifted Child Today**. 22(6): 40-43.
- Jolly, J. L. (2009). The National Defense Education Act: Current STEM Initiative, and the Gifted. **Gifted Child Today**. 32(2).
- Kaplan, S. (1999). Events that have Impacted Gifted Education. **Gifted Child Today**. 22(6): 44-48.
- Karnes, F. A.; & Marquardt, R. G. (1991a). **Gifted Children and The Law: Mediation, Due Process and Court Cases**. Dayton, OH: Ohio Psychology Press.
- _____. (1991b). **Gifted Children and Legal Issues in Education: Parent's Stories of Hope**. Dayton, OH: Ohio Psychology Press.
- _____. (1993). Pathways to solutions. **Gifted Child Today**. 16: 38-44.
- _____. (1995). Gifted Education and the Courts: Teacher Certification and Employment Decisions. **Roeper Review**. 6(1): 18-19.
- Kierstead, G. Angela; & Hanvey, Louise. (2001, Fall). Insight: Special Education in Canada. **Canadian Council on Social Development Perception**. 25(2).
- Kuo, C. C. (2008). **Identification of the Gifted and Talented**. Paper for Teacher Training. Bangkok.
- _____. ; et al. (2006). **Gifted and Talented Education in Taiwan**. Taipei: Special Education Center, National Taiwan Normal University. Guan Shun Printing Co. LTD.
- Leroux, J. A. (2000). A Study of High Ability Students in Canada: Policy, Programs and Students' need. In **International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent**. Ed K.A. Heller; F.J. Monk; R. Sternberg; & R. Subonik. Oxford: Pergamon Press.
- Long, P. E. (1995). **The Education of Intellectually Gifted Students in Australia: Past , Present , and Future**. Paper to the Annual Conference of the

- Australian Association for Research Education, 26-30 November, 1995, Hobart, Tas.
- Lupart, J. L. (2005, June). Gifted Education and Counseling in Canada. **International Journal for the Advancement Counseling**. 27(2): 173-182.
- Maker, C. J. (1996). Identification of Gifted Minority Students: A National Problem, Needed Changes, and a Promising Solution. **Gifted Child Quarterly**. 40(1): 41-50
- _____. (1998). **Identifying and Assessing Gifted and Talented Bilingual Hispanic Students**. (ERIC Digest). Charleston, WV: ERIC Clearinghouse on Rural Education and Small Schools. (ED 388 490).
- Marland, S. P. (1972). Education of the Gifted and Talented. **Volume I: Report to the Congress of the United States of America. Commissioner of Education**. Washington, D.C.: Department of Health, Education & Welfare.
- Marquardt, R. G.; & Karnes, F. A. (1989). The Courts and Gifted Education. **West's Education Law Reporter**, 50: 9-14.
- _____. (1994). Gifted Education and Discrimination: The Role of the Office for Civil Rights. **Journal for the Education of the Gifted**. 18(1): 87-94.
- Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs, the (MCEETYA). (1999). **Report of Gifted and Talented Children**. Retrieve June, 2008, from <http://www.aph.gov.au/senate/committee/EETCTTE/1999/gifted/c05.doc>
- Ministry of Education, Alberta. (2004). **Key Information and Issues Regarding Policy, Accountability and Funding for Special Education in Alberta**. Alberta: A.L. Charette Consulting Ltd. pp. 1-19.
- Ministry of Education, Ontario. (1998). **Individual Educational Plan (IEP): Resource Guide**. Ontario: Queen's Printer for Ontario.
- Ministry of Education, Republic of China (Taiwan). (1975). **9-Year Citizen Obligatory Education Practice Guidelines**. Taipei.
- _____. (1981). **Preschool Education Law**. Taipei.
- _____. (1982). **Guidelines for the Third-Stage Experimental Educational Programs for Gifted Students in Elementary and Junior High Schools (in Chinese)**. Taipei.
- _____. (1984). **Special Education Law**. Taipei.

- _____. (1997). **Special Education Law of 1997** (Article 10). Taipei.
- _____. (2000). **The White Book of Gifted Education**. Taipei.
- _____. (2006). **Education for Gifted and Talented Students**. Retrieved August 20, 2006, from <http://english.moe.gov.tw>
- _____. (2006). **2006 Education in Taiwan**. Taiwan: Ministry of Education.
- _____. (2007). **Handbook of Gifted Education**. Taipei.
- _____. (2008). **The White Book of Gifted Education**. Taiwan: Ministry of Education.
- National Academy for Gifted and Talented Youth. (2007, April). The National Standards for Gifted and Talented Education and NACE Challenge Award. **National Association for Able Children in Education**.
- _____. (2007). The National Standards for Gifted and Talented Education (IQS): An Explanation. Warwick: www.nagty.ac.uk
- _____. (2007). The National Standards for Gifted and Talented Education (IQS): User Guide. Warwick: www.nagty.ac.uk
- National Association for Able Children in Education. (2005). **National Quality Standards in Gifted and Talented Education**. Retrieved June, 2008, from http://www.eriding.net/resources/inclusion/gandt/060301_gjones_sen_gandt_QualStand_userguide_with_annexe.doc
- _____. (2007). **About the National Association for Able Children in Education**. Retrieved June, 2008, from <http://www.nace.co.uk>
- National Association of Gifted Children. (2008). Retrieved June, 2008, from <http://www.nagc.org>
- National Commission on Excellence in Education. (1983). **A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform**. Chicago: Chicago Press.
- _____. (1993). **A Nation at Risk: The Imperative for School Reform**. Washington, D.C.: U.S. Department of Education.
- National Literacy Trusts. (2007). **Gifted and Talented**. Retrieved March, 2008, from <http://www.Literacytrust.org.uk>
- National Organizations for Gifted and Talented. (2007). **National Organizations for**

- Gifted and Talented.** Retrieved April, 2008,
from <http://www.teachingexpertise.com>
- NSW Department of School Education. (1991). **Policy for the Education of Gifted and Talented Students.** Sydney.
- _____. (1991). **Implementation Strategies for the Education of Gifted and Talented Students.** Sydney.
- NSW Ministerial Advisory Council on the Quality of Teaching. (1999). **Professional Development for Teachers: Identifying and Catering for the Needs of Gifted and Talented Students.** NSW Department of Education and Training.
- O' Connell, P. R. (1993). **National Excellence: A Case for Developing American's Talent.** Washington, D.C.: Office of Educational research and Improvement, U.S. Department of Education.
- Office for Standards in Education, the. (1998). **NACE Links to Sites Relevant to Teaching the Able and Gifted.** Retrieved July, 2008, from http://www.nace.co.uk/nace/links/nace_links.htm
- Office of Educational Research and Improvement, U.S. Department of Education. (1993). **National Excellence: Case for Developing America's Talent.** Washington, D.C.
- Office of Public Sector Information. (2008). **Education and Skills Act 2008: Chapter 25.** Retrieved May, 2008,
from http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2008/ukpga_20080025
- Ortiz, F. I. (1995). **Mexican American Women: Schooling, Work, and Family.** (ERIC Digest). Charleston. WV: ERIC Clearinghouse on Rural Education and Small Schools. (ED 388 - 490).
- Phothisuk, Usanee. (1987). **Public Law 94-142 & Public Law 98-199: The Real Civil Right in Education.** Pennsylvania USA: Paper presented at the 10th Seminar in Special Education: Education for all.
- Qualification and Curriculum Authority. (2008). **Gifted and Talented Learner.** Retrieved May, 2008, from <http://www.qca.org.uk>
- Reutter, Jr. E. E.; & Hamilton, R. R. (1986). **The Law of Public Education.** N.Y : The Foundation Press, Inc.
- Riley, T. L. (1999). 10 Events of the Past that might Just Shape the Future! **Gifted Child Today.** 22(6): 49-52.
- Robert, J. L. (1999). The Top 10 Events Creating Gifted Education for the New

- Century. **Gifted Child Today**. 22(6): 38-39.
- Ross, P. O. (1993). **National Excellence: A Case for Developing America's Talent**. Washington, D.C.: U.S. Department of Education.
- Russo, C. J. (2001). Unequal Educational Opportunity for Gifted Students: Robbing Peter to Pay Paul? **Urban Law Journal**. XXIX: 733.
- Samuels, G. (1997). Address at the Launch of the Gifted Education Research, Resource and Information Centre, University of New South Wales. **Australasian Journal of Gifted Education**. 6(2): 5-6.
- Senate. (1988). **The Report of the Senate Select Committee on Education of Gifted and Talented Children**. Canberra: Australian Government Publishing Service.
- . (1999). **The Education of Gifted Children**. Canberra: Australian Government Publishing Service.
- Special Education Center. (2006). **Gifted and Talented Education in Taiwan**. Taiwan: National Taiwan Normal University.
- Stevenson, Harold W.; et al. (1994a). **Education of Gifted and Talented Students in China, Taiwan, and Japan**. Washington, D.C.: Office of Educational Research and Improvement.
- . (1994b). **Education of Gifted and Talented Students in China, Taiwan, and Japan**. Retrieved August 23, 2006, from <http://www.eric.ed.gov/> ERICWebPortal
- Stewart, E. D. (1999). An American Century of Roots and Signposts in Gifted and Talented Education. **Gifted Child Today**. 22(6): 56-58.
- Teare, J. B. (1988). **A School Policy on Provision for the Able Pupils**. Northampton: NACE. p. 12.
- Termen, L. M. (1954). The Discovery and Encouragement of Exceptional Talent. **American Psychologist**. 9: 221-230.
- Terman, L. M.; & Oden, M. H. (1959). **The Gifted Group at Mid-Life: Thirty-Five Years' Follow-Up of the Superior Child**. Stanford, CA: Stanford University Press.
- U.S. Department of Education. (1993). **National Excellent: The Case for Developing Americas Talent**. Washington, D.C.: Government Printing Office.

- _____. (2007). **Report of the Academic Competitiveness Council**. Retrieved June, 2008, from <http://www.ed.gov/print/about/inits/ed/competitiveness/acc-mathscience/index.html>
- U.S. Supreme Court. (1954). **Brown V. Board of Education of Topeka, Kansas**. 347 U.S. 483 Appeal from the United States District Court for the District.
- Van Tassel-Baska. (2006). **Comprehensive Curriculum for Gifted Learner**. 2nd ed. Boston : Allyn & Bacon.
- Vise, D. (2007, November 25). **Washington Post Staff Writer**. p. C01
- Weber, C. L. (1999). Celebrating our Future by Revising our Past. **Gifted Child Today**. 22(6): 58-60.
- White, D. A. (1999). Gifted Education: The Event- and Event-of Theory. **Gifted Child Today**. 22(6): 60-65.
- Winzer, Margret A.; & Mazurek, Kas. (2000). **Special Education in the 21th Century: Issues of Inclusion & Reform**. Washington, D.C.: Galludet University Press.
- Wu, T. W. (1989). Gifted Education in Taiwan. **Educational Perspectives**. 26: 14-20.
- _____. (2000, January 1). Talent Identification and Development in Taiwan. **Roeper Review**.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

มาตรฐานของโปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
โดย **National Association for Gifted Children**

ประเทศสหรัฐอเมริกา

**มาตรฐานของโปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
โดย National Association for Gifted Children
ประเทศสหรัฐอเมริกา**

มาตรฐานของโปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดย National Association for Gifted Children ประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยมาตรฐาน 7 มาตรฐาน ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1: ด้านการเสาะหานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- มาตรฐานที่ 2: ด้านการพัฒนาวิชาชีพบุคลากร
- มาตรฐานที่ 3: ด้านการให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษาทางด้านอารมณ์และสังคม
- มาตรฐานที่ 4: ด้านการประเมินโครงการ
- มาตรฐานที่ 5: ด้านรูปแบบโปรแกรม
- มาตรฐานที่ 6: ด้านการบริหารจัดการ
- มาตรฐานที่ 7: ด้านหลักสูตรและการสอน

แต่ละมาตรฐานจะประกอบด้วยตัวชี้วัด 3-5 ตัวชี้วัด แต่ละตัวชี้วัดมีเกณฑ์การประเมิน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 มาตรฐานขั้นต่ำ

ระดับ 2 มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้

1. ด้านการสะท้อนหาให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
1. กระบวนการในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสนอข้อชื่อนักเรียนจะต้องมีความต่อเนื่อง สอดคล้องและเหมาะสมสำหรับการให้บริการด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	1.0M ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในสาขาต่างๆ จะต้องมีการเผยแพร่สู่สมาชิกทั้งหมดอย่างเหมาะสม 1.1M นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการคัดกรองความสามารถเบื้องต้นเพื่อหาเด็กที่มีแววว่าควรได้รับการจัดการศึกษาลำดับผู้มีความสามารถพิเศษ 1.2 M การเสนอชื่อนักเรียนสำหรับใช้บริการจะต้องมาจากหลายแหล่ง เช่น ครู พ่อแม่ สมาชิกในชุมชน เพื่อน และอื่นๆ 1.3 M พ่อแม่จะต้องได้รับข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ และลักษณะของนักเรียน	1.0E กลุ่มโรงเรียน (School District) จะต้องจัดให้มีคู่มือที่มีหลายภาคเกี่ยวกับกระบวนการในการเสนอชื่อนักเรียนให้เข้ารับบริการจัดการศึกษาลำดับผู้มีความสามารถพิเศษ 1.1E กระบวนการในการเสนอชื่อจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องกับนักเรียนทุกคนและตลอดเวลา 1.2E กระบวนการและแบบฟอร์มการเสนอชื่อจะต้องนำมาใช้ได้หลายภาษา 1.3E พ่อแม่ทุกคนจะต้องได้รับการเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการสัมมนาเป็นพิเศษเกี่ยวกับการทำความเข้าใจถึงความหมายของความเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนมีการกำหนดไว้อย่างเหมาะสมสำหรับการบริการทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจะต้องวัดความสามารถต่างๆ ความสามารถพิเศษ	2.0M เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถของนักเรียนจะต้องเป็นภาษาซึ่งนักเรียนมีความคล่องแคล่วในการใช้มากที่สุด 2.1 M การวัดประเมินผลจะต้องมีความยุติธรรม	2.0E การประเมินต่างๆจะต้องมีการจัดเตรียมเป็นภาษาที่นักเรียนมีความคล่องแคล่วในการใช้มากที่สุด 2.1E การวัดประเมินจะต้องตอบสนองต่อเงื่อนไขต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ เพศ และพัฒนาการที่มีความแตกต่างกัน

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
จุดเด่นต่างๆและความต้องการจำเป็นที่เด็กจะได้รับตาม โอกาสและสอดคล้องกับจุดเด่นแต่ละอย่าง	<p>2.2 M จุดประสงค์ต่างๆของการวัดประเมินจะต้องมีความชัดเจน ให้โอกาสทุกคนเท่าเทียมกันและครอบคลุมในทุกระดับชั้น</p> <p>2.3 M การประเมินนักเรียนจะต้องมีความละเอียดและเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับลำดับขั้นของพัฒนาการความสามารถพิเศษที่เป็นปัจจุบัน</p>	<p>2.2E นักเรียนที่เข้ารับการเสาะหาในแต่ละสาขาความสามารถพิเศษที่อยู่ภายในกลุ่มโรงเรียน (School District) จะต้องได้รับโอกาสเหมือนกันที่ครอบคลุมทุกระดับชั้น</p> <p>2.3E การประเมินผลนักเรียนจะต้องมีความละเอียดอ่อนและเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับลำดับขั้นของพัฒนาการความสามารถพิเศษทุกระดับ</p>
3. ผลการวินิจฉัยจุดเด่นและความต้องการจำเป็นของนักเรียนแต่ละคนจะต้องนำมาใช้ในการสร้างแผนการช่วยเหลือที่เหมาะสม	<p>3.0 M ผลการประเมินจะต้องถูกนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาลำหรับนักเรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม</p>	<p>3.0E จัดให้มีการพัฒนาแผนการประเมินเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มีความต้องการทางการศึกษาลำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>
4. กระบวนการและเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทั้งหมดจะต้องมีพื้นฐานมาจากการวิจัยและทฤษฎีที่เป็นปัจจุบัน	<p>3.1 M ผลการประเมินจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะการเรียนรู้ ศักยภาพและระดับความสามารถต่างๆ</p> <p>4.0 M เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีหลากหลาย ไม่ใช้เพียงอย่างเดียว และผลที่ได้จะต้องคัดแยกเด็กได้จริงว่าเหมาะสมที่จะรับบริการจัดการการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p> <p>4.1 M เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีหลักฐานที่แสดงถึงการมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น</p>	<p>3.1E ผลการประเมินจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจต่างๆ รูปแบบการเรียนรู้ และความต้องการทางการศึกษาของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ</p> <p>4.0E ข้อมูลการประเมินนักเรียนจะต้องมาจากหลายาแหล่ง และด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p> <p>4.1E ข้อมูลการประเมินนักเรียนจะต้องมีความเหมาะสมด้านความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงทั้งในรูปแบบที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ</p>

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
5. มีการเขียนกระบวนการในการเสาะหาเด็กเป็นรายลักษณะอักษร ซึ่งจะต้องประกอบด้วย เงื่อนไขการแสดงความจำนงให้ข้อมูล (Informed consent) การให้นักเรียนยังคงอยู่ในโปรแกรม (student retention) การคัดนักเรียนออกจากโปรแกรม และกระบวนการยื่นคำร้องเรียน	<p>5.0 M ขอบเขตของโปรแกรมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องประกอบด้วย กระบวนการในการประเมินนักเรียนที่ดำเนินการอย่างน้อย 1 ครั้งในระหว่างการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย</p> <p>5.1 M จัดให้มีแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการสำหรับการให้นักเรียนยังคงอยู่ในโปรแกรม หรือออกจกโปรแกรม รวมทั้งมีแนวทางสำหรับการร้องเรียนของผู้ปกครอง</p>	<p>5.0E ข้อมูลนักเรียนจะต้องถูกรวบรวมโดยใช้เครื่องมือที่มีความสมดุลทั้งการวัดในรูปแบบที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการเสาะหา</p> <p>5.1E ขอบเขตของแนวทางและกระบวนการจะต้องมีการทบทวนและปรับปรุงเมื่อมีความจำเป็น</p>

2. ด้านการพัฒนาวิชาชีพบุคลากร

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
1. จัดให้มีโปรแกรมการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำหรับบุคลากรทุกๆ โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	<p>1.0M บุคลากรในโรงเรียนทุกคนจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ</p> <p>1.1M ครูที่สอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาความรู้เฉพาะวิชาปีละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย</p>	<p>1.0E บุคลากรในโรงเรียนทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ความต้องการของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ และกลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.1E ครูของโรงเรียนที่มีความสามารถพิเศษทุกคนจะต้องได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
<p>2. เฉพาะบุคลากรที่ได้รับการรับรอง คุณภาพเท่านั้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>เพื่อนำมาออกแบบกิจกรรมสำหรับสอนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ</p> <p>2.0M บุคลากรที่ทำงานร่วมกับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทุกคนจะต้องได้รับประกาศนียบัตรทางด้านการสอนในสาขาต่างๆที่ได้รับการกำหนดให้สอนและจะต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการเรียนรู้และความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกันของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในระดับชั้นที่ทำการสอนอยู่</p>	<p>ความสามารถพิเศษอย่างกระตือรือร้นและต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาความชำนาญหรือโปรแกรมในระดับสูงกว่าปริญญาตรี</p> <p>2.0E บุคลากรทุกคนที่ทำงานกับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในโปรแกรมการพัฒนาบุคลากรทั่วไป</p>
<p>3. เฉพาะบุคลากรที่ได้รับการรับรอง คุณภาพเท่านั้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>2.1M ครูที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทุกคนจะต้องผ่านการเข้าร่วมการทำกิจกรรมหรือทำงานจนได้รับประกาศนียบัตรหรือรับรองคุณภาพเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจากรัฐ (State) ที่ทำการสอนอยู่</p> <p>2.2M ครูทุกคนที่มีความรับผิดชอบในการสอนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p> <p>3.0M บุคลากรของโรงเรียนจะต้องปลดจากหน้าที่ต่างๆเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการประสบความสำเร็จในการพัฒนาความชำนาญการทางด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถ</p>	<p>2.1E ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทุกคน จะต้องมีประกาศนียบัตรหรือปริญญาทางด้านจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p> <p>2.2E เฉพาะครูที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเท่านั้นที่จะมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p> <p>3.0E กิจกรรมการพัฒนาความเชี่ยวชาญทางด้านจัดการศึกษา การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต่างๆ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มโรงเรียน และสถาบันทางการศึกษา</p>

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	พิเศษ	ต่างๆ
4. บุคลากรทางการศึกษาจะต้องได้รับการอำนวยความสะดวกในเวลาที่เหมาะสมในการเตรียมการและพัฒนแผนการจัดการศึกษา หลักสูตร และสื่อต่างๆ	4.0M บุคลากรในโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนเพื่อกำหนดระยะเวลาในการจัดเตรียมสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	4.0E จะต้องมีการวางแผนการจัดการตารางเวลาโดยทั่วไป เช่น การลดระยะเวลา การใช้เวลาช่วงปิดภาคฤดูร้อน ให้ครูทุกคนเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับโปรแกรมการจัดการศึกษาและการจัดสรรทรัพยากร

3. ด้านการให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษาทางด้านอารมณ์และสังคม

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
1. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการแนะนำที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของแต่ละคนที่แตกต่างกัน	1.0M มีการจัดเตรียมบริการการแนะแนวและให้คำปรึกษาโดยผู้ให้คำปรึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะและความต้องการด้านสังคมและอารมณ์ของเด็กเป็นอย่างดี	1.0E การให้บริการให้คำปรึกษาจะต้องดำเนินการโดยผู้ให้คำปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญที่ได้รับการฝึกมาเป็นพิเศษเกี่ยวกับคุณลักษณะและความต้องการต่างๆทางด้านสังคมและอารมณ์ของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เช่น การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง ศักยภาพต่างๆ

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
<p>2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการแนะแนวทางด้านอาชีพที่ได้รับบริการและแนวทางการแนะแนวที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่แตกต่าง</p>	<p>2.0M ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการแนะแนวด้านอาชีพที่สอดคล้องกับจุดเด่นของแต่ละคน</p>	<p>2.0E ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการให้คำปรึกษาและการแนะแนวทางด้านอาชีพที่มีความเหมาะสมกับความแตกต่างและพื้นที่</p>
<p>3. ผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงต้องได้รับการแนะแนวและให้คำปรึกษาเพื่อช่วยพัฒนาได้ถึงศักยภาพที่แท้จริงของเขา</p>	<p>3.0M ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มีภาวะเสี่ยงจะต้องได้รับการเอาใจใส่ การแนะแนว และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้พัฒนาไปถึงศักยภาพที่แท้จริงของแต่ละคน</p>	<p>3.0E ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่ไม่ได้แสดงออกถึงความสามารถในชั้นเรียนปกติและชั้นเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ</p>
<p>4. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีหลักสูตรการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยนอกเหนือจากการแนะแนวและการให้คำปรึกษา</p>	<p>4.0M ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีหลักสูตรทางด้านจิตพิสัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการทางด้านการเรียนการสอนและหลักสูตร</p>	<p>4.0E หลักสูตรการพัฒนาด้านจิตพิสัยสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการกำหนดและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการปรับเปลี่ยนการวางแผนทางด้านวิชาการ ด้านอาชีพ และความเข้าใจในอาชีพให้เหมาะสมกับเด็ก</p>
<p>5. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงจะต้องได้รับการเสาะหาและมีการจัดเตรียมบริการต่างๆแทนการคัดออก</p>	<p>5.0M ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง จะต้องไม่ถูกคัดออกจากโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเพียงเหตุผลที่ว่า จะทำให้เป็นปัญหาในด้านต่างๆ</p>	<p>5.0E ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง จะต้องได้รับการให้คำปรึกษาและการแนะแนวด้านอาชีพเป็นพิเศษ ในประเด็นต่างๆและปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสภาพการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง</p>

4. ด้านการประเมินโปรแกรม

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
1. การประเมินจะต้องเป็นไปตามเป้าหมาย	1.0M ข้อมูลที่รวบรวมมาจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจและความต้องการต่างๆของกลุ่มคนที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษา (Constituency Groups)	1.0E ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจะต้องตรงกับประเด็นสอดคล้องกับคำถามต่างๆที่ตั้งขึ้น โดยกลุ่มคนที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษา (Constituency Groups) และจะต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด
2. การประเมินจะต้องมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	2.0M กลุ่มโรงเรียนจะต้องได้รับทรัพยากรต่างๆสำหรับการประเมินอย่างเพียงพอ	2.0E กลุ่มโรงเรียนจะต้องมีการจัดสรรเรื่องเวลา การสนับสนุนทางด้านเงินทุน และบุคลากรอย่างเพียงพอในการดำเนินการประเมิน โปรแกรมอย่างเป็นระบบ
3. การประเมินจะต้องดำเนินการโดยผู้มีจรรยาบรรณและความสามารถ	3.0M บุคคลที่ดำเนินการประเมินจะต้องมีความสามารถและมีความเที่ยงตรง	3.0E บุคคลที่ดำเนินการประเมินจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการประเมิน โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
	3.1M รูปแบบการประเมิน โปรแกรมจะต้องระบุว่าการให้การบริการได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่	3.1E รูปแบบการประเมินจะต้องรายงานถึงจุดแข็งและจุดอ่อนและประเด็นต่างๆ ของโปรแกรมที่พบ และควรเอาใจใส่ส่วนที่จะมีผลต่อการให้บริการ โปรแกรมเป็นพิเศษ
	3.2M เครื่องมือและกระบวนการต่างๆที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจะต้องมีความเชื่อมั่นและมีความเที่ยงตรง	3.2E เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจะต้องมั่นใจว่ามีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง และมีความเหมาะสมกับอายุระดับพัฒนาการ เพศ และความแตกต่างของกลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
	3.3M กลยุทธ์การประเมินทั้งแบบ Formative และ Summative จะต้องถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมที่ดำเนินการอยู่	3.3E การประเมินแบบ Formative จะต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ และการประเมินแบบ Summative จะต้องดำเนินการในทุกๆ 5 ปีหรือเป็นไปตามนโยบายของรัฐหรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
	3.4M ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องถูกเก็บเป็นความลับ	3.4E บุคคลทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินจะต้องได้รับโอกาสในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและการแปลผลการประเมิน
4. ผลการประเมินต่างๆ จะต้องมีการจัดทำเป็นรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	4.0M รายงานผลการประเมินต่างๆจะต้องนำเสนออย่างชัดเจนและมีรูปแบบที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Cohesive)	4.0E รายงานผลการประเมินจะต้องออกแบบให้มีการนำเสนอผลการประเมินและการตีความ ส่งเสริม โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด

5. ด้านรูปแบบโปรแกรม

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
1. โปรแกรมจะต้องมีความต่อเนื่องหลากหลาย และมีมากกว่าที่จะเป็นการจัดเพียง โปรแกรมเดียว	1.0M การให้บริการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จะต้องบริการให้ทั่วถึงสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทุกคน	1.0E ระดับของการบริการจะต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเต็มที่
2. การศึกษาลำดับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนอย่างเพียงพอ	2.0M การสนับสนุนด้านเงินทุนในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีความเป็นธรรม และสมดุลเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการสนับสนุนเงินทุนกับ โปรแกรมอื่นๆ ของท้องถิ่น	2.0E โปรแกรมการจัดการศึกษาลำดับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนอย่างสม่ำเสมอและเพียงพอ
3. โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีพื้นฐานมาจากความเข้าใจ และความมีเหตุผล	3.0M โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการตรวจสอบโดยบุคคลภายนอกซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติพื้นฐาน	3.0E โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องวางแผนให้มีการให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
4. การให้บริการ โปรแกรมการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้อง บูรณาการเข้ากับการศึกษาปกติใน โรงเรียน	<p>3.1M โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษจะต้องมีแนวทางอย่างชัดเจน โดยมีรากฐานมาจาก ปรัชญาที่ชัดเจนรวมถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่ระบุ ไว้อย่างชัดเจน</p> <p>3.2M ความต่อเนื่องของบริการจะต้องครอบคลุมตั้งแต่ระดับ ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย</p>	<p>3.1E โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนจะต้องกำหนดพันธกิจ ปรัชญาที่กล่าวถึงความจำเป็นสำหรับการจัดโปรแกรม การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p> <p>3.2E มีการวางแผนโปรแกรมตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา- มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย นโยบายต่างๆ และ กระบวนการต่างๆ ในการเสาะหา หลักสูตร การสอน บริการ การเตรียมครู การประเมินแบบ Formative และ Summative การบริการสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง</p>
4. การให้บริการ โปรแกรมการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้อง บูรณาการเข้ากับการศึกษาปกติใน โรงเรียน	<p>4.0 M โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษจะต้องเชื่อมโยงกับ โปรแกรมการศึกษาปกติ</p> <p>4.1M การให้โอกาสทางการศึกษาจะต้องมีความเหมาะสม โดยให้ทั้งการเรียนในห้องเรียนปกติ การเรียนในห้องศูนย์ วิทยากร การจัดชั้นเรียนพิเศษ หรือ การจัดกิจกรรมภายนอก ที่รวมกลุ่มด้วยความสมัครใจ</p>	<p>4.0E การบริการสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้อง ออกแบบเพื่อการส่งเสริมและสร้างเสริมความรู้และทักษะ กระบวนการทางวิชาการที่เรียนรู้ในชั้นเรียนปกติทุกระดับชั้น</p> <p>4.1E องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจะต้องให้บริการต่างๆ ที่ หลากหลายและมีใช้เพียงบริการเดียวเท่านั้น</p>
5. การจัดกลุ่มของนักเรียนต้องมีความ ยืดหยุ่นหลากหลาย ตามระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อความสะดวกใน การจัดการเรียนการสอนและกำหนด หลักสูตร	<p>5.0M การจัดกลุ่มที่มีลักษณะยืดหยุ่นของผู้เรียนจะต้อง ดำเนินการตลอดการเข้าโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>5.0E ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องถูกจัดเข้ากลุ่มตาม ความเหมาะสมในทุกๆ รายวิชาและทุกๆ ระดับชั้น ที่มันใจได้ ว่าผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนฯ</p>

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานชั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
6. มีนโยบายพิเศษที่ใช้ในการปรับปรุงและการส่งเสริมการจัดโปรแกรมการศึกษาปกติตามความต้องการจำเป็นสำหรับการศึกษของผู้มีความสามารถพิเศษ	6.0 M นโยบายต่างๆของโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องรวมถึงกฎหมายสำหรับความต้องการของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ	6.0E นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องจัดตามขอบเขตดังนี้ การจัดให้ตั้งแต่เด็กมาเข้าโปรแกรมในช่วงแรก การเลื่อนระดับชั้นไประดับที่สูงกว่า การจัดกลุ่มความสามารถ และการเข้าเรียนโปรแกรมพิเศษควบคู่กับ โปรแกรมปกติ (Dual enrollment)

6. ด้านการบริหารจัดการ

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานชั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
1. บุคลากรที่มีส่วนร่วมโดยตรงในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีความสามารถพิเศษจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม	1.0M ผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องเรียนจบรายวิชาต่างๆ หรือได้รับการพัฒนาความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษและแสดงออกถึงความสามารถในการเป็นผู้ช่วยที่เหมาะสม	1.0E ผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีประกาศนียบัตรหรือมีวุฒิการศึกษาทางด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
2. โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการบูรณาการเข้าไปในโปรแกรมการศึกษาปกติ	2.0M โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องสร้างให้เชื่อมโยงกันถึงการจัดการศึกษาปกติในทุกๆระดับชั้น	2.0E ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการผสมผสานกันระหว่างการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษและการจัดการศึกษาปกติ
3. โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการประสานความร่วมมือกันในการทำงานเป็นปกติจากกลุ่มผู้สนับสนุนและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง	3.0M บุคลากรที่จัดทำโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองตลอดอย่างต่อเนื่อง	3.0E บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องอำนวยความสะดวกในการรับรู้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับนโยบายและการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่สำคัญๆ เช่น การตรวจสอบและคัดกรองเด็ก การร้องเรียน การยินยอมให้ข้อมูลความก้าวหน้าของเด็กกับบุคคลในโรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
4. จัดให้มีการสนับสนุนทางด้านการพยาบาลและสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	<p>3.1M โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องสร้างขึ้นและใช้คณะทำงานที่มีความหลากหลายที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจฐานะของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน นักเรียนทั้งหมด รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน นักเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน</p>	<p>3.1E พ่อแม่ของผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่างๆเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>
	<p>3.2M บุคลากรที่จัดทำโปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการติดต่อกับนักวิชาการหรือองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนทางด้านการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต่างๆ เช่น โรงเรียน เขตคณะกรรมการโรงเรียน องค์กรทางการศึกษาของรัฐ ตัวแทนทางการศึกษา เป็นต้น</p>	<p>3.2E โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องพิจารณาประเด็นต่างๆที่เป็นปัจจุบันและประเด็นที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษจากนักวิชาการและตัวแทนในสาขาต่างๆ</p>
4. จัดให้มีการสนับสนุนทางด้านการพยาบาลและสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	<p>4.0M จัดให้มีการสนับสนุนทางด้านการพยาบาลต่างๆในการจัดโปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>4.0E การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการสนับสนุนจากหลายแหล่ง เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และอื่นๆ</p>
	<p>4.1M จัดให้มีการสนับสนุนทางเทคโนโลยีต่างๆในการจัดโปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>4.2E การจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสม</p>
	<p>4.2M มุมต่างๆในห้องสมุดจะต้องมีสื่อต่างๆที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>4.3E การกำหนดแผนสำหรับการจัดซื้อสื่อวัสดุอุปกรณ์ใหม่ต่างๆสำหรับโรงเรียนจะต้องสะท้อนมาจากความต้องการของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ</p>

7. ด้านหลักสูตรและการสอน

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
<p>1. จัดให้มีหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย</p>	<p>1.0M หลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น การปรับปรุงหลักสูตรและการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีความสามารถพิเศษ จะต้องมีการบูรณาการและมีความชัดเจน</p>	<p>1.0E การระบุและกำหนดลำดับขั้นตอนและขอบเขตของหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีความชัดเจนและครอบคลุม ทั้งทุกระดับชั้นและทุกภา สาขาวิชา</p>
<p>2. หลักสูตรและการสอนในชั้นเรียนปกติจะต้องได้รับการดัดแปลง เปลี่ยนแปลงหรือจัดทำขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีความสามารถพิเศษแต่ละคน</p>	<p>2.0M การสอน วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ต่างๆที่จะให้สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการกำหนดอย่างเป็นระบบ และมีความแตกต่างไปจากห้องเรียนปกติ</p>	<p>2.0E แผนการจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา ทฤษฎีหรือสื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่มีความท้าทายผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในชั้นเรียนปกติ</p>
	<p>2.1M ครูทุกคนจะต้องมีการสร้าง การปรับปรุงหลักสูตรที่สามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้ในระดับสูงได้</p>	<p>2.1E ครูทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาแผนต่างๆของหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทุกสาขาวิชา</p>
	<p>2.2 การชี้แจงเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสาระสำคัญและกระบวนการของหลักสูตรปกติจะต้องสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับโปรแกรมการเรียนรู้</p>	<p>2.2E เอกสารคำชี้แจงเกี่ยวกับระดับการประเมินการเรียนรู้และเกณฑ์การย่นระยะเวลาเรียนหรือการข้ามไปเรียนในชั้นเรียนที่สูงขึ้น จะต้องแสดงไว้ในแผนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยมีพื้นฐานมาจากความต้องการพิเศษของผู้เรียนแต่ละคน</p>

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานขั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
<p>3. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีความยืดหยุ่นหลากหลายที่เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้หรือการข้ามชั้นเรียนสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่เห็นว่าเหมาะสม</p>	<p>2.3M ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการประเมินความสามารถเกี่ยวกับความรู้และทักษะพื้นฐาน และจัดให้มีโอกาสในการเลือกการศึกษาที่ท้าทายและมีประสิทธิภาพ</p> <p>3.0M โปรแกรมการสอนจะต้องมีเนื้อหาที่ท้าทายและมีกลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับความสามารถที่แตกต่างกันให้ทันถึงความจำเป็นในการเรียนรู้หรือการข้ามชั้นเรียนและกระบวนการเรียนรู้ในระดับสูงของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>2.3E ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการประเมินความสามารถในทุกๆสาขาวิชาที่เรียน และจัดให้มีการจัดการศึกษาที่มีความท้าทายมากขึ้น</p> <p>3.0E เมื่อได้รับอนุญาตให้มีการเรียนรู้ระยะเวลาเรียนหรือการข้ามไปเรียนในชั้นเรียนที่สูงขึ้นแล้ว จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาที่เป็นจุดเด่นหรืออยู่ในความสนใจของผู้เรียน</p>
<p>4. จัดให้มีโอกาสในการเรียนรู้ระยะเวลาในการเรียนเนื้อหาและการข้ามไปเรียนในชั้นเรียนที่สูงขึ้นสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>4.0M การพิจารณากระบวนการหรือข้อจำกัดของการเรียนรู้ระยะเวลาในการเรียนเนื้อหาและการข้ามไปเรียนในชั้นเรียนที่สูงขึ้น จะต้องมีการพิจารณาหลังจากผ่านการประเมินแล้วเท่านั้น</p>	<p>4.0E มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการในการเรียนรู้ระยะเวลาเรียนหรือการข้ามไปเรียนในชั้นเรียนที่สูงขึ้น เพิ่มเวลาและบางเวลาในเนื้อหาและระดับชั้นเรียนต่างๆ สำหรับนักเรียนทุกคนที่แสดงถึงศักยภาพ</p>
<p>5. โอกาสทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีความต่อเนื่องทั้งด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และสื่อวัสดุอุปกรณ์</p>	<p>5.0M ความหลากหลายและความเหมาะสมของประสิทธิภาพการเรียนรู้ประกอบด้วย ความหลากหลายของหลักสูตร กลยุทธ์การสอน และสื่อวัสดุอุปกรณ์</p>	<p>5.0E รูปแบบการบริหารจัดการศึกษามีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนแต่ละคน โดยประเมินจากระดับและความก้าวหน้าของการเรียนรู้ที่สามารถทำได้ของนักเรียนแต่ละคน</p>

หลักการพื้นฐาน (Guiding Principle)	มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)	มาตรฐานชั้นนำไปเป็นแบบอย่างได้ (Exemplary Standards)
	<p>5.1M ความยืดหยุ่นหลากหลายของการสอน เช่น การเรียนในชั้นเรียนพิเศษ การสัมมนา การเรียนในห้องศูนย์วิทยการ การเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาอิสระ และการทำโครงการวิจัย จะต้องถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>5.1E หลักสูตรโปรแกรมจัดการศึกษาลำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสำหรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องได้รับการปรับเปลี่ยนตามประสบการณ์การเรียนรู้ ความสนใจ และรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน</p>

การพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ภาคผนวก ข

มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

ประเทศอังกฤษ

มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษประเทศอังกฤษ

มาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศอังกฤษ ประกอบด้วย 5 มาตรฐานหลัก ซึ่งแต่ละมาตรฐานแบ่งเป็นมาตรฐานย่อย ดังนี้

มาตรฐาน A ประสิทธิภาพของกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน แบ่งเป็นมาตรฐานย่อย 3 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านกระบวนการเสาะหา
2. มาตรฐานด้านประสิทธิภาพของการเตรียมการจัดการศึกษาในชั้นเรียน
3. มาตรฐานด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

มาตรฐาน B การสร้างหลักสูตรและทางเลือก แบ่งเป็นมาตรฐานย่อย 1 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการสร้างหลักสูตรและทางเลือก

มาตรฐาน C การประเมินการเรียนรู้ แบ่งเป็นมาตรฐานย่อย 2 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการประเมินการเรียนรู้
2. มาตรฐานด้านการส่งต่อและการเชื่อมโยง

มาตรฐาน D การบริหารจัดการของโรงเรียน/วิทยาลัย แบ่งเป็นมาตรฐานย่อย 6 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการเป็นผู้นำ
2. มาตรฐานด้านนโยบาย
3. มาตรฐานด้านปรัชญาของโรงเรียน
4. มาตรฐานด้านการพัฒนาบุคลากร
5. มาตรฐานด้านทรัพยากร
6. มาตรฐานด้านการตรวจสอบและการประเมิน

มาตรฐาน E ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมที่นอกเหนือจากโรงเรียน แบ่งเป็นมาตรฐานย่อย 2 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัวและอื่น ๆ
2. มาตรฐานด้านการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน

การแบ่งระดับของตัววัดแต่ละมาตรฐานย่อยออกเป็น 3 ระดับ คือ

- ระดับที่ 1 มาตรฐานขั้นเริ่มต้น
- ระดับที่ 2 มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา
- ระดับที่ 3 มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา	มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้
	มาตรฐาน A ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน		
<p>1. กระบวนการเสาะหา</p>	<p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยมีการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ใช้ในการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษในทุกๆ ระดับชั้นและมีการกำหนดนิยามที่มีการตกลงร่วมกันและต้องมีการแลกเปลี่ยนความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความหมายของคำ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted and Talented) ให้เป็นที่เข้าใจกันภายในองค์กร ในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ</p> <p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยต้องมีการบันทึกผลการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ถูกต้อง เพียงตรง และเป็นปัจจุบัน</p> <p>3. เด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องได้รับการเสาะหาด้วยกระบวนการที่มีประสิทธิภาพที่เห็นถึงอย่างกว้างขวางที่จะเพื่อนให้เห็นถึงองค์ประกอบทางด้านสังคม เศรษฐกิจของ</p>	<p>1. เด็กแต่ละคนจะต้องได้รับการคัดสรรประจำปี โดยใช้เกณฑ์ที่มีความชัดเจนแน่นอน ทั้งในระดับโรงเรียน/วิทยาลัย และระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือเป็นเรื่องๆ ไป</p> <p>2. การบันทึกผลการเสาะหาจะต้องถูกนำมาใช้ในการเสาะหาเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง และเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับสูงทั้งหมดจะต้องมีการติดตามผลและทบทวนความก้าวหน้าของเด็ก</p> <p>3. กระบวนการในการเสาะหาจะต้องกล่าวถึงประเด็นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับสูงด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย (เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านและมี</p>	<p>1. กระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการใช้เกณฑ์และหลักฐานต่างๆ อย่างหลากหลายที่มีทั้งข้อมูลในลักษณะที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ</p> <p>2. การบันทึกผลการเสาะหาจะต้องมีส่วนสนับสนุนในการตรวจสอบความเข้าใจ การวางแผนการพัฒนาและระบบการรายงานผลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้แลกเปลี่ยนและสร้างขึ้น</p> <p>3. กระบวนการในการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการทบทวนและปรับปรุงใหม่ถ้าได้มีการขยายความสามารถออกมาและข้อมูลใหม่ที่มีเพิ่ม</p>

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกึ่งพัฒนา	มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้
	โรงเรียน เวศ เชื้อชาติและวัฒนธรรม	ความต้องการการศึกษาพิเศษ)	เข้ามาเพื่อให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้เป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชากรทั้งหมดในโรงเรียน/วิทยาลัยนั้น
2. ประสิทธิภาพของการเตรียมการจัดการศึกษาในชั้นเรียน	<p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เราความสนใจของเด็กและใช้วิธีการขยายประสบการณ์การเรียนรู้ (Extending the teaching repertoire)</p> <p>2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดไว้ให้สำหรับเด็กจะต้องมีทั้งกิจกรรมที่เป็นรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่มที่มีความแตกต่างกันไปตามความต้องการของเด็ก</p>	<p>1. กลยุทธ์การเรียนการสอนต้องมีลักษณะที่ยืดหยุ่น หลากหลายที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อย่างชัดเจน เช่น เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงและเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับสูง</p> <p>2. ระดับความท้าทายของกลยุทธ์การเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จะต้องกำหนดและจัดไว้ในแผนการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการเรียนรู้อย่างอิสระจะต้องได้รับการพัฒนาด้วย</p>	<p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยจะต้องมีการกำหนดระดับของวิธีการต่างๆ ที่จะใช้ในการค้นหาภาระงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ดีที่สุด และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในโรงเรียน/วิทยาลัยของตนเองและภายนอกคือโรงเรียน/วิทยาลัยอื่นๆ</p> <p>2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ต้องมีความท้าทายและหลากหลาย รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความกว้าง ความลึกซึ้ง สลับซับซ้อนและการลดระยะเวลาในการเรียน เพื่อให้ผู้ใช้ที่มีความก้าวหน้าโดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมหรือภาระงานที่ให้เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองอย่างอิสระเป็นประจำ</p>
	3. โรงเรียน/วิทยาลัยเปิดโอกาสให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้	3. โรงเรียน/วิทยาลัยมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการกำหนดหลักสูตรที่มีจุดเน้นสำคัญเกี่ยวกับความต้องการการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Personalised Learning)	3. โรงเรียน/วิทยาลัยมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเพิ่มระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มแรงจูงใจสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา	มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้
<p>3. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา</p>	<p>1. ระดับต่างๆ ของความสำเร็จในผลงานต่างๆ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเด็กที่มีลักษณะคล้ายคลึง/เหมือนกันในโรงเรียน/วิทยาลัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน/เหมือนกัน อยู่ในระดับสูงกว่า</p> <p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยมีการประเมินตนเองเพื่อเป็นดัชนีที่บ่งชี้ให้เห็นว่าบริการที่จะเตรียมให้ (provision) สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษอยู่ในระดับพอใจ</p> <p>3. โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต่างๆ ของโรงเรียน/วิทยาลัยต้องชัดเจนและเชื่อมโยงไปสู่การมีผลสัมฤทธิ์หรือผลลัพธ์ที่ออกมาในลักษณะ SMART ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะเน้นถึงการปรับปรุงด้านความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กด้วย</p>	<p>1. ระดับต่างๆ ของความสำเร็จในผลงานต่างๆ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะประกอบด้วยกลุ่มประชากรของเด็กที่มีความสามารถพิเศษอื่นๆ และสูงกว่าเด็กที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึง/เหมือนกัน ใน โรงเรียน/วิทยาลัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน/เหมือนกัน</p> <p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยมีการประเมินตนเองเพื่อเป็นดัชนีที่บ่งชี้ให้เห็นว่าบริการที่จะเตรียมให้ (provision) สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษอยู่ในระดับดี</p>	<p>1. ระดับต่างๆ ของความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะชี้ให้เห็นถึงความต่อเนื่องและยั่งยืนของโครงการ และที่คิดว่าของเด็กที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึง/เหมือนกันที่อยู่ใน โรงเรียน/วิทยาลัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน/เหมือนกัน</p> <p>2. การประเมินตนเองเป็นดัชนีที่บ่งชี้ให้เห็นว่าบริการที่จะเตรียมให้ (provision) สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษว่าอยู่ในระดับดีมากหรือยอดเยี่ยม</p>
		<p>-</p> <p>(ไม่มีรายละเอียดเพิ่มเติม)</p>	<p>-</p> <p>(ไม่มีรายละเอียดเพิ่มเติม)</p>

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา และทางเลือก	มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้
<p>1. การสร้างหลักสูตร และทางเลือก</p>	<p>หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ต้องเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น ที่เปิดโอกาสสำหรับการเพิ่มพูนประสบการณ์และการเพิ่มทางเลือกในการเลือกกลุ่มสาระการเรียนรู้/หัวเรื่องต่างๆที่เด็กจะต้องได้รับการช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการเลือก</p>	<p>1. หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสและให้แนวทางสำหรับเด็กในการเรียนรู้ การทำงานที่เกินกว่าระดับอายุ/ช่วงชั้น และต้องมีการศึกษาหรือการทำงานที่นอกเหนือไปจากกลุ่มสาระการเรียนรู้/หัวเรื่องอื่นๆ ที่เป็นไปตามความถนัดและความสนใจของเด็ก</p>	<p>1. หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองถึงลักษณะของการเรียนรู้เฉพาะบุคคลของเด็กแต่ละคน และมีทางเลือกสำหรับต่อยอดไปในอนาคต และมุ่งไปสู่การพัฒนาศักยภาพสูงสุดของนักเรียน</p>
<p>1. การประเมินการเรียนรู้</p>	<p>1. กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลและการประเมินผลจะต้องถูกนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษของโรงเรียน/วิทยาลัย</p> <p>2. สิ่งที่ได้จากการสนทนากับเด็กจะต้องถูกนำมาใช้เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคตด้วย</p>	<p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยจะต้องมีการประเมินความก้าวหน้าของเด็กเป็นประจำทุกวัน โดยใช้ข้อมูลทั้งในลักษณะเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่มีการจัดลำดับอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ และมีการใช้ข้อมูลที่เป็นจุดเน้นและความสามารถเป็นดัชนีชี้วัดที่จะทำให้สามารถนำมาใช้ในการวางแผนสำหรับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็กได้</p> <p>2. การให้ผลสะท้อนกลับ โดยการรายงาน ปากเปล่าและการเขียนอย่างเป็นทางการจะช่วยเด็กในการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรที่มีความท้าทาย</p>	<p>1. ข้อมูลการประเมินผลจะต้องถูกใช้โดยครูและทั่วทั้งโรงเรียน/วิทยาลัยและจะต้องแน่ใจว่าเด็กได้รับการเรียนรู้ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. การประเมินแบบ Formative และการกำหนดเป้าหมายเฉพาะบุคคลรวมถึงการทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงและระดับที่ได้รับเกียรติยกย่อง(Celebrate)</p>

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา	มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้
	<p>3. การประเมินตนเองหรือการประเมินจากเพื่อนที่มีพื้นฐานมาจากความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องเกณฑ์ ต้องถูกนำมาใช้ในการเพิ่มความรับผิดชอบของเด็กเพื่อการเรียนรู้</p>	<p>3. โรงเรียน/วิทยาลัยต้องมีการให้เด็กสะท้อนให้เห็นถึงผลการพัฒนาทักษะของเขาด้วยตนเองและให้เด็กได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบภาระงานหรือเป้าหมายต่างๆ ด้วยตัวเอง</p>	<p>3. กิจกรรมในชั้นเรียนที่จะเตรียมสำหรับเด็กจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของเด็ก การบรรลุเป้าหมาย และการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง</p>
<p>2. การส่งต่อและการเชื่อมโยง</p>	<p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยจะต้องมีการแลกเปลี่ยนกันในส่วนของการรวบรวมการให้เกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน ในลักษณะที่มีความมั่นใจได้ถึงข้อมูลการส่งต่อจากสถานการณ์หนึ่งๆ ไปยังอีกสถานการณ์หนึ่ง เช่น จากห้องเรียนหนึ่งไปสู่อีกห้องเรียนหนึ่ง จากปีหนึ่งไปสู่อีกปีหนึ่ง และจากโรงเรียน/วิทยาลัยหนึ่งไปสู่อีกโรงเรียน/วิทยาลัยหนึ่ง</p>	<p>1. ข้อมูลการส่งต่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่รวมไปถึงข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปกครอง ข้อมูลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่เป็นไปตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นของเด็ก และระบุสิ่งที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษโดยเฉพาะกับผู้รับช่วงต่อ</p>	<p>1. ข้อมูลการส่งต่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะถูกนำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กตามสาระการเรียนรู้/ด้าน/ หัวเรื่องและระดับของเด็กแต่ละคนและระดับความก้าวหน้าของความสามารถที่สูงกว่าระดับอายุหรือช่วงชั้นของเขา</p>
มาตรฐาน D การบริหารจัดการของโรงเรียน/วิทยาลัย			
<p>1. การเป็นผู้นำ</p>	<p>1. สมาชิกที่เป็นตัวแทนจากภาครัฐ ทีมบริหารจัดการ และผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้คำชี้แนะสำหรับโครงการดำเนินการเสริมสร้างแรงจูงใจและการกระตุ้นแรงจูงใจสำหรับเด็กที่มี</p>	<p>1. ความรับผิดชอบ โครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องได้รับการแบ่งสรรและการประเมินโครงการต้องมีการจัดกระทำร่วมกันของทุกๆ ระดับ ทุกๆ ฝ่ายในโรงเรียน/วิทยาลัย บุคลากรทุกระดับทุกฝ่ายจะต้องมีการลงนามร่วมกันในการกำหนดนโยบาย ผู้ว่าราชการมีบทบาทหน้าที่ในการ</p>	<p>1. โครงสร้างขององค์กร การประสานงาน และการเพิ่ม-ลดของบุคลากรต้องมีความยืดหยุ่นและสร้างสรรค์ในการพัฒนาการเรียนรู้เฉพาะบุคคล และผู้บริหารเป็นผู้นำที่จะยกเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญ</p>

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา	มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้
	<p>ความสามารถพิเศษ ครูที่เป็นหัวหน้ามีความกระตือรือร้นในการสนับสนุน โครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>ให้การช่วยเหลือและการประเมินเป็นสำคัญ</p>	<p>มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้</p>
<p>2. นโยบาย</p>	<p>1. นโยบาย/แผนการปรับปรุงพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมายสำคัญในทุกโรงเรียน/วิทยาลัยและเน้นกระบวนการในการเรียนรู้เฉพาะบุคคล และนโยบายอื่นๆ</p>	<p>1. นโยบายสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นนโยบายตรงที่ต้องสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติในโรงเรียน/วิทยาลัยโดยต้องมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอและมีความชัดเจนในการเชื่อมโยงเข้ากับนโยบายอื่นๆ</p>	<p>1. นโยบายต้องประกอบด้วย ข้อมูลจากทุกภาคส่วนทั้งหมด และจะต้องนำมาปรับปรุงใหม่อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในส่วนของปฏิบัติการที่เป็นสิ่งใหม่ๆ ในระดับชาติและระดับนานาชาติ</p>
<p>3. ปรัชญาของโรงเรียนและการดูแลทั่วไป</p>	<p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยต้องกำหนดสิ่งที่ป็นที่คาดหวังสูงสุด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการยอมรับ/ชื่นชม และชื่อเสียงที่ได้รับจากการประสบความสำเร็จของเด็ก</p>	<p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ พฤติกรรมที่ดีของเด็ก รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเด็กและนำความคิดเห็นเหล่านั้น ไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา</p>	<p>1. ปรัชญาของโรงเรียนเกี่ยวกับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างๆ จะต้องได้รับการยอมรับและเห็นชอบร่วมกันจากคณะกรรมการของโรงเรียน/วิทยาลัย ความสำเร็จต่างๆที่เกิดขึ้นจะต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกันอย่างกว้างขวาง</p>
	<p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยต้องเสาะหาและระดมความต้องการทางด้านสังคมและอารมณ์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นสำคัญในการจัดบริการให้คำปรึกษากับเด็ก พ่อแม่และผู้ดูแล</p>	<p>2. กลยุทธ์ที่ระบุต้องไม่สวนทางกับกระแสสังคมและเป็นเป้าหมายหลักสูงสุด มีการสนับสนุนเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงและเด็กที่มาจากวัฒนธรรม และพื้นฐานทางสังคมที่แตกต่างกัน ที่เข้ามาผู้โครงการ</p>	<p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยจะต้องเน้นหลักของความเท่าเทียมกันทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงกับด้านอารมณ์ภายใต้โปรแกรมการให้การสนับสนุนที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความสามารถพิเศษที่มีอยู่ของเขาเป็น</p>

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา	มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้
4. การพัฒนาบุคลากร	<p>1. บุคลากรจะต้องได้รับการพัฒนาความเชี่ยวชาญในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการต่างๆ ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p> <p>2. ผู้ที่หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการพัฒนาความเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม</p>	<p>1. โปรแกรมสำหรับบุคลากรใหม่จะต้องกล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับโรงเรียน/วิทยาลัยและระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้เฉพาะด้าน</p> <p>2. หัวหน้าฝ่ายทั้งในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านของความสามารถและระดับช่วงชั้นต่างๆ จะต้องได้รับการพัฒนาความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในเรื่องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>ประชาชนกับเด็กคนอื่นหรือในระดับชุมชนที่กว้างออกไป</p> <p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล (คะแนน/หน่วยกิต) เกี่ยวกับความต้องการและความเหมาะสมของระดับการพัฒนาความเชี่ยวชาญทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาความเชี่ยวชาญสามารถสร้างขึ้นได้โดยการศึกษาค้นคว้าวิจัยและการเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งในและนอกโรงเรียน</p>
5. ทรัพยากร	<p>1. โครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม</p>	<p>1. โครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ทั้งจากโรงเรียน/วิทยาลัย และในระดับชาติและทรัพยากรเหล่านั้นจะต้องสามารถวัดความก้าวหน้าในสิ่งที่เด็กทำหรือ</p>	<p>2. บุคลากรจะต้องได้รับสิทธิต่างๆ สำหรับการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาความเชี่ยวชาญสำหรับบุคลากรทุกคนและจะต้องได้รับการตรวจสอบถึงกระบวนการในการจัดการ</p> <p>1. ทรัพยากรจะต้องถูกนำมาใช้เป็นสิ่งที่เร็วที่แปลกใหม่และมีปฏิบัติการที่มีการแลกเปลี่ยนกันในโรงเรียน/วิทยาลัยและต้องมีการทบทวนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและคุณค่าที่ที่สุดอย่างสม่ำเสมอ</p>

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา	มาตรฐานขั้นที่น่าไปเป็นแบบอย่างได้
6. การตรวจสอบ และประเมิน	<p>1. การตรวจสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นมีจุดเน้นอยู่ที่คุณภาพของการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป้าหมายทั้งหมดของโรงเรียนที่กำหนดขึ้นใช้เป็นข้อมูลความสำเร็จที่สำคัญ</p> <p>2. รายละเอียดของโครงการที่ถูกรวบรวมขึ้น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนที่อยู่ในส่วนของกระบวนการประเมินตนเองของโรงเรียน/วิทยาลัยทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญ</p> <p>1. เป้าหมายของความสามารถ(รวมถึงระดับเด็ก) จะต้องได้รับการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ เป้าหมายต่างๆประกอบด้วย สิ่งที่เป็นความคาดหวังในเชิงคุณภาพ และผลลัพธ์ของหลักสูตรในเชิงปริมาณ</p> <p>2. รายละเอียดทั้งหมด รวมถึงโครงการที่มีลักษณะ ที่ไม่มีลักษณะทางวิชาการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องถูกวางแผนขึ้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในส่วนของวัตถุประสงค์และการประเมินรายละเอียดต่างๆ</p>	<p>1. เป้าหมายของความสามารถที่ถูกประเมินจะต้องมีเกณฑ์ชัดเจน ผลที่ได้ทั้งหมดจะมีทั้งในลักษณะที่เป็นเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่ได้จากกระบวนการประเมินตนเองของโรงเรียน/วิทยาลัยทั้งหมด</p> <p>2. โครงการการทดสอบและการแข่งขันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการทดลองในอนาคต และการฝึกปฏิบัติที่มีรูปแบบใหม่ที่มีการประสานความร่วมมือจาก โรงเรียน/วิทยาลัยอื่นๆ</p>
1. การมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัวและอื่นๆ	<p>มาตรฐาน E ความร่วมมือ</p> <p>1. พ่อแม่ ผู้ดูแลมีความตระหนักถึงนโยบายของโรงเรียน/วิทยาลัยเกี่ยวกับโครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับ กระบวนการในการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษรวมทั้งการเก็บรักษาข้อมูลของทางโรงเรียน</p>	<p>การมีส่วนร่วมที่นอกเหนือจากโรงเรียน</p> <p>1. ความก้าวหน้าของเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการพัฒนา โดยความร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยกลยุทธ์ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากพ่อแม่และผู้ดูแล เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่วางไว้</p>	<p>1. พ่อแม่/ผู้ดูแลมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการขยายโครงการ หรือการสนับสนุนสำหรับ โครงการเด็กที่มีความสามารถพิเศษซึ่งมีหรือการเชื่อมโยงกับการให้บริการกับเด็กอื่นๆ (เช่น Sure Start, EAL, นักท่องเที่ยว, พวกอพยพ LAC service)</p>

รายการมาตรฐาน	มาตรฐานขั้นเริ่มต้น	มาตรฐานขั้นกำลังพัฒนา	มาตรฐานขั้นที่นำไปเป็นแบบอย่างได้
	<p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยต้องมีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมและโครงการบางโครงการที่ดีระหว่างกันและกันกับโรงเรียน/วิทยาลัยและชุมชนอื่นๆอย่างกว้างขวาง</p>	<p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยมีการใช้กลยุทธ์ต่างๆสำหรับการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนวิทยาลัย และหน่วยงาน/องค์กรอื่นๆในท้องถิ่นเพื่อที่จะขยายและเพิ่มโครงการ</p>	<p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยจะต้องมีประเด็นของการเข้าไปมีส่วนร่วมและการทำงานใหม่ๆกับโรงเรียน/วิทยาลัยอื่นๆ เป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของโครงการในระดับท้องถิ่น ระดับเขต และระดับชาติ</p>
<p>14. การเรียนรู้ที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน</p>	<p>1. โรงเรียน/วิทยาลัยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ที่นอกเหนือจากการเรียนรู้ในโรงเรียน/วิทยาลัย โดยการขยายประสบการณ์หรือการจัดกิจกรรมนอกโรงเรียน</p>	<p>1. โปรแกรมที่ใช้สำหรับการเพิ่มพูนประสบการณ์และการขยายประสบการณ์จะต้องเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องทั้งกิจกรรมขยายประสบการณ์หรือเป็นกิจกรรมที่ทำนอกเหนือจากกิจกรรมในโรงเรียนที่เสริมเพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องเป็นหนึ่งในกระบวนการและการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้วย</p>	<p>1. รูปแบบการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่นอกเหนือไปจากการเรียนในชั้นเรียนจะต้องได้รับการพัฒนา เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน/วิทยาลัยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ</p>
	<p>2. โรงเรียน/วิทยาลัยให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ เช่น กิจกรรมภาคฤดูร้อน และต้องมีการบันทึกผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนด้วย</p>	<p>2. โครงการในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติจะช่วยให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล เช่น สมาชิกของ NAGTY การเข้าถึงกิจกรรมที่นอกเหนือจากที่มีอยู่ โปรแกรมการเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆของท้องถิ่น</p>	<p>2. กลยุทธ์ในการติดต่อสื่อสารประเภทต่างๆ จะต้องถูกนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางและการพัฒนาความสามารถที่โดดเด่นของเด็กแต่ละคนอย่างกว้างขวางซึ่งทำได้โดยผ่านทางตัวแทนภายนอก เช่น HE/FE การสนับสนุนออนไลน์ และโปรแกรมระดับท้องถิ่น ระดับเขต และระดับชาติ เป็นต้น</p>

ภาคผนวก ค

รายนามคณะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ
การพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

รายนามคณะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร	ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้าราชการบำนาญ
3. รองศาสตราจารย์ประณต คำฉิม	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินฉี	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ง

รายนามคณะผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์
มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

รายนามคณะผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์ มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

ชุดที่ 1

1. ดร.นงราม เศรษฐพานิช	อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงิน เพื่อการศึกษา
2. ศ.ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย	อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา
3. ผศ.ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการศึกษา ด้านการศึกษาปฐมวัย
4. ดร.จิรพรรณ ปุณเกษม	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
5. นางพริ้มพราย สุฟโปฏก	โรงเรียนไมทอุดมศึกษา
6. นางสาวรัชยา สุฟโปฏก	โรงเรียนไมทอุดมศึกษา
7. นางยุพดี มงคลจินดาวงศ์	โรงเรียนสตรีวิวัฒน์มหาพัฒนารามในพระบรมราชินูปถัมภ์
8. นางสาวสมพร วันประกอบ	โรงเรียนสตรีวิวัฒน์มหาพัฒนารามในพระบรมราชินูปถัมภ์

ชุดที่ 2

1. รศ.ดร.สำออง หิรัญบุรณะ	ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้าราชการบำนาญ
2. ดร.นงราม เศรษฐพานิช	อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงิน เพื่อการศึกษา
3. ผศ.ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการศึกษา ด้านการศึกษาปฐมวัย
4. ดร.รุ่งเรือง สุขากิริมย์	อนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้
5. ศ.ดร.อารี สัตหณวี	โรงเรียนสาธิตบางนา
6. นางพริ้มพราย สุฟโปฏก	โรงเรียนไมทอุดมศึกษา
7. นางสาวพจนีย์ เจนพนัส	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. นางสาวบุญเทียม ศิริปัญญา	ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้าราชการบำนาญ

ภาคผนวก จ

(ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 1)

(ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย

มาตรฐานที่ 1: นโยบาย/กลยุทธ์/การบริหารจัดการ

สาระหลัก: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีนโยบายที่ชัดเจน มีกลยุทธ์ที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับโปรแกรมได้อย่างต่อเนื่อง และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	
1. หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในด้านต่อไปนี้	1.1 มีการระบุเกี่ยวกับปรัชญาของโครงการเป้าหมายของโครงการที่ได้มาจากความรู้และความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กกลุ่มนี้	1.1.1 ไม่มีการระบุเกี่ยวกับปรัชญาของโครงการเป้าหมายของโครงการมาตรฐานที่ใช้ในโครงการซึ่งมาจากความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กกลุ่มนี้	1.1.2 หน่วยงานมีเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงปรัชญาอุดมภ์หมาย ความสำคัญจำเป็นของโครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจนรวมถึงมีการระบุถึงจุดประสงค์และเป้าหมายประสงค์ของโครงการไม่ใส่สาระของและเลิกให้กับผู้ปกครองของเด็กที่ได้รับคัดเลือกเข้าโครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	1.1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วยังมีการเผยแพร่อุดมภ์หมาย ปรัชญาเป้าหมาย และจุดประสงค์ของโครงการไม่ใส่สาระของและเลิกให้กับผู้ปกครองของเด็กที่ได้รับคัดเลือกเข้าโครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	1.1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว จุดมุ่งหมายปรัชญา เป้าหมาย และจุดประสงค์ของโครงการยังผนวกอยู่ในส่วนของโครงการพัฒนาบุคลากร และมีการปรับปรุงให้ทันสมัยทุกๆปี โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินผลโครงการ
1.2 มีการระบุเกี่ยวกับการออกแบบโครงการ ทั้งในประเด็นขอบเขตและกิจกรรม	1.2.1 ไม่มีการระบุเกี่ยวกับการออกแบบโครงการ ทั้งในประเด็นขอบเขตและกิจกรรม	1.2.2 มีการระบุเกี่ยวกับการออกแบบโครงการ ทั้งในประเด็นขอบเขตและกิจกรรม	1.2.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีการเผยแพร่โครงการไปสู่สาธารณะและโรงเรียนใกล้เคียงด้วย	1.2.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีการปรับปรุงให้ทันสมัยทุกๆปี โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินผลโครงการ	

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
1.3 สันนิษฐานให้มีงบประมาณอย่างเพียงพอ	1.3.1 ไม่มีการจัดงบประมาณ โดยเฉพาะสำหรับโครงการที่ตอบสนองความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้	1.3.2 มีการจัดงบประมาณ โดยเฉพาะสำหรับโครงการที่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้	1.3.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีกิจกรรมประมาณอื่นเพิ่มเติม เช่น งบประมาณจากท้องถิ่นมาใช้เพื่อให้บริการเสริมอย่างเหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	1.3.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม เพื่อบริการเสริมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในท้องถิ่นที่ไม่ได้เป็นเด็กที่อยู่ในโรงเรียน หรืออยู่ในความดูแลของหน่วยงาน
1.4 มีการสนับสนุนอย่างชัดเจน ด้านสถานที่ สื่อการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์	1.4.1 ขาดสถานที่ สื่อการศึกษา และวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับโครงการ โดยเฉพาะ	1.4.2 มีสถานที่ สื่อการศึกษา และวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับโครงการ โดยเฉพาะ	1.4.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว หน่วยงานยังมีการวางแผนล่วงหน้า สำหรับโครงการ	1.4.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีวางแผนงานสร้างความร่วมมือกับโรงเรียนในเครือข่าย/องค์กร/ชุมชน ในการพัฒนาสถานที่ หรือสื่อการศึกษา วัสดุอุปกรณ์
1.5 มีการระบุทิศทางที่ชัดเจนในเรื่องของเป้าหมาย ของการสร้างความเป็นเลิศ ทั้งในด้านสาขาความสามารถ ระดับของเลิส ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย	1.5.1 ไม่มีการระบุทิศทางที่ชัดเจนในเรื่องของเป้าหมาย ทั้งในด้านสาขาความสามารถ ระดับของเลิส ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย	1.5.2 มีการระบุทิศทางที่ชัดเจนในเรื่องของเป้าหมาย ของการสร้างความเป็นเลิศ ทั้งในด้านสาขาของความสามารถ ระดับของเลิส ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย	1.5.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีคณะกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นทางการ เป็นระบบเพื่อขยายมาตรฐานความเป็นเลิศ ให้ครอบคลุมทุกสาขาความสามารถ พร้อมทั้งมีการกำหนดระดับความเป็นเลิศ	1.5.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีวางแผนสร้างความเป็นเลิศโดยชุมชนมีส่วนร่วม ในการวางแผนและพัฒนา และเป็นกรรมการร่วม

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>1.6 ส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองอย่างชัดเจนในเรื่อง</p> <p>1.6.1 การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษและการดำเนินงานของหน่วยงาน</p>	<p>1.6.1.1 ไม่มีการวางระบบในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองอย่างชัดเจนในเรื่องดังกล่าว</p>	<p>1.6.1.2 มีการวางระบบในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองอย่างชัดเจนในเรื่องดังกล่าว</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>
<p>1.6.2 การติดต่อขอความร่วมมือในการเสาะหาการจัดการศึกษาหรือการส่งเสริมในบทบาทของผู้ปกครอง</p>	<p>1.6.2.1 ไม่มีการวางระบบในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองอย่างชัดเจนในเรื่องดังกล่าว</p>	<p>1.6.2.2 มีการวางระบบในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองอย่างชัดเจนในเรื่องดังกล่าว</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>
<p>2. หน่วยงานมีกลยุทธ์ที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับโปรแกรมไว้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>2.1 มีการระบุเรื่องของแนวทางในการประเมินโครงการ</p>	<p>2.1.1 ไม่มีการระบุเรื่องของแนวทางในการประเมินโครงการ</p>	<p>2.1.2 มีการระบุเรื่องของแนวทางในการประเมินโครงการว่าจะประเมินโครงการแบบใด</p>	<p>2.1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วการประเมินโครงการ ได้ทำตั้งแต่เริ่มต้นก่อนเริ่มมีการปฏิบัติการโครงการ และมีมีการประเมินความคืบหน้าโครงการ</p>	<p>2.1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีผู้เชี่ยวชาญ เช่น องค์กรหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินด้วย</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>2.2 มีการระบุในเรื่องการสร้างความร่วมมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภายในโรงเรียน ● โรงเรียนเครือข่าย ● ชุมชน ● องค์กร และหน่วยงานอื่นที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน <p>2.3 จัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ที่เป็นแหล่งกระตุ้นการเรียนรู้ สร้าง และเพิ่มพูนระบบการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ชมรม ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ</p> <p>3. มีระบบการบริหารจัดการที่ดี</p> <p>3.1 มีการจัดเตรียมบุคลากร บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีคุณภาพสำหรับโครงการ</p>	<p>2.2.1 ไม่มีการระบุเรื่องการสร้างความร่วมมือ</p> <p>2.3.1 ไม่มีศูนย์การเรียนรู้ใดๆ ในสถานศึกษา</p> <p>3.1.1 ไม่มีการจัดเตรียมบุคลากร บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีคุณภาพสำหรับโครงการ</p>	<p>2.2.2 มีการระบุเรื่องการสร้างความร่วมมือ</p> <p>2.3.2 ไม่มีศูนย์การเรียนรู้ใดๆ นอกเหนือจากที่จัดไว้ตามตามสาขาวิชาที่ระบุในหลักสูตร</p> <p>3.1.2 มีการจัดเตรียมบุคลากร บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีคุณภาพสำหรับโครงการอย่างเป็นระบบโดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการแต่ละโครงการเป็นการเฉพาะอย่างเป็นระบบ</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p> <p>2.3.3 มีศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ นอกเหนือจากที่จัดไว้ตามสาขาวิชา เช่น ศูนย์การเรียนรู้การรีไซเคิล ชมรมต่างๆ ตามความสนใจของเด็ก ฯลฯ</p> <p>3.1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังต้องคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของผู้รับผิดชอบโครงการด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับงานในแต่ละโครงการ</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p> <p>2.3.4 มีการขยายความร่วมมือกับชุมชนเรื่องศูนย์การเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>3.1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการด้วย</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
3.2 มีโครงสร้างระบบการบริหารจัดการโครงการ	3.2.1 ไม่มีโครงสร้างระบบการบริหารจัดการโครงการ	3.2.2 มีโครงสร้างระบบการบริหารจัดการโครงการอย่างชัดเจน	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)

มาตรฐานที่ 2: การเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ

สาระสำคัญ: เด็กที่มีศักยภาพสูงกว่าเด็กทั่วไป ไม่ว่าจะมาจากภูมิภาคใด สิ่งแวดล้อมใด เชื้อชาติใด ฐานะทางเศรษฐกิจแบบใด หรือมีข้อจำกัดทางกายภาพใดๆ ควรได้รับการตรวจสอบ โดยผู้ชำนาญการ ตลอดจนมีกระบวนการและเครื่องมือที่ครอบคลุมเพื่อค้นหา และอย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
1. มีการระบุขั้นตอนของกระบวนการเสาะหา ได้แก่ วิธีการประสานงาน การทำ ความเข้าใจที่สอดคล้องกัน ในเรื่องการคัดเลือกเด็กเข้าโครงการ หรือเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม เช่น เกณฑ์ในการคัดเลือกหรือขั้นตอนในการดำเนินงานกับผู้เกี่ยวข้อง ตารางเวลา และระยะเวลาในการคัดเลือก	1.1 ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนของกระบวนการเสาะหา ได้วิธีการประสานงาน การทำ ความเข้าใจที่สอดคล้องกัน ในเรื่องการคัดเลือกเด็กเข้าโครงการหรือเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม	1.2 มีเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับกระบวนการเสาะหา การทำความเข้าใจที่สอดคล้องกันในเรื่องการคัดเลือกเด็ก การจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษซึ่งระบุวิธีการและขั้นตอนของการเสาะหา การส่งต่อ	1.3 นอกจากนี้เป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ก็ยังมีการประชาสัมพันธ์ให้ครูในโรงเรียนได้รับทราบร่วมกัน นอกจากนั้นยังมีการให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งมีการสนับสนุนให้ครูส่งเด็กเข้ารับบริการของศูนย์ โดยการจัดจากคุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ระบุไว้	1.4 นอกจากนี้เป็นไปตามระดับ 3 แล้ว เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จะต้องเผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชน โดยรวบรวมทราบด้วย

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
	1.1.1 มีการคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเท่านั้นเพื่อเข้ารับบริการในศูนย์	1.1.2 นักเรียนทุกคนได้รับการคัดกรองเบื้องต้นเพื่อค้นหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษและเพื่อรับบริการทางการศึกษาพิเศษ	1.1.3 นอกจากนั้นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีการดำเนินการเป็นประจำทุกปีกับระดับชั้นเรียนใดชั้นเรียนหนึ่งหรือหลายระดับชั้น	1.1.4 นอกจากนั้นไปตามระดับ 3 แล้ว มีการรับรองนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการส่งต่อนักเรียน ข้อมูลหลายแหล่ง โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียน
2. มีคู่มือการเสาะหาสำหรับโครงการที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องในโครงการสามารถปฏิบัติและเข้าใจร่วมกัน	2.1 ไม่มีคู่มือการเสาะหาสำหรับโครงการที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องในโครงการสามารถปฏิบัติและเข้าใจร่วมกัน	2.2 มีคู่มือการเสาะหาสำหรับโครงการที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องในโครงการสามารถปฏิบัติและเข้าใจร่วมกัน	2.3 นอกจากนั้นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องด้วย	2.4 นอกจากนั้นไปตามระดับ 3 แล้ว มีการจัดทำเป็นฉบับภาษาอังกฤษและมีการปรับปรุงร่วมกันในกรณีที่ต้องพัฒนา

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>3. กระบวนการและเครื่องมือทั้งหมดที่ใช้ในการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีรากฐานจากผลการวิจัย หรือมีความน่าเชื่อถือ ได้ทางวิชาการ และมีความเหมาะสมกับคุณลักษณะของเด็กในโครงการ</p>	<p>3.1.1 ไม่มีการพิจารณาคัดเด็กในเรื่องความเหมาะสมของเครื่องมือ</p>	<p>3.1.2 มีการพิจารณาคัดเด็กเครื่องมือที่มีความเหมาะสมกับคุณลักษณะของเด็กในโครงการ</p>	<p>3.1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีความยืดหยุ่นในการเลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนด้วย</p>	<p>3.1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีการปรับเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและต้องทำในช่วงเวลาที่เหมาะสมด้วย</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>3.2 ในขั้นตอนของกระบวนการเสาะหา หรือคัดเลือกการใช้ข้อมูลที่หลากหลาย ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการเสาะหาหรือคัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าโครงการ</p>				
<p>3.2.1 ข้อมูลที่ใช้ต้องมาจากหลายแหล่ง ทุกภาคส่วน</p>	<p>3.2.1.1 ข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการเสาะหาหรือคัดเลือกมาจากแหล่งเดียว โดยไม่มีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน</p>	<p>3.2.1.2 ข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการเสาะหาหรือคัดเลือกมาจากหลายแหล่ง และมีเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้วย</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>
<p>3.2.2 ข้อมูลที่ใช้มีความหลากหลายที่มีมากกว่าผลการเรียนหรือผลการทดสอบใดๆ เพียงครั้งเดียว (Various Sources of Data) หรืออย่างเดียว</p>	<p>3.2.2.1 ข้อมูลที่ใช้มีเพียงอย่างเดียวเช่น ผลการเรียนหรือผลการทดสอบเพียงครั้งเดียว/อย่างเดียว (Various Sources of Data)</p>	<p>3.2.2.2 ข้อมูลที่ใช้มีหลากหลาย ทั้งที่เป็นแบบปรนัย และแบบอัตนัย</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>3.3 เครื่องมือที่ใช้ต้องมีคุณภาพตามหลักวิชา</p>	<p>3.3.1 เป็นเครื่องมือที่ไม่มีรากฐานจากผลการวิจัย หรือไม่มีคุณภาพตามหลักวิชา</p>	<p>3.3.2 เป็นเครื่องมือที่มีรากฐานจากผลการวิจัย หรือมีความน่าเชื่อถือได้ทางวิชาการ</p>	<p>3.3.3 นอกจากจะเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อเพิ่มความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ที่ได้รับการทดสอบ และบริบท อย่างถูกหลักวิชาการ</p>	<p>3.3.4 นอกจากจะเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อเพิ่มความเหมาะสมกับกลุ่มเด็ก ด้วยโอกาสและต้องทำในช่วงเวลาที่เหมาะสมด้วยโดยผู้เชี่ยวชาญที่ถูกต้องตามหลักวิชาการทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ</p>
<p>3.4 การเสาะหาต้องใช้ข้อมูลที่มองเห็นความต่อเนื่องมากกว่าข้อมูลที่นำมาจากการทดสอบเพียงครั้งเดียว (One Snap-Shot Record)</p>	<p>3.4.1 ข้อมูลที่ใช้ไม่ได้มีความต่อเนื่องและหลากหลายพอที่จะเชื่อมั่นได้ว่าเด็กมีความสามารถจริง</p>	<p>3.4.2 ข้อมูลที่ใช้มีความต่อเนื่องและหลากหลายพอที่จะเชื่อมั่นได้ว่าเด็กมีหรือไม่มีความสามารถจริง</p>	<p>3.4.3 นอกจากจะเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ข้อมูลที่ได้ยังมีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ</p>	<p>3.4.4 นอกจากจะเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีการเพิ่มข้อมูลที่ได้ในภายหลังและจัดทำให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>3.5 การสรุปผลจากกระบวนการเสาะหาเพื่อคัดเลือกเด็กเข้าโครงการต้องได้มาจากการค้าเงินงานแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Team)</p>				

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
3.5.1 กระบวนการหรือเครื่องมือที่หลากหลาย	3.5.1.1 การสรุปผลจากกระบวนการหรือเครื่องมือที่เพียงอย่างเดียวหรือครั้งเดียว	3.5.1.2 การสรุปผลที่มาจากกระบวนการหรือเครื่องมือที่หลากหลาย	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)
3.5.2 ทีมผู้ตัดสินที่ดำเนินการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Team)	3.5.2.1 ใช้ข้อมูลจากที่ครูตัดสินเพียงอย่างเดียว	3.5.2.2 มีทีมสหวิทยาการ (Multidisciplinary Team) มาร่วมตัดสินผล	3.5.2.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วยังมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเข้าร่วมเป็นผู้ตัดสิน	(ไม่มีเพิ่มเติม)
3.5.3 การสรุปมีข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้กับผู้เกี่ยวข้องและผู้ปกครอง	3.5.3.1 ไม่มีการสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้กับผู้เกี่ยวข้อง และกับผู้ปกครอง	3.5.3.2 มีการสรุปที่เป็นข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้กับผู้เกี่ยวข้อง และกับผู้ปกครอง	3.5.3.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วยังมีผู้ปกครองเข้าร่วมตัดสิน	3.5.3.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้วยังมีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>4. ผู้ที่ทำการทดสอบต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องบุคลิก ลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ผ่านการอบรม หรือได้รับประกาศนียบัตรเฉพาะทาง หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง</p>	<p>4.1.1 ผู้ที่ทำการทดสอบไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องบุคลิกลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (ไม่ผ่านการอบรม หรือได้รับประกาศนียบัตรเฉพาะทาง หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง)</p>	<p>4.1.2 ผู้ที่ทำการทดสอบมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องบุคลิกลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยผ่านการอบรม หรือได้รับประกาศนียบัตรเฉพาะทาง หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง</p>	<p>4.1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยตรง</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
4.2 ในการศึกษาเฉพาะทาง เช่น ศิลปะ ดนตรี คณิตศาสตร์ ฯลฯ ต้องมีผู้ชำนาญการหรือผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาร่วมด้วย	4.2.1 ไม่มีผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาเข้าร่วมการพิจารณาการคัดเลือกเด็ก	4.2.2 มีผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาเข้าร่วมการพิจารณาการคัดเลือกเด็ก	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)
4.3 ผู้ทดสอบค่านึงถึง ความพร้อมของผู้ถูกทดสอบ ก่อนใช้แบบทดสอบ เช่น ทางด้านร่างกาย อารมณ์	4.3.1 ไม่มีการพิจารณาหรือตรวจสอบความพร้อมของผู้รับการทดสอบ ก่อนการทดสอบ	4.3.2 มีการพิจารณาหรือตรวจสอบผู้ถูกทดสอบ ก่อนการทดสอบทุกครั้ง	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)
5. กระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ที่มีการแสดงความยินยอมของผู้ปกครอง การแจ้งผลการเสาะหา หรือกรณีที่ต้องมีการประเมินซ้ำ หรือคัดนักเรียนออกจากโปรแกรม	5.1 ไม่มีการเขียนกระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษไว้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	5.2 มีการเขียนกระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งระบุเงื่อนไขการแสดงความยินยอมจากผู้ปกครอง การแจ้งผลการเสาะหา การประเมินซ้ำหรือการคัดนักเรียนออกจากโปรแกรม	5.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ศูนย์จะต้องให้ข้อมูลผู้ปกครองเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ ของการส่งตัว การประเมินเด็ก และผลการประเมินด้วย	5.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้วจะต้องมีการประชุมร่วมกับผู้ปกครองของเด็กแต่ละคนเพื่อทบทวนการประเมินของทีม และในรายงานผลปลายปีต้องมีการประเมินซ้ำเพื่อดูความก้าวหน้าของนักเรียนรวมทั้ง

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>6. กระบวนการเสาะหา หรือคัดเลือกเด็กเข้าโครงการ เป็นวิธีที่ช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ให้ดีขึ้น และไม่เป็นการละเลยเด็กทั้งในระดับจิตวิทยา หรือการรับโอกาสทางการศึกษาที่เหมาะสม</p>	<p>6.1 ไม่มีการทบทวน หรือพิจารณาเรื่องนี้ มีการแยกการทดสอบและการพัฒนาเป็นคนละเรื่องกัน</p>	<p>6.2 มีการทบทวน หรือพิจารณาเรื่องนี้ ด้วยวิธีการบูรณาการ การทดสอบ และการเสาะหาให้เป็นเรื่องเดียวกัน</p>	<p>6.3 นอกจากจะเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีการวิธีการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเด็กด้วย</p>	<p>6.4 นอกจากจะเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีวิธีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p>
<p>7. เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ประเมินนักเรียนจะต้องเลือกโดยพิจารณาสิ่งที่เป็นจุดเด่นของนักเรียนเป็นหลัก</p>	<p>7.1 เครื่องมือที่ใช้ไม่ได้เลือกสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีข้อจำกัดด้านภาษา, เศรษฐกิจ, ข้อจำกัดทางวัฒนธรรม หรือภาวะบกพร่อง</p>	<p>7.2 เครื่องมือที่ใช้เลือกสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีข้อจำกัดด้านภาษา, เศรษฐกิจ, ข้อจำกัดทางวัฒนธรรม หรือภาวะบกพร่อง</p>	<p>7.3 นอกจากจะเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ก็ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจภาษาของเด็กด้วย</p>	<p>7.4 นอกจากจะเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว เครื่องมือต่างๆ ที่เลือกใช้ยังมีพื้นฐานบนความเข้าใจปัจจัยที่หลากหลาย ที่ส่งผลต่อการแสดงออกซึ่งความสามารถต่างๆ ของเด็กแต่ละคน</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
	<p>7.1.1 เด็กที่อาจมีศักยภาพพอที่จะเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ทุกคนถูกประเมินด้วยเครื่องมือชนิดเดียวกัน โดยมีได้คำนึงถึงความแตกต่างด้านวัฒนธรรม เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ระดับผลสัมฤทธิ์หรือภาวะความบกพร่องต่างๆ</p>	<p>7.1.2 ผู้ที่ได้รับการทดสอบแก่เด็กได้ทำการตรวจข้อมูลรอบด้านของนักเรียนก่อนเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับนักเรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงจุดเด่นของนักเรียน และใช้เครื่องมือที่ไม่มีข้อจำกัดทางวัฒนธรรมของผู้ถูกทดสอบ</p>	<p>7.1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว โครงการฯ ยังจัดเตรียมผู้ทดสอบพร้อม กับเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมในระหว่างทดสอบหรือการประเมินความสามารถ</p>	<p>7.1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว บุคลากรที่รับผิดชอบต่อการประเมินศักยภาพของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทุกคน จะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมวิธีการเลือกและใช้เครื่องมือคัดเลือกที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน</p>
<p>8. จะต้องมีการค้นหา สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า ความสามารถที่แท้จริง (Underachievers) แทนที่จะคัดเด็กกลุ่มนี้ออกไป</p>	<p>8.1 ไม่มีวิธีการค้นหา สำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า ความสามารถที่แท้จริง</p>	<p>8.2 มีวิธีการค้นหา สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า ความสามารถที่แท้จริง</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
9. มีการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษทุกระดับชั้น	9.1 ไม่มีการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษทุกระดับชั้น	9.2 มีการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษทุกระดับชั้น	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)
10. นักเรียนสามารถได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษมากกว่าหนึ่งด้าน	10.1 มีการระบุว่าผู้มีความสามารถพิเศษที่ผ่านการคัดเลือกมีความสามารถเพียงด้านเดียวเท่านั้น	10.2 ผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่ผ่านการคัดเลือกมีโอกาสที่จะตัดสินว่ามีความสามารถมากกว่าหนึ่งด้าน	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)
11. มีกลไกหรือวิธีการที่จะให้ผู้ปกครองสามารถได้แจ้งหรือคัดค้านการสรุปความเห็นของคณะกรรมการที่คัดเลือกเด็กเข้าโครงการ	11.1 ไม่มีกลไกหรือวิธีการที่จะให้ผู้ปกครองสามารถได้แจ้ง หรือคัดค้านการสรุปความเห็นของคณะกรรมการที่คัดเลือกเด็กเข้าโครงการ	11.2 มีกลไกหรือวิธีการที่จะให้ผู้ปกครองสามารถได้แจ้ง หรือคัดค้านการสรุปความเห็นของคณะกรรมการที่คัดเลือกเด็กเข้าโครงการ	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>12. มีระบบข้อมูลที่เป็นที่ก ผลการเสาะหานักเรียนแต่ละ คนอย่างเป็นระบบ (เช่น ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ พิเศษ ความสามารถทาง อารมณ์สังคม ฯลฯ) พร้อมที่ จะนำผู้การตัดสินผล รายงานผล ฯลฯ</p>	<p>12.1 ไม่มีระบบข้อมูลผล การเสาะหานักเรียนแต่ละ คนอย่างเป็นระบบ (เช่น ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ พิเศษ และความสามารถ ทางอารมณ์สังคม) พร้อมที่ จะนำผู้การตัดสินผล รายงานผล ฯลฯ</p>	<p>12.2 มีระบบข้อมูลผลการ เสาะหานักเรียนแต่ละคน อย่างเป็นระบบ (เช่น ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ พิเศษ และความสามารถ ทางอารมณ์สังคม) พร้อมที่ จะนำผู้การตัดสินผล รายงานผล ฯลฯ</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>

มาตรฐานที่ 3: หลักสูตรและการสอน

สาระหลัก: การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษควรประกอบด้วยหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อันหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
1. โครงการที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ไม่ได้ จัดการศึกษาที่มีความแตกต่างจากการศึกษาจัดอย่างมีคุณภาพ	1.1 โครงการที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ไม่ได้ จัดการศึกษาที่มีความแตกต่างจากการศึกษาจัดอย่างมีคุณภาพ	1.2 โครงการที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ได้ มีการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างจากการศึกษาปกติ และจัดอย่างมีคุณภาพ	1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีหลักฐานแสดงชัดเจนเกี่ยวกับข้อมูลของเด็กที่ได้รับการคัดเลือกในเรื่องความต้องการ (ทางการศึกษา) เฉพาะบุคคล, ความสนใจ, สติการเรียนรู้เฉพาะบุคคล มาเป็นตัวกำหนดแนวทางในการสร้างหลักสูตร	1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ข้อมูลกับครู บุคลากร ทั่วโรงเรียนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการศึกษาให้เหมาะสม เป็นรายกรณี
2. โครงการที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษสามารถ สร้าง โอกาสในการเรียนรู้ให้กับเด็กที่มีความสามารถ	2.1 สถานศึกษา ไม่ได้ เผยแพร่ทางเลือกทางการศึกษาให้เด็กที่มีความสามารถระดับสูง และ ไม่ พิจารณาชื่อเรียก	2.2 สถานศึกษามีการเผยแพร่ทางเลือกทางการศึกษาให้กับเด็กที่มีความสามารถระดับสูงและมีการพิจารณา	2.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วครูในโครงการยังเข้าไปนำเสนอกับผู้ปกครองของเด็ก เป็นรายกรณี โดยมีข้อเสนอแนะ	2.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมี การเผยแพร่ทางเลือก (ในการจัดการศึกษา) ให้กับเด็กที่

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>ในการเรียนรู้สูง ในเรื่องการจัดโอกาสในการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การรับเข้าเรียนก่อนวัย ● จัดกลุ่ม ● ความสามารถพิเศษ ● ชั้นเรียนพิเศษ ● โรงเรียนพิเศษ ● ค่ายพิเศษ ● การเรียนทางไกล ● การฝึกงานกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน <p>นอกเหนือจากหลักสูตรปกติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การจัด ● ประกาศนียบัตรพิเศษ ● การจัดโครงการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มโรงเรียนหรือกลุ่มการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์เดียวกัน 	<p>ร้องของผู้ปกครอง</p>	<p>ข้อเรียกร้องของผู้ปกครองโดยพิจารณาเด็กเป็นรายกรณี</p>	<p>ทางเลือกทางหนึ่งหรือมากกว่านั้นให้กับผู้ปกครอง</p>	<p>มีความสามารถพิเศษระดับสูงสู่สาธารณะในเขตการศึกษา และการพิจารณาใดๆ นั้นยึดเอาความต้องการ (ทางการศึกษา), และจุดเด่นของเด็กเป็นหลัก</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>3. โครงการที่จัด การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษควรมีการใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความสามารถระดับสูง และไม่พิจารณาข้อเรียกร้องของผู้ปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนนอกหลักสูตรตามความเหมาะสมและความต้องการของเด็ก ● การเรียนแบบเข้มข้น การเรียนบางวิชา ข้ามชั้นเรียน ● การปรับหลักสูตรให้เข้มข้น ● การใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหรือการเปิดโอกาสให้เรียนสิ่งที่ครูและเด็กเห็นว่าประโยชน์ 	<p>3.1 สถานศึกษาไม่ได้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความสามารถระดับสูง และไม่พิจารณาข้อเรียกร้องของผู้ปกครอง</p>	<p>3.2 สถานศึกษามีวิธีการจัดการศึกษาที่หลากหลายให้กับเด็กที่มีความสามารถระดับสูงและมีการพิจารณาข้อเรียกร้องของผู้ปกครองโดยพิจารณาเด็กเป็นรายกรณี</p>	<p>3.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วครูในโครงการยังเข้าไปนำเสนอกับผู้ปกครองของเด็กเป็นรายกรณี โดยมีข้อเสนอแนะทางเลือกทางหนึ่งหรือมากกว่านั้นให้ผู้ปกครอง</p>	<p>3.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้วยังมีการเผยแพร่วิธีการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับสูง ผู้สภာรณะในเขตการศึกษา และการพิจารณาใดๆ นั้นยึดเอาความต้องการ(ทาง การศึกษา) และจุดเด่นของเด็กเป็นหลัก</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
4. มีการผนวกเรื่องโอกาสให้เด็กได้สำรวจและเรียนรู้ด้านวิชาชีพที่ตนสนใจเข้าไปในโครงการฯ	4.1 ไม่มีการผนวกเรื่องโอกาสให้เด็กได้สำรวจและเรียนรู้ด้านวิชาชีพที่ตนสนใจเข้าไปในโครงการฯ	4.2 มีการผนวกเรื่องโอกาสให้เด็กได้สำรวจและเรียนรู้ด้านวิชาชีพที่ตนสนใจเข้าไปในโครงการฯ	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)
5. มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าไปในการจัดการศึกษามากกว่าเน้นทักษะเฉพาะสาขาตามลำพัง	5.1 ไม่มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าไปในการจัดการศึกษามากกว่าเน้นทักษะวิชาการเฉพาะสาขาลำพัง	5.2 มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าไปในการจัดการศึกษามากกว่าเน้นทักษะวิชาการเฉพาะสาขาลำพัง	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)
6. มีการใช้กลยุทธ์ในการสอนที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงต่างๆ เข้าไปในการจัดการศึกษามากกว่าเน้นทักษะวิชาการเฉพาะสาขาลำพัง	6.1 ไม่มีการใช้กลยุทธ์ในการสอนที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงต่างๆ เข้าไปในการจัดการศึกษามากกว่าเน้นทักษะวิชาการเฉพาะสาขาลำพัง	6.2 มีการใช้กลยุทธ์ในการสอนที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงต่างๆ เข้าไปในการจัดการศึกษามากกว่าเน้นทักษะวิชาการเฉพาะสาขาลำพัง	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
7. มีกระบวนการสอนที่หลากหลายที่ตอบสนองถึงการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียน	7.1 ไม่มีการใช้กระบวนการสอนที่หลากหลายที่ตอบสนองถึงการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียน	7.2 มีการใช้กระบวนการสอนที่หลากหลายที่ตอบสนองถึงการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียน	7.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วยังมีการสนับสนุนให้เด็กแต่ละคนตระหนักถึงศักยภาพและดีผลการเรียนรู้ของตน	(ไม่มีเพิ่มเติม)
8. มีการตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน เรื่องการส่งเสริมการอุทิศตนเพื่อสังคม	8.1 ไม่มีการตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน เรื่องการส่งเสริมการอุทิศตนเพื่อสังคม	8.2 มีการตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจนเรื่องการส่งเสริมการอุทิศตนเพื่อสังคม	8.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วยังมีการจัดโอกาสและการส่งเสริมเรื่องนี้เป็นจุดสำคัญของโครงการ	8.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว หน่วยงานยังมีการสร้างเครือข่ายนอกสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมให้มีส่วนร่วมกับสังคมในระดัที่กว้างขึ้น
9. มีการจัดตารางเรียน การจัดการศึกษาลำหรับเด็กที่มีความสามารถ-เด็กที่มีความสามารถ-	9.1 ไม่มีชั่วโมงเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้ผ่านการพิจารณาจาก	9.2 มีชั่วโมงเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้ผ่านการพิจารณาจาก	9.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วยังมีหลักฐานที่ชัดเจนซึ่งระบุให้เห็นถึงการ	9.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
พิเศษ อยู่ในเวลาปกติของตารางเรียน	คณะกรรมการแล้วน้อยกว่าสัปดาห์ละ 3-5 ชั่วโมง	คณะกรรมการแล้วน้อยกว่าสัปดาห์ละ 3-5 ชั่วโมง	จัดโอกาสให้มีการเรียนรู้ตามความสนใจเพิ่มเติมมากกว่าในตารางเรียนปกติ	เรียนจากระบบการเรียนรู้อื่นๆ เช่น การเรียนรู้จากทางไกลโดยสนับสนุนให้เกิดการเทียบโอนมาใช้ใน การประเมินผล หรือ รายงานผลการเรียนรู้ของเด็กได้
10. มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมกับ หลักสูตรและแผนการสอนที่วางไว้	10.1 ไม่มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่แตกต่างจากการเรียนการสอนทั่วไป	10.2 มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมกับ หลักสูตรและแผนการสอนที่วางไว้	10.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วยังมีการทำงานร่วมกับ ผู้ปกครองในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมกับ หลักสูตรและแผนการสอนที่วางไว้	(ไม่มีเพิ่มเติม)
11. เวลาที่จัดให้เด็กแต่ละคนเพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษ ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง	11.1 ไม่มีกำหนดหรือจัดตารางเวลาเพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษให้เด็กแต่ละคน	11.2 มีการกำหนดหรือจัดตารางเวลาเพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษให้เด็กแต่ละคน	11.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ระยะเวลาทั้งหมดที่ใช้มีความเหมาะสม	11.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมี การเพิ่มระยะเวลาสำหรับการ

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
(ไม่รวมกับการจัด การศึกษาโดย ผู้ปกครอง)			กับความต้องการ ความสนใจ ของเด็กแต่ละคน	เรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนที่ต่าง ระดับความสามารถและ ต่างความสามารถอีกด้วย

มาตรฐานที่ 4: การให้บริการทางด้านอารมณ์-สังคม

สาระหลัก : การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องจัด ให้มีแผนการดำเนินงานเฉพาะด้าน เพื่อช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องของเด็กที่มีความสามารถพิเศษเข้าใจ ป้องกัน ดูแล ช่วยเหลือด้านอารมณ์และสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
1. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ จะต้องได้รับการบริการ แนะแนวที่แตกต่างจากการ แนะแนวปกติ เพื่อตอบสนอง ความต้องการทางอารมณ์- สังคม ที่เป็นลักษณะเฉพาะ ของเด็กกลุ่มนี้	1.1 ไม่มีการดำเนินการ แนะแนวสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะ	1.2 มีการดำเนินการกิจกรรม เฉพาะขึ้นสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ โดย การระบุนความต้องการ ทางด้านอารมณ์และสังคม ด้านใด และมีกรให้ คำปรึกษาเป็นรายกรณี	1.3 นอกจากเป็นไปตาม ระดับ 2 แล้ว คณะจารย์ใน สถานศึกษา/หน่วยงานและ เจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกอบรม พิเศษในการเสาะหาเด็กที่มี ความสามารถพิเศษที่มี ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความ สามารถที่แท้จริงเพื่อช่วย ปรับแก้ภาวะด้วยสัมฤทธิ์ นั้นให้คืนสู่ภาวะปกติ	1.4 นอกจากเป็นไปตาม ระดับ 3 แล้ว กลุ่มบุคคล ซึ่งรวมถึงครูในโครงการ ทำงานร่วมกับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษที่มี ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความ สามารถที่แท้จริงเพื่อช่วย ปรับแก้ภาวะด้วยสัมฤทธิ์ นั้นให้คืนสู่ภาวะปกติ

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>1.1 จัดอบรมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ มีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่แตกต่างจากเด็กทั่วไปอย่างไร</p>	<p>1.1.1 ไม่มีการจัดอบรมให้ครู และผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ ให้มีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่แตกต่างจากเด็กทั่วไปอย่างไร</p>	<p>1.1.2 มีการจัดอบรมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ มีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่แตกต่างจากเด็กทั่วไปอย่างไร</p>	<p>1.1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ครูและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมพิเศษเกี่ยวกับการให้บริการ ให้คำปรึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยรวมถึงจัดให้บริการดังกล่าวสำหรับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า</p>	<p>1.1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว จะต้องมีการให้บริการและแนวปฏิบัติสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยรวมถึงจัดให้บริการดังกล่าวสำหรับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า</p> <p>ความสามารถที่แท้จริงเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น่า มีฐานะคือยทางเศรษฐกิจและสังคม เด็กที่มีความต้องการพิเศษซ้ำซ้อน และมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>1.2 มีการให้ความรู้กับ ผู้ปกครองเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะทาง จิตวิทยาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p> <p>1.3 มีการจัดกิจกรรม หรือการให้ความช่วยเหลือ เด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ แยกต่างจากการให้ความช่วยเหลือ กิจกรรมทางจิตวิทยา หรือ การแนะนำอย่างสอดคล้อง และเหมาะสมกับลักษณะ ทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>1.2.1 ไม่มีการให้ความรู้กับ ผู้ปกครองเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะทาง จิตวิทยาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p> <p>1.3.1 ไม่มีการจัดกิจกรรม หรือการให้ความช่วยเหลือ เด็กทางจิตวิทยาที่มีความสามารถพิเศษที่ แยกต่างจากเด็กทั่วไป</p>	<p>1.2.2 มีการจัดให้ความรู้กับ ผู้ปกครองเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะทาง จิตวิทยาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p> <p>1.3.2 มีการจัดกิจกรรม หรือการให้ความช่วยเหลือ ทางจิตวิทยาเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่แตกต่างจาก เด็กทั่วไป</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p> <p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p> <p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>1.4 มีการค้นหา จัดกิจกรรมหรือการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง</p>	<p>1.4.1 ไม่มีการค้นหาและจัดกิจกรรมหรือการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง</p>	<p>1.4.2 มีการค้นหาและจัดกิจกรรมหรือการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>
<p>1.5 มีการจัดกิจกรรมหรือการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เช่น เด็กยากจน เด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เด็กที่มีภาวะบกพร่อง เด็กที่มีภาษาแม่ที่ไม่ใช่ภาษาไทย เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย</p>	<p>1.5.1 ไม่มีการจัดกิจกรรมหรือการให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เป็นกลุ่มด้อยโอกาส/กลุ่มเสี่ยงฯ</p>	<p>1.5.2 มีการจัดกิจกรรมหรือการให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เป็นกลุ่มด้อยโอกาส/กลุ่มเสี่ยงฯ</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>2. เด็กที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการแนะแนวด้านอาชีพที่แตกต่างกัน โดยมีการออกแบบเพื่อตอบสนองความต้องการที่เฉพาะตัวเด็ก</p>	<p>2.1 ไม่มีการจัดบริการแนะแนวอาชีพสำหรับเด็ก</p>	<p>2.2 ครูในศูนย์มีการจัดบริการการแนะแนวอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการที่เฉพาะตัวเด็ก</p>	<p>2.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ครูแนะแนวในโรงเรียนได้รับการฝึกอบรมพิเศษเกี่ยวกับการบริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพสำหรับเด็กกลุ่มนี้โดยเฉพาะ และได้จัดทำมีการบริการดังกล่าวในภาคปฏิบัติด้วย</p>	<p>2.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการแนะแนวอาชีพที่ เป็นไปตามจุดเด่นและความสนใจ โดยจัดให้ในทุกระดับการศึกษาของเด็กเหล่านี้</p>

มาตรฐานที่ 5: การพัฒนาบุคลากร

สาระหลัก : ผู้รับผิดชอบโครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมถึงกระบวนการเสาะหา กระบวนการส่งเสริม การจัดหลักสูตรพิเศษ การประเมินผล การสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
1. ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือผู้ที่มีความสามารถพิเศษ	1.1 ไม่มีการจัดให้มีการพัฒนาคณะผู้ร่วมงานในเรื่องธรรมชาติของเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือไม่มีการกำหนดให้ครูสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องเข้ารับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเข้าไปด้วย	1.2 มีข้อกำหนดให้ครูที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องเข้ารับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีความสามารถพิเศษ	1.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว คณะผู้ร่วมงานในโรงเรียนคนอื่นๆ ได้รับการเชิญให้เข้าร่วมในการรับการศึกษาในการรับการศึกษาอบรมที่จัดให้กับครูสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว สมาชิกในคณะผู้ร่วมงานของโรงเรียนทุกคนได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งยุทธวิธีการสอนที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>2. ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ในเรื่องกระบวนการเสาะหา/คัดเลือก การพัฒนาหลักสูตรพิเศษ การจัดการศึกษา</p>	<p>2.1 ไม่มีการจัดให้มีการพัฒนาครูร่วมงานในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือไม่ การกำหนดให้ครูสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเข้าไปร่วมในการปฏิบัติการเสาะหาด้วย</p>	<p>2.2 มีข้อกำหนดให้ครูที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องเข้ารับการอบรมในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งกำหนดให้มีการปฏิบัติการในการเสาะหาด้วย</p>	<p>2.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว คณะผู้ร่วมงานในโรงเรียนคนอื่นๆ ได้รับเชิญให้เข้าร่วมในการรับการฝึกอบรมที่จัดให้กับครูสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษรวมทั้งกำหนดให้มีการปฏิบัติการในการเสาะหาด้วย</p>	<p>2.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว สมาชิกในคณะผู้ร่วมงานของโรงเรียนทุกคนได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษและเข้าร่วมฝึกปฏิบัติด้วย</p>
<p>3. โรงเรียน และครู รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการมีความเข้าใจ และสามารถสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก</p>	<p>3.1 โรงเรียน ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก</p>	<p>3.2 โรงเรียน ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างเหมาะสม</p>	<p>3.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับความต้องการเด็กอย่างกว้างขวาง</p>	<p>3.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมี การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้กับครูหรือโรงเรียนในเขตเดียวกัน รวมทั้งยังมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้มีความทันสมัยรวมทั้งประยุกต์เข้ากับสภาพปัจจุบันด้วย</p>

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
4. มีการพัฒนาคณะผู้ร่วมงานและเครื่องมื่อต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในโรงเรียนที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	4.1 การพัฒนาคณะผู้ร่วมงานและเครื่องมื่อต่างๆ ดำเนินการเฉพาะในโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งเท่านั้น	4.2 มีการพัฒนาคณะผู้ร่วมงานและเครื่องมื่อต่างๆ อย่างกว้างขวางให้ครอบคลุมผู้ร่วมงานในโรงเรียนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	4.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว การดำเนินการดังกล่าวมีการทำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี	4.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว การดำเนินการดังกล่าวมีวิธีการที่หลากหลายและอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
5. ครูสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการอบรมทางวิชาชีพเฉพาะ หรือได้ประกาศนียบัตร ปริญญาบัณฑิต การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	5.1 ครูที่อยู่ในโครงการไม่มีโอกาสเข้าไปร่วมอบรมในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	5.2 ครูที่อยู่ในโครงการมีโอกาสเข้าไปร่วมอบรมในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	5.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ครูที่อยู่ในโครงการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องมีครูของเขตการศึกษาที่มีโอกาสในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถต่ออดการเรียนรู้อไปในระดับผู้ชำนาญการและ/หรือไปโปรแกรมระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี	5.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ครูที่อยู่ในโครงการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องมีครูของเขตการศึกษาที่มีโอกาสในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถต่ออดการเรียนรู้อไปในระดับผู้ชำนาญการและ/หรือไปโปรแกรมระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
<p>6. ผู้ที่เรียนมอบหมายเป็นผู้ที่รับการฝึกอบรม/ได้รับประกาศนียบัตร/ได้รับการศึกษาโดยตรงเกี่ยวกับความสามารถพิเศษ/หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และพบว่าประสบความสำเร็จ จนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และการจัดการศึกษาลำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเท่านั้นที่ควรจะเข้ามารับผิดชอบโครงการจัดการศึกษาลำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>6.1 ผู้ที่เรียนมอบหมายไม่มีประกาศนียบัตร/ได้รับการศึกษาโดยตรงเกี่ยวกับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ</p>	<p>6.2 ผู้ที่เรียนมอบหมายเป็นผู้ที่รับการฝึกอบรม/ได้รับประกาศนียบัตร/การศึกษาโดยตรงเกี่ยวกับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ/หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จัดการศึกษาลำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และพบว่าประสบความสำเร็จ จนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และการจัดการศึกษาลำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเท่านั้น</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>	<p>(ไม่มีเพิ่มเติม)</p>

มาตรฐานที่ 6: การประเมินผลโครงการ

สาระหลัก: การประเมินผลโครงการมุ่งเน้นที่จะหาคำตอบในเรื่องของประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลกระทบของโครงการที่เกิดขึ้น ทั้งต่อตัวเด็ก ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนคุณค่าของโครงการที่จะมีกับเด็กและสังคม

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
1. การประเมินผลควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อของโครงการ และทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา	1.1 การประเมินไม่ใช้คำอธิบาย/ความสำเร็จตามเป้าหมาย/ผลลัพธ์ของโปรแกรมเป็นหลัก	1.2 การประเมินยึดถือความสำเร็จตามเป้าหมาย/ผลลัพธ์ของโปรแกรมเป็นหลัก	1.3 นอกจากโปรแกรมเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลทีละจุดเพื่อรวบรวมเพื่อพิจารณาถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของโปรแกรม	1.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกนำมาใช้เพื่อพิจารณาเป้าหมายและวัตถุประสงค์สำหรับปีต่อไป
2. มีการวางแผนการประเมินโครงการตั้งแต่เริ่มการดำเนินงาน	2.1 ไม่มีการวางแผนเรื่องระบบประเมินอย่างเป็นที่เข้าใจตรงกันตั้งแต่เริ่มโครงการและระหว่างโครงการ	2.2 มีการวางแผนเรื่องระบบประเมินอย่างเป็นที่เข้าใจตรงกันตั้งแต่เริ่มโครงการและระหว่างโครงการ	2.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้วการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงโครงการ	2.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้วยังมีการให้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
3. มีการประเมินผลจากนักเรียนในเรื่องความสุขในการเรียนรู้ ความท้าทายของหลักสูตร และประโยชน์ทางวิชาการที่นักเรียนสามารถตระหนักได้ชัดเจน	3.1 ไม่มีการประเมินจากนักเรียนในเรื่องเหล่านี้ในโครงการ	3.2 มีการประเมินจากนักเรียนในเรื่องเหล่านี้ในโครงการ	3.3 นอกจากนี้เป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ และประเมินผลงานตนเอง	(ไม่มีเพิ่มเติม)
4. การประเมินผลควรกระทำอย่างมีประสิทธิภาพและมีจรรยาบรรณ	4.1 ไม่มีการประเมินโปรแกรม หรือการประเมินไม่ได้ออกแบบเพื่อให้ได้ข้อมูลจากเด็ก พ่อแม่ ครู และผู้บริหาร	4.2 การประเมินโปรแกรม กระทำอย่างสม่ำเสมอ และได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นจากเด็ก พ่อแม่ ครู และผู้บริหาร	4.3 นอกจากนี้เป็นไปตามระดับ 2 แล้ว การประเมินโปรแกรมจะกระทำเป็นมาตรฐานทุกๆ ปี	4.4 นอกจากนี้เป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ข้อมูลจะได้จากชุมชนที่โรงเรียนให้บริการ
	4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เป็นความลับ	4.1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลเก็บเป็นความลับ	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
5. วิธีการประเมินต้องมีความหลากหลายรูปแบบ มีคุณภาพ ทั้งยังเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	5.1 การประเมินที่มีรูปแบบเพียงรูปแบบเดียว	5.2 การประเมินด้วยเครื่องมือวิธีการและกระบวนการที่หลากหลายและมีคุณภาพ	5.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 ต้องมีการพัฒนาเครื่องมือ วิธีการและกระบวนการประเมินให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน	5.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ต้องมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย
6. มีข้อมูลจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะข้อมูลจากเด็กและผู้ปกครอง	6.1 ข้อมูลการประเมินมีเพียงแหล่งเดียว	6.2 ข้อมูลการประเมินมาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้อมูลจากเด็กและผู้ปกครอง	(ไม่มีเพิ่มเติม)	(ไม่มีเพิ่มเติม)
7. การประเมินต้องทำทุกปี	7.1 ไม่มีการประเมินผลโครงการ	7.2 มีการประเมินผลโครงการทุกปี และทุกโครงการ	7.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ข้อมูลการประเมินต้องมาจากหลายๆฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	7.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีการนำผลการประเมินโครงการทั้งหมดจัดทำเป็นรายงานที่มีลายลักษณ์อักษรและนำเสนอต่อสาธารณะ

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
8. ผู้ประเมินโครงการต้องเป็น ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และการส่งเสริมเด็ก เป็นอย่างดี	8.1 ผู้ประเมินโครงการเป็นผู้ที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และการส่งเสริมเด็ก เป็นอย่างดี	8.2 ผู้ประเมินโครงการต้อง เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องเด็กที่มีความสามารถ พิเศษ และการส่งเสริมเด็ก เป็นอย่างดี	8.3 นอกจากเป็นไปตาม ระดับ 2 แล้ว ผู้ประเมินต้อง มาจากหน่วยงานต่างๆที่ เกี่ยวข้องหรือสหวิทยาการ	8.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ควรมีการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกๆ 3 ปี
9. การสรุปผลของโครงการ ต้องมีการนำเสนอจุดเด่น และจุดด้อยของโครงการ	9.1 ไม่มีการนำเสนอการ สรุปผลของโครงการ	9.2 มีการนำเสนอการ สรุปผลของโครงการทั้ง จุดเด่นและจุดด้อยของ โครงการ	9.3 นอกจากเป็นไปตาม ระดับ 2 แล้ว ยังมีการ นำเสนอเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ หรือข้อค้นพบต่างๆ ที่ได้ จากการดำเนินโครงการด้วย	9.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังมีการประชาสัมพันธ์ ผลของโครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทราบอย่างทั่วถึง และ ดำเนินการกับโครงการทุก โครงการ
10. การประเมินต้องมีการทำ รายงานอย่างเป็นลายลักษณ์ อักษร	10.1 ไม่มีการนำเสนอ รายงานการประเมินผลที่เป็น ลายลักษณ์อักษร	10.2 มีการนำเสนอรายงาน การประเมินผลที่เป็นลาย ลักษณ์อักษร	10.3 นอกจากเป็นไปตาม ระดับ 2 แล้ว รายงานมีการ นำเสนอการประเมินผลใน รูปแบบที่ชัดเจนและเข้าใจ ได้ สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด	10.4 นอกจากเป็นไปตาม ระดับ 3 แล้ว รายงานยังมี แผนเพื่อกระตุ้นผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดติดตามผลการ ปฏิบัติงานต่อไป

ตัวชี้วัด	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
11. ผู้ประเมินโครงการต้องเข้าใจวิธีการ กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นับตั้งแต่การเสาะหา/การคัดเลือก การจัดหลักสูตร การวัดผลประเมินผล	11.1 ผู้ประเมินโครงการไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นับตั้งแต่การเสาะหา/การคัดเลือก การจัดหลักสูตร การวัดผลประเมินผล	11.2 ผู้ประเมินโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นับตั้งแต่การเสาะหา/การคัดเลือก การวัดผลประเมินผล	11.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยตรงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	(ไม่มีเพิ่มเติม)
12. การดำเนินการของโครงการก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองของนักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือสังคมโดยรวมอย่างเห็นได้ชัดเจน	12.1 การดำเนินการของโครงการส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองของนักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง องค์กรหรือสังคมโดยรวมน้อย	12.2 การดำเนินการของโครงการส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองของนักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง องค์กรหรือสังคมโดยรวมมาก	12.3 นอกจากเป็นไปตามระดับ 2 แล้ว ยังส่งผลต่อบุคลากรนักเรียนคนอื่นที่อยู่นอกเหนือโครงการด้วย	12.4 นอกจากเป็นไปตามระดับ 3 แล้ว ยังส่งผลต่อบุคคลหรือนักเรียนในโรงเรียนใกล้เคียงหรือเขตเดียวกันด้วย

ภาคผนวก จ

(ร่าง) มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย (ฉบับที่ 2)

มาตรฐานที่ 1: การบริหารจัดการ

สาระหลัก: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีนโยบายที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีระบบการจัดการที่ดี มีบุคลากร/ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีความสามารถ และมีการประเมินผลโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
1.	ด้านนโยบาย			
	หน่วยงานมีนโยบายที่ชัดเจน			
	1) ปรัชญาและ/หรือเป้าหมายของโครงการ			
	1.1 ด้านของความสามารถพิเศษที่ต้องการสร้างความเป็นเลิศ (โปรดระบุ)			
	1.2 เป้าหมายของความเป็นเลิศ			
	1.3 ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย			
	2) วิธีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ			
	3) รูปแบบโครงการ/การศึกษา			
	4) การจัดสรรงบประมาณเฉพาะสำหรับโครงการ			
	5) การสนับสนุนด้านบุคลากร สถานที่ สื่อการศึกษา วัสดุอุปกรณ์			
	6) การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม			
	6.1 การเสาะหา/คัดเลือก			
	6.2 การจัดการศึกษา			
	6.3 การส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษ			
7) แนวทางการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ				
7.1 บุคลากรในโรงเรียน				
7.2 โรงเรียนเครือข่าย				
7.3 ชุมชน				
7.4 องค์กรและหน่วยงานอื่นที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน				

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
	8) แนวทางและวิธีการประเมินโครงการ			
	9) การจัดการศึกษาปกติเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ (เช่น การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น การเรียนการสอนที่หลากหลาย การเรียนตามอัธยาศัย ฯลฯ)			
2.	<p>ด้านระบบการจัดการ</p> <p>หน่วยงานมีระบบการจัดการที่ดี</p> <p>1) มีฝ่ายจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน</p> <p>2) มีผู้ดำเนินโครงการประกอบไปด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย (เช่น ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น)</p> <p>3) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในโครงการ</p> <p>4) มีการจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ</p> <p>5) มีวิธีการจัดหาเงินช่วยเหลือพิเศษสำหรับโครงการ</p> <p>6) มีการสนับสนุนในด้านทรัพยากรและสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการจัดโครงการ</p> <p>7) จัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่เป็นแหล่งกระตุ้นการเรียนรู้ สร้าง และเพิ่มพูนระบบการเรียนรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น ชมรม ศูนย์การเรียนรู้</p> <p>8) มีการดำเนินงานสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ อาทิ เด็กภาวะบกพร่องหรือเด็กด้อยโอกาสที่มีความสามารถพิเศษ</p> <p>9) มีการดำเนินการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโครงการให้เอื้อต่อสังคม</p> <p>10) มีระบบการเทียบโอนตามความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ</p> <p>11) มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเป็นประจำ</p> <p>12) มีการพัฒนาระบบและการทำรายงานต่อผู้เกี่ยวข้อง</p>			

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
	13) มีการใช้ระบบฐานข้อมูลในการจัดการโครงการ			
3.	ด้านบุคลากร หน่วยงานมีระบบคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรในโครงการ ที่มีความสามารถ			
	1) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับตำแหน่ง ได้แก่			
	1.1 เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมหรือได้รับประกาศนียบัตร/ ปริญญาทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มี ความสามารถพิเศษหรือเป็นผู้มีประสบการณ์ด้าน การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ			
	1.2 มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เช่น ด้านศิลปะ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านกีฬา เป็นต้น			
	1.3 เป็นผู้ผ่านการประเมินความสามารถในงานที่ รับผิดชอบในโครงการ			
	2) มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรื่อง			
	2.1 ธรรมชาติของผู้มีความสามารถพิเศษ (เช่นบุคลิก ลักษณะ กระบวนการทางความคิด ลักษณะทาง อารมณ์/สังคม ทักษะชีวิตและความต้องการพิเศษ เชิงจิตวิทยาและปัญหาที่พบ)			
	2.2 กระบวนการเสาะหา/คัดเลือก			
	2.3 การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ			
	2.4 การจัดการศึกษาและการสร้างโอกาสทางการ เรียนรู้			
	2.5 การสร้างสรรคสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อกระบวนการ เรียนรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ			
	3) ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเฉพาะสาขาวิชาใน ระดับสูงหรือศึกษาในระดับประกาศนียบัตร ปริญญาบัตร ทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ			

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
	4) มีระบบการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรเป็นพิเศษ			
4.	<p>การประเมินโครงการ</p> <p>หน่วยงานมีการประเมินผลโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการประเมินผลกระทบของโครงการที่เกิดขึ้น ทั้งต่อตัวผู้เรียน ครูในโครงการ ผู้ปกครอง ระบบการศึกษาทั่วไปของโรงเรียน และสังคม</p> <p>1) มีการวางแผนประเมินโครงการในภาพรวมตั้งแต่เริ่มการดำเนินงาน</p> <p>2) มีการประเมินโครงการตามแผน</p> <p>2.1 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อของโครงการ</p> <p>2.2 ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา เช่น การเสาะหา/คัดเลือก การจัดการ หลักสูตร การใช้สื่อ ฯลฯ</p> <p>3) มีการประเมินโครงการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง</p> <p>4) มีวิธีการประเมินที่หลากหลายทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ</p> <p>5) มีแหล่งข้อมูลจากทุกภาคส่วนประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครอง</p> <p>6) มีผู้ประเมินโครงการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ นับตั้งแต่การเสาะหา/คัดเลือก การจัดหลักสูตร การวัดและประเมินผล</p> <p>7) มีการสรุปผลของโครงการทั้งจุดเด่นและจุดด้อย ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร</p>			

มาตรฐานที่ 2: กระบวนการเสาะหา/คัดเลือกผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

สาระสำคัญ: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกและเครื่องมือที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ และอย่างเหมาะสม

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
1.	กระบวนการเสาะหา/คัดเลือก หน่วยงานมีกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้และเหมาะสมในเรื่องต่อไปนี้			
	1) มีขั้นตอนการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเข้าโครงการ			
	2) มีเกณฑ์ในการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ			
	3) มีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในกระบวนการข้างต้น			
	4) มีการประชุมระหว่างผู้รับผิดชอบในทุกขั้นตอนของกระบวนการเสาะหา/คัดเลือก			
	5) มีคู่มือการเสาะหา/คัดเลือกสำหรับผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงาน (คู่มือประกอบด้วย หลักปรัชญา หลักการทางวิชาการ การแนะแนวทางในการดำเนินงาน การใช้เครื่องมือ การแปลผลสรุปผล การรายงานผลและข้อควรระวัง)			
	6) มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อเข้าโครงการ (เช่น ผลการเรียน ผลงาน แบบสำรวจความสนใจ การสำรวจแนวความสามารถพิเศษ การเสนอชื่อจากผู้ปกครอง ครู การทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดสอบจากข้อสอบมาตรฐาน)			
	7) มีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษทุกระดับชั้น			
	8) มีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง			
	9) มีการสรุปผลการเสาะหา/คัดเลือกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร			
10) มีการให้ข้อมูลกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกแก่ผู้ปกครอง				

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
	11) มีการยินยอมจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษรในการ เสาะหา/คัดเลือก การประเมินซ้ำ หรือตัดสิทธิ์นักเรียนออก จากโครงการ			
	12) มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนลาออกจากโครงการ			
	13) มีวิธีการให้ผู้ปกครองสามารถโต้แย้ง/คัดค้าน หรือทบทวน ผลการคัดเลือก/การสรุปความเห็นของคณะกรรมการที่ เสาะหา/คัดเลือกผู้เรียนเข้าโครงการ			
	14) มีข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองอย่างเป็นลาย ลักษณ์อักษร			
	15) มีเกณฑ์การส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ได้รับ การพัฒนาที่เหมาะสม(ในกรณีที่ยังเป็นหลังจากการ เสาะหา/คัดเลือกแล้ว)			
2.	เครื่องมือในการเสาะหา/คัดเลือก หน่วยงานมีเครื่องมือและผู้ประเมินที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ และเหมาะสม			
	1) เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกได้รับการพิจารณา คัดเลือกโดยคณะผู้รับผิดชอบโครงการ/ปฏิบัติงานและ ผู้เชี่ยวชาญ			
	2) เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกต้องเป็นเครื่องมือที่ เหมาะสมกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด			
	3) ผู้ใช้เครื่องมือวัดด้านจิตวิทยา เช่น แบบทดสอบมาตรฐานที่ วัดสติปัญญา (IQ test) หรือความถนัดเป็นผู้ผ่านการอบรม และมีใบรับรองว่าเป็นผู้ที่สามารถใช้เครื่องมืออื่นๆ โดยเฉพาะ			

มาตรฐานที่ 3: การจัดการศึกษา

สาระหลัก: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมี รูปแบบ โครงการ หลักสูตรและรูปแบบการเรียนรู้ สื่อและการประเมินผลผู้เรียนที่มีคุณภาพตอบสนองคุณลักษณะเฉพาะของผู้มีความสามารถพิเศษ มีความชัดเจน และตรวจสอบได้

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
1.	รูปแบบโครงการ หน่วยงานมีรูปแบบโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่มีคุณภาพ			
	1) เป็นโครงการต่อเนื่อง			
	2) มีพื้นฐานมาจากความเข้าใจที่ชัดเจนตามหลักวิชาการ			
	3) มีการบูรณาการกับการศึกษาปกติในโรงเรียน			
2.	หลักสูตรและรูปแบบการเรียนรู้ หน่วยงานมีหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองคุณลักษณะเฉพาะของผู้มีความสามารถพิเศษแต่ละคน			
	1) มีหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น			
	1.1. การเรียนแบบยืดระยะเวลาการเรียนบางวิชาหรือข้ามชั้นเรียน (Acceleration)			
	1.2. การเรียนแบบขยายประสบการณ์ (Extension)			
	1.3. การเรียนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment)			
	1.4. การใช้ผู้เชี่ยวชาญดูแลหรือการเปิดโอกาสให้เรียนสิ่งที่ครูและนักเรียนเห็นว่าเป็นประโยชน์ (Mentoring)			
	2) มีการจัดโอกาสทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น			
	2.1. การรับเข้าเรียนก่อนวัย			
	2.2. ค่ายพิเศษ			
	2.3. การเรียนทางไกล			
	2.4. การฝึกงานกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ			
	2.5. โครงการเรียนร่วมกับกลุ่มโรงเรียนหรือกลุ่มการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์เดียวกัน ฯลฯ			
	3) มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆเข้าไปในการจัดการศึกษาวิชาการเฉพาะสาขา			

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
	4) มีการใช้กลยุทธ์ในการสอนที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงด้านต่างๆในการจัดการศึกษา			
	5) มีกระบวนการสอนที่หลากหลายที่ตอบสนองลีลาการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียน			
	6) มีการจัดตารางเรียนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอยู่ในเวลาปกติของตารางเรียน			
	7) มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถพิเศษแต่ละด้าน			
	8) มีการจัดกิจกรรมทางจิตวิทยาหรือการให้ความช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง หรือผู้ที่เป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส			
	9) มีการตั้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเรื่องการส่งเสริมการอุทิศตนเพื่อสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ทักษะทางสังคม อารมณ์ ตลอดจนทักษะชีวิตในแผนการสอนของผู้มีความสามารถพิเศษ			
3.	<p>สื่อ</p> <p>หน่วยงานมีสื่อการเรียนรู้ที่ทำท่ายและช่วยพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษแต่ละคนอย่างเหมาะสม</p> <p>1) เป็นสื่อที่มีการผนวกความคิดระดับสูงเข้าในกระบวนการเรียนรู้ เช่น</p> <p>1.1 ความคิดสร้างสรรค์</p> <p>1.2 กระบวนการแก้ปัญหา</p> <p>1.3 ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฯลฯ</p> <p>2) เป็นสื่อที่มีการบูรณาการความรู้ เช่น</p> <p>2.1 การผนวกหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน</p> <p>2.2 การผนวกสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้</p> <p>3) เป็นสื่อที่ตอบสนองความแตกต่างของลีลาการเรียนรู้และกระตุ้นกระบวนการรับรู้</p> <p>4) เป็นสื่อที่มีมาตรฐานความปลอดภัย</p> <p>5) เป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือได้รับการแนะนำเพียงเล็กน้อย</p>			

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่	หมายเหตุ
4.	การประเมินผลผู้เรียน การประเมินผลการเรียนของนักเรียนในโครงการมีความชัดเจนและตรวจสอบได้			
	1) มีการประเมินระดับความรู้ในวิชาที่มีความสามารถพิเศษ			
	2) มีการวัดอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนรู้			
	3) มีการประเมินความมุ่งมั่นต่องานที่ทำ			
	4) มีการประเมินความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้			
	5) มีการประเมินความสนใจใฝ่รู้			
	6) มีการประเมินความสามารถในการทำงานได้เองตามลำพัง			
	7) มีการประเมินระดับความสามารถในการใช้ความคิดระดับสูง			
	8) มีการประเมินทักษะในการเรียนเช่น การหาข้อมูล การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ข้อมูล การประมวลข้อมูล การนำเสนอข้อมูล ฯลฯ			
	9) มีการประเมินระดับผลงาน			
	10) มีการประเมินพฤติกรรมด้านความมีจิตสาธารณะ และศักยภาพในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น			
	11) มีการประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ข้อมูลประกอบกันหลายด้าน โดยเฉพาะข้อมูลด้านความสุขและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม			
	12) มีการระบุการเทียบโอนตามความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ			
	13) มีการแจ้งผลการประเมินด้านต่างๆให้ผู้ปกครองรับทราบ			

มาตรฐานที่ 4: การสนับสนุนทางอารมณ์

สาระหลัก : หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีกระบวนการคัดกรองและพัฒนาด้านอารมณ์-สังคมของผู้มีความสามารถพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่	หมายเหตุ
1.	กระบวนการคัดกรอง หน่วยงานมีกระบวนการคัดกรองเพื่อช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านอารมณ์ – สังคมที่มีประสิทธิภาพ			
	1) มีกระบวนการคัดกรองผู้มีความสามารถพิเศษที่ต้องการความช่วยเหลือทางอารมณ์ – สังคม			
	2) มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการคัดกรอง			
	3) มีคณะดำเนินงานการคัดกรองที่ประกอบไปด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญ			
4) มีกระบวนการพัฒนาทางจิตวิทยาทั้งในและนอกห้องเรียน				
2.	การพัฒนาอารมณ์ – สังคม หน่วยงานมีการดำเนินงานพัฒนาอารมณ์ – สังคมให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษ			
	1) มีการเสริมสร้างทางอารมณ์ – สังคมเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น			
	2) มีการเสริมสร้างทางอารมณ์ – สังคมเพื่อการมีจิตสาธารณะ			

ภาคผนวก ช

แบบตรวจสอบเอกสารประกอบการใช้มาตรฐานการจัดการศึกษา
สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

**แบบตรวจสอบเอกสารประกอบการใช้มาตรฐานการจัดการศึกษา
สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ**

ที่	รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
	บุคคล			
1.	ผู้อำนวยการ			
2.	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ			
3.	ผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนานักเรียนที่ผู้มีความสามารถพิเศษ			
4.	ครู/อาจารย์ผู้สอนในโครงการฯ			
5.	ครู/อาจารย์ผู้สอน			
6.	ครู/อาจารย์พิเศษที่ทางโรงเรียนเชิญมาเพื่อสอนนักเรียนในโครงการฯ (ถ้ามี)			
7.	ครู/อาจารย์แนะแนว			
8.	ครู/อาจารย์การศึกษาพิเศษ (ถ้ามี/รับผิดชอบ/เกี่ยวข้องกับโครงการฯ)			
9.	เจ้าหน้าที่โครงการฯ			
10.	นักเรียนในโครงการฯ			
11.	ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการฯ			
12.	อื่นๆ.....			
13.	อื่นๆ.....			
14.	อื่นๆ.....			
15.	อื่นๆ.....			

ที่	รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
	เอกสาร			
1.	นโยบายของโรงเรียน			
2..	โครงสร้างของโรงเรียน			
3.	โครงสร้างของโครงการพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ			
4.	หลักสูตรของโครงการฯ			
5.	ตารางสอน/ตารางเรียนของนักเรียนในโครงการฯ			
6.	จดหมายที่ออกจากทางโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการฯ			
7.	รายงานการประชุมซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการฯ			
8.	เอกสารการประเมินโครงการฯ			
9.	เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการฯ			
10.	ข้อสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการฯ			
11.	แบบประเมินผลการเรียนนักเรียนในโครงการฯ			
12.	รายการกิจกรรม			
13.	ตารางสอน			
14.	อื่นๆ.....			
15.	อื่นๆ.....			
16.	อื่นๆ.....			
17.	อื่นๆ.....			
18.	อื่นๆ.....			

ที่	รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
	อุปกรณ์			
1.	เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการฯ			
2.	เครื่องมือที่ใช้ในการสอนได้แก่			
	2.1.....			
	2.2.....			
	2.3.....			
	2.4.....			
	2.5.....			
	2.6.....			
	2.7.....			
	2.8.....			
	2.9.....			
	2.10.....			

หมายเหตุ ขอความอนุเคราะห์ทางหน่วยงานเตรียมอุปกรณ์ และนัดหมายบุคลากรเพิ่มจากรายการข้างต้น หากทางหน่วยงานเห็นว่าจะประโยชน์ต่อการให้ข้อมูล

ภาคผนวก ช

ผลการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศต่าง ๆ

ผลการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐาน		USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
1.	ด้านการเสาะหานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ						
	1. กระบวนการในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เสนอชื่อนักเรียน จะต้องมีความต่อเนื่อง	✓	✓			✓	
	2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนจะต้องวัด ความสามารถพิเศษ จุดเด่นความต้องการและความ จำเป็นที่เด็กจะได้รับตามโอกาส และสอดคล้องกับ จุดเด่นแต่ละอย่าง	✓	✓	✓	✓	✓	
	3. ผลการวินิจฉัยจุดเด่นและความต้องการจำเป็นของ นักเรียนแต่ละคนจะต้องนำมาใช้ในการสร้างแผนการ ช่วยเหลือ	✓	✓	✓	✓	✓	
	4. กระบวนการและเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหานักเรียน ที่มีความสามารถพิเศษต้องมีพื้นฐานมาจากการวิจัยและ ทฤษฎีที่เป็นปัจจุบัน	✓		✓	✓	✓	
	5. กระบวนการในการเสาะหาเด็กมีการเขียนเป็นลาย ลักษณ์อักษร ประกอบด้วย เงื่อนไขการแสดงความ จำนงให้ข้อมูล (Informed consent) การให้นักเรียน ยังคงอยู่ในโปรแกรม (student retention) การคัตนักเรียน ออกจากโปรแกรม และกระบวนการยื่นคำร้องเรียน	✓	✓	✓		✓	
	6. มีการกำหนดเงื่อนไขและระบบต่างๆที่ใช้ในการ เสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	7. มีการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการประเมินผล ความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓		✓	
	8. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นผู้ตัดสินในกรณีที่ ผู้ปกครองปฏิเสธไม่เห็นด้วย กับบันทึกเหตุผลที่ไม่รับ นักเรียนเข้าศึกษา	✓	✓	✓			
	9. มีการใช้กลยุทธ์ในการเสาะหาที่หลากหลายในเด็กที่ จะเข้าโปรแกรม และรับบริการพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓	

มาตรฐาน		USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
2.	ด้านการพัฒนาวิชาชีพบุคลากร						
	1. การจัดให้มีโปรแกรมการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำหรับบุคลากรทุกๆ โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ จะต้องเป็นบุคลากรที่ได้รับการรับรองคุณภาพเท่านั้น	✓	✓	✓	✓	✓	
	3. มีการสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	4. มีการอำนวยความสะดวกในเรื่องเวลาและการสนับสนุนในการพัฒนาแผนการจัดการศึกษา หลักสูตร และสื่อต่างๆ	✓	✓	✓		✓	
3.	ด้านการให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษาทางด้านอารมณ์และสังคม						
	1. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการแนะนำที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านอารมณ์-สังคมของแต่ละคนที่แตกต่างกัน	✓	✓	✓			
	2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการแนะนำทางด้านอาชีพที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่แตกต่าง	✓	✓	✓			
	3. ผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงจะต้องได้รับการแนะนำและให้คำปรึกษาเพื่อช่วยให้พัฒนาได้ถึงศักยภาพที่แท้จริง	✓	✓	✓		✓	
	4. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องมีหลักสูตรการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย นอกเหนือจากการแนะนำและการให้คำปรึกษา	✓	✓				
	5. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงจะต้องได้รับการเสาะหาและมีการจัดเตรียมบริการต่างๆ แทนการคัดออก	✓	✓				

มาตรฐาน	USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
6. มีการสร้างกระบวนการสำหรับการให้คำแนะนำแก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เผชิญกับการประเมินความสามารถพิเศษที่มีได้คาดหวังไว้			✓			
7. มีการใช้วิธีการที่หลากหลายในการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น การประเมินผลและการสังเกตจากครูหลายคน การใช้ข้อมูลสารสนเทศจากผู้ปกครอง และการคาดการณ์	✓	✓	✓			
8. การให้ผลการประเมินความสามารถพิเศษ หรือการแนะนำถึงความสามารถพิเศษของเด็กต้องได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. การประเมินความสามารถพิเศษของเด็กและการให้คำแนะนำต่างๆ แก่ผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนในโปรแกรมต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้เชี่ยวชาญ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. มีการทำงานร่วมกับหน่วยให้บริการอื่นๆ และ/หรือกับผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11. มีการระบุเหตุผลและระยะเวลาของการประเมินความสามารถพิเศษ ในผลการประเมิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12. การจัดทำมาตรฐานการประเมินสำหรับจิตวิทยาการศึกษา ที่เผยแพร่โดยหน่วยการเรียนรู้ของรัฐ ต้องได้รับการแนะนำโดยองค์กรผู้เชี่ยวชาญ และสมาชิกขององค์กร และต้องมีเอกสารที่แสดงถึงความคาดหวังที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน	✓	✓	✓			
13. ต้องจัดให้มีกระบวนการและทีมการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อจัดการให้บริการด้านคำปรึกษา และแก้ไขปัญหาทักษะต่างๆ	✓	✓	✓			
4. ด้านการประเมินโครงการ						
1. การประเมินจะต้องเป็นไปตามเป้าหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓

มาตรฐาน		USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
2.	การประเมินจะต้องมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	✓	✓				
3.	การประเมินจะต้องดำเนินการโดยผู้มีจรรยาบรรณและความสามารถ	✓	✓				
4.	มีการจัดทำผลการประเมินต่างๆเป็นรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.	โรงเรียนมีการประเมินตนเองในการบริการในระดับน่าพึงพอใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6.	มีการจัดทำแบบมาตรฐานการประเมินและการวัดระดับที่สามารถปรับใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้หลากหลายวัตถุประสงค์	✓	✓	✓			
7.	มีการเปิดเผยผลของการประเมินให้แก่ ผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนในโปรแกรม	✓	✓	✓		✓	
8.	มีการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาพัฒนาโปรแกรมและให้บริการเด็กร่วมกับความต้องการพิเศษ ตลอดจนนำมาปรับปรุงและประเมินประสิทธิภาพของนักเรียน	✓	✓	✓			
5.	ด้านรูปแบบโปรแกรม						
1.	โปรแกรมจะต้องมีความต่อเนื่อง หลากหลาย และมีมากกว่าที่จะเป็นการจัดเพียงโปรแกรมเดียว	✓	✓	✓		✓	
2.	โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนอย่างเพียงพอ	✓	✓				
3.	โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีพื้นฐานมาจากความเข้าใจ ตามหลักวิชาการสากล	✓	✓	✓	✓	✓	
4.	การให้บริการโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องบูรณาการเข้ากับการศึกษาปกติในโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓

มาตรฐาน	USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
5. การจัดกลุ่มของนักเรียนต้องมีความยืดหยุ่น หลากหลาย ตามระดับความสามารถของผู้เรียน	✓	✓		✓		
6. มีนโยบายพิเศษในการปรับปรุงและส่งเสริมการจัดโปรแกรมการศึกษาปกติตามความจำเป็นของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓	
7. การจัดอันดับรูปแบบการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงการส่งมอบอำนาจในการทำงาน รวมถึงการให้คำปรึกษาแก่ ผู้ปกครอง บนพื้นฐานข้อมูลจากผลการประเมินที่เป็นปัจจุบัน ตั้งแต่ระดับรัฐ	✓	✓	✓			
6. ด้านการบริหารจัดการ						
1. บุคลากรที่มีส่วนร่วมโดยตรงในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการบูรณาการเข้าไปในโปรแกรมการศึกษาปกติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. โปรแกรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีการประสานความร่วมมือกันจากกลุ่มผู้สนับสนุนและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. จัดให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรและสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓			
5. มีนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของโรงเรียนบนฐานข้อมูลจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓		✓	
6. ปรัชญาของโรงเรียนและการดูแลผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง	✓	✓				

มาตรฐาน		USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
7.	ด้านการประกันคุณภาพ						
	7.1 ด้านนโยบายและกระบวนการ						
	1) นโยบายและกระบวนการซึ่งพัฒนาโดยระดับท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้นตามนโยบายระดับรัฐ ต้องเป็นปัจจุบัน และนำไปปฏิบัติได้	✓	✓	✓		✓	
	2) มีการอภิปราย เกี่ยวกับรายละเอียดโปรแกรม การนำเสนอ การบริการและความต้องการต่างๆ สามารถให้ประโยชน์ แก่สาธารณชนทั่วไป	✓	✓				
	3) มีการอภิปรายถึงการให้ประโยชน์กับสาธารณชนทั่วไป ตามบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียน และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ที่จัดโปรแกรมและให้บริการแก่นักเรียนที่มีความต้องการต่างๆ ในการศึกษาพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	4) การใช้นโยบายและกระบวนการจะต้องผ่านการพัฒนาในระดับท้องถิ่น สำหรับการได้รับสิทธิ์เข้าศึกษา ซึ่งทั้งหมดจะต้องเหมาะสมกับโปรแกรมและการให้บริการ ตลอดจนสามารถอธิบายการใช้กระบวนการนั้นได้	✓	✓	✓		✓	
	7.2 ด้านผู้ปกครอง						
	1) แผนการให้คำแนะนำที่ได้จากการดูแลของผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (Mentoring Induction Project-MIP) ของนักเรียนจะต้องมีข้อมูลระดับที่แสดงออก และผลสัมฤทธิ์ของเด็กที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการเรียนรู้ที่เป็นไปตามหลักสูตรของรัฐ	✓	✓				
	2) ผู้ปกครองจะต้องติดตามการรายงานความก้าวหน้าของเด็กเป็นประจำ ตามระยะเวลาของปีการศึกษา	✓	✓	✓		✓	

มาตรฐาน		USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
7.3 การติดตามและการประเมินผลโปรแกรม							
1) จัดให้มีการใช้แผน มีการประเมิน การติดตาม และรายงาน ตลอดจนนำไปปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการต่างๆ ในการศึกษาพิเศษ		✓	✓	✓	✓	✓	
2) จัดให้มีการรักษาประสิทธิภาพของโปรแกรม และการให้บริการสำหรับการศึกษาพิเศษ		✓	✓	✓	✓	✓	
3) จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินและผลสัมฤทธิ์ของโปรแกรมและการให้บริการ ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของวงจรรายงานแผนและการรายงานประจำปี		✓	✓	✓	✓		
7.4 การมีส่วนร่วมของหน่วยงานระดับจังหวัดในการประเมินผล							
1) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสอบระดับจังหวัด แบบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบระดับโรงเรียน จะต้องสนองความต้องการต่างๆ ในระหว่างเรียน		✓	✓	✓	✓		
2) มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบ การตัดสินใจในการใช้แบบสอบระดับจังหวัด ให้เป็นไปตามเงื่อนไขต่างๆ		✓	✓	✓			
8. การอุทธรณ์ ร้องทุกข์ที่เกิดจากการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ							
8.1 มีมาตรฐานการอุทธรณ์ ร้องทุกข์ที่เกิดจากการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ		✓	✓	✓			
1) อธิบายถึงกระบวนการในเรื่องระยะเวลา การให้ความยุติธรรม ข้อโต้แย้ง ของข้อเรียกร้องต่างๆ		✓	✓	✓			

มาตรฐาน		USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
	2) มีการอธิบายถึงกระบวนการ ข้อเรียกร้อง ต่างๆ จากผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องและนักเรียน ที่มีนัยสำคัญการตัดสินใจที่มีผลต่อการศึกษาของเด็ก และความต้องการต่างๆ	✓	✓	✓		✓	
	3) แนะนำผู้ปกครองในการร้องเรียน ข้อโต้แย้ง ให้ถูกต้อง และถูกระเบียบ ถึงความต้องการต่างๆ และขั้นตอนการดำเนินการแจ้งผลแก่คณะกรรมการ	✓	✓	✓			
	4) ผู้ปกครองสามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา กรณีที่ไม่พอใจในการดำเนินงานของโรงเรียน	✓	✓	✓			
	8.2 โรงเรียนมีการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการตัดสินใจผลเด็กตามระดับต่างๆ	✓	✓	✓			
9.	ด้านหลักสูตรและการสอน						
	1. จัดให้มีหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย	✓	✓	✓	✓	✓	
	2. หลักสูตรและการสอนในชั้นเรียนปกติจะต้องได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีความสามารถพิเศษแต่ละคน	✓	✓	✓		✓	
	3. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องมีความยืดหยุ่น และหลากหลายและเปิดโอกาสให้มีการย่อระยะเวลาเรียนหรือการข้ามชั้นเรียนสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓		✓	
	4. จัดให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษมีโอกาสย่อระยะเวลาในการเรียนเนื้อหาและข้ามไปเรียนในชั้นเรียนที่สูงขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	5. มีการส่งต่อข้อมูลเด็กที่มีความสามารถเพื่อสร้างความเชื่อมโยง ในการจัดแผนการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคน	✓	✓	✓		✓	

มาตรฐาน	USA	England	Canada	Taiwan	Australia	Thailand
6. มีการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมิน ในแผนการให้การช่วยเหลือการศึกษาเฉพาะบุคคล (PIP)	✓	✓	✓		✓	
1) มีการพัฒนาแผนการช่วยเหลือส่วนบุคคล (Individualized program plan-IPP) การนำแผนไปปฏิบัติ การติดตาม และการประเมินผล เป็นรายบุคคล	✓	✓	✓		✓	
2) ผู้บริหารของโรงเรียนจะต้องระบุได้ว่าครูที่ รับผิดชอบ แผนการให้การช่วยเหลือการศึกษาเฉพาะ บุคคล (PIP) สามารถประสาน พัฒนา นำแผนไปปฏิบัติ ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลนักเรียนได้	✓	✓	✓		✓	
3) โรงเรียนมีกระบวนการและทีมการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บริการคำปรึกษา วางแผน และแก้ไขปัญหา ทักษะต่างๆ ของนักเรียนในโปรแกรม	✓	✓	✓			
4) มีการประสานกับผู้ปกครองในการจัดแผนการ เรียน โดยมีการบันทึกอย่างเป็นระบบ ทั้งความก้าวหน้า แผนการช่วยเหลือ รายงานผล และข้อมูลการส่งต่อกับ ผู้ปกครองในทุกเรื่อง	✓	✓	✓			

ภาคผนวก ฅ

มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ*

---

*ข้อสรุปจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิมีมติให้ปรับชื่อ “มาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ” เป็น “มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ” เนื่องจากสาระของมาตรฐานทั้งหมดเน้นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องมีนโยบายที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร มีระบบการจัดการที่ดี มีบุคลากร/ผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานที่มีความสามารถ และมีการประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 1 หน่วยงานมีนโยบายที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร

- 1.1 มีการระบุเป้าหมายของการดำเนินงาน
  - 1.1.1 กำหนดประเภทของความสามารถพิเศษที่ต้องการสร้างความเป็นเลิศ
  - 1.1.2 กำหนดเป้าหมายของความเป็นเลิศ
  - 1.1.3 กำหนดระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย
- 1.2 มีการระบุวิธีการเสาะหาและคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ
- 1.3 มีการระบุรูปแบบการดำเนินการจัดการศึกษา
- 1.4 มีการระบุการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงาน
- 1.5 มีการระบุในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้ผู้มีความสามารถพิเศษ
  - 1.5.1 อุทิศตนเพื่อสังคม
  - 1.5.2 รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
  - 1.5.3 มีทักษะทางสังคม-อารมณ์และทักษะชีวิต
  - 1.5.4 ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ
- 1.6 มีการระบุการสนับสนุนด้านบุคลากร สถานที่ สื่อการศึกษา วัสดุอุปกรณ์และความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก
- 1.7 มีการระบุการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน
  - 1.7.1 การเสาะหาและคัดเลือก
  - 1.7.2 การจัดการศึกษา
  - 1.7.3 การส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษ
- 1.8 มีการระบุแนวทางและวิธีการประเมินการดำเนินงาน

มาตรฐานที่ 2 หน่วยงานมีระบบการจัดการที่ดี

- 2.1 มีฝ่ายจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโครงสร้างการบริหาร
- 2.2 มีผู้ดำเนินโครงการประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย
- 2.3 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน
- 2.4 มีการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมทุกกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมาย
- 2.5 มีวิธีการระดมทุนสนับสนุนการดำเนินงาน

- 2.6 มีการจัดหาคุศลากรและสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการดำเนินงาน
- 2.7 มีระบบการจัดหาคุศลากรภายนอกที่มีความสามารถเฉพาะด้านและมีความสามารถในการสอนเข้าร่วมดำเนินงาน
- 2.8 มีระบบการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในการดำเนินงาน
- 2.9 มีแนวทางการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษกับ
  - 2.9.1 บุคลากรในหน่วยงาน
  - 2.9.2 หน่วยงานเครือข่าย
  - 2.9.3 ชุมชน
  - 2.9.4 องค์กรและหน่วยงานอื่นที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน
- 2.10 มีการจัดสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่เป็นแหล่งสร้าง กระตุ้นและเพิ่มพูนการเรียนรู้
- 2.11 มีระบบการเทียบโอนตามความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2.12 มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาโครงการเป็นประจำ
- 2.13 มีระบบบันทึกและติดตามพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2.14 มีระบบฐานข้อมูลใช้ในการดำเนินงาน

มาตรฐานที่ 3 หน่วยงานมีบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานที่**มีความสามารถ**

- 3.1 มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรผู้ดำเนินงาน
  - 3.1.1 เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมหรือได้รับประกาศนียบัตร/ปริญญาทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
    - 3.1.2 เป็นผู้ผ่านการประเมินความสามารถในงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน
- 3.2 มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรื่อง
  - 3.2.1 ธรรมชาติและบุคลิกลักษณะของผู้มีความสามารถพิเศษ
  - 3.2.2 กระบวนการเสาะหาและคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ
  - 3.2.3 การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
  - 3.2.4 การจัดการศึกษาและการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษ
  - 3.2.5 การสร้างสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ
- 3.3 มีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเฉพาะสาขาวิชาในระดับสูงหรือศึกษาในระดับประกาศนียบัตร ปริญญาบัตรทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐานที่ 4 หน่วยงานมีการประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

4.1 มีผู้ประเมินการดำเนินงานที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่การเสาะหาและคัดเลือก การจัดหลักสูตร การวัดและประเมินผล

4.2 มีการวางแผนการประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบทั้งแต่เริ่มการดำเนินงาน

4.3 มีการประเมินการดำเนินงานตามแผน

4.3.1 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อของการดำเนินงาน

4.3.2 ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา เช่น การเสาะหาและคัดเลือก การจัดการ หลักสูตร การใช้สื่อ ฯลฯ

4.4 มีวิธีการประเมินโครงการที่หลากหลายทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4.5 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบการประเมินการดำเนินงาน

4.6 มีการสรุปผลของการดำเนินงานทั้งจุดเด่นและจุดด้อย ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

4.7 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

4.8 มีการประเมินการดำเนินงานเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานด้านกระบวนการเสาะหา /คัดเลือกผู้ที่มีความสามารถพิเศษ: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีกระบวนการเสาะหาและคัดเลือกและมีเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการที่มีคุณภาพ เหมาะสมและหลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการพิเศษและความด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 5 หน่วยงานมีกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกที่มีคุณภาพ เหมาะสมและหลากหลาย

5.1 มีขั้นตอนการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเข้าโครงการ

5.2 มีเกณฑ์ในการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ

5.3 มีผู้รับผิดชอบในกระบวนการเสาะหา/คัดเลือก

5.4 มีคู่มือการเสาะหา/คัดเลือกสำหรับผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงาน

5.5 มีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษทุกระดับชั้น

5.6 มีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงและหรือผู้มีความต้องการพิเศษและ/หรือผู้ด้อยโอกาส

5.7 มีวิธีดำเนินการในการเสาะหา/คัดเลือกอย่างมีคุณภาพ เหมาะสม และหลากหลาย

5.7.1 มีการประชุมระหว่างผู้รับผิดชอบในทุกขั้นตอนของกระบวนการเสาะหา/คัดเลือก

5.7.2 มีการให้ข้อมูลกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกแก่ผู้ปกครอง

5.7.3 มีการยินยอมจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษรในการเสาะหา/คัดเลือก

5.7.4 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายและต่อเนื่องในการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อเข้าโครงการ

5.7.5 มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าผู้ผ่านการเสาะหา/คัดเลือก มีความสามารถ มีความรัก สนใจ และถนัดในความสามารถพิเศษนั้นๆ

5.7.6 มีการระบุขั้นตอนและวิธีการให้ผู้ปกครองสามารถโต้แย้ง คัดค้านหรือ ทบทวนผลการคัดเลือก/การสรุปความเห็นของคณะกรรมการ

5.7.7 มีการสรุปผลการเสาะหา/คัดเลือกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

5.7.8 มีข้อเสนอแนะในการจัดรูปแบบการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

5.7.9 มีการยินยอมจากผู้ปกครองในการประเมินซ้ำ หรือตัดสินผู้ที่มีความสามารถพิเศษออกจากโครงการ

มาตรฐานที่ 6 หน่วยงานมีเครื่องมือในการเสาะหา/คัดเลือกที่หลากหลาย มีคุณภาพ และเหมาะสม

6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกได้รับการพิจารณาคัดเลือกโดยคณะผู้รับผิดชอบโครงการ/ผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญ

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกสามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการ

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม

6.4 ผู้ใช้เครื่องมือวัดด้านจิตวิทยาบุคคลเป็นผู้ผ่านการอบรมและมีใบรับรองว่าเป็นผู้ที่สามารถใช้เครื่องมือต่างๆโดยเฉพาะ

มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องมีรูปแบบการดำเนินการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีหลักสูตรและรูปแบบการจัดการศึกษารวมทั้งมีสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองคุณลักษณะเฉพาะของผู้มีความสามารถพิเศษ และมีการประเมินผลผู้มีความสามารถพิเศษในโครงการที่ชัดเจนและตรวจสอบได้

มาตรฐานที่ 7 หน่วยงานมีรูปแบบโครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่มีคุณภาพ

7.1 มีพื้นฐานมาจากความเข้าใจที่ชัดเจนตามหลักวิชาการ

7.2 มีการบูรณาการกับการจัดการศึกษาปกติ

7.3 มีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามระดับความสามารถที่หลากหลายของผู้มีความสามารถพิเศษ

7.4 มีการจัดโครงการต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 8 หน่วยงานมีหลักสูตรและรูปแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองคุณลักษณะเฉพาะของผู้มีความสามารถพิเศษ

8.1 มีหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น

- 8.1.1 การเรียนแบบย่นระยะเวลาบางวิชาหรือข้ามชั้นเรียน (Acceleration)
- 8.1.2 การเรียนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment)
- 8.1.3 การเรียนแบบขยายประสบการณ์ (Extension)
- 8.1.4 การเรียนแบบรายบุคคลกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Mentoring)

8.2 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย

- 8.2.1 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาหนึ่งวิธี
- 8.2.2 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษา 2-3 วิธี
- 8.2.3 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษามากกว่า 3 วิธีขึ้นไป

- การจัดชั้นเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ
- การจัดชั้นเรียนพิเศษบางวิชา
- การจัดชั้นเรียนพิเศษ
- การจัดผู้สอนเวียนสอนเฉพาะบางวิชา
- การจัดเรียนพิเศษช่วงสุดสัปดาห์
- การจัดค่ายพิเศษ
- การเรียนทางไกล
- การฝึกงานหรือทำโครงการร่วมกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ

หรือเอกชน

- การเรียนร่วมกับกลุ่มโรงเรียนหรือกลุ่มการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์

เดียวกัน ฯลฯ

8.3 มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆเข้าไปในการจัดการศึกษา

8.4 มีการระบุในจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมให้ผู้มีความสามารถพิเศษ

- 8.4.1 มีพฤติกรรมการอุทิศตนเพื่อสังคม
- 8.4.2 มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเอง
- 8.4.3 มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อผู้อื่น
- 8.4.4 มีทักษะทางสังคม อารมณ์และทักษะชีวิต
- 8.4.5 ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ

8.5 มีการใช้กลยุทธ์ในการสอนที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงด้านต่างๆในการจัดการศึกษา

8.6 มีกระบวนการสอนหลากหลายที่ตอบสนองลีลาการเรียนรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ

8.7 มีการจัดตารางเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในเวลาเรียนปกติและ/หรือนอกเวลาเรียน

8.8 มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถพิเศษแต่ละด้าน

8.9 มีกระบวนการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม

8.10 มีการระบุขั้นตอนการลาออกจากโครงการของผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐานที่ 9 หน่วยงานมีสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองคุณลักษณะเฉพาะของผู้มีความสามารถพิเศษ (แต่ละคน) อย่างเหมาะสม

9.1 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผนวกความคิดระดับสูงเข้าไปในคุณลักษณะของสื่อการเรียนรู้

9.2 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มี

9.2.1 การผนวกหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน

9.2.2 การผนวกสิ่งที่คุณเรียนสนใจเข้าในกระบวนการเรียนรู้

9.3 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างของลีลาการเรียนรู้และกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้

9.4 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานความปลอดภัย

9.5 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่คุณเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือเพียงได้รับการแนะนำเล็กน้อย

มาตรฐานที่ 10 การประเมินผลการเรียนของผู้มีความสามารถพิเศษในโครงการมีความชัดเจนและตรวจสอบได้

10.1 มีการประเมินผลพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษเป็นรายบุคคลในด้าน

10.1.1 ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

10.1.2 ระดับความรู้ในวิชาที่มีความสามารถพิเศษ

10.1.3 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะการคิดระดับสูง

10.1.4 ระดับผลงาน

10.1.5 ทักษะในการเรียน

10.1.6 ความมุ่งมั่นต่องานที่ทำ

10.1.7 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้

10.1.8 ความสนใจใฝ่รู้

10.1.9 อารมณ์ – สังคม

10.1.10 ความสามารถในการทำงานได้เองตามลำพัง

10.1.11 พฤติกรรมด้านการอุทิศตนเพื่อสังคม

10.1.12 พฤติกรรมด้านศักยภาพในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

10.2 มีการระบุการเทียบโอนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละวิชาตามความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ

10.3 มีการแจ้งผลการประเมินทุกด้านให้ผู้ปกครองรับทราบ

10.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด

10.5 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเครื่องมือที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม

มาตรฐานด้านการสนับสนุนทางอารมณ์ – สังคม: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีระบบการคัดกรองหรือวินิจฉัยเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาด้านอารมณ์-สังคมของผู้มีความสามารถพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 11 หน่วยงานมีระบบการคัดกรองหรือวินิจฉัยเพื่อช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านอารมณ์ – สังคมที่มีประสิทธิภาพ

11.1 มีการระบุขั้นตอนและวิธีดำเนินการเพื่อคัดกรองหรือวินิจฉัยผู้มีความสามารถพิเศษที่ต้องการความช่วยเหลือทางอารมณ์ – สังคม

11.2 มีคณะดำเนินงานการคัดกรองหรือวินิจฉัย

11.2.1 คณะดำเนินการคัดกรองประกอบไปด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

11.2.2 คณะดำเนินการวินิจฉัยประกอบไปด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องและ

ผู้เชี่ยวชาญ

11.3 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการคัดกรองและวินิจฉัยเพื่อให้ความช่วยเหลือทางอารมณ์ – สังคม

11.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองและวินิจฉัยมีมาตรฐาน

มาตรฐานที่ 12 หน่วยงานมีการดำเนินงานช่วยเหลือและพัฒนาอารมณ์ – สังคมให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษที่มีประสิทธิภาพ

12.1 มีกระบวนการพัฒนาทางอารมณ์ – สังคมทั้งในและนอกหน่วยงาน

12.2 มีการเสริมสร้างทางอารมณ์ – สังคมเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

12.3 มีการเสริมสร้างทางอารมณ์ – สังคมเพื่อการอุทิศตนเพื่อสังคม

12.4 มีการจัดกิจกรรมทางอารมณ์ – สังคมหรือการให้ความช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงและ/หรือผู้มีความต้องการพิเศษและ/หรือ ผู้ด้อยโอกาส

12.5 การจัดกิจกรรมด้านการพัฒนาอารมณ์ – สังคมเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับการวินิจฉัย บำบัดและจัดกิจกรรมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

12.6 มีการประสานงานและให้คำแนะนำกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาด้านอารมณ์ – สังคมของผู้มีความสามารถพิเศษ

ภาคผนวก ญ

คู่มือการใช้มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

คู่มือการใช้

มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ความเป็นมา

ในปัจจุบันมีกระแสความสนใจเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย มีผู้เห็นความสำคัญมองเห็นปัญหา และเห็นว่าผู้มีความสามารถพิเศษควรมีโอกาสได้รับการศึกษาตามศักยภาพมากยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือเป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกที่มีการกำหนดเจตนารมณ์ นโยบายและสิทธิของผู้มีความสามารถพิเศษในมาตรา 10 วรรค 4 พระราชบัญญัติฉบับนี้ทำให้เกิดการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับสิทธิที่กฎหมายระบุไว้ เช่น การตรากฎกระทรวง การจัดตั้งองค์กร การสร้างกลไกที่สนับสนุนการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความร่วมมือด้านบุคลากร หลักสูตร สื่อ ความช่วยเหลือพิเศษ และการพัฒนาการบริหารและจัดการในโรงเรียนปกติให้มีขีดความสามารถที่จะจัดการศึกษาให้กับผู้มีความสามารถพิเศษได้

จากการศึกษาประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ พบว่า ประเทศเหล่านี้มีมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการและการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยดำเนินการอย่างมีมาตรฐานจึงได้มีการวิจัยและพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยขึ้นพื้นฐานขึ้น

คำนิยามของมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย หมายถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพอันพึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทุกแห่งในประเทศไทย เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาโดยครอบคลุมมาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ความสำคัญของมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

1. เป็นเกณฑ์ขั้นพื้นฐานสำหรับหน่วยงานใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
2. เป็นเครื่องมือให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาใช้ประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
3. เป็นเครื่องมือให้หน่วยงานภายนอกใช้ประเมินประสิทธิภาพแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของหน่วยงานที่จัดการศึกษา
4. เป็นแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและติดตามผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ขอบเขตของมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยฉบับนี้พัฒนาเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่ต้องการจัดหรือได้ดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความสามารถพิเศษเข้าใจโครงสร้างหลักที่โครงการพึงมี รวมทั้งขั้นตอนการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน บุคลากรและสื่อที่ใช้ในโครงการ โดยแต่ละโครงการสามารถปรับรายละเอียดตามวัตถุประสงค์หรือสาขาวิชาของโครงการได้

วิธีการจัดเรียงมาตรฐาน มีการจัดตามลำดับขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเต็มรูปแบบจากมาตรฐานหลักสู่มาตรฐานย่อยและตัวบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้ผ่านเกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้ที่สำคัญและจำเป็นที่หน่วยงานต้องจัดขึ้นก่อน-หลัง (ดูหัวข้อเกณฑ์การประเมินประกอบ) ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินมาตรฐานฯยังไม่สามารถตัดสินได้ว่าหน่วยงานมีการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด จะต้องมีการนำมาตรฐานฯไปพัฒนาและสร้างเป็นเกณฑ์มาตรฐานฯก่อนจึงจะสามารถประเมินการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่างๆได้

องค์ประกอบของมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 4 มาตรฐาน มาตรฐานย่อย 12 มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานย่อย ซึ่งสามารถแสดงได้เป็นแผนภูมิดังนี้

วิธีการใช้มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

1. ศึกษาคู่มือการใช้มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งตัวบ่งชี้ให้เข้าใจก่อนนำไปใช้
2. ศึกษาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
3. ศึกษานิยามศัพท์ท้ายมาตรฐานฯ (ที่ปรากฏเป็นตัวเอนในแบบประเมิน) เนื่องจากคำศัพท์อาจมีความแตกต่างจากความหมายที่ใช้ทั่วไป

เกณฑ์การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

การประเมินแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ **มี/ใช่** หรือ **ไม่มี/ไม่ใช่**

- **มี/ใช่** หมายถึง มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ ในหน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ
- **ไม่มี/ไม่ใช่** หมายถึง ยังไม่มีการปฏิบัติ ไม่ปรากฏกิจกรรมดังที่ระบุขึ้นในหน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

ระยะเวลาของการบรรลุมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องบรรลุมาตรฐานฯ นี้ภายในระยะเวลา 5 ปี โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ภายในระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่เริ่มโครงการ (ปีที่ 1-2) หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ (มี/ใช่) ในทุกตัวบ่งชี้ที่กำหนด

ระยะที่ 2 ภายในระยะเวลา 4 ปี นับตั้งแต่เริ่มโครงการ (ปีที่ 3-4) หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ (มี/ใช่) ในทุกตัวบ่งชี้ที่กำหนด

ระยะที่ 3 ภายในระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่เริ่มโครงการ (ปีที่ 5) หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ (มี/ใช่) ในทุกตัวบ่งชี้ที่กำหนด

ทั้งนี้ สามารถดูรายละเอียดของการบรรลุตัวบ่งชี้ในแต่ละระยะได้จากตารางต่อไปนี้

ระยะเวลาการดำเนินงานตาม มาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องมีนโยบายที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร มีระบบการจัดการที่ดี มีบุคลากร/ผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานที่มีความสามารถ และมีการประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
มาตรฐานที่ 1 หน่วยงานมี นโยบายที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์ อักษร	1.1 มีการระบุเป้าหมายของการดำเนินงาน			
	1.1.1 กำหนดประเภทของความสามารถพิเศษที่ต้องการสร้าง ความเป็นเลิศ	✓		
	1.1.2 กำหนดเป้าหมายของความเป็นเลิศ	✓	✓	
	1.1.3 กำหนดระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย	✓	✓	
	1.2 มีการระบุวิธีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ	✓		
	1.3 มีการระบุรูปแบบการดำเนินงานจัดการศึกษา	✓		
	1.4 มีการระบุการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงาน	✓		
	1.5 มีการระบุในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้ผู้มีความสามารถพิเศษ			
	1.5.1 อุทิศตนเพื่อสังคม	✓		
	1.5.2 รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	✓		
	1.5.3 ทักษะทางสังคม-อารมณ์และทักษะชีวิต	✓		
	1.5.4 ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ	✓		
	1.6 มีการระบุการสนับสนุนด้านบุคลากร สถานที่ สื่อการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์และความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก	✓	✓	✓
	1.7 มีการระบุการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน			
	1.7.1 การเสาะหา/คัดเลือก	✓	✓	✓
	1.7.2 การจัดการศึกษา	✓	✓	✓
	1.7.3 การส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการของผู้มีความ สามารถพิเศษ	✓	✓	
	1.8 มีการระบุแนวทางและวิธีการประเมินการดำเนินงาน	✓		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
มาตรฐานที่ 2 หน่วยงานมี ระบบการ จัดการที่ดี	2.1 มีฝ่ายจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในโครงสร้าง การบริหาร	✓	✓	
	2.2 มีผู้ดำเนินงานประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย	✓	✓	
	2.3 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน	✓		
	2.4 มีการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมทุกกิจกรรมที่สอดคล้องกับ เป้าหมาย	✓		
	2.5 มีวิธีการระดมทุนสนับสนุนการดำเนินงาน	✓	✓	
	2.6 มีการจัดหาบุคลากรและสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงาน	✓	✓	✓
	2.7 มีระบบการจัดหาบุคลากรภายนอกที่มีความสามารถเฉพาะด้านและ มีความสามารถในการสอนเข้าร่วมดำเนินงาน	✓		
	2.8 มีระบบการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในการดำเนินงาน	✓	✓	
	2.9 มีแนวทางการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษกับ			
	2.9.1 บุคลากรในหน่วยงาน	✓	✓	
	2.9.2 หน่วยงานเครือข่าย	✓	✓	✓
	2.9.3 ชุมชน	✓	✓	✓
	2.9.4 องค์กรและหน่วยงานอื่นที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน	✓	✓	✓
	2.10 มีการจัดสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความ สามารถพิเศษที่เป็นแหล่งสร้าง กระตุ้นและเพิ่มพูนการเรียนรู้	✓		
2.11 มีระบบการเทียบโอนตามความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓		
2.12 มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาโครงการเป็นประจำ	✓			
2.13 มีระบบบันทึกและติดตามพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓			
2.14 มีระบบฐานข้อมูลใช้ในการดำเนินงาน	✓	✓		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
มาตรฐานที่ 3 หน่วยงานมี บุคลากร ผู้รับผิดชอบการ ดำเนินงานที่มี ความสามารถ	3.1 มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรผู้ดำเนินงาน 3.1.1 เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมหรือได้รับประกาศนียบัตร/ปริญญา ทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้ มีความสามารถพิเศษอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	✓		
	3.1.2 เป็นผู้ผ่านการประเมินความสามารถในงานที่รับผิดชอบใน การดำเนินงาน	✓		
	3.2 มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรื่อง 3.2.1 ธรรมชาติและบุคลิกลักษณะของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓		
	3.2.2 กระบวนการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ	✓		
	3.2.3 การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	✓		
	3.2.4 การจัดการศึกษาและการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้แก่ผู้ มีความสามารถพิเศษ	✓		
	3.2.5 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้ มีความสามารถพิเศษ	✓		
	3.3 มีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเฉพาะสาขาวิชาใน ระดับสูงหรือศึกษาในระดับประกาศนียบัตร ปริญญาบัตรทาง การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓
มาตรฐานที่ 4 หน่วยงานมีการ ประเมินผลการ ดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพ	4.1 มีผู้ประเมินการดำเนินงานที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่การ เสาะหา/คัดเลือก การจัดหลักสูตร การวัดและประเมินผล	✓		
	4.2 มีการวางแผนการประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบตั้งแต่เริ่มการ ดำเนินงาน	✓	✓	
	4.3 มีการประเมินการดำเนินงานตามแผน 4.3.1 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อของการดำเนินงาน	✓		
	4.3.2 ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา เช่น การ เสาะหา/คัดเลือก การจัดการ หลักสูตร การใช้สื่อ ฯลฯ	✓	✓	

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
	4.4 มีวิธีการประเมินการดำเนินงานที่หลากหลายทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	✓	✓	
	4.5 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบการประเมินการดำเนินงาน	✓	✓	
	4.6 มีการสรุปผลของการดำเนินงานในด้านข้อดี ข้อเสียและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	✓		
	4.7 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม	✓	✓	
	4.8 มีการประเมินการดำเนินงานเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	✓		

มาตรฐานด้านกระบวนการเสาะหา /คัดเลือกผู้ที่มีความสามารถพิเศษ : หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกและมีเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการที่มีคุณภาพ เหมาะสมและหลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการพิเศษและความต้อโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
มาตรฐานที่ 5 หน่วยงานมี กระบวนการ เสาะหา/คัดเลือก ที่มีคุณภาพ เหมาะสมและ หลากหลาย	5.1 มีขั้นตอนการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเข้า โครงการ	✓		
	5.2 มีเกณฑ์ในการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ	✓		
	5.3 มีผู้รับผิดชอบในกระบวนการเสาะหา/คัดเลือก	✓		
	5.4 มีคู่มือการเสาะหา/คัดเลือกสำหรับผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงาน	✓	✓	
	5.5 มีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษทุกระดับชั้น	✓	✓	✓
	5.6 มีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงและ/หรือผู้มีความต้องการพิเศษและ/หรือผู้ต้อโอกาส	✓	✓	✓

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
	5.7 มีวิธีดำเนินการในการเสาะหา/คัดเลือกอย่างมีคุณภาพ เหมาะสม และหลากหลาย			
	5.7.1 มีการประชุมระหว่างผู้รับผิดชอบในทุกชั้นตอนของกระบวนการเสาะหา/คัดเลือก	✓		
	5.7.2 มีการให้ข้อมูลกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกแก่ผู้ปกครอง	✓	✓	
	5.7.3 มีการยินยอมจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษรในการเสาะหา/คัดเลือก	✓	✓	✓
	5.7.4 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายและต่อเนื่องในการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อเข้าโครงการ	✓		
	5.7.5 มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าผู้ผ่านการเสาะหา/คัดเลือก มีความสามารถ มีความรัก สนใจ และถนัดในความสามารถพิเศษนั้นๆ	✓	✓	
	5.7.6 มีการระบุขั้นตอนและวิธีการให้ผู้ปกครองสามารถโต้แย้งคัดค้านหรือทบทวนผลการคัดเลือก/การสรุปความเห็นของคณะกรรมการ	✓	✓	✓
	5.7.7 มีการสรุปผลการเสาะหา/คัดเลือกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	✓	✓	
	5.7.8 มีข้อเสนอแนะในการจัดรูปแบบการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	✓	✓	
	5.7.9 มีการยินยอมจากผู้ปกครองในการประเมินซ้ำ หรือตัดสิทธิ์ผู้มีความสามารถพิเศษออกจากโครงการ	✓	✓	✓
มาตรฐานที่ 6	6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกได้รับการพิจารณาคัดเลือกโดยคณะผู้รับผิดชอบโครงการ/ผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญ	✓		
หน่วยงานมี	6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกสามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการ	✓		
เครื่องมือในการ	6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความค้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม	✓	✓	✓
เสาะหา/คัดเลือก	6.4 ผู้ใช้เครื่องมือวัดด้านจิตวิทยาบุคคลเป็นผู้ผ่านการอบรมและมีใบรับรองว่าเป็นผู้ที่สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ โดยเฉพาะ	✓		
ที่หลากหลาย				
มีคุณภาพ และ				
เหมาะสม				

มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา : หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องมี รูปแบบการดำเนินการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีหลักสูตรและรูปแบบการจัดการศึกษา รวมทั้งมีสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองคุณลักษณะเฉพาะของผู้มีความสามารถพิเศษ และมีการ ประเมินผลผู้มีความสามารถพิเศษในโครงการที่ชัดเจนและตรวจสอบได้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
มาตรฐานที่ 7 หน่วยงานมี รูปแบบโครงการ จัดการศึกษา สำหรับผู้มี ความสามารถ พิเศษที่มีคุณภาพ	7.1 มีพื้นฐานมาจากความเข้าใจที่ชัดเจนตามหลักวิชาการ	✓		
	7.2 มีการบูรณาการกับการจัดการศึกษาปกติ	✓	✓	
	7.3 มีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามระดับความสามารถที่หลากหลาย ของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	
	7.4 มีการจัด โครงการต่อเนื่อง	✓		
มาตรฐานที่ 8 หน่วยงานมี หลักสูตรและ รูปแบบการจัด การศึกษาที่ตอบ สนองคุณลักษณะ เฉพาะของผู้มี ความสามารถ พิเศษ	8.1 มีหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น			
	8.1.1 การเรียนแบบย่อระยะเวลาการเรียนบางวิชาหรือข้าม ชั้นเรียน (Acceleration)	✓		
	8.1.2 การเรียนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment)	✓		
	8.1.3 การเรียนแบบขยายประสบการณ์ (Extension)	✓	✓	
	8.1.4 การเรียนแบบรายบุคคลกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Mentoring)	✓	✓	
	8.2 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย (โปรแกรมนู)			
	○ 8.2.1 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาหนึ่งวิธี	✓		
○ 8.2.2 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษา 2-3 วิธี	✓	✓		
○ 8.2.3 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษามากกว่า 3 วิธีขึ้นไป	✓	✓	✓	
	☐ การจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ			
	☐ การจัดชั้นเรียนพิเศษบางวิชา			
	☐ การจัดชั้นเรียนพิเศษ			
	☐ การจัดผู้สอนเวียนสอนเฉพาะบางวิชา			
	☐ การจัดเรียนพิเศษช่วงสุดสัปดาห์			
	☐ การจัดค่ายพิเศษ			

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
	☐ การเรียนทางไกล ☐ การฝึกงานหรือทำโครงการร่วมกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ☐ การเรียนร่วมกับกลุ่มโรงเรียนหรือกลุ่มการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์เดียวกัน ฯลฯ			
	8.3 มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าไปในการจัดการศึกษา	✓	✓	
	8.4 มีการระบุในจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมให้ผู้มีความสามารถพิเศษ			
	8.4.1 มีพฤติกรรมการอุทิศตนเพื่อสังคม	✓		
	8.4.2 มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเอง	✓		
	8.4.3 มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อผู้อื่น	✓		
	8.4.4 มีทักษะทางสังคม อารมณ์และทักษะชีวิต	✓		
	8.4.5 ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ	✓	✓	
	8.5 มีการใช้กลยุทธ์ในการสอนที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงด้านต่างๆ ในการจัดการศึกษา	✓		
	8.6 มีกระบวนการสอนหลากหลายที่ตอบสนองลีลาการเรียนรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	
	8.7 มีการจัดตารางเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในเวลาเรียนปกติ และ/หรือนอกเวลาเรียน	✓	✓	
	8.8 มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถพิเศษ แต่ละด้าน	✓	✓	✓
	8.9 มีกระบวนการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม	✓	✓	✓
	8.10 มีการระบุขั้นตอนการลาออกจากโครงการของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
มาตรฐานที่ 9 หน่วยงานมีสื่อ การเรียนรู้ที่ ตอบสนอง คุณลักษณะ เฉพาะของผู้มี ความสามารถ พิเศษ (แต่ละคน) อย่างเหมาะสม	9.1 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผนวกความคิดระดับสูงเข้าไปในคุณลักษณะ ของสื่อ	✓		
	9.2 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มี			
	9.2.1 การผนวกหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน	✓	✓	
	9.2.2 การผนวกสิ่งที่น่าสนใจเข้าในกระบวนการเรียนรู้	✓	✓	
	9.3 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างของลีลาการเรียนรู้และ กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้	✓	✓	
	9.4 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานความปลอดภัย	✓		
9.5 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือเพียง ได้รับการแนะนำเล็กน้อย	✓			
มาตรฐานที่ 10 การประเมินผล การเรียนรู้ของผู้มี ความสามารถ พิเศษในโครงการ มีความชัดเจน และตรวจสอบได้	10.1 มีการประเมินผลพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษเป็น รายบุคคลในด้าน			
	10.1.1 ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	✓		
	10.1.2 ระดับความรู้ในวิชาที่มีความสามารถพิเศษ	✓		
	10.1.3 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะการคิดระดับสูง	✓	✓	
	10.1.4 ระดับผลงาน	✓	✓	
	10.1.5 ทักษะในการเรียน	✓	✓	
	10.1.6 ความมุ่งมั่นต่องานที่ทำ	✓	✓	
	10.1.7 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้	✓	✓	
	10.1.8 ความสนใจใฝ่รู้	✓	✓	
	10.1.9 อารมณ์ – สังคม	✓	✓	
	10.1.10 ความสามารถในการทำงานได้เองตามลำพัง	✓	✓	
	10.1.11 พฤติกรรมด้านการอุทิศตนเพื่อสังคม	✓		
	10.1.12 พฤติกรรมด้านศักยภาพในการสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้อื่น	✓	✓	

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
	10.2 มีการระบุการเทียบโอนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละวิชาตามความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	
	10.3 มีการแจ้งผลการประเมินทุกด้านให้ผู้ปกครองรับทราบ	✓	✓	
	10.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด	✓	✓	
	10.5 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเครื่องมือที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม	✓	✓	

มาตรฐานด้านการสนับสนุนทางอารมณ์ – สังคม : หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีระบบการคัดกรองหรือวินิจฉัยเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาด้านอารมณ์-สังคมของผู้มีความสามารถพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
มาตรฐานที่ 11 หน่วยงานมีระบบการคัดกรองหรือวินิจฉัยเพื่อช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษด้านอารมณ์ – สังคมที่มีประสิทธิภาพ	11.1 มีการระบุขั้นตอนและวิธีดำเนินการเพื่อคัดกรองหรือวินิจฉัยผู้มีความสามารถพิเศษที่ต้องการความช่วยเหลือทางอารมณ์ – สังคม	✓	✓	
	11.2 มีคณะดำเนินงานการคัดกรองหรือวินิจฉัย			
	11.2.1 คณะดำเนินการคัดกรองประกอบไปด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	✓		
	11.2.2 คณะดำเนินการวินิจฉัยประกอบไปด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญ	✓		
	11.3 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการคัดกรองและวินิจฉัยเพื่อให้ความช่วยเหลือทางอารมณ์ – สังคม	✓	✓	
	11.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองและวินิจฉัยมีมาตรฐาน	✓	✓	

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระยะที่ 1 (1-2 ปี)	ระยะที่ 2 (3-4 ปี)	ระยะที่ 3 (5 ปี)
มาตรฐานที่ 12 หน่วยงานมีการ ดำเนินงาน ช่วยเหลือและ พัฒนาอารมณ์ – สังคมให้แก่ผู้มี ความสามารถ พิเศษที่มี ประสิทธิภาพ	12.1 มีกระบวนการพัฒนาทางอารมณ์ – สังคมทั้งในและนอก หน่วยงาน	✓	✓	✓
	12.2 มีการเสริมสร้างทางอารมณ์ – สังคมเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	✓		
	12.3 มีการเสริมสร้างทางอารมณ์ – สังคมเพื่อการอุทิศตนเพื่อสังคม	✓		
	12.4 มีการจัดกิจกรรมทางอารมณ์ – สังคมหรือการให้ความช่วยเหลือ ผู้มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความ สามารถที่แท้จริงและ/หรือผู้มีความต้องการพิเศษและ/หรือ ผู้ด้อยโอกาส	✓	✓	
	12.5 การจัดกิจกรรมด้านการพัฒนาอารมณ์ – สังคมเป็นการทำงาน ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับการ วินิจฉัย บำบัดและจัดกิจกรรมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ	✓		
	12.6 มีการประสานงานและให้คำแนะนำกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการ พัฒนาอารมณ์ – สังคมของผู้มีความสามารถพิเศษ	✓		

ภาคผนวก ก

แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษา
ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
และนิยามศัพท์เฉพาะ

แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาใช้ประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยกำหนดระยะเวลาของการบรรลุตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานฯ ไว้ในคู่มือการใช้มาตรฐานฯ ทั้งนี้ได้ให้คำนิยามข้อความในตัวเอง ไว้ในท้ายแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีนโยบายที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร มีระบบการจัดการที่ดี มีบุคลากร/ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานที่มีความสามารถ และมีการประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
มาตรฐานที่ 1 หน่วยงานมี นโยบายที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์ อักษร	1.1 มีการระบุเป้าหมายของการดำเนินงาน		
	1.1.1 กำหนดประเภทของความสามารถพิเศษที่ต้องการสร้าง ความเป็นเลิศ		
	1.1.2 กำหนดเป้าหมายของความเป็นเลิศ		
	1.1.3 กำหนดระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย		
	1.2 มีการระบุวิธีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ		
	1.3 มีการระบุรูปแบบการดำเนินงานจัดการศึกษา		
	1.4 มีการระบุการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงาน		
	1.5 มีการระบุในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้ผู้มีความสามารถพิเศษ		
	1.5.1 อุทิศตนเพื่อสังคม		
	1.5.2 รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น		
	1.5.3 ทักษะทางสังคม-อารมณ์และทักษะชีวิต		
	1.5.4 ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
	1.6 มีการระบุนักสนับสนุนด้านบุคลากร สถานที่ สื่อการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์และความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก		
	1.7 มีการระบุนักมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน		
	1.7.1 การเสาะหา/คัดเลือก		
	1.7.2 การจัดการศึกษา		
	1.7.3 การส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษ		
	1.8 มีการระบุแนวทางและวิธีการประเมินการดำเนินงาน		
มาตรฐานที่ 2	2.1 มีฝ่ายจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษใน โครงสร้าง การบริหาร		
หน่วยงานมี	2.2 มีผู้ดำเนินโครงการประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย		
ระบบการ	2.3 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน		
จัดการที่ดี	2.4 มีการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมทุกกิจกรรมที่สอดคล้องกับ เป้าหมาย		
	2.5 มีวิธีการระดมทุนสนับสนุนการดำเนินงาน		
	2.6 มีการจัดหาบุคลากรและสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงาน		
	2.7 มีระบบการจัดหาบุคลากรภายนอกที่มีความสามารถเฉพาะด้านและมี ความสามารถในการสอนเข้าร่วมดำเนินงาน		
	2.8 มีระบบการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในการดำเนินงาน		
	2.9 มีแนวทางการสร้างความร่วมมือเพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษกับ		
	2.9.1 บุคลากรในหน่วยงาน		
	2.9.2 หน่วยงานเครือข่าย		
	2.9.3 ชุมชน		
	2.9.4 องค์กรและหน่วยงานอื่นที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน		
	2.10 มีการจัดสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความ สามารถพิเศษที่เป็นแหล่งสร้าง กระตุ้นและเพิ่มพูนการเรียนรู้		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
	2.11 มีระบบการเทียบโอนตามความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ		
	2.12 มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาโครงการเป็นประจำ		
	2.13 มีระบบบันทึกและติดตามพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษ		
	2.14 มีระบบฐานข้อมูลใช้ในการดำเนินงาน		
มาตรฐานที่ 3 หน่วยงานมี บุคลากร ผู้รับผิดชอบการ ดำเนินงานที่มี ความสามารถ	3.1 มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรผู้ดำเนินงาน 3.1.1 เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมหรือได้รับประกาศนียบัตร/ปริญญา ทางด้านจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มี ความสามารถพิเศษอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ		
	3.1.2 เป็นผู้ผ่านการประเมินความสามารถในงานที่รับผิดชอบใน การดำเนินงาน		
	3.2 มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรื่อง 3.2.1 ธรรมชาติและบุคลิกลักษณะของผู้มีความสามารถพิเศษ		
	3.2.2 กระบวนการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ		
	3.2.3 การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ		
	3.2.4 การจัดการศึกษาและการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้แก่ผู้มีความ สามารถพิเศษ		
	3.2.5 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้มี ความสามารถพิเศษ		
	3.3 มีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเฉพาะสาขาวิชาใน ระดับสูง หรือศึกษาในระดับประกาศนียบัตร ปริญญาบัตรทางด้าน การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ		
มาตรฐานที่ 4 หน่วยงานมีการ ประเมินผลการ ดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพ	4.1 มีผู้ประเมินการดำเนินงานที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่การ เสาะหา/คัดเลือก การจัดหลักสูตร การวัดและประเมินผล		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
	4.2 มีการวางแผนการประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบตั้งแต่เริ่มดำเนินงาน		
	4.3 มีการประเมินการดำเนินงานตามแผน		
	4.3.1 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อของการดำเนินงาน		
	4.3.2 ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา เช่น การ เสาะหา/คัดเลือก การจัดการ หลักสูตร การใช้สื่อ ฯลฯ		
	4.4 มีวิธีการประเมินโครงการที่หลากหลายทั้งอย่างเป็นทางการและไม่ เป็นทางการ		
	4.5 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบการประเมินการดำเนินงาน		
	4.6 มีการสรุปผลของโครงการในด้านข้อดี ข้อเสียและข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร		
	4.7 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม		
	4.8 มีการประเมินการดำเนินงานเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง		

มาตรฐานด้านกระบวนการเสาะหา /คัดเลือกผู้ที่มีความสามารถพิเศษ: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต้องมีกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกและมีเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการที่มีคุณภาพ เหมาะสมและหลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการพิเศษและความต้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
มาตรฐานที่ 5 หน่วยงานมี กระบวนการ เสาะหา/คัดเลือก ที่มีคุณภาพ เหมาะสมและ หลากหลาย	5.1 มีขั้นตอนการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเข้าโครงการ		
	5.2 มีเกณฑ์ในการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ		
	5.3 มีผู้รับผิดชอบในกระบวนการเสาะหา/คัดเลือก		
	5.4 มีคู่มือการเสาะหา/คัดเลือกสำหรับผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงาน		
	5.5 มีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษทุกระดับชั้น		
	5.6 มีการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงและ/หรือผู้มีความต้องการพิเศษและ/หรือผู้ด้อยโอกาส		
	5.7 มีวิธีดำเนินการในการเสาะหา/คัดเลือกอย่างมีคุณภาพ เหมาะสม และหลากหลาย		
	5.7.1 มีการประชุมระหว่างผู้รับผิดชอบในทุกขั้นตอนของกระบวนการเสาะหา/คัดเลือก		
	5.7.2 มีการให้ข้อมูลกระบวนการเสาะหา/คัดเลือกแก่ผู้ปกครอง		
	5.7.3 มีการยินยอมจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษรในการเสาะหา/คัดเลือก		
5.7.4 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายและต่อเนื่องในการเสาะหา/คัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อเข้าโครงการ			
5.7.5 มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าผู้ผ่านการเสาะหา/คัดเลือก มีความสามารถ มีความรัก สนใจ และถนัดในความสามารถพิเศษนั้นๆ			

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
	5.7.6 มีการระบุนั้นตอนและวิธีการให้ผู้ปกครองสามารถโต้แย้งคัดค้านหรือทบทวนผลการคัดเลือก/การสรุปความเห็นของคณะกรรมการ		
	5.7.7 มีการสรุปผลการเสาะหา/คัดเลือกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร		
	5.7.8 มีข้อเสนอแนะในการจัดรูปแบบการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร		
	5.7.9 มีการยินยอมจากผู้ปกครองในการประเมินซ้ำ หรือตัดสิทธิ์ผู้มีความสามารถพิเศษออกจากโครงการ		
มาตรฐานที่ 6 หน่วยงานมี เครื่องมือในการ เสาะหา/คัดเลือก ที่หลากหลาย มี คุณภาพ และ เหมาะสม	6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกได้รับการพิจารณาคัดเลือกโดยคณะผู้รับผิดชอบโครงการ/ผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญ		
	6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกสามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการ		
	6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเสาะหา/คัดเลือกคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม		
	6.4 ผู้ใช้เครื่องมือวัดด้านจิตวิทยารายบุคคลเป็นผู้ผ่านการอบรมและมีใบรับรองว่าเป็นผู้ที่สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ โดยเฉพาะ		

มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา: หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องมีรูปแบบการดำเนินการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีหลักสูตรและรูปแบบการจัดการศึกษารวมทั้งมีสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองคุณลักษณะเฉพาะของผู้มีความสามารถพิเศษ และมีการประเมินผลผู้มีความสามารถพิเศษในโครงการที่ชัดเจนและตรวจสอบได้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
มาตรฐานที่ 7 หน่วยงานมี รูปแบบโครงการ จัดการศึกษา สำหรับผู้มี ความสามารถ พิเศษที่มีคุณภาพ	7.1 มีพื้นฐานมาจากความเข้าใจที่ชัดเจนตามหลักวิชาการ		
	7.2 มีการบูรณาการกับการจัดการศึกษาปกติ		
	7.3 มีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามระดับความสามารถที่หลากหลายของผู้มีความสามารถพิเศษ		
	7.4 มีการจัดโครงการต่อเนื่อง		
มาตรฐานที่ 8 หน่วยงานมี หลักสูตรและ รูปแบบการจัด การศึกษาที่ ตอบสนองคุณลักษณะ เฉพาะของผู้มี ความสามารถ พิเศษ	8.1 มีหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น 8.1.1 การเรียนแบบย่นระยะเวลาการเรียนบางวิชาหรือข้ามชั้นเรียน (Acceleration)		
	8.1.2 การเรียนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment)		
	8.1.3 การเรียนแบบขยายประสบการณ์ (Extension)		
	8.1.4 การเรียนแบบรายบุคคลกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Mentoring)		
	8.2 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย (โปรดระบุ) ☐ 8.2.1 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาหนึ่งวิธี		
	☐ 8.2.2 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษา 2-3 วิธี		
	☐ 8.2.3 มีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษามากกว่า 3 วิธีขึ้นไป ☐ การจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ ☐ การจัดชั้นเรียนพิเศษบางวิชา ☐ การจัดชั้นเรียนพิเศษ ☐ การจัดผู้สอนเวียนสอนเฉพาะบางวิชา ☐ การจัดเรียนพิเศษช่วงสุดสัปดาห์ ☐ การจัดค่ายพิเศษ		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
	☐ การเรียนทางไกล ☐ การฝึกงานหรือทำโครงการร่วมกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ☐ การเรียนร่วมกับกลุ่มโรงเรียนหรือกลุ่มการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์เดียวกัน ฯลฯ		
	8.3 มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆเข้าไปในการจัดการศึกษา		
	8.4 มีการระบุในจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมให้ผู้มีความสามารถพิเศษ		
	8.4.1 มีพฤติกรรมการอุทิศตนเพื่อสังคม		
	8.4.2 มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเอง		
	8.4.3 มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อผู้อื่น		
	8.4.4 มีทักษะทางสังคม อารมณ์และทักษะชีวิต		
	8.4.5 ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ		
	8.5 มีการใช้กลยุทธ์ในการสอนที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงด้านต่างๆในการจัดการศึกษา		
	8.6 มีกระบวนการสอนหลากหลายที่ตอบสนองลีลาการเรียนรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ		
	8.7 มีการจัดตารางเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในเวลาเรียนปกติและ/หรือนอกเวลาเรียน		
	8.8 มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถพิเศษแต่ละด้าน		
	8.9 มีกระบวนการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม		
	8.10 มีการระบุขั้นตอนการลาออกจากโครงการของผู้มีความสามารถพิเศษ		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
มาตรฐานที่ 9 หน่วยงานมีสื่อ การเรียนรู้ที่ ตอบสนอง คุณลักษณะ เฉพาะของผู้มี ความสามารถ พิเศษ (แต่ละคน) อย่างเหมาะสม	9.1 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผนวกความคิดระดับสูงเข้าไปในคุณลักษณะของสื่อ		
	9.2 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มี		
	9.2.1 การผนวกหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน		
	9.2.2 การผนวกสิ่งที่คุณเรียนสนใจเข้าในกระบวนการเรียนรู้		
	9.3 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างของลีลาการเรียนรู้และกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้		
	9.4 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานความปลอดภัย		
9.5 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือเพียงได้รับการแนะนำเล็กน้อย			
มาตรฐานที่ 10 การประเมินผล การเรียนของผู้มี ความสามารถ พิเศษในโครงการ มีความชัดเจน และตรวจสอบได้	10.1 มีการประเมินผลพัฒนาการของผู้มีความสามารถพิเศษเป็นรายบุคคลในด้าน		
	10.1.1 ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้		
	10.1.2 ระดับความรู้ในวิชาที่มีความสามารถพิเศษ		
	10.1.3 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะการคิดระดับสูง		
	10.1.4 ระดับผลงาน		
	10.1.5 ทักษะในการเรียน		
	10.1.6 ความมุ่งมั่นต่องานที่ทำ		
	10.1.7 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้		
	10.1.8 ความสนใจใฝ่รู้		
	10.1.9 อารมณ์ – สังคม		
	10.1.10 ความสามารถในการทำงานได้เองตามลำพัง		
	10.1.11 พฤติกรรมด้านการอุทิศตนเพื่อสังคม		
	10.1.12 พฤติกรรมด้านศักยภาพในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น		

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
	10.2 มีการระบุการเทียบโอนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละวิชาตาม ความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ		
	10.3 มีการแจ้งผลการประเมินทุกด้านให้ผู้ปกครองรับทราบ		
	10.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับ คุณลักษณะที่ต้องการวัด		
	10.5 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเครื่องมือที่คำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคลและความค้อย โอกาสทางสังคมและ วัฒนธรรม		

มาตรฐานด้านการสนับสนุนทางอารมณ์ – สังคม : หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีระบบการคัดกรองหรือวินิจฉัยเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาด้านอารมณ์-สังคมของผู้มีความสามารถพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
มาตรฐานที่ 11 หน่วยงานมีระบบการคัดกรองหรือวินิจฉัยเพื่อช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษด้านอารมณ์ – สังคมที่มีประสิทธิภาพ	11.1 มีการระบุขั้นตอนและวิธีดำเนินการเพื่อคัดกรองหรือวินิจฉัยผู้มีความสามารถพิเศษที่ต้องการความช่วยเหลือทางอารมณ์ – สังคม		
	11.2 มีคณะกรรมการคัดกรองหรือวินิจฉัย		
	11.2.1 คณะกรรมการคัดกรองประกอบไปด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง		
	11.2.2 คณะกรรมการวินิจฉัยประกอบไปด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญ		
	11.3 มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการคัดกรองและวินิจฉัยเพื่อให้ความช่วยเหลือทางอารมณ์ – สังคม		
11.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองและวินิจฉัยมีมาตรฐาน			
มาตรฐานที่ 12 หน่วยงานมีการดำเนินงานช่วยเหลือและพัฒนาอารมณ์ – สังคมให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษที่มีประสิทธิภาพ	12.1 มีกระบวนการพัฒนาทางอารมณ์ – สังคมทั้งในและนอกหน่วยงาน		
	12.2 มีการเสริมสร้างทางอารมณ์ – สังคมเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น		
	12.3 มีการเสริมสร้างทางอารมณ์ – สังคมเพื่อการอุทิศตนเพื่อสังคม		
	12.4 มีการจัดกิจกรรมทางอารมณ์ – สังคมหรือการให้ความช่วยเหลือผู้มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงและ/หรือผู้มีความต้องการพิเศษและ/หรือผู้ด้อยโอกาส		
	12.5 การจัดกิจกรรมด้านการพัฒนาอารมณ์ – สังคมเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับการวินิจฉัย บำบัดและจัดกิจกรรมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ		
	12.6 มีการประสานงานและให้คำแนะนำกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาอารมณ์ – สังคมของผู้มีความสามารถพิเศษ		

นิตยศัพท์เฉพาะในแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษา
ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

นิยามศัพท์เฉพาะในแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

1. ผู้มีความสามารถพิเศษ

บุคคลที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน เช่น ด้านสติปัญญา (ทักษะการคิด) ความสามารถทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ การสร้างงานทางทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถทางกีฬา เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่มีระดับอายุ สภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกัน

2. ประเภทของความสามารถพิเศษ

ความสามารถด้านต่างๆ ที่กำหนดโดยคณะกรรมการผู้ดำเนินการจัดการศึกษา ซึ่งแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกัน เช่น ความสามารถพิเศษด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านกีฬา หรือด้านดนตรี เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นประเภทความสามารถที่เป็นสาขาย่อย เช่น ความสามารถทางภาษาด้านการเขียนกาพย์ เท่านั้น

3. เครื่องมือวัดด้านจิตวิทยา

เครื่องมือใดๆที่ใช้ทดสอบสภาพทางอารมณ์ จิตใจและสติปัญญาของบุคคล เช่น แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) หรือแบบทดสอบที่ไม่ใช่แบบทดสอบมาตรฐาน (Non-Standardized Test) ซึ่งออกแบบเพื่อช่วยในการวินิจฉัย ประเมิน ตรวจหรือสำรวจคุณลักษณะหรือภาวะทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม หรือความถนัดด้านต่างๆ

4. ทักษะทางสังคม – อารมณ์

ความสามารถที่บุคคลสามารถรู้จักเข้าใจความรู้สึก ความต้องการทางจิตใจ หรือความต้องการต่างๆ ของคนที่เกี่ยวข้องด้วย รวมทั้งรู้จักสร้างสัมพันธ์ให้มั่นคงด้วยความรัก ความเอาใจใส่เอื้ออาทรต่อผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง รู้จักการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

อาการที่พบบ่อยในกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ

คนกลุ่มนี้อาจมีปัญหา หรือข้อจำกัดทางทักษะทางสังคม - อารมณ์ เช่น การปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ชอบทำงานคนเดียว มุ่งศึกษาหรือสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนเองสนใจ และมีอารมณ์เหงา โดดเดี่ยว (Loneliness) มีอัตมโนทัศน์ที่ไม่ดีเกี่ยวกับตนเอง (Low self-concept) ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (Low self-confident) มีลักษณะการแสดงออกคล้ายกลุ่มผู้มีอาการสมาธิบกพร่อง (ADD, & ADHD) มีอาการเก็บกดและคับข้องใจ (Frustration) และเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Low self-esteem)

5. สิ่งแวดล้อม

ลักษณะทางกายภาพ (Physical Environment) ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องได้ เห็น ได้ รู้สึกได้ เช่น อาคาร เพอร์นิเจอร์ บริเวณโรงเรียน สถาปัตยกรรมศาสตร์ อากาศ อุณหภูมิ (ที่ส่ง ผลถึงระบบการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการเรียนรู้ในระบบจิตใต้สำนึกซึ่งมีอิทธิพลมาก กับการเรียนรู้ของมนุษย์) และสิ่งแวดล้อมที่เป็นพลวัต (Dynamic Environment) เป็นสิ่งที่เกิด จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ระหว่างคนกับคน เช่น วิธีการสอน การให้รางวัล การลงโทษ สิ่งแวดล้อมทั้งสองประเภทส่งผลถึงกระบวนการรับรู้-เรียนรู้-วิธีการประมวลความคิด ทักษะ ค่านิยม รวมทั้งวิธีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และอารมณ์

6. ระบบการเทียบโอน

ระบบที่มีการตีค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/การเรียนรู้ จากหลักสูตรที่จัดตั้งในระบบ และนอกระบบ มาแปลผลความสามารถว่าความสามารถที่ได้รับการประเมินแล้วนั้นอยู่ใน ระดับใด ซึ่งผลการประเมินนั้นต้องมีการระบุถึงระดับความรู้ของผู้เรียนที่มีความสามารถ แสดงออกอย่างชัดเจนถึงความรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ ทักษะ และเจตคติของตนเองซึ่งอาจ สูงเกินกว่าความสามารถของผู้เรียนคนอื่นในระดับเดียวกัน และออกเอกสารเป็นหลักฐานซึ่ง แสดงว่าผู้เรียนนั้นมีผลสัมฤทธิ์ตรงตามจุดประสงค์หรือสมรรถนะที่กำหนดไว้ในรายวิชาเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานในการจัดชั้นเรียนหรือบทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนนั้นๆ ตามศักยภาพที่แท้จริง

7. คู่มือการเสาะหา/คัดเลือก

คู่มือประกอบด้วย ความเป็นมา หลักปรัชญา หลักการทางวิชาการ ประโยชน์ของ โครงการ และการใช้คู่มือการแนะแนวทางในการดำเนินงาน การใช้เครื่องมือเสาะหา การแปล ผล สรุปผล การรายงานผลและข้อควรระวังในการดำเนินการที่อาจเกิดผลเสียจากการดำเนินงาน

8. ผู้ด้อยโอกาส

เด็กและเยาวชนที่ขาดหรือมีข้อจำกัดทางโอกาสในการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และ ระบบสาธารณสุข ทำให้การเสียเปรียบ หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม และกลายเป็นอุปสรรค ในการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาตนเอง ที่มีสาเหตุจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ สถาปัตยกรรมศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว โอกาสทางสังคม หรือจากข้อจำกัดทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ เพศ เป็นต้น กลุ่มนี้แสดงออกได้ว่าการอยู่ในกระบวนการเอาใจใส่จากสังคม เพื่อให้เข้าถึง บริการได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาอาชีพเพื่อให้สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ

9. หลากหลาย

ในเรื่องการเสาะหา/คัดเลือก หมายถึง การใช้ข้อมูลที่มาจากหลายแหล่ง และหลาย วิธีการ อาทิ ผลงาน แบบสำรวจความสนใจ การสำรวจแววความสามารถพิเศษ การเสนอ

ชื่อจากผู้ปกครอง ผู้สอน การทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดสอบจากข้อสอบมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ตลอดช่วงชั้น

ในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ หมายถึง การใช้กระบวนการเรียนการสอน หรือวิธีการสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่มีความแตกต่างกันในแต่ละโอกาส ซึ่งวิธีการเหล่านั้นสามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามลีลาการเรียนรู้ และสามารถท้าทายให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้อย่างเหมาะสม

10. ต่อเนื่อง

ในด้านการเสาะหา/ คัดเลือก หมายถึง วิธีการเสาะหาหรือคัดเลือกนั้นต้องเน้นกระบวนการมากกว่าการใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการทดสอบครั้งเดียวมาตัดสิน โดยการดำเนินงานต้องมีการใช้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับการคัดเลือกนั้น **ประการแรก** ต้องมีความสามารถที่เป็นศักยภาพที่แท้จริงมากกว่าบุคคลในวัยเดียวกัน **ประการที่สอง** มีความรักความสนใจในเรื่องนั้นเป็นระยะเวลานานพอที่จะแน่ใจว่าเป็นสิ่งที่เขาชอบ และถนัด เพื่อการตัดสินใจใดๆ จะต้องใช้วิธีการ - ข้อมูลที่ได้บันทึกไว้เป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ

11. เป้าหมายของความเป็นเลิศ

จุดมุ่งหมายสูงสุดที่หน่วยงานต้องการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษที่ระบุ ระดับ และประเภทของความสามารถพิเศษที่เป็นรูปธรรม เช่น มีเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษในระดับที่สามารถเป็นตัวแทน (ชุมชน จังหวัด ประเทศ) ด้าน(สาขาความสามารถพิเศษ) อย่างน้อยปีละ(จำนวน)คน

12. คุณลักษณะเฉพาะของผู้มีความสามารถพิเศษ (Characteristics of Giftedness)

เป็นลักษณะเฉพาะด้านของความสามารถที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพภายใน การรับรู้ระบบการเรียนรู้ ความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งที่ตรงกับความสามารถภายในที่มีอยู่ รวมทั้งความรัก ความสนใจ ที่มีอยู่เหนือกว่าผู้อื่น เมื่อเทียบกับผู้ที่มีอายุเท่ากัน ประสบการณ์ใกล้เคียงกัน สิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกัน โดยที่คุณลักษณะด้านหนึ่งมีความแตกต่างจากคุณลักษณะความสามารถพิเศษด้านอื่นๆ อาทิ ผู้ที่มีศักยภาพด้านคณิตศาสตร์ จะมีลักษณะชอบการเปรียบเทียบ คิดคำนวณ ฯลฯ ในขณะที่ผู้ที่มีศักยภาพทางศิลปะมีความสามารถในการถกทอดความคิดจากจินตภาพได้ดีกว่าคนทั่วไป เป็นต้น

13. ทักษะการคิดระดับสูง (High Order of Thinking Skills)

คุณลักษณะทางความคิดของมนุษย์ที่ใช้กลยุทธ์สลับซับซ้อน ลึกซึ้ง ในการประมวลวิเคราะห์ หรือสังเคราะห์ข้อมูล หรือองค์ความรู้จากประสบการณ์ต่างๆ ที่สามารถมีคุณลักษณะทางความคิดโดยใช้กลยุทธ์ทางความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน เช่น ความคิดอย่างมีวิจรณ์ญาณ (Critical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) กระบวนการแก้ปัญหา (Problem-Solving) ความคิดอย่างอภิปัญญา (Metacognition) เพื่อนำไปสู่คำตอบเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยอาจใช้กระบวนการทางความคิดด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายๆ ด้าน

ประกอบกัน มิใช่เป็นลักษณะทางความคิดที่ได้มาจากการจำเท่านั้น

14. กระบวนการเรียนรู้

การนำข้อมูลจากการรับรู้เข้ามาประมวล รวมทั้งจากการใช้กลยุทธ์ทางการประมวล ข้อมูล อาทิ การใช้การค้นหาคำรวม-ความจริง การสร้างความรู้ใหม่ การรวบรวมความรู้ นำมา จัดเก็บเป็นฐานความรู้เพื่อใช้ในโอกาสต่อไป การประเมินข้อมูล และมีการนำผลจากการมา นำเสนอ แสดงออก ในรูปแบบต่างๆ หรือเก็บไว้ในระบบการเรียนรู้

15. ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นการพัฒนาซึ่งมาจากการเรียนรู้ที่จัดโดยสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา องค์กรหรือหน่วยงานหรือโดยผู้เรียนที่สามารถประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งข้อมูลที่เป็นความก้าวหน้าสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นและ เหมาะสมกับผู้เรียน

16. การประเมินระดับผลงาน

เป็นการวัด หรือตีค่าของผลงาน ผลผลิตในด้านความก้าวหน้า ความเปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพของงาน โดยมีผลการประเมินจากการทดสอบ โดยแบบทดสอบ หรือวิธีการ ทดสอบที่มีคุณภาพทางวิชาการ จากแบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน แบบทดสอบภาคปฏิบัติ แฟ้มสะสมงาน รายงานความก้าวหน้า ผลงานของนักเรียน เป็นต้น ซึ่งอาจเทียบจากระดับความสามารถ หรือระดับผลงานที่สามารถอ้างอิงได้อย่างที่เคย มีมาก่อน เช่น ผลงานระดับท้องถิ่น ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ

17. การประเมินทักษะในการเรียน

ได้แก่ สมรรถนะของความสามารถด้านต่างๆเกี่ยวกับการเรียน เช่น การหาข้อมูล การ เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ข้อมูล การประมวลข้อมูล การนำเสนอข้อมูลที่ได้รับ การฝึกฝนจนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ถาวร

ดำเนินการ

ที่ปรึกษา :

รองศาสตราจารย์รชทอง จันทรางศุ	เลขาธิการสภาการศึกษา
นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ (ถึงกันยายน 2552)
นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และโอกาสทางการศึกษา (ถึงกันยายน 2553)
นางทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และโอกาสทางการศึกษา (ตั้งแต่ตุลาคม 2553)

คณะผู้วิจัยและเรียบเรียง :

รองศาสตราจารย์เฉลียวศรี พิบูลชล
รองศาสตราจารย์อรุณี วิริยะจิตรา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์

ผู้รับผิดชอบโครงการ :

นายวิรัช ตาแก้ว	หัวหน้ากลุ่มนโยบายส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการ พิเศษ (ถึงกันยายน 2553)
นางสาวประภาพรพรรณ วงศาโรจน์	หัวหน้ากลุ่มนโยบายการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา(ตั้งแต่ตุลาคม 2553)
นางณิชกมล ดวงมาลย์	นักวิชาการประจำกลุ่มงานฯ
นางสาวอุษา คงสาย	นักวิชาการประจำกลุ่มงานฯ
นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา	นักวิชาการประจำกลุ่มงานฯ
นางสาวภักวดี ศรีศักดิ์	นักวิชาการประจำกลุ่มงานฯ
นายเอกวุฒิ บุตรประเสริฐ	นักวิชาการประจำกลุ่มงานฯ

บรรณาธิการ :

นายวิรัช ตาแก้ว
นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา

บรรณาธิการร่วม :

นางสาวบุญเทียม ศิริปัญญา

ประสานและจัดทำรายงาน :

นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป

กลุ่มนโยบายการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)

99/20 ถนนสุขุวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2668 7123 ต่อ 2431 โทรสาร 0 2669 7736

Web Site : <http://www.onec.go.th> หรือ <http://www.thaigifted.org>